

Na podlagi prvega odstavka 13. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23 – ZUNPEOVE) in 23. člena Statuta Mestne občine Maribor (Medobčinski uradni vestnik, št. 10/11, 8/14, 12/19, 4/22 in 22/25), je Mestni svet Mestne občine Maribor na _____ redni seji dne _____ sprejel

ODLOK

o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Mestne občine Maribor

1. člen

Z namenom, da se ohranjajo kulturne, zgodovinske, arheološke, urbanistične, etnološke in umetnostno-zgodovinske vrednote ter zagotovi njihov nadaljnji obstoj, Mestna občina Maribor s tem odlokom razglašča kulturne spomenike lokalnega pomena na območju Mestne občine Maribor.

2. člen

- (1) Odlok je pripravljen na osnovi strokovnih podlag za razglasitev kulturnih spomenikov lokalnega pomena za Mestno občino Maribor, ki jih je pripravil Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije (ZVKDS), Območna enota Maribor v letu 2017.
- (2) Vsak opis spomenika vključuje:
 - identifikacijo spomenika,
 - opis lastnosti, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik,
 - varstveni režim spomenika,
 - vplivno območje, v kolikor je to določeno, pri čemer so upoštevane zgodovinske, funkcionalne in vizualne, lastnosti ter pomen spomenika,
 - parcelne številke,
 - zemljiško-katarski grafični prikaz spomenika in njegovega vplivnega območja.

3. člen

- (1) Posamezne enote, ki se razglašajo, so razdeljene na sledeče zvrsti:
 - a. Arheološka najdišča
 - b. Stavbe
 - c. Parki in vrtovi
 - d. Stavbe s parki in vrtovi
 - e. Spominski objekti in kraji
 - f. Drugi objekti in naprave
 - g. Naselja in njihovi deli
 - h. Kulturna krajina
- (2) Grafične priloge z mejami spomenikov in vplivnih območij so sestavni del odloka. Če je med seznamom parcel in grafičnim prikazom razlika, je za določitev meje odločilen grafični prikaz.

4. člen

VARSTVENI REŽIMI

(1) Splošni varstveni režim za nepremične kulturne spomenike:

- spodbujanje trajnostne uporabe spomenika, to je uporaba spomenika na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča izgube njegove kulturne lastnosti,
- spodbujanje vzdržnega razvoja spomenika, ki omogoča zadovoljevanje potreb sedanje generacije, ne da bi bila okrnjena njegova ohranitev za prihodnje generacije,
- spodbujanje dejavnosti in ravnanj, ki ohranjajo kulturne, socialne, gospodarske, znanstvene, izobraževalne in druge pomene spomenika,
- ohranjanje lastnosti in družbenega pomena spomenika ter njegove materialne substance,

- dovoljeni so posegi v spomenik, ki upoštevajo in trajno ohranjajo njegove identificirane varovane vrednote,
- dovoljeni so posegi, ki omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za ohranitev spomenika ob spoštovanju njegove posebne narave in družbenega pomena.

(2) **Splošni varstveni režim za vplivno območje:**

- Vplivno območje in njegov režim se ohranita oziroma določita v obsegu, ki je potreben za prostorsko celovitost spomenika. Pri posameznem spomeniku se opredeli, ali se varujejo njegova prostorska integriteta, pričevalnost, dominantnost, pomembne vedute, materialna substanca ali druga konkretna prostorska vrednota.
- V vplivnem območju niso dopustni posegi, ki bi glede na lego, višino, merilo, oblikovanje, rabo ali druge značilnosti bistveno zmanjšali prostorsko celovitost ali konkretno opredeljeno vrednoto spomenika. Dopustni so posegi, pri katerih je z izbiro lokacije, gabarita, oblikovanja ali drugega ukrepa tak vpliv preprečen ali zmanjšan na ne bistveno raven.
- Kulturnovarstveni pogoji in soglasje se pridobijo v primerih, ki jih določa zakon. Splošna prepoved posamezne rastlinske vrste, rabe ali vrste posega se lahko določi le, če je njena povezava s prostorsko celovitostjo konkretnega spomenika posebej izkazana.

(3) **Varstveni režimi za posamezne zvrsti dediščine**

a. Varstveni režim za arheološka najdišča

Arheološka najdišča se varujejo pred posegi ali uporabo, ki bi lahko poškodovali arheološke ostaline ali spremenili njihov vsebinski in prostorski kontekst.

Na območju arheološkega najdišča zlasti niso dopustni:

- odkopavanje in zasipavanje terena, globoko oranje, rigolanje, melioriranje kmetijskih zemljišč ter gradnja gozdnih vlak;
- poglobljanje dna vodotokov in jezer;
- ribolov z globinsko vlečno mrežo in sidranje;
- gospodarsko izkoriščanje rudnin oziroma kamnin;
- postavljanje ali gradnja trajnih ali začasnih objektov, vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo ter nosilci reklam ali drugih oznak, razen kadar so ti nujni za učinkovito ohranjanje in predstavitev arheološkega najdišča.

Izjemoma so dopustni posegi v arheološka najdišča, ki so hkrati stavbna zemljišča znotraj naselij, in v robne dele arheoloških najdišč:

- če ni mogoče najti druge ustrezne rešitve ali
- če se na podlagi rezultatov opravljenih predhodnih arheoloških raziskav izkaže, da je zemljišče mogoče sprostiti za poseg.

Posegi in dejavnosti v prostoru se načrtujejo in izvajajo tako, da se arheološka najdišča ohranjajo.

b. Varstveni režim za stavbe

Pri stavbah se glede na vrednote, identificirane pri posameznem spomeniku, ohranjajo:

- tlorisna in višinska zasnova (gabariti),
- gradivo (gradbeni material) in konstrukcijska zasnova,
- oblikovanost zunanjsčine (členitev objektov in fasad, oblika ter naklon strešin, kritina, barve fasad, fasadni detajli),
- funkcionalna zasnova notranjsčine in pripadajočega zunanjega prostora,
- sestavine in pritikline,
- stavbno pohištvo in notranja oprema,
- komunikacijska in infrastrukturna navezava na okolico,
- pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih stavbah),
- celovitost dediščine v prostoru,
- zemeljske plasti z arheološkimi ostalinami.

Spremembe, potrebne za varno uporabo, dostopnost, požarno in potresno varnost, energetska učinkovitost ter sodobno rabo, so dopustne, če ne uničijo ali bistveno ne okrnijo

vrednot, identificiranih pri posameznem spomeniku

c. Varstveni režim za parke in vrtove

Pri parkih in vrtovih se glede na vrednote, identificirane pri posameznem spomeniku, ohranjajo:

- zasnova (oblika, struktura, velikost in poteze),
- grajene ali oblikovane sestavine (grajene strukture, vrtna oprema in likovni elementi);
- naravne sestavine (rastline, vodni motivi in relief);
- podoba v širšem prostoru oziroma odnos dediščine z okolico, vključno s prepoznavno podobo ter značilnimi, zgodovinsko pogojenimi in utemeljenimi mejami
- rastišče z ustreznimi ekološkimi razmerami, potrebnimi za razvoj in obstoj rastlin
- vsebinska, funkcionalna, likovna in prostorska povezanost med sestavinami prostorske kompozicije in stavbami ter površinami, pomembnimi za delovanje celote.

Vzdrževalni, sanacijski, obnovitveni, infrastrukturni in drugi posegi so dopustni, če ohranjajo identificirano zasnovo ter ne povzročijo bistvene škode varovanim sestavinam, rastiščnim razmeram ali njihovim medsebojnim povezavam

d. Varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi

Pri stavbah s parki ali vrtovi se glede na vrednote, identificirane pri posameznem spomeniku, ohranjajo varovane vrednote stavb, varovane vrednote parkov in vrtov ter njihova medsebojna vsebinska, funkcionalna, likovna in prostorska povezanost oziroma kompozicija

e. Varstveni režim za spominske objekte in kraje

Pri spominskih objektih in krajih se glede na vrednote, identificirane pri posameznem spomeniku, ohranjajo:

- avtentičnost lokacije,
- fizična pojavnost objekta,
- vsebinski, simbolni in prostorski odnos med dediščino in okolico ter vedutami.

Posegi, potrebni za ohranitev, varno uporabo ali ustrezno predstavitev, so dopustni, če ne uničijo ali bistveno ne okrnijo teh vrednot.

f. Varstveni režim za druge objekte in naprave

Pri drugih objektih in napravah se glede na vrednote, identificirane pri posameznem spomeniku, ohranjajo:

- avtentičnost lokacije,
- fizična pojavnost objekta ali naprave,
- osnovna namembnost ali primarna raba objekta ali naprave in način delovanja,
- vsebinski in prostorski odnos med dediščino in okolico.

g. Varstveni režim za naselja in njihove dele

Pri naseljih in njihovih delih se glede na vrednote, identificirane pri posameznem spomeniku, ohranjajo:

- naselbinska zasnova (parcelacija, komunikacijska mreža in razporeditev odprtih prostorov naselja);
- odnosi med posameznimi stavbami in odnos med stavbami ter odprtim prostorom (lega, gostota objektov, razmerje med pozidanim in nepozidanim prostorom, gradbene linije in značilne funkcionalne celote);
- prostorsko pomembnejše naravne sestavine znotraj naselja ali njegovega dela (drevesa in vodotoki);
- prepoznavna lega v prostoru oziroma krajini glede na reliefne značilnosti in poti;
- naravne in druge meje rasti ter robovi naselja ali njegovega dela;
- podoba naselja ali njegovega dela v prostoru (stavbne mase, gabariti, oblike strešin in kritina);
- odnosi med naseljem ali njegovim delom in okolico (vedute na naselje in pogledi iz njega);

- stavbno tkivo (prevladujoč stavbni tip, namembnost in kapaciteta objektov ter ulične fasade);
- oprema in uporaba javnih odprtih prostorov;
- zemeljske plasti z morebitnimi arheološkimi ostalinami.

h. Varstveni režim za kulturno krajino

Pri kulturni krajini se glede na vrednote, identificirane pri posameznem spomeniku, ohranjajo:

- krajinska zgradba in prepoznavna prostorska podoba, vključno z naravnimi ter grajenimi ali oblikovanimi sestavinami;
- značilna obstoječa parcelna struktura, velikost in oblika parcel ter členitve, kot so živice, vodotoki z obrežno vegetacijo in osamela drevesa;
- tradicionalna raba zemljišč in sonaravno gospodarjenje v kulturni krajini;
- značilna tipologija krajinskih sestavin in tradicionalnega stavbarstva, kot so kozolci, znamenja in zidanice;
- odnos med krajinsko zgradbo oziroma prostorsko podobo ter stavbami ali naselji;
- avtentičnost lokacij pomembnih zgodovinskih dogodkov;
- značilna preoblikovanost reliefa ter spremljajoči objekti, grajene strukture, gradiva, konstrukcije in likovni elementi;
- zemeljske plasti z morebitnimi arheološkimi ostalinami.

Posegi in spremembe rabe so dopustni, če ne uničijo ali bistveno ne okrnijo konkretno identificirane krajinske zgradbe, prostorske podobe, parcelne strukture, tradicionalne rabe, krajinskih sestavin ali odnosa med krajino, stavbami in naselji.

5. člen

- (1) Varstveni režimi iz 4. člena tega odloka se pri posameznem spomeniku uporabljajo glede na njegovo zvrst in le v obsegu, ki je potreben za ohranitev varovanih vrednot in sestavin, izrecno opredeljenih v določbah oziroma prilogah tega odloka, ki se nanašajo na posamezni spomenik. Naštevane varovanih vrednot in sestavin v splošnem režimu za posamezno zvrst ne pomeni, da so pri vsakem spomeniku iste zvrsti varovane vse našteje vrednote in sestavine.
- (2) Pri razlagi in uporabi tega odloka se upoštevajo načela Farske konvencije (Zakon o ratifikaciji Okvirne konvencije Sveta Evrope o vrednosti kulturne dediščine za družbo – MOKVKDD (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 5/08) o družbeni vrednosti kulturne dediščine ter cilji kakovostnega, trajnostnega in vključujočega grajenega okolja
- (3) Kulturnovarstveno soglasje je v vplivnem območju potrebno za posege, ki spreminjajo zunanjo podobo prostora, zunanje gabarite ali zunanost objektov, relief, vegetacijske sestavine ali druge prostorske značilnosti ter bi lahko vplivali na konkretno varovano prostorsko vrednoto, določeno pri posameznem spomeniku. Če meja vplivnega območja poteka po delu parcele, se obveznost pridobitve kulturnovarstvenega soglasja uporablja samo za posege na delu parcele znotraj grafično določene meje.

6. člen

Za kulturne spomenike lokalnega pomena na območju Mestne občine Maribor se razglasijo naslednje enote dediščine:

a. Zvrst: ARHEOLOŠKA NAJDIŠČA

Identifikacija spomenika: Dogoše - Arheološko najdišče Pešance, EID 1-10326

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Med cesto Na polju in kanalom Drave so na začetku 20. stoletja našli ostanke rimskih temeljev in tlaka, kanal ter nekaj danes izgubljenih najdb iz rimskega obdobja. Po izročilu naj bi bilo tod staro »pogreznjeno mesto«.

Najdišče predstavlja arheološki spomenik v prvotni legi in je pomembno zaradi proučevanja tokov in narave rimske provincialne poselitve. Za njegovo natančno ovrednotenje in zaščito bi bile potrebne arheološke raziskave.

Obseg spomenika:

parc. št. 493/1, 493/2, 494, 495, 500/1, 501/1, vse k. o. 683 DOGOŠE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka najdišča.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 19. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Dogoš - Rimskodobno gomilno grobišče, EID 1-06088
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Danes močno okrnjeno rimskodobno gomilno grobišče je bilo večidel uničeno l. 1966 ob gradnji ceste preko kanala Drave, pri čemer pa sta bili dve večji gomili še pravočasno vsaj delno reševalno raziskani. Ob tem so bile v gomilah odkrite zidane kamnite grobnice z najdbami iz konca 1. in prve polovice 2. stoletja. Ena od teh gomil je prezentirana severno tik nad cesto.

Najdišče predstavlja arheološki spomenik v prvotni legi in je pomembno zaradi proučevanja tokov in narave rimske provincialne poselitve.

Obseg spomenika:

parc. št. 592/21, k. o. 683 DOGOŠE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka najdišča.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 19. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Laznica - Arheološko najdišče Gradišče, EID 1-06408
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Na rahlo pridvignjeni terasi na desnem bregu Drave med Limbušem in Laznico je z zemljenim nasipom obdano pravokotno gradišče z ostanki vhoda na severni strani. Gradišče je prvi raziskoval W. Schmid in ga leta 1915 opredelil kot pribežališče okoliških prebivalcev v času železne in rimske dobe. Del gradišča je bil nato leta 1962 nenadzorovano spremenjen v letovišče, pri čemer sta bila mestoma deformirana in uničena tudi vhod in nasip. Arheološki testni izkopi na območju gradišča so leta 2020 potrdili njegovo naravo pribežališča z utrjenimi nasipi.

Kljub doslej izvedenim posegom je gradišče značilen krajinski element in predstavlja arheološki spomenik v prvotni legi. Pomembno je zaradi proučevanja prazgodovinske in rimskodobne poselitve območja ter povezave s pripadajočimi grobišči v neposredni okolici.

Obseg spomenika:

parc. št. 991/1 (severni del), vse k. o. 661 LIMBUŠ, parc. št. 37/6, 37/9, vse k. o. 662 LAZNICA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka najdišča.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 19. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Laznica - Gomila, EID 1-06412
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Delno poškodovana posamična gomila premera 15 m in višine 1 m je bila sredi 80. let 20. stol. ob širitvi njivskih površin nenadzorovano izravnana, zato v naravi njena točna lokacija ni več nedvomno razpoznavna in določljiva. Zaradi možnosti, da se pod površino še nahajajo arheološke ostaline iz konteksta gomile, lokacija še vedno pomeni arheološki terenski spomenik v prvotni legi. Za natančno določitev območja in datacije gomile so potrebne ustrezne arheološke raziskave.

Obseg spomenika:

parc. št. 44/3, k. o. 662 LAZNICA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka najdišča.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 19. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Limbuš - Grad Limbuš, EID 1-06411
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

V zgodovinskih virih se grad Limbuš in grajski hrib prvič in le posredno omenjata leta 1332, predvideva pa se, da je grad na vrhu hriba verjetno pozidal ministerial štajerskega deželnega kneza Lipold Lembah (Leopold Limbuški), ki je v pisnih virih prvič omenjen leta 1147. Grad je skozi čas menjal veliko lastnikov, bil je večkrat oblegan in poškodovan od Turkov, nazadnje pa v 18. stoletju skupaj s kapelo in pristavo porušen. Danes so na vrhnjem delu hriba le še mestoma vidne njegove ruševine.

Grajski grič z ostalinami gradu predstavlja arheološki spomenik v prvotni legi in je hkrati tudi pomenljiv krajinski element. Pomemben je zaradi možnosti proučevanja materialnih ostankov in stavbno - zgodovinskega razvoja ter posledično bogatejšega poznavanja krajevine in deželne preteklosti.

Obseg spomenika:

parc. št. 703/10 (jugovzhodni del), 704/5 (vzhodni del), vse k. o. 661 LIMBUŠ

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka najdišča.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 19. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Limbuš - Prazgodovinsko grobišče, EID 1-06410
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Leta 1944 so bile po poročilu F. Baša pri pregledovanju terena za izkop zaklonišč ob severnem vznožju grajskega griča in robu telovadišča nekdanjega Sokolskega doma v Limbušu odkrite in vsaj delno uničene ostaline žarnih prazgodovinskih grobov. Redke ohranjene najdbe hrani Pokrajinski muzej Maribor, sodijo pa v začetek 1. tisočletja pr. n. št. (t. i. ruška kulturna skupina).

Kljub danes že delno preoblikovanemu območju s športnimi površinami predstavlja varovano območje arheološki spomenik v prvotni legi in je pomemben tudi zaradi proučevanja povezave grobišča s prazgodovinsko poselitvijo širšega območja.

Obseg spomenika:

parc. št. *103, 61/1, 62, 64/10, 64/3, 64/8, 64/9, 703/11, vse k. o. 661 LIMBUŠ

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka najdišča.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 3. 2. 2026.

Identifikacija spomenika: Limbuš - Rimskodobno gomilno grobišče, EID 1-06409

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Na severnem robu naselja in tik pod robom dravske terase je na današnjem gozdnem robu še delno ohranjeno rimsko gomilno grobišče. Gomile so bile omenjane in delno prekopavane že od sredine 19. in začetka 20. stoletja, ko je še bilo govora o 29 oziroma 30 gomilah. Novejši načrt je bil izdelan leta 1970 in takrat je bilo ugotovljenih le še 12–14 delno ohranjenih gomil, danes pa jih je zaradi različnih nenadzorovanih zemeljskih posegov in poraščenosti ohranjenih in prepoznavnih še manj. Gomile so bile na splošno srednje velikosti, premerov do 10 m in višine do 1,30 m. Redke ohranjene najdbe iz 2. stoletja hrani graški Joanneum.

Gomilno grobišče je arheološki spomenik v prvotni legi in hkrati predstavlja pomenljiv krajinski element. Pomemben je tudi zaradi proučevanja povezave grobišča z rimskodobno poselitvijo območja.

Obseg spomenika:

parc. št. 150, 151, 152, 153, 154/1, 155/1, 155/7, 155/8, 155/9, vse k. o. 661 LIMBUŠ

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka najdišča.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 19. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Malečnik - Arheološko najdišče Pod Meljskim hribom, EID 1-15528**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Ob gradnji deviacije Malečniške ceste in nadvoza za avtocesto so bile v letih 2002 in 2005–2006 odkrite ostaline naselbin iz prazgodovinskih obdobj (bakrena doba, bronasta doba, mlajša železna doba) in zgodnjega srednjega veka ter del trase srednjeveške ceste ob južnem vznožju Meljskega hriba.

Najdišče je arheološki spomenik v prvotni legi, ki je zaradi kompleksne sestave redek in zelo izpoveden za proučevanje dinamike in vrste poselitve v več arheoloških obdobjih.

Obseg spomenika:

parc. št. 133/2, 133/3, 139/14, 139/24, 139/25, 139/38, 139/44, 139/45, 139/46, 139/47, 139/48, 139/49, 139/58, 139/71, 139/72, 139/73, 139/74, 139/75, 139/76, 141/1, 141/15 (južni del), 141/19, 141/22, 141/25, 141/26, 141/8, 142, 144/1, 145/1, 145/10, 145/11, 145/6, 145/8, 145/9, 148/4 (vzhodni del), 157/2 (vzhodni del), 270/25 (vzhodni del), 270/27 (vzhodni del), 270/28, vse k. o. 654 OREŠJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka najdišča.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 19. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Arheološko najdišče Branik, EID 1-06067**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Med Kamniško in Mladinsko ulico ter južno od slednje je območje še ne v celoti raziskanega in zamejenega prazgodovinskega žarnega grobišča, ki izpričuje eno od prvih gostejših naselitev na območju Maribora. Grobišče je bilo delno raziskano v letih 1932–33, pri čemer je bilo skupno odkritih nekaj sto grobov iz začetka 1. tisočletja pr. n. št. (t. i. ruška kulturna skupina; stopnja Ha B), nekaj dodatnih grobov pa je bilo odkritih leta 2025 tekom obnove vile Langer. V žganih grobovih so bile keramične žare, razni tipi privedne posode, orožje in razmeroma skromni, večinoma nakitni bronasti predmeti. Med posebnosti sodijo glinasti kipec z vrezanim oblačilom, amfora z bronastimi gumbki ter koščki zlata in železa. Najdbe hrani Pokrajinski muzej Maribor, načrt raziskav pa je žal založen.

Najdišče je arheološki spomenik v prvotni legi in je v starejši strokovni literaturi znano kot eno od eponimnih najdišč za označitev nosilne »mariborsko-ruške« kulturne skupine. Najdišče je še posebej pomembno za proučevanje strukture in dinamike poselitve širšega območja v pozni bronasti dobi.

Obseg spomenika:

parc. št. 1348, 1351/11, 1351/5, 1351/9, 1368, 2149/1 (osrednji del), 2151 (osrednji del), 2190, 372 (vzhodni del), 373, 374 (zahodni del), 376, vse k. o. 658 KOROŠKA VRATA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka najdišča.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 26. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Arheološko najdišče Meljski hrib, EID 1-06514**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Na vrhu danes deloma pozidanega, deloma pa z vinogradi močno preoblikovanega hriba so bile odkrite ostaline predvsem iz prazgodovine (eneolitik, srednja bronasta doba, pozna bronasta doba, starejša železna doba, mlajša železna doba) in tudi rimskega obdobja. Številne najdbe s terenskih ogledov dokazujejo dolgotrajno kontinuirano poselitev, ki pa doslej še ni bila natančneje raziskana. Najdišče je arheološki spomenik v prvotni legi in je zaradi rabe zemljišča močno ogroženo. Zaradi kompleksne sestave je najdišče redko in zelo izpovedno za proučevanje dinamike in vrste poselitve v več, predvsem prazgodovinskih arheoloških obdobjih.

Obseg spomenika:

parc. št. 155/1, 155/2 (severni del), 156 (severni del), 160, 163/11, 163/5, 163/6, 163/7, 163/8, 166/1, 166/2, 166/4, 166/5, 166/6, 166/7, 167/1, 169, 171/1, 171/2, 171/3, 171/4, 172/2, 173/2, 173/3, 173/4, 173/6, 173/7, 173/8, 173/9, 176/1, 176/2, 230/3, 230/4, 233/1, 233/3, 233/5, vse k. o. 654 OREŠJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka najdišča.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 26. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Arheološko najdišče Piramida, EID 1-00426**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Na ravninskem platoju grajskega griča, danes imenovanega Piramida, je v srednjem veku stal grad Gornji Maribor (Marchburch, grad mejne marke), katerega vloga je vezana na ustanovitev in razvoj naselja oz. mesta Maribor pod njim. Grad naj bi bil postavljen okoli leta 1106 oziroma pred letom 1164, ko je prvič omenjen v virih, dokončno pa je bil opuščen in porušen leta 1784.

Na vrhu griča so arheološka sondiranja leta 1985 prvič omogočila vpogled v obseg, ohranjenost in sestavo ostalin gradu, izkopavanja v letih 2010 in 2011 pa so dala širše in podrobnejše podatke. Doslej je bil raziskan zahodni del grajskega kompleksa z delom bivalnega palacija, del južnega palacija, del severnega trakta, večji kletni prostor in notranje dvorišče s kompleksom cistern ter zunanji obodni zid gradu. Za celoten čas funkcioniranja gradu je bilo dokumentiranih najmanj osem večjih gradbenih posegov. Večina najdenega drobnega gradiva je datiranega med 13. in 15. stoletje, kar nekaj pa je tudi starejših in mlajših najdb. Prva poselitev prostora je bila že v prazgodovini, sledila ji je poznoantična, vendar sta zaradi srednjeveških gradbenih posegov zelo slabo ohranjeni. Doslej odkrite arhitekturne ostaline so bile leta 2012 začasno in zasilno konservirane in prezentirane, vendar so zaradi zelo neugodne geološke sestave in izpostavljenosti močno ogrožene.

Najdišče je prvovrstni generični mestni simbol, je arheološki spomenik v prvotni legi in zaradi krajinskega oz. parkovnega konteksta ter lege hkrati tudi priljubljena rekreativna in mestna razgledna točka. Pomembno je tudi zaradi možnosti proučevanja materialnih ostankov in stavbnozgodovinskega razvoja ter posledično bogatejšega poznavanja krajevne in deželne preteklosti.

Obseg spomenika:

parc. št. *83/1, 414/1 (zahodni del), 415/3, 415/4, 415/5, 415/6, 415/7, 416, 417/72, 417/73, 516/18 (južni

del), 516/19, vse k. o. 638 KRČEVINA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka najdišča. Lastnik ali upravljavec kulturnega spomenika mora s strokovno pomočjo Zavoda izdelati načrt upravljanja v roku 24 mesecev po uveljavitvi odloka. Pokrajinski muzej Maribor mora najkasneje v roku 12 mesecev od sprejetja akta o razglasitvi izdelati inventarno knjigo premičnin, ki so sestavni del spomenika.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 26. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Arheološko najdišče Pod Pekrsko gorco, EID 1-06405

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Severovzhodno pod Pekrsko gorco so bile leta 1962 na več mestih na območju Korbunove in Kamenškove ulice odkrite naselbinske ostaline kamnitih in opečnatih rimskodobnih temeljev ter marmorni žrtvenik z napisom in reliefom lika Herkula. V letih 2022–2023 so bile nato zahodno ob Kamenškovi ulici odkrite tudi redke prazgodovinske najdbe, predvsem pa deloma raziskane rimskodobne stavbne ostaline, v katere je bila kasneje umeščena cerkev sv. Kunigunde. Slednja je bila verjetno zgrajena med leti 1545 in 1629, z jožefinskimi reformami je bila ukinjena, sredi 19. stol. pa podrta. Pripadajoče pokopališče je bilo opuščeno, ne pa tudi preseljeno.

Kljub razmeroma gosto pozidanem stanovanjskem območju so pod današnjo površino vsaj delno še ohranjene ostaline rimske poselitve z morebitnim svetiščem, na deloma raziskanem nepozidanem območju z ohranjenimi ostalinami rimske vile in cerkve s pokopališčem pa te prostorsko še niso zamejene, saj so se širile izven aktualnega gradbenega okvira. Najdišče je zato arheološki spomenik v prvotni legi in je pomembno tudi za proučevanje širše rimskodobne naselitvene linije na obrobju Pohorja in Dravskega polja med Spodnjimi Hočami in Rušami, poleg tega pa varuje tudi ostaline novoveškega pokopališča.

Obseg spomenika:

parc. št. 2155/12, 2155/13, 2155/17, 2155/6, 2155/9, 2169/2, 2169/3, 2169/4, 2169/5, 2169/6, 2169/7, 2169/8 (severni del), 2170, 2173/1, 2174/1, 2174/2, 2174/3, 2174/4, 2174/5, 2176/2, 2179 (osrednji del), 2189, 2191, 2192, 2193/1, 2193/2, 2194, 2196, 2197, 2200, 2307/2 (osrednji del), vse k. o. 660 STUDENCI

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka najdišča.

Upravljanje spomenika:

Lastnik ali upravljavec kulturnega spomenika mora s strokovno pomočjo Zavoda izdelati načrt upravljanja v roku 24 mesecev po uveljavitvi odloka.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 9. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Arheološko najdišče Zgornje Radvanje, EID 1-28108
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

V Zgornjem Radvanju je bil predvsem v okviru gradnje dela mariborske zahodne obvoznice (v letih 2007–2009 in 2024) in delno večstanovanjske stavbe (leta 2010) raziskan del večjega multiperiodnega arheološkega najdišča. Najpomembnejše odkritje je naselbina iz mlajše kamene oziroma zgodnje bakrene dobe z ostalinami stanovanjskih in delavniških objektov z jamami, kurišči, pečmi ter številnimi in raznovrstnimi najdbami t. i. Lasinjske kulture (druga polovica 5. tisočletja pr. n. št.), med njimi veliko odlomkov keramičnega posodja ter kosov kamnitega orodja in polizdelkov. Na istem območju je bilo odkritih tudi nekaj naselbinskih ostalin iz bronaste dobe, mlajše železne dobe in rimskega obdobja ter slabo ohranjeni sledovi dveh verjetno pozno bronastodobnih grobov.

Predvsem naselbina iz obdobja eneolitika tako po obsegu kot po vsebini in sestavi predstavlja izjemno najdišče v Sloveniji in širše. Glede na to, da območja naselbin iz različnih obdobj še niso zamejena, ima

tudi širše področje velik arheološki potencial, zato je strogo varovanje najdišča vredno vse pozornosti.

Obseg spomenika:

parc. št. 1160/12, 1160/15 (zahodni del), 1162/2, 1162/3, 1162/4, 1163/10, 1163/11, 1163/3, 1163/4, 1163/5, 1163/6, 1163/7, 1163/8, 1163/9, 1164/2, 1165/2, 1165/3 (zahodni del), 1165/4, 1166, 1168/2, 1168/4 (zahodni del), 1171, 1172/1, 1172/2, 1172/3, 1172/4, 1172/5, 1172/6, 1172/7, 1172/8, 1172/9, 1175/1, 1175/2, 1176/1, 1177/1, 1178, 1179, 1181/1, 1181/2, 1182/1, 1182/2, 1183/1, 1183/2, 2098/1 (severozahodni del), 2108/4, vse k. o. 678 SPODNJE RADVANJE, parc. št. 1110/2, 1110/3, 1110/4, 1110/5, 1111/2, 1111/3, 1111/4, 1111/5, 1112, 1113, 1114/4, 1114/5 (severni del), 1115/1, 1115/3 (severni del), 1116/10 (severni del), 1116/11 (severni del), 1116/4, 1116/8, 1116/9, 1121/2, 1184/5 (vzhodni del), 1185/5, 1191/1 (južni del), 1344, 1345/1, 1345/2, 1345/3, 1346, 199/10, 199/12, vse k.o. 677 ZGORNJE RADVANJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka najdišča.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 26. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Arheološko najdišče Zrkovska cesta, EID 1-06398
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Že pred letom 1930 je bil v nekdanjem sadovnjaku odkrit pravokotno izklesan kamen z veliko pravokotno poglobitvijo, ki predstavlja iz peščenjaka grobo izdelano rimsko pepelnico. O kakršnihkoli dodatnih najdbah v zvezi s pokopom ni podatkov, pač pa najdba sama pomenljivo nakazuje obstoj rimskega grobišča v neposredni okolici, morda v povezavi z bližnjo, nedavno odkrito rimsko poselitvijo. Najdišče je arheološki spomenik v prvotni legi, za določitev obsega in sestave grobišča ter njegovo natančnejše ovrednotenje pa bi bile potrebne arheološke raziskave.

Obseg spomenika:

parc. št. 790/2, 791 (osrednji del), 792/1, vse k. o. 681 POBREŽJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka najdišča.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 28. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Prazgodovinska naselbina Pobrežje, EID 1-15526

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Pred gradnjo avtoceste je bil v letih 2000 in 2001 odkrit in raziskan ogroženi del večjega arheološkega najdišča. Najpomembnejše je bilo odkritje naselbine iz pozne bronaste dobe, pripadajoče bližnjemu grobišču. Znotraj gradbenega okvira je bilo raziskanih več ostalin nekdanjih lesenih stanovanjskih in gospodarskih objektov z vmesnimi dvorišči, naselbina pa se širi še vsaj proti vzhodu in zahodu. Med najdbami izstopa zlasti velika količina odlomkov keramičnega posodja, datiranega okvirno v 11. in 10. stol. pr. n. št.. Poleg navedenega so bili na istem območju odkriti tudi sledovi poselitve v mlajši železni dobi, predvsem na zahodnem delu najdišča pa tudi zgoščene ostaline rimskodobne poselitve.

Najdišče je arheološki spomenik v prvotni legi in je zaradi celovite ohranjenosti s pripadajočim grobiščem v neposredni bližini še posebej dragoceno in pomembno za proučevanje kompleksnih vidikov pozno bronastodobne družbe in poselitve.

Obseg spomenika:

parc. št. 2974/6 (zahodni del), 2974/7, 469/3, 469/4, 469/5, 470/4, 470/5, 470/6, 471/4, 471/5, 471/6, 471/7, 471/8, 473/16 (zahodni del), 473/17, 473/18 (zahodni del), 473/19, 476/2, 476/3, 477/4, 477/5, 477/6, 477/7, 477/8, 477/9 (vzhodni del), 478/3, 478/4, 478/5, 478/6, 478/7, 479/1, 479/3, 480/2, 480/4, 480/5, 480/6, 481/1, 481/2, 482/2, 483/1, 483/2, 484/2 (zahodni del), 484/3, 484/4, 485/1

(severovzhodni del), 485/2, 485/3, vse k. o. 681 POBREŽJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka najdišča.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 9. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Prazgodovinsko grobišče Pobrežje, EID 1-06181
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Na vzhodnem obrobju Pobrežja je bilo leta 1936 ob kopanju gramoza odkrito žarno grobišče, kjer je bilo nato leta 1939 in med leti 1952 in 1974 raziskanih 178 grobov. Žal je bil v tem času z nadaljnjim odkopom gramoza uničen znaten dodaten del grobišča. V žganih grobovih so bile keramične žare, razni tipi pridevne posode, nakitni bronasti predmeti in redkeje različni uporabni izdelki (šivanke, noži, britve...), vse značilni predmeti iz začetka 1. tisočletja pr. n. št. (t. i. ruška kulturna skupina; stopnja Ha B). Najdbe hrani Pokrajinski muzej Maribor.

Najdišče je arheološki spomenik v prvotni legi in je v starejši strokovni literaturi znano kot eno od eponimnih najdišč za označitev nosilne »mariborsko-ruške« kulturne skupine. Najdišče je zaradi celovite ohranjenosti s pripadajočo naselbino v neposredni bližini še posebej dragoceno in pomembno za proučevanje kompleksnih vidikov poznobronastodobne družbe in poselitve.

Obseg spomenika:

parc. št. 494/1, 495/1, 496/1, 497, 498/1, 498/2, 499, 500/2, 500/3, vse k. o. 681 POBREŽJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka najdišča.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 28. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Stolp sv. Jurija, EID 1-29716
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Ob izgradnji stanovanjskih blokov so bile leta 1985 raziskane ostaline skrajnega severozahodnega stolpa nekdanjega srednjeveškega mestnega obzidja. Mestni stolp, imenovan tudi stolp sv. Jurija, je bil k obzidju dograjen šele na začetku 14. stoletja, raziskave pa so pokazale njegove štiri različne gradbene faze, zadnjo iz 16. stoletja. Stolp je bil zaradi nefunkcionalnosti in nove prometne ureditve po letu 1782 porušen. Novodobna gradnja je bila prilagojena najdbi temeljev stolpa, njegove ostaline pa so danes prezentirane na licu mesta. Spomenik predstavlja točko spomina na srednjeveško mestno zasnovo in obzidje, katerih podoba je danes na tem koncu mesta že malodane zabrisana.

Obseg spomenika:

parc. št. 1466/1 (južni del), 1468/1 (severni del), vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka najdišča. Prezentirane ostaline morajo biti redno vzdrževane in poškodbe sproti sanirane, na območju ostalin morata biti zagotovljena redna košnja in preprečevanje zaraščanja. Če se poseg, ki je v interesu znanstvenega proučevanja, opravlja na deloma že prezentirani lokaciji, mora posegu slediti prezentacija odkritega z ustreznimi konservatorsko-restavratorskimi materiali in metodami. Stroški prezentacije morajo biti v tem primeru predvideni in jasno razpoznavni del raziskav.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 28. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Villa rustica in staroslovansko grobišče Radvanje, EID 1-06406

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Z obsežnimi arheološkimi raziskavami je bil v letu 1988 skoraj v celoti odkrit rimskodobni podeželski kompleks – villa rustica v tlorisni velikosti 98,10 x 90,20 m. Kompleks je obdajal in ščitil obodni zid z dvema stolpoma, ki je bil mestoma hkrati nosilni zid za gospodarske objekte ter deloma za stanovanjsko poslopje, v notranjosti je imel obsežno dvorišče. Na ločenem gospodarskem delu je bilo ugotovljenih več objektov (verjetno ostalin hlevov, staj, shramb, delavnic in podobnega), stanovanjska objekta sta bila dva. Raziskave so pokazale tri gradbene faze, na osnovi najdb pa je villa rustica datirana v čas od konca 2. do 4. stoletja. Posebnost tega najdišča predstavlja staroslovansko grobišče z 28 grobovi iz 11. stoletja, ki je bilo umeščeno med ruševinami obeh rimskih stanovanjskih objektov. Arhitekturne ostaline vile rustike so prezentirane na licu mesta in so zaradi ugodne lege in dodatne ponudbe hkrati tudi priljubljena rekreativna in turistična točka. Najdišče je arheološki spomenik v prvotni legi in je pomembno za proučevanja tokov in narave tako rimske provincialne poselitve (predvsem vil rustik na obrobju Pohorja in Dravskega polja), kot še posebej zaenkrat manj znane slovanske poselitve območja.

Obseg spomenika:

parc. št. 2131/9, 2334/1, 2334/2, 982/1, 983/1 (južni del), 992, 993/3, 994/1, 994/10, 994/11, 994/12, 994/14, 994/15, 994/16, 994/2, 994/8, 994/9, 995/2, 995/4, vse k. o. 678 SPODNJE RADVANJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka najdišča.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 28. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Metava - Gomila, EID 1-01266

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

V gozdu je ohranjena delno sploščena posamična gomila premera 9 m in višine 0,8 m iz neznanega časa. Za določitev časovne pripadnosti gomile bodisi prazgodovini ali rimskemu obdobju bi bile potrebne arheološke raziskave.

Gomila je značilnost pokrajine in predstavlja arheološki spomenik v prvotni legi.

Obseg spomenika:

parc. št. 456/2 (južni del) k. o. 646 METAVA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka najdišča.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 28. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Razvanje - Arheološko najdišče Černe, EID 1-29913
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Tekom novo gradnje so bili leta 2013 odkriti in delno raziskani sledovi pozno bronastodobne poselitve. Odkrita je bila kulturna plast z jamami in številnimi odlomki lončenine.

Najdišče je arheološki spomenik v prvotni legi in je še posebej pomembno zaradi konteksta nekoliko mlajših prazgodovinskih najdišč v neposredni bližini (Kosova gomila, Poštela, Pivola).

Obseg spomenika:

parc. št. 38/1 k. o. 679 RAZVANJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka

najdišča.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 28. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Razvanje - Gomilno grobišče, EID 1-08978

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Na razmeroma položnem pobočju med Poštelo in Razvanjem je obsežno gomilno grobišče, pripadajoče utrjenemu gradišču v neposredni bližini. Leta 1991 je bila ena od velikih gomil (premera 36 m) raziskana, pri čemer je bila v osrednjem delu odkrita kamnita grobnica velikosti 7,60 x 8 m, grajena iz suhozloženih lomljenih kamnov in na dnu tlakovana. Grobnica je bila verjetno že v prazgodovini izropana, še ohranjene drobne najdbe pa pričajo o bogatem dvojnem pokopu s časa starejše železne dobe. Ostale gomile so v naravi zaradi intenzivne kmetijske obdelave zelo sploščene in slabo razpoznavne, zato bi bile za natančnejšo določitev obsega grobišča potrebne arheološke raziskave.

Gomile pripadajo obsežnemu kompleksu prvovrstnega arheološkega najdišča Poštela, ki sodi med vodilna železnodobna najdišča na vzhodno alpskem – zahodno panonskem prostoru.

Obseg spomenika:

parc. št. *144, 321/1, 321/2, 328/2, 328/3, 328/4, 328/5, 334/1, 334/2, 334/3, 334/4, 334/5, 344, 346/1, 350/1, 350/2, 350/3, 350/4, 350/5, 358/10, 358/3, 358/4, 358/6, 358/7, 358/8, 358/9, 360/1, 360/3, vse k. o. 679 RAZVANJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka najdišča.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 4. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Razvanje - Gradišče Poštela, EID 1-06401

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Višinska naselbina na dominantni in strateški legi jugovzhodnega pohorskega grebena na Pošteli je bila poseljena v več časovnih obdobjih. Razprostira se na dobrih 9 ha površine, v notranjosti je razdeljena s tremi prečnimi nasipi, njen pomen pa podčrtujejo do več metrov visoki obrambni nasipi, ki jo obdajajo v njenem celotnem, skoraj kilometrskem obsegu. Svoj višek je naselbina doživela v starejši železni dobi (8.–6. stoletje pr. n. š.), ko so se pod njo razprostirala tudi obsežna pripadajoča grobišča na Habakuku, v Razvanju in v okolici Pivole. Naselbina je bila občasno poseljena tudi v pozni mlajši železni dobi in v rimskem obdobju (pribl. od 1. stoletja pr. n. š. do 4. stoletja n. š.), pa tudi v zgodnjem srednjem veku (9.–10. stoletje n. š.).

Gradišče je zbudilo veliko pozornosti že pred in med I. svetovno vojno, ko so bile tod izvedene in nato objavljene prve meritve in raziskave (R. G. Puff, F. Ferk, P. Schlosser, W. Schmid), znanstveno je bilo opredeljeno zlasti v 80. in 90. letih 20. stoletja (S. Pahič, B. Teržan), v novem času pa na najdišču potekajo intenzivne mednarodne, predvsem nedestruktivne arheološke raziskave z najsodobnejšo tehniko (B. Teržan, M. Črešnar, B. Mušič...).

Gradišče je sestavni del obsežnega kompleksa prvovrstnega arheološkega najdišča Poštela, ki ga uvrščamo med pomembnejša železnodobna središča na prostoru od Vzhodnih Alp do Panonije, zato je strogo varovanje najdišča vredno vse pozornosti.

Obseg spomenika:

parc. št. 391/56, 391/60, 391/61, 391/62, 391/63, 391/64, 391/65, 391/66, 391/67, 391/68, 391/74, 391/75, 391/76, 391/77, 391/78, vse k. o. 679 RAZVANJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka najdišča.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 4. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Razvanje - Grobišče Poštela, EID 1-06402

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

H poštelsem gradišču pripadajoča grobišča s planimi žarnimi in individualnimi žganimi železnodobnimi (in antičnimi?) gomilnimi grobovi na Lepi ravni ali pri Habakuku ležijo na polici neposredno pod naselbino. Zemljene gomile različnih velikosti so danes zaradi terenskih okoliščin in posegov navidezno razporejene v dveh večjih skupinah, plano grobišče pa predstavlja ločeno skupino tik ob njih, pri čemer njegovega celotnega obsega še ne poznamo. Gomilno grobišče je nekdanj obsegalo okoli 50 gomil, danes pa jih je veliko že izravnanih, prekopanih in neprepoznavnih. Pokopi sodijo v prehodni čas iz pozno bronastodobne kulture planih žarnih grobišč (in) v starejšo železno dobo (8.–6. stol. pr. n. št.).

Prvi raziskovalec grobišča je bil med leti 1900–1903 F. Ferk, okoli leta 1910 je sledil P. Schlosser predvsem s prvim geodetskim načrtom grobišča in gradišča, nadaljnje raziskave pa so sledile leta 1934 (V. Lorber), leta 1972 (S. Pahič), leta 1981 (B. Teržan), v novejšem času pa tod potekajo intenzivne mednarodne, predvsem nedestruktivne arheološke raziskave z najsodobnejšo tehniko (B. Teržan, M. Črešnar, B. Mušič..). Najdbe se danes nahajajo tako v graškem Joanneumu kot v Pokrajinskem muzeju Maribor in Pokrajinskem muzeju Ptuj Ormož.

Grobišče je sestavni del obsežnega kompleksa prvovrstnega arheološkega najdišča Poštela, ki ga uvrščamo med pomembnejša železnodobna središča na prostoru od Vzhodnih Alp do Panonije, zato je strogo varovanje najdišča vredno vse pozornosti.

Obseg spomenika:

parc. št. 1189/2 (severni del), 391/100, 391/158, 391/162, 391/163, 391/225, 391/311, 391/312, 391/361, 391/362 (južni del), 391/88, 391/89, 391/91, 391/92, 391/93, 391/94, 391/96, 391/97, 391/98, 391/99, vse k. o. 679 RAZVANJE, parc. št. 2229, 2230, 2236, 2282, vse k. o. 678 SPODNJE RADVANJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka najdišča.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 4. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Razvanje - Kosova gomila, EID 1-06404

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Kosova gomila je v literaturi znana predvsem kot izjemno velika prazgodovinska grobna gomila, v novejšem času pa tudi kot srednjeveška utrdba oziroma mota. Gomila je visoka 10–12 m, njen premer znaša do 58 m, obseg pa ca 200 m. Doslej imamo o vsebini in sestavi najdišča le podatke v zvezi z izkopom leta 1876, ko je tedanji lastnik vanjo vkopal shrambo. Ob skupnem opisu tedaj najdenih ostalin so bile najdbe (ki jih hrani dunajski prirodoslovni muzej) prepoznane predvsem kot poznosrednjeveške (13.–15. stol.), prazgodovinski (železnodobni) lončeni odlomki pa so redkejši.

Gomila je arheološki spomenik v prvotni legi in hkrati predstavlja pomenljiv krajinski element. Za določitev sestave najdišča ter njegovo natančnejše ovrednotenje so potrebne arheološke raziskave. Te bi odgovorile na dilemo in posledično pripomogle k proučevanju širšega kompleksa poštelških prazgodovinskih grobišč v bližini in/ali srednjeveške poselitve in ureditve območja.

Obseg spomenika:

parc. št. 24, 25/1, 25/2, 25/3, 25/4, 25/5, 25/6, 29/1, 29/4, vse k. o. 679 RAZVANJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka najdišča.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 4. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Razvanje - Utrdba in gomila, EID 1-06403**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Na pobočnem pohorskem grebenu med Razvanjem in Poštelo je umetno preoblikovana (zravnana) in z nasipom delno utrjena kopa velikosti ca 20 x 30 m. Na površju sledovi poselitve niso prepoznavni, niti doslej od tod ne poznamo drugih najdb. Približno 150 m pod kopo je na robu police delno poškodovana posamična gomila premera 10 m in višine 1 m. Obe ostalini sta doslej neraziskani, zato točne časovne pripadnosti zaenkrat ne moremo določiti.

Utrjena kopa in gomila skoraj gotovo pripadata obsežnemu kompleksu prvovrstnega arheološkega najdišča Poštela, ki sodi med vodilna železnodobna najdišča na vzhodno alpskem – zahodno panonskem prostoru.

Obseg spomenika:

parc. št. 297/7 (vzhodni del), 297/8, vse k. o. 679 RAZVANJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka najdišča.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 9. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Razvanje - Villa rustica Bohova, EID 1-06407**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Tekom zemeljskih del ob gradnji trgovskega centra je bil leta 1987 odkrit obsežen rimskodobni stanovanjsko-gospodarsko-obrtniški kompleks z obodnim zidom (97,30 x 92,50 m) iz predmarkomanskega obdobja sredi 2. stoletja. Kompleks je v literaturi znan kot bohovska villa rustica. Kljub temu, da je osrednji in glavni del kompleksa že raziskan, varujemo tudi njegovo najbližjo okolico zaradi konteksta umeščenosti in organizacije v prostoru. Najdišče je arheološki spomenik v prvotni legi in je pomembno za proučevanja tokov in narave rimske provincialne poselitve v osi doslej znanih rimskodobnih najdišč in še posebej vil rustik na obrobju Pohorja in Dravskega polja.

Obseg spomenika:

parc. št. 1140/10, 1140/11, 1140/12, 1140/13, 1140/14, 1140/3, 560/10, 560/11, 560/4, 560/6, 560/9, 561/3, 562/2, 562/4, 563/17, 563/18, 563/19, 563/20, 563/21, 563/22, 563/23, 563/25, 563/26, 563/27, 563/28, 563/5 (južni del), 565/5, 590/1 (zahodni del), 595/3, 597/2, 597/3, 597/4, 599/3, 599/4, 599/5, 601/4, 601/5, 603/1, 604/1, 604/2, 604/5, 604/6, vse k. o. 679 RAZVANJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka najdišča.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 4. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Razvanje - Villa rustica Pri kapelci, EID 1-15538**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

V povezavi z ureditvijo zahodnega roba hitre ceste je bil leta 1997 odkrit in raziskan del ostalin rimskodobne podeželske vile rustike pretežno iz časa 2.–4. stoletja. Geofizikalne meritve leta 2011 so potrdile, da se ostaline predvidoma širijo od tedanjega gradbenega okvira še vsaj proti severozahodu. S kasnejšimi arheološkimi pregledi leta 2012 so bili na območju odkriti tudi odlomki prazgodovinske in srednjeveške lončenine.

Najdišče je arheološki spomenik v prvotni legi in je pomembno za proučevanja tokov in narave rimske provincialne poselitve v osi doslej znanih rimskodobnih najdišč in še posebej vil rustik na obrobju Pohorja in Dravskega polja.

Obseg spomenika:

parc. št. 805/4, 806/1, 807 (južni del), 809 (južni del), 810/1 (južni del), 810/2 (južni del), 811/3 (južni del), 812/2, 813/1 (vzhodni del), 813/2 (vzhodni del), 814 (vzhodni del), 815/2, 816/2, 817, 818, 819/2, 820/2, 821, 822/1, 825 (vzhodni del), vse k. o. 679 RAZVANJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka najdišča.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 4. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Ruperče - Gomilno grobišče, EID 1-01265**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

V gozdu je skupina treh deloma poškodovanih gomil iz neznanega časa. Visoke so od 0,7–1,1 m in premera med 7,5–9,5 m. Za določitev časovne pripadnosti gomil bodisi prazgodovini ali rimskemu obdobju bi bile potrebne arheološke raziskave.

Gomile so značilnost pokrajine in predstavljajo arheološki spomenik v prvotni legi.

Obseg spomenika:

parc. št. 540, 541, vse k. o. 644 RUPERČE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za arheološka najdišča.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 4. 12. 2025.

b. Zvrst: STAVBE**Identifikacija spomenika: Gaj nad Mariborom - Cerkev sv. Križa, EID 1-03085****Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Cerkev, katere prva omemba sega v 15. stoletje (1473), stoji znotraj delno ohranjenega kamnitega pokopališkega obzidja, sredi gručastega naselja vaških hiš, župnišča, šole in gostišča.

Sestavljajo jo pravokotna ladja, polkrožni prezbiterij, zvonik ob zahodni fasadi, zakristija na južni in kapela z oratorijem ob severni fasadi. Fasadni plašč cerkvene ladje je gladek, členjen s polkrožnimi okni. Fasada zvonika je gladka, z naslikanimi šivanimi vogalniki in okenskimi obrobami. V talnem zidcu zvonika je vzdan nagrobnik. Dostop na kor je po zunanem stopnišču.

Večje gradbene posege je cerkev doživela leta 1825, ko so jo temeljito prenovili, dodali vzhodno travejo s polkrožno apsido in zakristijo. Leta 1884 so jo z izjemo prezbiterija ponovno povišali ter obokali, na severni strani pa prizidali kapelo in oratorij. V istem letu je dobila novo opremo, tlak, orgle in spovednico. Cerkev je leta 1888 poslikal Jakob Brollo. Glavni oltar je sedanjo podobo dobil leta 1851. Oltar krasi skupina Križanja s kipi iz druge polovice 18. stoletja. Stranski oltar v kapeli je iz leta 1900 in je posvečen Lurški materi božji.

Obseg spomenika:

parc. št. 681/2, 681/3, 681/4, vse k. o. 602 GAJ NAD MARIBOROM;
stavba št. 247 k. o. 602 GAJ NAD MARIBOROM

Vplivno območje:

parc. št. 1033/10, 1033/12, 1033/13, 1033/14, 1033/15, 1033/23 (del), 1033/24, 678, 679, 680/1, 680/2, 680/3, 682/1, 682/2, 682/3, 682/4, 682/5, 682/7, 682/8, vse k. o. 602 GAJ NAD MARIBOROM,

parc. št. 448, 449, 450, 451/3, 451/4, 452/1, 453/3, 453/4, 453/5, 453/6, 454/1, 454/2, 455/1, 455/3, 455/4, 455/5, 456, 459/1, 459/3, 459/4, 464/8 (del), 465/2, 465/4, 465/5, 939/1 (del), 939/2, vse k. o. 622 ŠOBER

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Varstveni režim vplivnega območja:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za vplivna območja.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 21. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Gaj nad Mariborom - Gospodarsko poslopje na domačiji Špeser, EID 1-23792

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Na enem od prisojnih pobočij razloženega naselja, na dvorišču domačije Špeser, stoji mogočno nadstropno zidano gospodarsko poslopje z letnico 1879 in začetnicami lastnikov Jakoba in Marije Strnad na maltastem okvirju v nadstropnem delu vzhodne dvoriščne fasade nad lesenim gankom. Pokriva ga simetrična opečna dvokapnica s širokim lesenim napuščem na dvoriščni strani, ki ga podpirajo sloki leseni stebri, vpeti v leseno preprosto oblikovano ograjo ganka. Pritlično fasado členijo segmentno zaključene in pravokotne vhodne odprtine, ki vodijo v posamezne prostore z obokanimi in tramovnimi stropovi. Vse vhode pritlične fasade krasijo poudarjeni segmentno zaključeni pasovi z imitacijo opečene zidave. Leseni gank v nadstropju povezuje posamezne prostore, ki jih zapirajo ohranjena lesene enokrilna vrata z okovjem. Zatrep severnega pročelja je prevotljen z opečnimi dekorativnimi polkrožno zaključenimi zračnimi mrežami. Pravokotne opečne prezračevalne mreže krasijo tudi zahodno fasado, kjer so urejeni trije manjši dovozi, oblikovani kot mostovži, ki omogočajo dostop v notranjost posameznih gospodarskih prostorov. Ohranjena je večina stavbnega pohištva. Okna ščitijo dvokrilne polne naoknice. Fasado členijo okenske in vratne odprtine ter ozek pas opečnega mejnega zidca.

Gospodarsko poslopje domačije Špeser predstavlja del še ohranjene bogate stavbne dediščine samotnih kmetij hribovitega mariborskega zaledja.

Obseg spomenika:

parc. št. 433/2 (zahodni del) k. o. 602 GAJ NAD MARIBOROM;
stavba št. 225 (del stavbe 1) k. o. 602 GAJ NAD MARIBOROM

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja varstveni splošni varstven režim za kulturne spomenika ter varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 24. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Gaj nad Mariborom - Zidanica na domačiji Gaj nad Mariborom 50, EID 1-23813

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Na enem od prisojnih pobočij slemenskega razloženega naselja Gaj nad Mariborom stoji v sklopu večje samotne kmetije poznobaročna pritlična vinogradniška stavba. Pokriva jo strma dvokapnica z delnim čopom nad severnim zatrepom s sekundarno kritino eternitom s širokim lesenim napuščem na zahodni fasadi. Prvotno so jo prekrivale smrekove skodle. Vzhodna polovica je zasnovana kot bivalni del z vežo, ki povezuje tri prostore. Večja soba ima ohranjen tramovni strop. V zahodnem delu se odkriva prostor z ogromno stiskalnico za grozdje z letnico 1816 na prešpanu. Severna polovica je podkletena. Klet ima obokane stropne. Zidanica se ponaša z izjemno bogato fasadno profilacijo s pilastri, poudarjenimi okenskimi okvirji, ki jih zaključujejo zavesice s čopki, šivanimi robovi, okroglo opečno mrežo v južnem zatrepu. Na severni čelni fasadi, v zatrepu tik pod slemenom, se odkriva letnica 1783. Na taisti fasadi je mogoče slediti še maltastemu okvirju s pobledele poslikavo sv.

Florijana in štukaturnim okrasjem v obliki sonca z napisom IHS v sredi na severni čelni fasadi. Ohranila se je večina stavbnega pohištva. Okna so dvojna dvokrilna z delitvijo kril na tri polja. Ščitijo jih kovane okenske mreže in lamelne naoknice. Manjša pravokotna ležeča okna s kamnitimi okvirji in kovanimi mrežami zračijo obokano klet.

Zidanica iz leta 1783 predstavlja enega izmed redko ohranjenih primerov vinogradniške arhitekture.

Obseg spomenika:

parc. št. 760/3 (jugovzhodni del) k. o. 602 GAJ MARIBOROM; stavba št. 67 k. o. 602 GAJ NAD MARIBOROM

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja varstveni splošni varstven režim za kulturne spomenika ter varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 29. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Grušova - Domačija Damiš, EID 1-01271**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

V dolini razloženega naselja stoji večja gručasta domačija z nadstropno stanovanjsko hišo s stiskalnico za grozdje, večjim gospodarskim poslopjem, nekdanjim svinjakom in kapelo. Nadstropno zidano hišo pokriva simetrična opečna dvokapnica. Njeno fasado členijo profiliran podstrešni venec, okenske obrobe, pilastrijski motivi med osmi ter šivani robovi. Na severni obcestni fasadi sta dva segmentno zaključena vhoda, eden vodi v stanovanjski del, drugi pa v gospodarski del s stiskalnico. Na južni dvorišni fasadi v pritličnem delu vodi v kletni prostor preprosto oblikovani pravokotni kamniti portal. V ostenju veže se je ohranil detajl izlivnik za vodo. Ohranil se je del prvotnega lesenega stavbnega pohištva. Večja dvokrilna okna z delitvijo kril na tri polja ščitijo v pritličju kovane okenske mreže in dvokrilne lamelne naoknice. Del bivalnih prostorov je obokanih (češke kape, banjasti oboki), del pa ima značilne lesene ometane stropove. V hiši, v sobi, ki meji na kuhinjo je ohranjena krušna peč. V kuhinji se je ohranil zidani štedilnik z okovjem. Gospodarski del s stiskalnico za grozdje je velik prostor z odprtim ostrešjem in galerijo, od koder se je nadzorovalo stiskanje grozdja. Velika lesena stiskalnica nosi letnico 18JMD83. Del stavbe v nadstropju je preurejen v bivalne prostore. Hiša je v celoti podkletena z obokanimi kletmi, ki jih zračijo manjša pravokotna ležeča okna s kamnitimi okenskimi okvirji in kovanimi mrežami.

Večje zidano gospodarsko poslopje z dekorativnimi prezračevalnimi mrežami v pročeljih pokriva salonitna simetrična dvokapnica. Na severni in vzhodni fasadi so večje arkadne odprtine, ki omogočajo dostop v notranjost poslopja.

Južno od stanovanjske hiše stoji manjše pritlično gospodarsko poslopje podolžnega tlorisa z opečno dvokapnico, ki je nekdanj rabilo kot svinjak.

V domačijski sklop spada tudi kapela z letnico 1862 nad vhodom glavne južne fasade, ki sta jo dala sezidati brata Janez in Jakob Fras. Tako hiša, kot tudi kapela sta oblikovani v historističnem slogu, barva fasade in profilacij obeh stavb sta bili prvotno, preden je bila kapela preplaščena z neustreznim grobim cementnim ometom, povsem enaki. Kapelo pravokotnega tlorisa, ki jo pokriva opečna dvokapnica, na glavni fasadi členita dve polkrožni niši s kipoma svetnikov Petra in Pavla ter polkrožno čelo, nad katerim se dviga zvonik s pločevinasto strmo streho. Ohranjena so primarna vrata, v notranjščini pa kakovosten pozno-baročni korpus s križanim, ki je starejši od same kapele in je prenešen iz neznane lokacije, domnevno kasneje, po naročilu Maksa Damiša mlajšega, ki naj bi dal kapelo leta 1945 obnoviti. Križev pot ima ambientalno vrednost v okviru neokrnjenega historičnega interierja kapele.

Domačija predstavlja del večjega posestva, ki je bilo v lasti Janeza in Marije Fras, ki sta bila tudi naročnika zidave hiše in kapele.

Kompleks domačije predstavlja kakovosten in zgodnji primer historistične arhitekture. Stanovanjska hiša in kapela stav okviru domačije bogati arhitekturi z originalno ohranjeno notranjščino in zunanjščino.

Obseg spomenika:

parc. št. 182/3, 184, 349/3, 349/4, 357/20 (del med parcelama 184 in 349/3), vse k. o. 645 GRUŠOVA; stavbe št. 73, 84, 86, 87, vse k. o. 645 GRUŠOVA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja varstveni splošni varstven režim za kulturne spomenika ter varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Grušova - Zidanica Grušova 23, EID 1-01273

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Večjo zidanico (štok), ki stoji ob cesti razloženega naselja, sestavljajo nadstropni stanovanjski del ter pritlični gospodarski prostori v nizu. Celoto pokriva strma opečna dvokapnica s širokim enostranskim napuščem na vhodnem delu stavbe. Bivalni prostori v pritličju so obokani. Prav tako je obokana mogočna klet. V prostoru z odprtim ostrešjem je ohranjena lesena stiskalnica za grozdje z letnico 18JRM62. Po dolžini stavbe teče v nadstropju leseni gank z izrezljano ograjo. Okna so dvokrilna, deljena na polja in opremljena z železnimi mrežami in polkni.

Večja gosposka zidanica je originalno ohranjen objekt po današnjem videzu iz 19. stoletja. Klet je starejša. Prav tako na zgodnejši čas stavbe kaže šivani rob pod sedanjim ometom.

Obseg spomenika:

parc. št. 252/8 k. o. 645 GRUŠOVA; stavba št. 85 k. o. 645 GRUŠOVA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja varstveni splošni varstven režim za kulturne spomenika ter varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 21. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Grušova - Zidanica Grušova 24, EID 1-01272

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Ob cesti razloženega naselja stoji mogočna nadstropna nekdanja gosposka zidanica. Ohranila je tlorisno zasnovo z nekaterimi manjšimi funkcionalnimi spremembami. Stavbo pokriva strma, opečna čopasta dvokapnica. V čelnem delu stavbe so še ostanki izrezljanega lesenega balkona z letnico 1904. Vhod v bivalni del stavbe in prostor nekdanje stiskalnice vodi skozi kamnita, pravokotno oblikovana portala. Okna so dvokrilna, deljena na polja ter opremljena s polnimi lesenimi polkni.

Stavba je v celoti podkletena. Kletni prostori so obokani z banjastimi oboki. Fasado členijo strešni in mejni zidec ter profilirani okenski okvirji z manjšimi detajli predvsem na pročelju z izpisano letnico. Zidanica predstavlja del bogate stavbne dediščine mariborskega vinogradniškega zaledja.

Obseg spomenika:

parc. št. 250/1 k. o. 645 GRUŠOVA; stavba št. 66 k. o. 645 GRUŠOVA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja varstveni splošni varstven režim za kulturne spomenika ter varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 21. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Hrastje pri Limbušu - Domačija Šfiligoj, EID 1-06436

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Domačija zavzema izpostavljeno lego v blagem pobočju, na desnem bregu potoka Blažovnica. Sestavljajo jo stanovanjska hiša, gospodarsko poslopje in oferska bajta. Najpomembnejši del domačije je zidana kmečka hiša z mogočno obokano kletjo. Pokriva jo strma opečna dvokapnica s polkrožno zaključenim strešnim zidcem. Zgrajena je bila leta 1868, kar izpričuje letnica, izpisana v čelu poudarjenega rizalita. Nekoč mogočna zidanica s prešo v osrednjem delu pritličja je danes v celoti preurejena za bivalne namene, pri čemer je ostala nakazana osnovna tlorisna zasnova, preša pa ni ohranjena. Objekt odlikujeta izrazita kamnita vhodna portala v hišo in v klet, z izvirnimi lesenimi vratnicami; delno je ohranjeno originalno okensko pohištvo ter kovane okenske mreže.

Oferska bajta je značilen, podkleten zidan objekt, z manjšo, nenaseljeno bivalno enoto. Je v slabšem gradbenem stanju, vendar predvidena za obnovo.

Ostale gospodarske stavbe, ki sestavljajo ambient, so novejša ali že predelane.

Vinogradniška domačija z dominantno kmečko hišo in obsežno vinsko kletjo je pomemben preostanek nekdanjih posesti, ki so bile nekoč številčnejše in značilne za vinorodna območja ob vznožju Pohorja. V letih 2008 do 2011 je potekala obnova zunanjsine hiš

Obseg spomenika:

parc. št. 354/1, 354/2, obe k. o. 675 HRASTJE; stavba št. 268, 269, obe k. o. 675 HRASTJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 24. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Hrastje pri Limbušu - Reiserjevo posestvo, EID 1-06417**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Stavbni kompleks Reiserjevega veleposestva se nahaja na izpostavljeni legi nad Pekrami, na severovzhodnem pobočju Pohorja. Sestavljajo ga trije mogočni, zidani objekti ter dve manjši pomožni gospodarski stavbi. Objekte prekrivajo opečne strehe z ravnimi vhodnimi napušči. Osrednji dvorec je pritličen, podkleten objekt iz leta 1846, oblikovan v T, vhodno fasado pa členi triosni rizalit na štirih zidanih slopih. V nadstropju rizalita je vzdignjen relief s podobo Otmarja Reiserja, graditelja poslopja. Levi del pritličja je nekoč zasedala preša, ki pa ni ohranjena. Stanovanjski del dvorca, pod katerim se nahaja obokana klet, ima originalno ohranjeno tlorisno zasnovo, notranje stopnišče in stavbno pohištvo. Ob dvorcu stoji mogočno, nadstropno, v L oblikovano gospodarsko poslopje; v desnem delu stavbe so urejene bivalne enote (nekoč za delavce in služinčad). Gospodarski del oblikujejo značilne odprtine in opečne mreže. Vrhkletni stanovanjski objekt, lociran ob vstopu na dvorišče posestva, je tlorisno oblikovan v T; na cestno stran je nad kletnim vhodom izvedena lesena veranda, čez del zadnje fasade pa poteka lesen gank. Posamezne stavbe so bogate z kamnoseškimi detajli, originalnim stavbnim pohištvom in poudarjenimi fasadnimi profilacijami. Objekti na posestvu so se ohranili v dokaj avtentični podobi, kot jih je zgradila družina Reiser, katere člani so pustili močan pečat v političnem in gospodarskem življenju Maribora in okolice. Otmar Reiser starejši je bil v letih 1850 - 61 župan Maribora in je pomembno vplival na prenos sedeža lavantinske škofije v Maribor. Dr. Otmar Reiser mlajši pa je bil pomemben ornitolog v svetovnem merilu ter zaslužen in častni občan občine Pekre.

Obseg spomenika:

parc. št. *24/2, 580/22, 580/23, 580/24, 580/25, 580/26, 580/27, 580/28, 580/29, 580/30, 580/31, 580/32, 580/33, vse k. o. 675 HRASTJE;

stavbe št. 433, 435, 437, 438, 439, vse k. o. 675 HRASTJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 21. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Kamnica ob Dravi - Bregarjeva hiša, EID 1-23812**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

V severnem delu Kamnice ob vznožju pobočja stoji enonadstropna hiša z vinsko kletjo, ki je v tlorisu zasnovana v obliki črke U. Pokriva jo opečna dvokapnica, ki se nad obema krakoma zaključuje s polnim čopom. Dvoriščno vzhodno fasado v pritličju členi arkadni hodnik, ki predstavlja zunanjo komunikacijo gospodarskih prostorov. Tlakovan je s prvotnim opečnim tlakom pravokotne oblike. V severnem delu je nekdanja stiskalnica za grozdje. V nadstropnem delu odprtega hodnika so ostanki prvotne zasteklitve. V nadstropni bivalni del vodi kamnito stopnišče s podesti, tlakovanimi z dekorativnimi ploščicami. Preprosto oblikovano zaglajeno fasado členi profiliran strešni venec. Na fasadi južnega kraka se odkriva ambiciozno zasnovana lesena veranda z lesenimi mrežami. V osrednji osi verande izstopa manjši leseni balkon, ki ga podpirajo lesene dekorativne konzole in posebni detajli v čelu ograje. Ohranjen je del prvotnega stavbnega pohištva. Okna so dvokrilna z delitvijo kril na tri polja. Ščitijo jih polne naoknice in kovane okenske mreže. Pritlične prostore, ki so rabili v gospodarske namene, krasijo dekorativno oblikovane kovane okenske mreže. V pritličju dostop do nadstropnih bivalnih prostorov zapirajo kovana vrata. Hiša je v osnovi hranila tako notranjo tlorisno zasnovo kot samo zunanjo pojavnost svojega časa.

K hiši sodi tudi manjši vodnjak z ohranjenim lesenim ohišjem.

Bregarjeva hiša sodi med primere bogate vinogradniške arhitekture iz prve polovice 19. stoletja, ki so jih postavljali bogati mariborski meščani v vinogradniških primestjih Maribora.

Obseg spomenika:

parc. št. 38/3 k. o. 636 KAMNICA;

stavba št. 271 k. o. 636 KAMNICA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja varstveni splošni varstven režim za kulturne spomenike ter varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 28. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Kamnica ob Dravi - Cerkev sv. Martina, EID 1-00212

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Cerkev, katere prva omemba sega že v konec 11. stoletja (1096 in 1105), stoji na rahli vzpetini sredi naselja Kamnica in skupaj z delno še ohranjenim baročnim župniščem predstavlja enega pomembnejših spomenikov v mariborski okolici.

Leta 1743 so pod vodstvom avstrijskega arhitekta Jožeta Hofferja pričeli s prenovo stare gotske cerkve in jo v celoti barokizirali. Ostanke nekaterih gotskih arhitekturnih členov, kot so kamniti oporniki na ladji in prezbitoriju, so po prenovi ohranjeni in vidni zlasti na zunanjsčini cerkve. Kapela in zakristija sta bili prizidani pred koncem 17. stoletja (1694 in 1698). Nad zakristijo se nahaja oratorij.

Zvonik z gladko fasado in čebulasto streho členijo na vrhu polkrožna okna z dekorativno obrobo. Zunanji plašč ladje členijo značilna poznobaročna okna z gotskimi oporniki ob straneh, prezbitorij pa slepa gotska in poznobaročna okna ter gotski oporniki. Glavni vhod členi kamniti portal z letnico 1768. Na južni kapeli so v talnem zidcu in fasadi vzdani nagrobniki, višje pa fasado krasita/členita poslikani niši.

Cerkev sestavljajo tripolna ladja in enako širok prezbitorij. S češkimi kapami obokane in poslikane pole zamejujejo notranji slopi s stopnjevanimi pilastri. Obočne pole so poslikane s prizori iz življenja sv. Martina. Poslikava oboka z motivi Obedovanja in Smrti je delo Janeza Jurija Raffa (Rassa) iz leta 1748, motiv Vnebovzetja in Čudežev iz življenja sv. Martina pa je delo slikarja Antona Lerchingerja iz leta 1753. Slednjemu pripisujejo tudi sliki obeh stranskih oltarjev. Leta 1886 je slikar Jakob Brollo obnovil poslikave v ladji in prezbitoriju ter poslikal še kapelo sv. Rešnjega telesa.

Pevski kor, ki sloni na kamnitih stebrih in konzolah, ima upognjeno baročno kovano ograjo s štukirano rokokojsko dekoracijo na njenem zidanem delu. Enaka ornamentika obroblja tudi oba stranska oltarja in kapitole.

Leta 1767 je kipar Jožef Holzinger za cerkev izdelal nov glavni oltar in prižnico, leta 1778 pa oltar sv. Rešnjega telesa v stranski kapeli. Njegovi delavnici sta pripisana tudi oba stranska oltarja, oltar sv. Mihaela in sv. Avgušтина in Lucije.

Obseg spomenika:

parc. št. 46/5, 46/8, vse k. o. 636 KAMNICA;

stavba št. 359 k. o. 636 KAMNICA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 28. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Kamnica ob Dravi - Perkova domačija, EID 1-06276

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Ob cesti na izteku naselja stoji večji domačijski kompleks, ki ga sestavljajo trije osrednji objekti: stanovanjska hiša, gospodarsko poslopje ter kozolec. Stanovanjska hiša je pritlična, v srednjem delu pa nadstropna stavba. Tloris je izrazito podolžen, proti dvorišču ima dva mala izzidka. Stavba je bidermajerskega videza in mešane gradnje. Ima ogromne poznobaročne obokane kleti. Notranjo stran

dvoriščne fasade spremljata v obeh etažah hodnika s križnimi oboki, s kletjo pa jo povezujejo polžaste stopnice. Vzporedno s hišo stoji mogočno gospodarsko poslopje, nekoliko odmaknjeno od nje pa lesen dvojni kozolec (toplar), ki je bil na začetku 20. stoletja prenesen z Gorenjske.

Domačija se ponaša z vrsto pričevalnih in arhitekturnih kvalit. Stanovanjska hiša je stari šentlomberški dvor. Kozolec je primer prenesenega lesenega objekta.

Obseg spomenika:

parc. št. 229/1, 229/2, 230/10, 230/11, 230/12, 230/4, 230/5, 230/6, 230/7, 230/8, 230/9, vse k. o. 636 KAMNICA;

stavbe št. 644, 645, 650, vse k. o. 636 KAMNICA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 26. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Kamnica ob Dravi - Stara šola, EID 1-31047

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

V samem historičnem jedru naselja, tik ob cesti, se dviguje mogočna enonadstropna, delno podkletena šolska stavba, grajena leta 1868. Pokriva jo opečna dvokapnica s polnimi čopi. Simetrična devetosna fasada je ob straneh poudarjena z plitkima dvoosnima rizalitoma. Stavba se ponaša z izjemno členitvijo z bogato rustiko, delilnimi zidci in profiliranimi okenskimi obrobami s trikotnimi čeli v nadstropju.

Ohranjena je večina zunanjskega in notranjskega stavbnega pohištva, kot so škatlata dvojna dvokrilna okna z delitvijo kril na tri polja z nadsvetlobo, deljeno na dve polji, in kasetirane vratnice posameznih notranjih prostorov.

Šolska stavba, za katero je najverjetneje izdelal načrte eden od graških arhitektov, se uvršča med najkakovostnejše zgodnjehistorične šolske arhitekture v slovenskem prostoru.

Obseg spomenika:

parc. št. 60/1 k. o. 636 KAMNICA;

stavba št. 362 k. o. 636 KAMNICA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja varstveni splošni varstven režim za kulturne spomenika ter varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 29. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Kamnica ob Dravi - Vila Cesta v Rošpoh 87, EID 1-23824

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

V izteku naselja Kamnica proti severovzhodu, nekoliko pomaknjena od ceste proti Kungoti, stoji slikovita poznohistorična pritlična vila s konca 19. stoletja. Zasnovana je v obliki črke L. V tlorisu se odkrivata stanovanjski in gospodarski del z obokano kletjo in prostorom za stiskalnico za grozdje.

Fasade so oblikovane s kombinacijo neoklasicističnih prvin in lesenih rezljanih elementov. Ob bivalnem južnem traktu stavbo poudarja vitki enonadstropni osmerkotni stolpič s podstrešnim konzolnim vencem in koničasto zalomljeno piramidasto streho.

Vila sodi med bogatejše primere vinogradniške arhitekture 19. stoletja, ki je bila nekdaj v lasti premožnejših Mariborčanov in kot taka je zaznamovala vinogradniško mestno zaledje.

Obseg spomenika:

parc. št. 246/4, 247/5, 247/6, vse k. o. 636 KAMNICA;

stavba št. 793 k. o. 636 KAMNICA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja varstveni splošni varstven režim za kulturne spomenika ter varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem

Identifikacija spomenika: Kamnica ob Dravi - Župnišče, EID 1-06065

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Župnišče pri župni cerkvi je visokopritlična stavba z izven nivojsko kletjo, ki je nastala z dozidavami. Pokrivajo jo opečne strehe. Fasade so preproste, pod streho zaključene s polkrožnim podstrešnim vencem. Pokončna okna so obrobljena z maltastimi okvirji. Izpod plasti mlajših ometov je viden gladek omet s sgrafitno poslikavo arhitekture. V notranjščini so kleti obokane, prostori v pritličju imajo ravne stropne, nekateri so okrašeni s štukaturnimi okvirji, hodniki najstarejšega dela stavbe pa so križno obokani. Na hodniku župnišča je bila odkrita baročna freska z upodobljenim godcem na dude.

Župnišče je od konca sedemnajstega stoletja raščena arhitektura, ki je zleknjena ob hribu vzhodno od cerkve. Leta 1545 je bilo župnišče še leseno, južni najstarejši del je datiran z letnico 1696, severni del pa z 1818. Najmlajši del je iz leta 1829. Župnišče z gospodarskim poslopjem sooblikuje cerkveni in vaški ambient naselja Kamnica.

Obseg spomenika:

parc. št. 46/4, 46/9, vse k. o. 636 KAMNICA;
stavbe št. 261, 262, 360, vse k. o. 636 KAMNICA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja varstveni splošni varstveni režim za kulturne spomenika ter varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 7. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Laznica - Hiša Laznica 66, EID 1-13024

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

V jedru vasi se je v okviru večje kmečke domačije v izvirnosti ohranila le preužitkarska hiša, locirana s podolžnim tlorisom pravokotno na glavno cesto. Obstoječo zunanjo podobo je stavba dobila v drugi polovici 19. stoletja, kar izpričuje tudi letnica 1870, oblikovana kot kovana mreža v nadsvetlobi .glavnega vhoda. Zidano vrhkletno stavbo prekriva dvokapna opečna streha, vhodno stopnišče pa poudarja stebriščna lopa s kovano ograjo, zaključena s trikotnim čelom, v katerem so ostanki nekdanje poslikave nabožnega značaja. Tri izpostavljene fasade odlikuje za lokalne razmere izjemno bogata stenska profilacija (profilirane maltaste okenske obrobe, podstrešni in mejni venci, šivani robovi, ..). Stavbno pohištvo je originalno ohranjeno: masivna, dekorativno izrezljana dvokrilna vhodna vrata, dvojna, dvokrilna okna deljena v šest polj, enostavne kovinske mreže, lesene, dvokrilne, gibljive lamelne naoknice, ohranjene le na nekaterih oknih).

Notranjščina ima tradicionalno tlorisno ureditev. V kuhinji se nahaja visok banjast obok. Ohranjenega je del originalnega vratnega pohištva, s širokimi podboji in kasetiranimi vratnicami.

Hiša je kvalitetna, ambiciozno zasnovana vaška arhitektura, ki osvetljuje tradicionalne vrednote kmečkega življenja v vaškem okolju.

Obseg spomenika:

parc. št. 113/3 (jugozahodni del) k. o. 662 LAZNICA;
stavba št. 96 k. o. 662 LAZNICA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 22. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Limbuš - Cerkev sv. Jakoba, EID 1-03102

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Cerkev sv. Jakoba stoji v središču naselja Limbuš. Prvič je bila omenjena leta 1478. Cerkev je verjetno nastala že v 15. stoletju, v literaturi se omenja tudi letnica nastanka med leti 1512 in 1523. Sestavljajo jo

gotska ladja, ki je najstarejši del cerkve, k njej so ob severni steni v 16. stoletju prizidali zvonik, ki je bil za etažo nižji od sedanjega. V 17. stoletju so ladjo zvišali in jo ponovno ravnostropali, takrat so verjetno prizidali sedanji prezbitერი. Konec 17. stoletja so ladjo obokali, k cerkvi so prizidali obe kapeli. Leta 1783 so povišali zvonik in prizidali zakristijo. Leta 1870 so historizirali glavno fasado cerkve.

Fasade členi talni zidec (ki je na ladji še gotski), lizene, podstrešni venec in okenske obrobe. Zvonik pokriva čebulasto – lanternasta pločevinasta streha, ostale strehe pokriva opečna kritina. Na vzhodni zunanji steni prezbitერი je vzidan renesančni nagrobnik iz belega pohorskega marmorja iz leta 1597, delo Martina Pacobella. Nagrobnik je posvečen družini Herzenkraft – upravnik limbuške graščine Herzenkraft ga je dal izdelati ob smrti svoje žene leta 1597. Na vrhu nagrobnika je reliefna podoba Križanja, v srednjem delu nad napisom pa sta upodobljena klečeča donatorja z otroki. Na južni fasadi ladje je nameščen kip Križanega, na južni steni prezbitერი pa je naslikana sončna ura iz leta 1735. Notranjščina je obokana. Dvojni pilastri v ladji in enojni v kapelah nosijo bogato profilirano ogredje in oproge. Prezbitერი in kapeli so poslikani s freskami Jakoba Brolla iz leta 1780. V prezbitერი so naslikani prizori iz življenja sv. Jakoba. V cerkvi je bogata baročna oprema – glavni oltar iz leta 1708 je pripisan Francu Krištofu Reissu ali njegovi skupini, stranski Marijin oltar je iz leta 1730, sloviti "grozdni" oltar v južni kapeli pa je nastal okoli leta 1700.

Okoli cerkve je bilo nekoč pokopališče, ki je izpričano že leta 1778, še vedno je obstajalo leta 1834. Pred cerkvijo stoji lipa, ki je bila posajena leta 1879 ob srebrni poroki cesarskega para. V cerkvenem ambientu stojita tudi župnišče iz srede 19. stoletja, kaplanija iz druge polovice 18. stoletja in mežnarija s prvo vaško šolo iz leta 1781.

Cerkev sv. Jakoba je izrazit vedutni akcent. Pomembna je kot raščena arhitektura, ki je nastajala od gotike pa vse do druge polovice 19. stoletja. Cerkev odlikuje tudi bogata baročna oprema. Skupaj s svojo neposredno okolico in območjem nekdanjega pokopališča tvori kvalitetno ambientalno celoto.

Obseg spomenika:

parc. št. 988/11 k. o. 661 LIMBUŠ;

stavba št. 7 k. o. 661 LIMBUŠ

Vplivno območje:

parc. št. *28, *34, 51/1, 988/13, 988/7 (zahodni del), 988/9, vse k. o. 661 LIMBUŠ

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike, varstveni režim za stavbe in varstveni režim za parke in vrtove.

Varstveni režim vplivnega območja:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za vplivno območje.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 22. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Limbuš - Hiša Ob Blažovnici 51, EID 1-06421
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Hiša v središču naselja je preostanek nekdanje veleposesti. Pripadajoče gospodarsko poslopje, tlorisno oblikovano v U, je bilo v osemdesetih letih prejšnjega stoletja odstranjeno, na njegovem mestu pa zgrajen poslovni objekt s podobnim tlorisom. V obdobju pred drugo svetovno vojno je posest pripadala znanim mariborskim pivovarjem Čeligijem (Tscheligi).

Ohranjena vrhkletna stanovanjska stavba je kvaliteten zidan objekt, z vrsto pomembnih arhitekturnih detajlov. Pokriva jo strma opečna streha z delnimi čopi in konkavno zaključenim podstrešnim vencem. Pritličje izrazito podolžne stavbe v zahodnem delu seka prehodna obokana veža, iz katere je levo dostop v banjasto obokan kletni prostor, desno pa v predprostor s stopniščem v nadstropje ter vhodom v drugo, banjasto obokano klet. Izvirno ohranjen je desni, vzhodni hišni vhod, s pravokotno oblikovanim kamnitim portalom in lesenimi vratnicami. Na kamniti prekladi je v okvirju vklesan napis: No 28 in A.R.T. 1804. Vhod v zahodni kletni del stavbe pa so najemniki z neustrezno predelavo v preteklosti spremenili in razvrednotili. Tloris nadstropja predstavlja osrednjo vežo, obsežen salon ter križno obokan hodnik z obojestransko razporejenimi bivalnimi prostori, kar kaže na pomemben status stavbe v preteklosti. Notranjost objekta odlikujejo nekateri izjemni detajli, kot so križni oboki, tlaki iz masivnega pohorskega

marmorja, lesen kasetiran parket in raznolike šablonske poslikave pod ometi. Na fasadah so na posameznih mestih vidni ostanki šivanih robov in drugih dekorativnih fasadnih poslikav. Delno so ohranjeni originalni kamniti okenski okvirji kletnih odprtín, medtem ko so na zahodnem delu stavbe istočasno s portalom neustrezno predelali tudi kletna okna.

Hiša predstavlja kvalitetno stavbo z izvirnimi arhitekturnimi elementi 18. in začetka 19. stoletja, pri čemer raziskave nakazujejo celo gotsko osnovo s konca 16. stoletja (najdba dela domnevno gotskega kamnitega portala v zahodnem delu objekta). Kljub neprimernim posegom iz obdobja po drugi svetovni vojni in iz bližnje preteklosti je objekt pomemben materialni dokument gospodarske, družbene in arhitekturne zgodovine kraja.

Obseg spomenika:

parc. št. 8/2, 9/1, vse k. o. 661 LIMBUŠ;

stavba št. 568 k. o. 661 LIMBUŠ

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 21. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Malečnik - Cerkev Matere božje na Gorci, EID 1-03238

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Od župne cerkve vodi k Marijini podružnici štirinajst kapelic križevega pota iz leta 1847, med prvo in drugo so empirski kamni memento. Cerkev je poznogotska stavba iz leta 1517 in ima gotski zvonik iz sredine 16. stoletja, kasnejše prizidave so iz let 1680, 1750 in 1846. Prizidane so bile zgodnjebaročna južna kapela in vhodna lopa, baročna severna kapela in zakristija z oratorijem iz 19. stoletja. Cerkev je regotizirana v historističnem slogu v letih 1860–1864. K dragoceni opremi, ki sega od 16. do 19. stoletja, med drugim sodijo poznogotski Marijin kip iz srede 16. stoletja, skupina Marijinega Kronanja iz 1606, Antonov oltar iz 1680, Valentinov in Florjanov oltar iz leta 1671, ikonografska posebnost - slika Jezusa v preši - iz druge polovice 17. stoletja, votivne slike iz druge polovice 17. stoletja, Lerchingerjeva slika sv. Antona, slika starega Maribora iz prve polovice 19. stoletja, več oljnih slíh iz 18. stoletja in ostalo. Cerkvena zunanjščina je bila leta 2008 obnovljena. Do leta 1820 je cerkev obdajal močan tabor. Še danes jo obdaja pokopališče, na katerem stoji tudi od ostalih večja kapela zadnje postaje Križevega pota s starejšimi baročnimi kipi Križanega in dveh razbojnikov.

Cerkev Matere Božje na Gorci je glede na impozantno krajinsko lego tako po krajinski kot po umetnostni vrednosti dragocen kulturni spomenik. Kompleks sestavljajo cerkev s starim pokopališčem in kapele Križevega pota.

Obseg spomenika:

parc. št. 198/1, 198/2, 198/3, 199/1, vse k. o. 650 MALEČNIK;

stavba št. 103 k. o. 650 MALEČNIK

Vplivno območje:

parc. št. 108/2, 108/3, 108/4, 108/5, 109/1, 109/14, 109/20, 109/21, 109/22, 109/23, 109/4, 109/7, 109/8, 111/3, 111/30, 111/31, 111/40, 111/5, 113/4, 114/1, 114/2, 114/4, 114/5, 114/6, 114/7, 114/8, 114/9, 115/1, 115/2, 119/1, 119/3, 188/6, 193/2, 196, 199/4, 199/5, 199/6, 200/3, 200/4, 200/5, 202/2, 202/3, 202/4, 202/5, 202/6, 203/1, 203/2, 204, 205/2, 205/4, 205/5, 207/1, 207/2, 207/3, 207/4, 208/10, 208/11, 208/12, 208/13, 208/16, 208/2, 208/6, 208/7, 208/8, 208/9, 209/4, 209/5, 209/6, 209/7, 209/8, 215/1, 215/2, 215/3, 215/4, 217/43 (vzhodni del), 217/44 (vzhodni del), 217/45, 217/46, 74/3, 74/4, 76/10, 76/11, 76/14, 76/15, 76/3, 76/4, 76/7, 76/8, 76/9, 77/6 (južni del), vse k. o. 650 MALEČNIK

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Varstveni režim vplivnega območja:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za vplivna območja.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 17. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Malečnik - Cerkev sv. Petra, EID 1-03237**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Cerkev sestavljajo nečlenjena ladja, prezbitერი, prezidana nadstropna zakristija in zvonik ob zahodni fasadi, ki ga pokriva baročna čebulasta streha. Pod cerkvijo je dvoetažna kript. V notranjščini so vzdolž ladje po tri plitve kapele, nad njimi pa galerije.

Baročne oboke pokriva plitka štukatura in alegorična slikarija, delo mariborskih slikarjev Janeza in Matije Mittelmayer iz leta 1736. Oprema je baročna. Glavni oltar je delo graškega kiparja Janeza Matije Leitnerja. Štirje stranski oltarji iz okoli leta 1745 izvirajo iz kroga graške Straubove delavnice. Bogato baročno prižnico je izdelal kipar Janez Walz, baročne slike so delo Antona Geringa, Franca Ignacija Flurerja, Valentina Metzingerja in Gottlieba Gessorja, Fortunata Berganta in Jožefa Tunnerja. Ob cerkvi je bil najden tudi pokrov sarkofaga.

Čeprav se prvotna cerkev omenja že leta 1236 in jo je kasneje nadomestila gotška stavba, ki se še kaže v zvoniku, je malečniška župna cerkev zelo kvaliteten celostni baročni spomenik. Zaradi svoje lege je cerkev tudi prostorski akcent.

Obseg spomenika:

parc. št. 165/1, 165/2, vse k. o. 650 MALEČNIK; stavba št. 280 k. o. 650 MALEČNIK

Vplivno območje:

parc. št. 164, 166/1, 166/5, 169/10, 169/12, 169/13, 169/2, 169/3, 169/6, 169/8, 169/9, 171/2, 213, vse k. o. 650 MALEČNIK

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Varstveni režim vplivnega območja:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za vplivna območja.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 21. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Malečnik - Koenigov štok, EID 1-08998**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Ob cesti v naselje stoji v pobočje postavljena večja, dvonadstropna, na L oblikovana, štiriosna stavba, krita s strmo opečno streho. Stavba je podkletena z veliko, banjasto obokano kletjo. Vhod v kletne prostore je s cestne strani stavbe skozi kamnit, polkrožno zaključen portal, ki je opremljen z dvokrilnimi železnimi vrati. Fasado členijo podstrešni in mejni zidec ter profilirane okenske obrobe.

Stavba ima značilno razporeditev, v sprednjem delu so bivalni prostori, v njenem zadnjem delu je prostor z odprtim ostrešjem, kjer je nekoč stala stiskalnica za grozdje. Slednja danes ni več ohranjena.

Stavba, ki je nekoč pripadala večjemu Koenigovemu posestvu, je bogata arhitektura 19. stoletja.

Obseg spomenika:

parc. št. 146/5, 146/54, vse k. o. 654 OREŠJE;

stavbe št. 386, 518, vse k. o. 654 OREŠJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja varstveni splošni varstveni režim za kulturne spomenike ter varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 6. 2. 2026.

Identifikacija spomenika: Malečnik - Župnišče, EID 1-08997**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

V samem jedru naselja Malečnik stoji kompleks stavb, župnišče in gospodarsko poslopje. Gre za nekoč veliko cerkveno posest, ki s svojo postavitvijo na L tvori notranje dvorišče. Nadstropnemu, podkletenemu, na L oblikovanemu stanovanjskemu delu je bil v prvi polovici 19. stoletja prizidan etažni gospodarski del

– stiskalnica za grozdje. O zidavi stiskalnice priča pravokotno oblikovan dvoriščni portal, datiran z letnico 1840. V stavbi je ohranjena večja lesena stiskalnica z vrezano letnico 1840 na prešpanu. Prostor stiskalnice je povezan z mogočno obokano vinsko kletjo. Vzporedno s cesto stoji večje zidano, delno leseno, etažno gospodarsko poslopje. Čelo gospodarskega poslopja je prevotljeno z značilnimi opečnimi mrežami. Po dolžini gospodarskega objekta poteka v nadstropju širok leseni gank z dekorativno oblikovanimi lesenimi stebri ter ograjo. Vhod na gospodarsko dvorišče vodi skozi pravokotni portal z dvokrilnimi vrati s čelne strani poslopja.

Kompleks stavb z originalno ohranjeno zunanjsčino in notranjščino predstavlja izjemen primer bogate raščene arhitekture od 16. – 19. stoletja.

Obseg spomenika:

parc. št. 161/1, 210/1, 210/2, vse k. o. 650 MALEČNIK;

stavbe št. 258, 265, vse k. o. 650 MALEČNIK

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja varstveni splošni varstven režim za kulturne spomenika ter varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 7. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Akvarij, EID 1-30408

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Med I. in II. svetovno vojno – leta 1922 – je bila ob vzhodnem robu mestnega parka zgrajena kavarna Park s teraso, delo arhitekta Maxa Czeikeja. Do kavarne je vodilo široko stopnišče. Pobudnik gradnje Alojzij Klemenčič (poslovodja kolodvorske restavracije v Mariboru) si je stavbo zamislil kot kavarniški paviljon z vrtom, s pogledom na najstarejši in najbolj slikovit del parka z ribnikom. Leta 1951 so kavno po načrtih Jožeta Požauka preuredili v mestni akvarij.

Pročelje pritlične stavbe se zaključuje s trikotnim čelom. Neoklasicistično vhodno fasado so členile velike okenske in vratne odprtine, ki so jih ločevali kanelirani pilastri. Odprtine so bile med prenovi v osemdesetih letih 20. stoletja zazidane, prav tako so bili odstranjeni nekateri drugi detajli. S temi posegi je stavba deloma izgubila svoj prvotni oblikovni izraz.

Stavba nekdanje kavarne Park je kvalitetna arhitekturna stvaritev Maxa Czeikeja ter nezamenljiv in sestavni del mestnega parka.

Obseg spomenika:

parc. št. 789/1, 789/2, 790, 791, 792, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 476 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 21. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Avtobusna postaja, EID 1-30412

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Zasnova prostorsko izjemno dominantne in oblikovalsko virtuosne avtobusne postaje je pomenila za čas postmoderne v mariborski arhitekturi značilno, a presežno rešitev. Horizontalno bazilikalno zasnovo avtobusne postaje s trgovsko pasažo kot pokrito ulico z mnogimi funkcijami preseka monumentalni piramidalni motiv, s katerim je obenem poudarjen vstop v podhod kot začetek pešaške transverzale skozi mesto, katere os naj bi potekala od avtobusne postaje pa vse do študentskih domov na zahodnem robu Maribora. Koncept je zastavljen tako, da se v prostorski in funkcionalni navezavi poleg podhoda z lokali in zakloniščem pod Mlinsko ulico pozida tudi zahodna stran ulice, kar je razvidno iz poslovno-stanovanjske pozidave v kareju C-1 na zahodnem delu Mlinske ulice.

Za avtobusno postajo je bil razpisan natečaj z vabljenimi udeleženci iz tedanjih mariborskih projektantskih organizacij in ljubljanske fakultete za arhitekturo. Prvo nagrado je prejel Inženiring biro, avtorja Ivo

Goropevšek in Borut Pečenko sta za v letih 1985–1987 načrtovano, med 1987–1990 realizirano rešitev, prejela tudi republiško Borbino nagrado za leto 1989. Sodelovala sta še arhitekta Bogdan Černe in Igor Borec. Avtorja konstrukcije sta bila Vukašin Ačanski in Marjan Pipenbaher, avtor prometne ureditve je bil Bojan Pavlinič.

Mariborska avtobusna postaja je pomembna zaradi funkcije in njene virtuozne arhitekturne realizacije, prav tako tudi zaradi njene razsežnosti in lege v mestnem središču. Prvotno zasnovo je, ob upoštevanju njene kakovosti, mogoče vsebinsko reanimirati in posodobiti.

Obseg spomenika:

parc. št. 1118/3, 1121, 1130, 1786/1, 1787, 1789/3, 1789/4, 1789/5, 1789/6, 2138/4, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 1424, 2451, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe. Potrebna bo revitalizacija, v okviru katere je možna tudi sprememba vsebin.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 10. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Baroničina hiša, EID 1-06174

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Nadstropna vogalna stavba stoji na vogalu Smetanove in Prežihove ulice (Prežihova 8). Nastala je leta 1903 in je delo mariborskega arhitekta Fritza Friedrigerja. Zgrajena je bila kot najemna stanovanjska stavba za baronico Emmo Mixich Rast.

Osnovni Friedrigerjevi načrti iz leta 1902 prikazujejo značilno historistično stavbo. Iz načrtov je razvidno, da je baronica sprva nameravala zgraditi poslovno-stanovanjsko stavbo s kavarno v pritličju in veliko dvorano v nadstropju. Stanovanja so bila sprva predvidena le v stranskih delih obeh traktov. Na fasadah je Friedriger izrisal historistično okrasje. V letu 1903 so bili izdelani novi načrti, po katerih je bila hiša tudi zgrajena.

Ulični fasadi poudarja prisekan vogal s segmentnim strešnim čelom z veliko polkrožno luneto, ki ga v temenu zaključuje ženska glava. Fasado ob Prežihovi ulici poudarja v nadstropju še konzolni balkon s prevotljeno ornamentirano ograjo. Celotno oblikovanje fasad je secesijsko, prav tako so secesijsko oblikovani tudi detajli. Fasade poudarja secesijska rastlinska, geometrična in figuralna ornamentika. Značilno secesijski so tudi pasovi iz rumene keramike in okrogle keramične ploščice nad okni.

Secesijsko so oblikovane tudi vratnice vhodnih portalov, v notranjščini pa stavbno pohištvo in stopnišče s kovano ograjo.

Secesijsko je predvsem oblikovanje fasad in nekaterih elementov notranjščine, medtem ko sta tlorisna zasnova in volumen historistična.

Baroničina hiša predstavlja najlepši in najčistejši ohranjeni primer secesijskega sloga v Mariboru. Izredno ambiciozno in kvalitetno zasnovana arhitektura z bogato in dosledno izpeljano secesijsko členitvijo obvladuje širši prostor.

Obseg spomenika:

parc. št. 1493 k. o. 658 KOROŠKA VRATA;

stavba št. 164 k. o. 658 KOROŠKA VRATA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 21. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Carinarnica, EID 1-30417

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Tehnološki center carine in špediterjev, zgrajen v letih 1987-1988, je monumentalen stavbni kompleks.

Postmoderna arhitektura Ljuba Mišiča motivno črpa iz preteklosti, tudi iz staroegipčanske arhitekture. Gre za enega prvih primerov, ko naj bi utilitarni objekt, čeprav brez podpore prostorskega in historično vsebinskega konteksta, učinkoval kot prostorska dominanta in spomenik sodobnosti.

Staro carinarnico, zgrajeno leta 1938 ob Einspillerjevi ulici, so zaradi gradnje hitre ceste podrli, čeprav naj bi bila najmodernejša v stari Jugoslaviji. Nadomestna lokacija v južnem predmestju tik ob hitri cesti je upoštevala nove kriterije, saj železniški promet ni bil več ključen. Na 16.000 kvadratnih metrov pokritih površin naj bi bile zbrane vse dejavnosti v zvezi z uvozom in izvozom blaga, zato so bili v sklopu predvideni še pošta, inšpekcijske službe in vse carinske službe. Najbližje cesti je bila zgrajena carinarnica, za njo so bila načrtovana velika parkirišča za tovornjake, nadstrešnica za carinski pregled, carinsko skladišče, prostori špediterjev in za njimi še zgradba transporterjev.

Zaradi monumentalnosti, oblikovalskih kvalitiet, materialov in svoje pozicije na južnem robu Maribora, tik ob hitri cesti, kompleks carinarnice učinkuje kot pomemben prostorski orientir, kot vrata v mesto.

Obseg spomenika:

parc. št. 569/6, 570/1, 570/3, 575/1, 575/3, 578/3, 578/4, 578/5, 578/6, 578/7, 579/10, 579/12, 579/14, 579/15, 579/16, 579/17, vse k. o. 679 RAZVANJE, parc. št. 2914/11, 2914/12, 2914/13, 2914/2, 2914/3, vse k. o. 2713 OB ŽELEZNICI;

stavbe št. 7, 9, 13, 16, vse k. o. 679 RAZVANJE,

stavbe št. 223, vse k. o. 2713 OB ŽELEZNICI

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 10. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Cerkev Marijinega vnebovzetja v Brezju, EID 1-03146
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Stoji znotraj obzidanega pokopališča in je nastala na temeljih prvotne lesene (1587) oziroma zidane kapele leta 1595. Od slednje sta se ohranila prezbiterij in kamniti, nekdanji glavni portal, ki ga zakriva pozneje, leta 1632, prizidani zvonik.

Sestavljajo jo pravokotna ladja z baročnimi okni, gotski prezbiterij z oporniki, gotskimi okni in biforo. Na vzhodni stranici je prizidana zakristija, renesančni zvonik pa ob zahodni fasadi.

Baročno predelana in leta 1757 obokana notranjščina je opremljena z baročnimi kipi nekdanjih oltarjev, delo kiparjev Jožefa Strauba in Jožefa Holzingerja. Glavni baročni oltar iz 18. stoletja krasi poznogotski kip Matere božje iz srede 16. stoletja.

Nad kamnitim portalom so ohranjeni fragmenti starejše poslikave. Kamniti krstilnik ob stranskem oltarju nosi letnico 1632. Slike Križevega pota je leta 1950 naslikal Mirko Reichenberg.

Cerkev je zaradi arhitekturnih kvalitiet in opreme pomemben spomenik, njen ambient s pokopališčem in nepozidano livado daje ravninskemu obcestnemu naselju Brezje dragocen akcent sicer neartikuliranega središča kraja.

Obseg spomenika:

parc. št. 955, 956/5, vse k. o. 656 BREZJE;

stavba št. 573 k. o. 656 BREZJE

Vplivno območje:

parc. št. 1342/1 (južni del), 784/2 (južni del), 784/6, 784/7, 956/7, 956/8, 967 (jugovzhodni del), vse k. o. 656 BREZJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Varstveni režim vplivnega območja:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za vplivna območja.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 7. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Cerkev sv. Alojzija, EID 1-03136**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Enovito grajena baročna cerkev, ki je del jezuitskega kompleksa, je bila zgrajena po načrtih arhitekta Janeza Fuchsa med leti 1767 in 1796. Stoji izven stavbne linije Glavnega trga in ima pred fasado manjše dvorišče, ki ga zapira rokokojsko oblikovana kovana ograja. Cerkev nima zvonika, zato pogosto na prvi pogled ostaja skrita. Pročelje je razdeljeno na osrednji del s pilastroma, profiliranim ogredjem in razgibanim čelom. V preteklosti je bila večkrat prezidana. Leta 1784 in 1831 so zgradili nov glavni portal, v letih 1857-1859, pa so dvignili fasadni krili do višine volut in ju opremili z neobarčno dekoracijo. Okoli leta 1830 okrnjeno fasado so leta 1984 obnovili v prvotni podobi.

Notranjščino ovalne ladje, nad katero se pne obok češke kape, členijo trije pari kapel z banjastim obokom, med katerimi teče profilirano ogredje. Kvadraten prezbiterij ima elipsast zaključek. Prvotno opremo, oltar in prižnico, ki sta danes na drugi lokaciji, je v letih 1769-70 izdelal Jožef Holzinger.

Sedanja je z izjemo nekaj baročnih kipov in slik iz let 1859-60, njeni avtorji pa so: Josef Kainz, Jakob Gschiel, Josef Tunner in Leopold Kupelwieser.

Obseg spomenika:

parc. št. 1655/1, 1655/2, 1655/3, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavba št. 2114 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 22. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Cerkev sv. Barbare na Kalvariji, EID 1-03137**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Cerkev sv. Barbare stoji na griču Kalvarija na severnem robu mesta.

Med letoma 1680 in 1681 je v mestu Maribor razsajala kuga. V zahvalo za prenehanje kuge so meščani med leti 1681 in 1683 na vrhu griča Kalvarija zgradili cerkev. Temeljni kamen za cerkev je 11. maja 1681 položil sekovski škof Janez Ernst grof Thun. Cerkev so posvetili sv. Barbari in Rozaliji, zavetnicama proti kugi.

Cerkev je enoladijska s triosminskim zaključkom. Nad vhodno fasado ima stolpič s čebulasto streho. Fasade členijo pilastri, vhodno fasado pa še kamnita reliefna kompozicija Križanja, delo kiparja Ivana Sojča iz leta 1933. Na zunanji steni prezbiterija stoji na konzoli kvalitetni kip sv. Jožefa iz prve polovice 18. stoletja. Notranjščina je banjasto obokana s sosvodnicami. Na stenah je fresko slikarija oltarnega nastavka in obeh stranskih kompozicij, delo slikarja Andrea Wassermuetha iz leta 1815. V cerkveni notranjščini je spravljen kamnit kip iz peščenjaka "Jezus pade pod križem", delo baročnega kiparja Jožefa Strauba, ki je bil nekoč postavljen v zadnji kapelici oz. postaji pred cerkvijo. V cerkvi je opečni tlak. Cerkev je bila prvič obnovljena med leti 1814 in 1815.

Nekoč je nasproti glavne fasade cerkve stala kompozicija Križanja.

Poznobaročna cerkev je tipična predstavnik poznega baroka na Štajerskem in predstavlja značilno in nepogrešljivo prostorsko dominantno in značilen vedutni poudarek v zeleni kulisi mesta. Celoten grič s cerkvijo in kapelami Križevega pota predstavlja nepogrešljiv sestavni del mestne vedute.

Obseg spomenika:

parc. št. *21 k. o. 638 KRČEVINA;
stavba št. 929 k. o. 638 KRČEVINA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 25. 2. 2026.

Identifikacija spomenika: Maribor - Cerkev sv. Cirila in Metoda, EID 1-03147**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Enotna zasnova župnišča in cerkve, ki sta povezana z veznim traktom, obdaja notranje dvorišče. Celoto cerkve obvladuje velika poševna streha. Avtor strukturalistično zasnovane, kompozicijsko razgibane arhitekture iz leta 1971 je bil Ciril Zazula. Cerkev v prvotni, avtentični obliki, uveljavlja estetiko vidnega betona na zunanjsčini, prav tako so betonski snegolovi in žlebovi. To estetiko bi bilo potrebno negovati oziroma ponovno vzpostaviti.

Gre za primer moderne sakralne arhitekture, ki namesto tradicionalnih oblik uporablja funkcionalno in kompozicijsko pretehtane prijeme. Glavni obredni prostor je postavljen prečno in oltar je ob daljši steni, da ga je mogoče dobro videti. Cerkev je, v nasprotju s tradicijo, nepravilno orientirana proti severu, z namenom boljše osvetlitve notranjščine.

Obseg spomenika:

parc. št. 1500/1, 1500/3, vse k. o. 680 TEZNO;

stavba št. 1139 k. o. 680 TEZNO

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 10. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Cerkev sv. Frančiška Asiškega, EID 1-30468**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Cerkev se nahaja v neposredni sosesčini radvanjske osnovne šole, zgrajene leta 1872. Zaradi potreb šole je bila v letih 1893–1894 zgrajena predhodnica cerkve, kapela sv. Frančiška Asiškega. Leta 1979 je bila po načrtih arhitekta Cirila Zazule kapela prezidana v novo župnijsko cerkev in pastoralno središče. Cerkev odlikuje umeščenost v prostor, celovito kakovostno oblikovanje notranjščine z opremo in zunanjsčine z inovativnim motivom zvonice v dvokapni strehi.

Obseg spomenika:

parc. št. 1207, 1208, vse k. o. 678 SPODNJE RADVANJE;

stavba št. 2832 k. o. 678 SPODNJE RADVANJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 10. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Cerkev sv. Janeza Krstnika, EID 1-00427**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Cerkev, katere prva omemba sega že v 12. stoletje, ko je bila sedež pražupnije, stoji na vzhodni strani Slomškovega trga in je eden najpomembnejših spomenikov srednjeveške arhitekture na Slovenskem. Prvotno zasnovani romanski troladijski baziliki so malo pred letom 1400 prizidali prezbiterij - dolgi kor, ki je ena najodličnejših sestavin cerkve. Zunanjsčino členijo visoki, štirikrat stopnjevani oporniki, ter šilasto sklenjena okna, rekonstruirana ob regotizaciji konec 19. stoletja. Posebna odlika kora je v njegovem obočnem sistemu s kitasto shemo reber in kamnoseškim okrasju. Obočni služniki so opremljeni z baldahini, pod njimi so figuralne konzole z doprskimi upodobitvami prerokov, sedilje krasi bogata kamnoseško izvedena členitev, medtem ko vznožje visokega šilastega slavoloka zaznamujejo upodobitve živali (korakajoči in speči lev, medved, lev z mladiči). Prostornino osvetljuje šest visokih oken, ki so delno opremljena z vitraji Staneta Kregarja iz let 1961 in 1969. Zakristija na severni strani in stopniščni stolpič na južni sta nastala sočasno s prezbiterijem. Leta 1520 so obokali glavno ladjo, stranski pa sta bili obokani že prej, južna leta 1442, severna in pevska empore pa domnevno nekaj kasneje, okoli leta 1467. Leta

1623 je graški stavbenik Pavel Porta sezidal zvonik, ki je s koncem 18. stoletja dobil sedanjo klasicistično podobo. Iz začetka 18. stoletja sta obe kapeli, ki sta sezidani tako, da dajeta vtis prečne ladje. V 17. in 18. stoletju je cerkev dobila novo opremo. Od opreme 17. stoletja sta se ohranila prižnica (1670) in oltar sv. Florjana (1697), danes oltar Marije Pomočnice, ki sta ga leta 1699 izdelala kipar Franc Krištof Reiss in slikar Georg Abraham Peuch. Oltar krasí poznogotski kip Matere božje iz začetka 16. stoletja. Krstilnik je iz leta 1634. V kapeli sv. Frančiška Ksaverija je oltar, ki ga je leta 1716 izdelal Franc Jožef Reiss, iz istega obdobja je tudi štukatura. Eden vidnejših štajerskih kiparjev Jožef Holzinger je za cerkev leta 1771 izdelal korne klopi z reliefnimi upodobitvami iz prizorov življenja Janeza Krstnika, ter leta 1775 oltar za kapelo sv. Križa, ki jo je istega leta poslikal tirolski dvorni slikar J. Adam Molk. Okna so opremljena z vitraji Marka Jermana iz leta 1996/1999.

Nekdanji glavni oltar iz poznega 17. stoletja so leta 1885 odstranili, nadomestil ga je novi, narejen v neogotski maniri s konca 19. stoletja. Omembe vredni nagrobnik mariborskih škofov, s kipom Martina Slomška je delo Franca K. Zajca iz leta 1878.

Na zunanjem zidu je vgrajenih vrsta figuralnih in heraldičnih nagrobnikov iz 16. in začetka 17. stoletja. Cerkev obdaja oval, katerega rob je poudarjen s stebrastimi hrasti na severni in južni strani in s stebrički na vzhodni. Zamisel Jožeta Plečnika iz leta 1956 je realiziral Branko Kocmut v letih 1964 in 1967. Znotraj ovala je na severozahodni strani umeščen tudi rimskodobni marmorni kip leva, ki je bil najverjetneje del bogatega antičnega nagrobnega spomenika iz neznanega najdišča.

Obseg spomenika:

parc. št. 1539, 1540, 1541, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavba št. 1692 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 22. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Cerkev sv. Jožefa, EID 1-03143

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Cerkev sv. Jožefa stoji na pomolu dravske terase na desnem bregu reke Drave.

Na mestu današnje cerkve je stala cerkev, ki je bila sezidana med letoma 1664 in 1665. Zunanjščina cerkve je bila glede na čas nastanka verjetno zgodnjebaročna. To cerkev je dal postaviti mariborski mestni sodnik Valentin Bevorgo. Sčasoma je cerkev postala premajhna, zato so na njenem mestu med leti 1726 in 1728 sezidali sedanjo cerkev. Velike zasluge izgradnje nove cerkve sta imela Bolfenk pl. Sinersperg in kasnejši mariborski župan Janez Severin Eckhart.

Kot avtorja arhitekture se omenjata Matija Hofer, oče najpomembnejšega baročnega arhitekta na Štajerskem, Jožefa Hoferja, in Anton Hain. Glede na nova dognanja pa naj bi bila po slogu arhitektura delo graškega stavbnega mojstra Andreja Stengga (Igor Sapač). Leta 1743 so cerkvi prizidali zvonik, leta 1764 pa zakristijo z oratorijem, ki je delo mariborskega stavbnega mojstra Johanna Nepomuka Fuchsa. Ob cerkvi sta nekoč stala tudi samostan in beneficijarna hiša.

Pravilno orientirana cerkev ima tloris latinskega križa. Zvoniku, ki stoji pred fasado, sledi enoladijski prostor s transeptom, na južni strani ravno zaključenega prezbiterja pa stoji nadstropna zakristija pravokotnega tloris. Zunanjščino členijo toskanski pilastri, pravokotna in lunetna okna, vzhodno steno prezbiterja predira okroglo okno. Zvonik je štirinadstropen, ob straneh ga obrobata toskanska pilastra, okna zgornjega nadstropja imajo bogat okvir s cofastim okrasjem. Zakristijo členijo pravokotna okna ter pravokotni vhod, ki ga obdaja portal z baročno razgibanim profiliranim čelom. Stene notranjščine členijo podvojeni toskanski pilastri, ki nosijo profilirano ogredje, nad katerim se dviguje banjasti obok s sosvodnicami. Posamezne obočne pole so med seboj ločene z oprogami.

V petdesetih in prvi polovici šestdesetih let 18. stoletja je cerkev dobila bogato baročno opremo - veliki oltar, delo Jožefa Strauba iz leta 1750, in stranska oltarja Marijinega darovanja in sv. Andreja iz let 1760-1762, ter prižnico iz leta 1764, delo Jožefa Holzingerja. Oprema je sodila v sam vrh baročnega kiparstva na Štajerskem, a je bila, z izjemo prižnice, v času ko so za cerkev skrbeli lazaristi, odstranjena in nadomeščena z neorenesančno. Neorenesančni glavni oltar iz leta 1899 je bil odstranjen leta 1972. Leta

1978 so oltarno steno prekrili s tapiserijo z upodobitvijo sv. Jožefa z detetom, delom slikarke Ide Brišnik-Remec. Od leta 2014 v prezbiteriju stoji neustrezna replika Straubovega velikega oltarja.

Z umetnostnozgodovinskega vidika najpomembnejši del cerkvene opreme Holzingerjeva baročna prižnica iz leta 1764. Ograjo krasijo kipi štirih kontinentov, med njimi pa so reliefne upodobitve.

Od druge opreme je potrebno omeniti še križev pot iz leta 1903 in baročna nagrobnika Bolfenka pl. Sinersperga (+1698) in Janeza Severina Ekhearta (1674-1743).

Ambient sestavljajo tudi nov samostan in župnijski dom iz leta 1985, nadstropna stavba ob cerkvi in kapelica odprtega tipa s kipom Matere božje z Jezusom. Kapelica je s konca 19. stoletja in je postavljena nad naravnim vodnim izvirom, ob poti nasproti nekdanje pralnice in studenca.

Zaradi svoje arhitekture sodi cerkev sv. Jožefa na Studencih med najpomembnejše baročne spomenike na Štajerskem. Baročna cerkev je tudi nepogrešljiv del obdravske vedute na desnem bregu reke Drave.

Obseg spomenika:

parc. št. 1316 k. o. 660 STUDENCI;

stavba št. 160 k. o. 660 STUDENCI

Vplivno območje:

parc. št. 1309, 1310, 1311/1, 1311/2, 1312/1, 1312/2, 1313/2, 1313/3, 1313/4, 1313/5, 1313/6, 1314/2, 1314/3, 1314/4, 1314/5, 1314/6, 1315/1, 1315/2, 1317/1, 1317/2, 1318/1, 1318/2, 1318/4, 1318/5, 1318/6, 1318/7, 1318/8, 1319, 1320, 1321/1, 1321/2, 1321/3, 1321/4, 1322, 1324/1, 1344/2, 2278/6, 881/1, 881/2, 882/1, 882/2, 883/1, 883/2, 884/1, 884/2, 885, vse k. o. 660 STUDENCI

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike, varstveni režim za stavbe in varstveni režim za parke in vrtove.

Varstveni režim vplivnega območja:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za vplivno območje.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 17. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Cerkev sv. Marije Magdalene, EID 1-03141

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Cerkev stoji sredi zelenice, na dvignjeni dravski terasi, na mestu nekdanjega obzidanega pokopališča, ki je bilo ukinjeno leta 1821. Na pokopališče z obzidjem spominja le še zelenica okoli cerkve z majhnim ostankom obzidja.

Prvotna cerkev se omenja leta 1289 kot cerkev sv. Magdalene na Bregu. Postavljena je bila verjetno že v prvi polovici 13. stoletja na pomolu na križišču cest – ceste, ki je vodila iz dravskega mostišča proti Ptujju in ceste, ki je preko Pobrežja in Miklavža vodila proti Ptujju. Med leti 1498 in 1528 je pogorela. Leta 1532 so jo verjetno požgali Turki, kasneje je bila obnovljena.

Cerkev sestavljajo zvonik, pravokotna ladja s prizidano nižjo in ožjo kapelo na severni strani, z ožjim in višjim prezbiterijem s poligonalnim zaključkom in na severni strani prizidano pritlično zakristijo. Ladja in prezbiterij sta nastala v prvi polovici 17. stoletja. Nekoliko mlajši so zvonik, zakristija in kapela, ki so nastali v začetku 18. stoletja. Zvonik pokriva pločevinasta streha, ostalo cerkev pa opečna kritina. Vsa cerkvena zunanjščina je bila leta 1894 enotno fasadirana. Fasade členijo zidci in maltaste obrobe oken in portalov. Iz križno obokane zvonice s polkrožno oblikovanimi vhodni loki vodi baročen, pravokotno zaključen portal v cerkveno notranjščino.

Notranjščina cerkve je kljub več obnovam – od leta 1908 – ohranila svojo baročno podobo, čeprav je ostenje cerkve starejše. Ladjo, prezbiterij in zakristijo pokriva banjast obok s sosvodnicami, kapelo pa križni obok. Cerkev je tlakovana s črno-belimi marmornimi ploščami. Na zahodni steni zakristije je ohranjen prvotni pravokotno oblikovan vhod v zakristijo (okrašen z rombi in rozetami), ki kaže na nastanek zakristije v prvi tretjini 17. stoletja.

V cerkvi je baročna oprema ter oprema iz prve polovice 19. stoletja. Glavni oltar sv. Magdalene je nastal v 80-tih letih 18. stoletja – v baročno zasnovo se že vpletajo elementi klasicizma. Kipi na stenah prezbiterija so iz 19. stoletja. Slavoločna oltarja sv. Apolonije in sv. Trojice sta iz prve tretjine 19. stoletja.

Oltarna slika sv. Apolonije je kvalitetno delo italijanskega ali italijansko vplivanega mojstra iz prve polovice 18. stoletja. Oltar Lurške Matere božje v kapeli je kvalitetno rezbarsko delo iz sredine 18. stoletja. Orgle na pevski empori so iz druge četrtine 19. stoletja.

V prvi polovici 20. stoletja so različni arhitekti izdelali številne načrte za povečavo cerkve, a noben ob načrtov ni bil uresničen.

Ob cerkvi sv. Madgalene sta tudi poslopji župnišča in nekdanje šole. Župnišče (Magdalenski trg 3) le bilo zgrajeno med leti 1871/75 – ko so prvotno pritlično stavbo nadzidali za eno etažo in pokrili s štirikapno streho. Leta 1970 so jo ponovno nadzidali in s fasad odstranili skoraj vso historistično fasadno profilacijo. Stavba nekdanje šole (Magdalenski trg 5) je nastala leta 1793, leta 1872 je bila nadzidana in prenovljena. Celoten ambient cerkve, območja nekdanjega obzidanega pokopališča skupaj s stavbama župnišča in nekdanje šole predstavlja pomemben prostorski in vedutni akcent na desnem bregu reke Drave.

Obseg spomenika:

parc. št. 176 k. o. 659 TABOR; stavba št. 257 k. o. 659 TABOR

Vplivno območje:

parc. št. 174/2 (zahodni del), 177/1, 178, 179/1 (zahodni del), 180 (vzhodni del), 181, 183, vse k. o. 659 TABOR

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike, varstveni režim za stavbe in varstveni režim za parke in vrtove.

Varstveni režim vplivnega območja:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za vplivno območje.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 13. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Cerkev sv. Rešnjega telesa, EID 1-03144
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Cerkev pravokotnega tlorisa z ravno streho in monumentalnim stebriščnim vhodom je bila načrtovana in zgrajena med leti 1936–38 po načrtih arhitekta dr. Herberta Drofenika. Cerkev je umaknjena iz ulične linije, pred njo je urejen majhen trg, ki dodatno monumentalizira sakralni objekt, ki je bil zgrajen na prosti parceli sredi predmestne ulice z izrazito stanovanjskim značajem. Moderno, a funkciji primerno dvoransko zasnovo cerkve je mogoče večplastno razbirati tako v prostoru, na zunanjsčini, kot tudi v svečani notranjsčini. Za potrebe verouka in za pevce je bil 1961 zgrajen lesen kor, nato je bil po navodilih cerkvenega zbora izdelan novi oltar, obrnjen k ljudem, novi tabernakelj ter križev pot. Leta 1973 je bila obnova notranjsčine cerkve zaupana arhitektu Janezu Fürstu iz Ljubljane.

Odstranjena so bila lesena tla, nadomestila so jih tla iz epoksidne smole. Vso opremo od oltarne menze, ambona do sedežev in cerkvenih klopi je oblikoval arhitekt Fürst. Leta 1975 je bila cerkev na novo zastekljena z rumenim steklom, leta 1977 je akademska slikarka Ida Brišnik-Remec zasnovala barvno okno z evharističnim simbolom. Leta 1981 je bil pred cerkvijo urejen parkovni nasad. Prizidek veroučilnic je bil zgrajen leta 1987. Leta 1988, ob 50 letnici, je bila notranjsčina cerkve temeljito obnovljena.

Cerkev je eden redkih, kakovostno zasnovanih sakralnih objektov iz prve polovice 20. stoletja na širšem območju in ena redkih ohranjenih Drofenikovih arhitektur.

Obseg spomenika:

parc. št. 1396, 1397, 1398, 1399, 1400, vse k. o. 659 TABOR;

stavba št. 1808 k. o. 659 TABOR

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 11. 11. 2025

Identifikacija spomenika: Maribor - Dom političnih organizacij, EID 1-01411
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Stavbni kompleks doma političnih organizacij, zgrajen v letih 1962–64, po desetletjih povojne izgradnje Maribora pomeni vrhunec v prizadevanjih, da bi moderna arhitektura s starim mestnim okoljem sestavljala harmonično celoto. Prav tako gre za v vseh pogledih prestižni objekt tedanje družbene ureditve. Stavbna kompozicija je sestavljena iz dveh ravno kritih štirinadstropnih zamaknjenih arhitekturnih členov ter iz nadstropnega konzolnega dela z veliko dvorano, ki pred vhodom lebdi na dveh tankih opornih stenah. Motiv, ki se je že prej pojavljal v šolski arhitekturi Branka Kocmuta, je brat Ivan Kocmut tukaj do konca razvil. Avtor je pred stavbnim kompleksom ustvaril trg, ki obvladuje vogal Maistrove in Prešernove ulice, s čimer je po eni strani dodatno monumentaliziral arhitekturo in poudaril pomen njene vsebine, po drugi strani je arhitektura s svojo lego umaknjena in se avstroogrski četrti podreja tako prostorsko kot višinsko. Notranjo opremo je oblikoval Miran Zdovc in prejel nagrado Prešernovega sklada leta 1965. Likovna oprema notranjosti je bila izbrana z natečajem: tapiserija Marija Preglja, vitraži Janeza Bernika in tapiserije Janeza Vidica. Leta 2015 sta bila prizidana dodatni trakt in podzemna garaža. Prvotno javno funkcijo je po spremembi družbenopolitične ureditve primerno nadomestila pomembna vsebina javnega zavoda Instituta informacijskih znanosti IZUM.

S stavbo je prišlo do vrhunca in dokončne uveljavitve mariborske različice racionalne arhitekture. Njena značilnost in hkrati največja kvaliteta je kontekstualizem, ki s hoteno zadržanim oblikovanjem najde subtilnejši urbanističnoarhitekturni izraz.

Obseg spomenika:

parc. št. 948/6 (osrednji del), vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike, varstveni režim za stavbe in varstveni režim za parke in vrtove.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 11. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Domačija Serajnik, EID 1-08999

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Nad Račjim dvorom stojita v pobočju stavbi nekdanjega Serajnikovega posestva. Večja visokopritlična stavba, krita z opečno dvokapnico, leži vzdolž poti. Vhod vanjo vodi skozi kamnit, polkrožno zaključen portal. Dvokrilna okna, deljena na polja, so opremljena z lesenimi polnimi polkni. Razporeditev notranjščine je tradicionalna. Kleti so obokane, v etaži pa so bivalni prostori. Ob hiši stoji delno ohranjena podkletena viničarija.

Stavbi sta kvalitetni arhitekturi nekdanjega večjega posestva.

Obseg spomenika:

parc. št. *10, *11/1, *11/2, 75, 76, vse k. o. 638 KRČEVINA; stavbe št. 750, 784, vse k. o. 638 KRČEVINA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja varstveni splošni varstven režim za kulturne spomenika ter varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 7. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Dvorana Tabor, EID 1-30410

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Mariborska večnamenska dvorana Tabor je monumentalna stavba, ki jo odlikuje izvirna arhitektonsko-konstrukcijska zasnova. Kombinacija primarnih betonskih nosilcev, sestavljenih iz segmentov, s fasadnimi aluminijastimi ploščami, predstavlja izjemen dosežek spoja konstrukcije in oblikovanja, vključno z interierjem. Kompleks dvorane Tabor je zmagovalna rešitev mariborskega Inženiring biroja na javnem anonimnem republiškem natečaju. Avtorji so bili arhitekti Borut Pečenko, Igor Recer, Franc Skrbinšek, konstrukcijo je načrtoval Vukašin Ačanski, interier je oblikoval Anton Lešnik, avtor projekta fasadne obloge iz oblikovanih aluminijških pločevin in samonosilnih aluminijških elementov je bil arhitekt Branko

Kraševac. Projektiranje je potekalo med leti 1978–1983, objekt je bil zgrajen v letih 1983–1984. Stavba je nedokončana, zaradi finančnih težav tretja faza ni bila izvedena, vendar je v prihodnosti, glede na vsebine, pomen arhitekture in ohranjenost gradiva, morebitna izvedba utemeljena. Zahodni aneks dvorane je bil zgrajen, za vzhodnega, ob podaljšku Gorkega ceste, v katerem je bil predviden tudi glavni vhod, je zmanjkalo sredstev. Prav tako je ostal nerealiziran gornji del dvorane s tremi manjšimi večnamenskimi dvoranami. Pomožni objekt v neposredni bližini dvorane (Gorkega 48) odlikuje zasnova nizanja volumnov v kombinaciji z enovito šotorasto pločevinasto oblogo, ki je obenem streha in fasada.

Obseg spomenika:

parc. št. 1292/2, 1292/4, 1293, vse k. o. 659 TABOR; stavbe št. 1334, 1417, 1425, 3736, vse k. o. 659 TABOR

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 11. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Evangeličanska cerkev, EID 1-04139

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Na vogalu Trubarjeve in Gregorčičeve ulice stoji kompleks evangeličanske cerkve in župnišča.

Leta 1860 so meščani protestantske vere pod vodstvom Heinricha Jalasa, priseljenca iz severnonemške pokrajine Mecklenburg, odkupili od grofa Brandisa gradbeno parcelo na vogalu ulic in tukaj zgradili protestantsko cerkev med letoma 1868 in 1869. Cerkev, ki je delo neznanega arhitekta, so leta 1908 temeljito prenovili po načrtih arhitekta Fritza Friedriggerja.

Cerkev je enoladijska, pravokotno zasnovana arhitektura. Fasado členijo polkrožni vhod, okno, pari lizen in trikoten zatrep, iz katerega raste zvonik s piramidasto streho. Ostale fasade členijo okenske odprtine in lizene. Na začetni strani je prizidana pritlična zakristija.

Notranjščina je enoten prostor, saj evangeličani ne poznajo delitve na ladjo in prezbitერი. Notranjost členijo pevski kor in empori na toskanskih slopih. Slogovno kaže cerkev značilnosti t. i. uradniške sakralne arhitekture iz druge polovice 19. stoletja, za katero sta značilna tipična funkcionalna zasnova in skromno arhitekturno okrasje.

Severno ob cerkvi so leta 1877 po načrtih arhitekta Adolfa Baltzerja zgradili prostostoječe nadstropno neorenesančno župnišče. Župnišče v ograjenem vrtu je zasnovano v maniri sočasnih primestnih vil. Cerkev in župnišče so po II. svetovni vojni nacionalizirali in izropali, kompleks so leta 1994 vrnili evangeličanski skupnosti.

Pomen te cerkve ni le v zgodnjem datumu izgradnje, ampak tudi v tem, da predstavlja enega izmed dveh ohranjenih slovenskih historičnih evangeličanskih verskih objektov izven Prekmurja.

Zelene površine ob cerkvi in župnišču so urejene in zasajene v 21. stol z živo mejo iz gabra, gredicami s trajnicami in nekaj soliternimi drevesi. Ob vhod v cerkev je postavljena klop iz projekta »zgodbe o klopih in ljudeh«, posvečena protestantizmu in luteranstvu (oblikoval U. Rošker).

Obseg spomenika:

parc. št. 1425, 1426, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavbe št. 1122, 1202, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike, varstveni režim za stavbe in varstveni režim za parke in vrtove.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 11. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Frančiškanski samostan, EID 1-06070
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Na mestu, kjer danes stojita frančiškanski samostan in bazilika, je bil med leti 1613 in 1620 zgrajen

kapucinski samostan s cerkvijo Marije Matere usmiljenja. Zaradi vedno večjega števila romarjev je cerkev postala premajhna.

Leta 1892 so na mestu nekdanjega kapucinskega samostana in Marijine cerkve začeli graditi dvonadstropen samostanski kompleks, leto kasneje pa še monumentalno neoromansko dvostolpno baziliko sv. Marije Matere usmiljenja. Gradnja je potekala vse do leta 1903.

Načrti za cerkev so delo dunajskega arhitekta Richarda Franza Jordana, ki je bil vodilni arhitekt sakralnih stavb na Dunaju na prelomu iz 19. v 20. stoletje, zgradil pa jo je dunajski gradbeni mojster Josef Schmalzhofer. Frančiškanska cerkev spominja na Jordanovo cerkev bosonogih karmeličanov na Dunaju (1898 – 1900).

Cerkev je troladijska bazilika z zvonikoma nad vhodno fasado, zaključuje jo poligonalno zaključen prezbitერიj. Zunanjščina cerkve je zgrajena iz neometane opeke, kar je ena od posebnosti arhitekture poznega 19. stoletja v avstrijskih deželah. Opečnate fasade cerkve členijo dekorativni kamniti elementi – okenski in vratni okvirji ter drugo kamnoseško okrasje. Monumentalno pročelje poudarjata dva zvonika in osrednji del z glavnim vhodom, nad katerim je mozaik z upodobitvijo Marijinega oznanjenja. Cerkev je bila zgrajena v neoromanskem slogu, v katerega se vrvajo nekateri neogotski elementi.

Tudi notranjščina je bogato členjena z arhitekturnimi členi – ladje delijo masivni slopi, ki jih obdajajo vitki tričetrtinski stebri z vegetabilnimi neoromanskimi kapiteli. Na bazilikalni steni so v dveh nadstropjih biforna okna. Ladje imajo križnogrebenast obok, dve poli prezbitერიja sta banjasto obokani, medtem ko pokriva sklep prezbitერიja polkupola, na katero so »prilepljena« dekorativna rebra, ki jih nosijo služniki.

Ker je bila cerkev pretemna, se je takratni župnik pater Valerijan Landergott leta 1935 obrnil na arhitekta Jožeta Plečnika. Plečnik je med drugim predlagal, da se odprejo prvotno slepe bifore na bazilikalni steni, na pultnih strehah nad stranskima ladjama pa je predlagal vgradnjo strešnih oken. Poseg je vodil arhitekt Max Czeike.

V notranjščini cerkve je sočasna historična oprema. Oltarji in tudi druga cerkvena oprema so bili zasnovani po zamislih Richarda Jordana, kamnoseška dela je izvedla mariborska delavnica Karla Kocijančiča, kipi so večinoma delo graškega kiparja Eduarda Kubovskega. Lesena podoba Marije Matere usmiljenja na glavnem oltarju je zgodnjebaročna, iz začetka 18. stoletja.

Opečni tlak je bil leta 1899 prav tako izveden po arhitektovih načrtih.

Cerkev je bila poslikana leta 1896 – neoromanska poslikava je tako iz ikonografskega vidika, kot tudi zaradi izvedbe presegala druge sočasne poslikave slovenskih cerkva. Ornamentalna poslikava v tehniki tempere na omet je delo cesarsko – kraljevega avstrijskega dekorativnega slikarja Josefa

Kotta, figuralna poslikava pa je delo madžarskega slikarja Franza Pruzsinskija (Ferenc Pruzsinsky) iz Soprona. Notranjščino so poživiljali še barvni vitraži, ki so bili uničeni v II. svetovni vojni. V 60-tih letih 20. stoletja so prepleskali celotno notranjščino, ostali so stropni figuralni medaljoni v ladji ter upodobitev Marije Kraljice na slavoločni steni in upodobitev Boga Očeta na vzhodni steni ladje. Orgle iz leta 1900 so delo mariborskega orglarskega mojstra Josefa Brandla. Vitraži v cerkvi iz leta 1961 so bili izvedeni po načrtih slikarja Staneta Kregarja, izdelalo jih je zagrebško steklarsko podjetje Pavla Sušiloviča. Freske v prezbitერიju so delo akademskega slikarja Staneta Kregarja in so nastale med leti 1964 in 1965. Pod prezbitერიjem se nahaja grobnica mariborskih grofov Khieslov in Brandisov, mariborskih škofov in graditelja nove cerkve patra Kalista Herica.

S svojo južno stranico se cerkev drži dvonadstropnega samostana, ki je oblikovan okoli kvadratnega notranjega dvorišča z vodnjakom.

Samostanski kompleks s svojo monumentalnostjo dominira nad večjim delom mestnega središča in je nezamenljiv del mestne podobe. Arhitekturna celota velja za eno najbolj monumentalnih stvaritev svoje vrste v slovenskem prostoru, prav tako pa predstavlja enega redkih primerov najsodobnejše dunajske sakralne arhitekture, ki je nastala na slovenskih tleh na prelomu 19. in 20. stoletja. Odlikuje jo tudi sočasna oprema.

Obseg spomenika:

parc. št. 1351, 1352/1, 1352/3, 1353/1, 2155/2, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 1482, 1527, 1530, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem

Identifikacija spomenika: Maribor - Gledališče, EID 1-06188

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Stavbni kompleks gledališča stoji ob severozahodnem delu Slomškovega trga in se nadaljuje v Gledališko ulico, na severu meji na Slovensko ulico. Na tej lokaciji je nastajal postopno, od prve polovice 19. stoletja naprej. Med letoma 1848 in 1851 so na pobudo mariborskih meščanov in po načrtih Gustava Lahna postavili novo gledališko stavbo, sestavljeno iz višjega odrskega dela in dvorane za občinstvo z ložami ob straneh. V letih 1864 in 1865 so na sprednji strani nove gledališke stavbe dozidali reprezentativno enonadstropno poslopje kazine z visoko dvorano v nadstropju, ki je še danes ena najlepših v mestu. Načrte v tradiciji poznega klasicizma je narisal Johann (Hans) Schöbl. Kazina, ki je prevzela vlogo glavne fasade gledališča, ima simetrično pročelje v osrednjem delu poudarjeno s plitvim višjim dvonadstropnim rizalitom, ki ga nad širokim konzolnim balkonom v prvem nadstropju ob straneh poudarjata kariatidi, na strešnem čelu pa figuralna skupina. Fasada je bogato členjena. Med letoma 1900 in 1907 so notranjščino gledališke dvorane po načrtih arhitekta Adolfa Baltzerja temeljito prenovili in ji dali reprezentančno neobaročno podobo. Med letoma 1962 in 1968 so gledališko dvorano obnovili in ji nadzidali odrski stolp na vogalu Gledališke in Slovenske ulice. Med letoma 1979 in 2003 so staro gledališko dvorano temeljito prenovili in na zahodni strani dozidali velik trakt z novo, veliko gledališko dvorano. Načrte je izdelal arhitekt Branko Kocmut s sodelavci, notranjo opremo pa je v letih 1983 do 1994 zasnoval Mirko Zdovc. Celoten kompleks gledališča je ena najpomembnejših stavb v mestu in s svojimi likovnimi in arhitektonskimi elementi izredna spomeniška celota.

Obseg spomenika:

parc. št. 1505 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 2339 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 22. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Gospodarska zadruga Drava, EID 1-01974

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dolga in ozka stavba nekdanje gospodarske Zavarovalne zadruge Drava obrobja Ulice talcev in se na križišču s Partizansko cesto zaključuje z značilnim polkrožnim vogalnim pomolom. Stavba, zasnovana v modernističnem slogu, je delo arhitekta Saše Deva, zgrajena je bila leta 1940. Zasnova, ki odraža arhitektovo obvladovanje urbanega konteksta, je odgovor na izjemno ozko in podolgovato parcelo, ki se je v tedanjem času zdela skoraj nezazidljiva. Armiran beton je avtorju omogočil, da je celotno stavbo nad pritličjem razširil za 180 centimetrov. S tem je ohranil gradbeno linijo in prostor za pešce, v nadstropjih pa zagotovil dovolj globine za sodobno zasnovo stanovanj. Celotno zgradbo nad pritličjem je zasnoval kot sistem armiranobetonskih stopnišnih jeder ter stebrov in nosilcev, ki se naslanjajo na zunanje stene pritličja in omogočajo fleksibilnost stanovanj. Trinadstropna zgradba oblikuje in povezuje vogal ulic tako, da se enajstosna fasada vzdolž Ulice talcev z zgolj enoosnim segmentnim zaključkom navezuje na niz historičnih hiš Partizanske ceste. V skladu z modernističnim pristopom je razčlenjena na tri izrazite linearne pasove: pritličje, nekoliko izmaknjen trinadstropni del ter nad njim pas vrhnjih prostorov, ki so pod ravno streho umaknjeni navznoter. Na ravni strehi se nahaja tudi terasa za stanovalce. Linearnost stavbe dodatno poudarjajo horizontalna okna.

Obseg spomenika:

parc. št. 1224, 1229, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 1485, 1522, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 11. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Gostilna Marijin hof, EID 1-12289

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Za severnim pobočjem Kalvarije, nedaleč od ceste, ki se iz mariborskega parka vzpenja proti severnem gričevnatemu zaledju Maribora, stoji poznohistorična enonadstropna hiša iz druge polovice 19. stoletja, znana kot gostilna Marijin hof. Pokriva jo opečna dvokapnica z delnim čopom. Na zahodni strešini jo v rizalitu zaključuje opečna dvokapnica. V osrednji osi južne fasade se v nadstropje dviga zidan izzidek, ki ga zaključujejo leseni rezljani okrasni elementi in dodatki balustrad na ograji terase. Glavno vzhodno fasado členijo okenske odprtine s poudarjenimi polkrožno zaključenimi okenskimi okvirji v pritličju. V tretji osi šestosne glavne fasade se odkriva plitki rizalit, ki ga v pritličju krasijo ohranjene zastekljene dekorativne vratnice glavnega vhoda s kovanimi mrežami. Razgibano fasadno členitev ponazarjajo talni, mejni in strešni zidec. Na taisti fasadi v severni polovici se odpira vhod v obokano klet, ki je dostopna iz veže v pritličju. Pod taisto kletjo se v tlorisu odkriva še en obokani kletni prostor. V notranjščini so ohranjene prvotne dekorativne ploščice. Ohranjen je del stavbnega pohištva. Dvokrilna okna z delitvijo kril na tri polja ščitijo dvokrilne lamelne naoknice.

Stavba, ki je bila nekdanj osrčje nekdanjega večjega posestva, sodi med bogatejšo arhitekturo mariborskih predmestij.

Obseg spomenika:

parc. št. *33/1 k. o. 638 KRČEVINA;

stavba št. 846, 980 k. o. 638 KRČEVINA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 25. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Grad, EID 1-00431

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Mariborski grad stoji na severovzhodnem vogalu srednjeveškega mestnega jedra. Kompleks tvorita enakovredna trakta – zahodni in vzhodni, ki sta povezana na jugu in severu. Ob zahodni stranici sta dodani grajska kapela in baročno reprezentančno stopnišče.

Zgodovina nastanka sega v čas po letu 1478, ko so na mestu dveh meščanskih hiš zgradili trietažno podkleteno grajsko jedro. Postopoma so temu jedru dodajali še druga poslopja vse do 19. stoletja. Je značilna raščena arhitektura, katere širitev in pozneje rušitve so se prilagajale sprva potrebam po mestni obrambi in potem reprezentančnim in stanovanjskim prostorom. Posebej velja omeniti peterokotno bastijo na severovzhodnem vogalu, ki je bila izvirno del mestnega obzidja, baročno Loretansko kapelo iz leta 1655, izjemno rokokojsko stopnišče iz sredine 18. stoletja, delo mariborskega stavbenika Jožefa Hofferja, vzhodni trakt z arkadnim hodnikom in ploščadjo s streho, viteško dvorano iz leta 1680, okrašeno z bogatimi štukaturami in poslikavami.

Mestni grad je najmogočnejša stavba v mestnem jedru. Sezidali so ga iz obrambnih potreb, sedanji obseg pa je rezultat več gradbenih faz. Posedovalo ga je več lastnikov, vrhunec je doživel v času grofov Khisslov in Brandisev (16. – 18. stoletje), ko je grajski kompleks obsegal turnirsko dvorišče in številne gospodarsko upravne stavbe zahodno od današnje stavbe. V 19. stoletju se je mesto začelo širiti izven obzidja, utrdbe so postopoma porušili in grajski kompleks se je skrčil na današnjo velikost. V letih 1940 – 1941 so ga obnovili za muzejske namene in danes v njem domuje Pokrajinski muzej Maribor.

Obseg spomenika:

parc. št. 1340/1, 1340/2, 1341, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 212, 1287, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 22. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Blatnikova 3, EID 1-23805**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Na severnem obrobju mesta, v Košaškem Dolu, nad železniško progo proti Gradcu in sedanjo obvoznico, stoji enonadstropna dvotraktna samostojna poznohistorična podeželska hiša, nekdanja gosposka zidanica. Zgrajena je bila v poznem 19. stoletju kot središče večje vinogradniške posesti. Ima tlorisno zasnovo v obliki črke L in sestoji iz večjega zahodnega bivalnega trakta in manjšega južnega gospodarskega trakta. Stanovanjski del je podkleten. Pokriva ga dvokapna čopasta opečna streha. Glavno zahodno fasado členi nadstropna veranda, ki jo krasijo rezljani leseni detajli. Ohranil se je skromen del prvotnega stavbnega pohištva. Vhodna vrata na južni fasadi, ki odpirajo notranjost hiše skozi leseno verando, so dvokrilna, kasetirana, delno zastekljena in zaščitena z okrasno kovano mrežo. Na taisto verando vodijo kamnite profilirane stopnice s podestom tlakovanim z dekorativnimi starejšimi betonskimi ploščicami. Stene verande odkrivajo delno ohranjeno poslikavo z motivom pokrajine z glaziranimi profiliranimi okrasnimi zaključki. V notranjščini je ohranjeno leseno stopnišče, ki povezuje pritličje z nadstropjem. V slednjem je mogoče slediti še ohranjenim rezljanim lesenim stenskim opažem.

V pritličju je ohranjena stiskalnica za grozdje.

Hiša se uvršča med primere bogate vinogradniške arhitekture gričevnatega mariborskega primestja.

Obseg spomenika:

parc. št. *96, 383/1, vse k. o. 653 KOŠAKI;

stavba št. 406 k. o. 653 KOŠAKI

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja varstveni splošni varstveni režim za kulturne spomenika ter varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 7. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Cankarjeva 14, EID 1-06073**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Dvonadstropna, dvotraktna vogalna večstanovanjska najemniška stavba stoji na vogalu Cankarjeve in Razlagove ulice (Razlagova 19). Hiša Mayer je nastala leta 1895 in je delo dunajskega arhitekta Friedricha Rohlederja. Lastnika hiše sta bila Alois in Mathilda Mayr.

Neomanieristične fasade hiše členi rizalitno poudarjen vogal, ki ima v prvem nadstropju dvoosni konzolni pomol, rustika v pritličju ter bogate okenske obrobe, ki so najbogatejše v nadstropju. V notranjščini izstopa bogato oblikovano preddverje – stene členijo kanelirani pilastri, zidci, niše in slepe niše.

Monumentalno zasnovana in kvalitetno izvedena arhitektura s svojo pojavno sliko obvladuje velik del Cankarjeve in Razlagove ulice.

Obseg spomenika:

parc. št. 1016/1, 1016/2, 1016/3, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 993 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 22. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Cankarjeva 16, EID 1-02379**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Trinadstropna modernistična stanovanjska hiša v nizu je nastala kot interpolacija med dvema

historističnima stanovanjskima objektoma iz začetka 19. stoletja. Po naročilu industrialca dr. Draga Paljage je bila zgrajena leta 1939 s pomočjo gradbenega podjetja Jelenec in Šlajmer po načrtih Saše Deva iz leta 1938. Oblikovanje in gabarite odlikuje zadržana zasnova, katere namen je bil kontekstualnost. Sodoben element v oblikovanju ulične fasade je veliko okno razkošno zasnovanega meščanskega stanovanja investitorja v prvem nadstropju. Žal je okno neprimerno prenovljeno vključno s sekundarno zunanjo obrobo, kar bi bilo potrebno korigirati in povrniti avtentičen videz. Poleg ulične in dvoriščne fasade je kakovostna tudi tlorisna zasnova z vhodno avlo in razporeditvijo stanovanj.

Podhod skozi hišo služi kot uvoz avtomobilom in vhod pešcem. Posebnost zasnove je vhod, ki vodi v stavbo z dvoriščne strani. Tudi dvoriščna fasada je, za razliko od historističnih utilitarnih, oblikovana enako ambiciozno kakor ulična. Dev je z zasnovo hiše dvorišče povezal z javnim mestnim prostorom, s čimer je najsodobnejše načelo pri gradnji stavbnega otoka uvedel z interpolacijo v obstoječi historistični kare.

Obseg spomenika:

parc. št. 1013 (zahodni del) k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 917 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 11. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Dravska 6, EID 1-06074
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvonadstropna stavba, v strnjenem nizu ob severni stranici ulice na Lentu, stoji ob nekdanjem glavnem prehodu med nabrežjem reke Drave in Glavnim trgom. Ulična fasada je šestosna, poznohistoristična, krasijo jo delilni zidci in pravokotne okenske obrobe. Zgrajena je bila med letoma 1805 in 1806 na starejši osnovi. Sprva je bila enonadstropna, po načrtih stavbenika Andreasa Tschernitschka iz leta 1888 so ji dodali drugo nadstropje in novo fasado. Leta 1912 so med gradnjo novega mostu čez Dravo vzhodni del stavbe podrli. V sedanji stavbi so v pritličju ohranjeni stari prostori, obokani s križnimi in banjastimi oboki.

Obseg spomenika:

parc. št. 1981 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 2238 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 22. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Dravska 8, EID 1-06075
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna osemosna hiša v nizu na severni strani ulice ima preprosto, vendar kvalitetno členjeno fasado v kombinaciji grobega ometa in gladko ometanih vmesnih lizen ter gladkih okenskih obrob.

Kamniti portal je polkrožno zaključen in potlačen, na temeniku ima številko 60 in monogram J.D. – spomin na nekdanjega lastnika ključavničarja in medeninarja Janeza Denzla, ki je hišo kupil leta 1804. Vratnice portala so empirske z neogotskimi motivi, izdelane iz železa. V pritličju so trije prostori banjasto obokani, vežo pokriva križni obok.

S svojim lomljenim tlorisom je hiša priča zavitega poteka današnje Dravske ulice – nekdanjega prehoda iz Glavnega trga k obrežju reke Drave. V osnovi je srednjeveškega izvora, a je vmes pogorela. V današnji podobi je s konca 18. stoletja.

Obseg spomenika:

parc. št. 1984 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 2247 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 22. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Glavni trg 11, EID 1-06085

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvonadstropna trgovsko-stanovanjska hiša v strnjem zazidalnem nizu ima štiri okenske osi, pokriva jo dvokapna opečna streha. Poleg uličnega jo tvori še ožji in krajši dvoriščni trakt na severni strani.

Neomanieristična ulična fasada je členjena z okenskimi obrobami, konzolnim podstrešnim vencem in rustiko. Na stranski fasadi v Lekarniški ulici je vzdana plošča iz leta 1794, ki se nanaša na obnovo strehe. V osnovi starejšo hišo so leta 1779 prezidali in spremenili. Leta 1860 je tedanji lastnik Anton Badl enonadstropno hišo dvignil za eno nadstropje, prezidal celotno stopnišče, v prvem nadstropju pa do tedaj ravne stropne zamenjal z obokanimi. Leta 1862 je drugo nadstropje dodal še dvoriščnemu traktu. Načrte za spremembe je pripravil gradbeni mojster Ignac Pregl. Leta 1899 so hišo okrasili z novo fasado po načrtih Franza Derwuschka, leta 1927 pa so pritlične prostore namenili za trgovine. V prednici današnje hiše je bila mestna orožarna za potrebe mestne straže, kasneje pa mestnega strelskega korpusa. S svojo historistično fasado in opazno stavbno maso pomembno soustvarja podobo severnega niza Glavnega trga.

Obseg spomenika:

parc. št. 1558 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1921 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 10. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Glavni trg 12, EID 1-06086

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Manjša triosna, v globino razvita dvonadstropna stavba je sezidana na severni strani trga, nad obokanim prehodom v Lekarniško ulico v prvi okenski osi. Fasada je bogato členjena z neoklasicističnimi elementi – rustiko, šivanimi robovi, štukaturnimi okenskimi obrobami, konzolnim podstrešnim vencem, ornamentalno in figuralno poslikanimi kartušami in je ena najbogatejših svoje vrste v mestu.

Hiša je bila zgrajena vsaj v 16. stoletju, med letoma 1753 in 1958 je v njej delovala glavna mestna lekarna.

Leta 1885 so jo okrasili z današnjo fasado po načrtih stavbnega podjetnika Andreasa

Kufnerja in Janeza Jurija Zečeviča.

Obseg spomenika:

parc. št. 1550 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1960 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 22. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Glavni trg 13, EID 1-06087

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Triosna dvonadstropna hiša v sklenjenem severnem nizu trga stoji tik ob Rotovžu in je pozidana na tlorisu, ki se globoko zajeda v notranjost. Vključuje tudi hišno številko Lekarniška 4. Pokriva jo visoka, v spodnjem delu zalomljena opečna streha. Tržna fasada je neobaročno členjena z rustiko v pritličju in profiliranimi okenskimi obrobami, štukaturami in podstrešnim konzolnim vencem v nadstropju. Fasada je bila narejena

po načrtu stavbenika Franza Derwuschka leta 1900. Notranjost hiše je obokana s križno grebenastimi oboki v pritličju in nadstropjih.

Fasada je pomemben gradnik podobe severne linije Glavnega trga, predvsem pa je izredna notranjščina, kjer so se ohranili šilastoločno obokani hodniki iz 16. stoletja v pritličju in obeh nadstropjih, štukature, kamniti portal iz 17. stoletja, tlaki iz pohorskega marmorja, arkadni hodnik na dvoriščni fasadi. Kljub neprimernim gradbenim posegom, ki so bili nedavno izvedeni na dvoriščni fasadi, je hiša eden pomembnejših spomenikov v mestu.

Obseg spomenika:

parc. št. 1549/1, 1549/2, obe k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1937 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Glavni trg 15, EID 1-06089
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Trinadstropna trisosna hiša v sklenjenem severnem tržnem nizu ima bogato okrašeno glavno fasado v kitastem (nem. Zopfstil), oziroma jožefinskem slogu (obdobje vladavine Jožefa II), ki je zaznamoval prehod med rokokojem in klasicizmom v času okoli 1760 do 1790. Pritličje členi rustika, v nadstropjih pa kolosalna pilastra, ki se kot lizeni nadaljujeta v vrhnjem nadstropju in nosita konkaven podstrešni venec. Okna v obeh nadstropjih krasijo kitasta čela in lovorovi obeski. Pritličje je obokano z banjastimi oboki, v prvem nadstropju so deloma križni, deloma banjasti oboki ter dekoriran zgodnjereenesančni tramovni strop, ki ga ima tudi eden od prostorov v drugem nadstropju. Hiša je v zasnovi iz 15. stoletja. Ohranjeni so fragmenti kakovostne fasadne gotske poslikave pod obstoječo fasado. Stavbi so leta 1777 dodali tretje nadstropje in fasado, ki je najlepši primer kitastega sloga v Mariboru, pomembna pa je tudi notranjost, ki je združena z mestnim rotovžem kot njegovo vzhodno krilo. Ob zadnji obnovi je bila leta 2022 odkrita poslikava soban v prvem in drugem nadstropju, slednja je izjemna z arhitekturnimi geometričnimi in floralnimi motivi kitastega sloga, in je barvno ter slogovno povsem usklajena z oblikovanjem fasade iz leta 1777, kar daje zaradi izjemnosti in redkosti spomeniku dodano vrednost. Ob zadnji prenovi sta bili na glavni fasadi odkriti in prezentirani kamniti napisni plošči.

Obseg spomenika:

parc. št. 1662/2 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1979 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 11. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Glavni trg 2, EID 1-06077

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvonadstropna petosna hiša v strnjenem južnem tržnem nizu. Fasado iz leta 1903 poudarjajo rustični vogalniki, profilirani mejni in podstrešni venec in okenske obrobe na konzolah v prvem nadstropju.

Dvorišče ima v prvem nadstropju arkade in križno obokano vežo šilastega profila.

Hiša je bila zgrajena vsaj v 17. stoletju, v osnovi pa verjetno že v 13. stoletju, leta 1836 so ji dodali južni dvoriščni prizidek, v dvajsetih in tridesetih letih 20. stoletja pa je bila deležna večjih prezidav, ki jih je izvedel tedanji lastnik – trgovec z modnim in galanterijskim blagom.

Kvalitetna, v osnovi zelo stara stavba, pomembno soustvarja južno linijo podobe Glavnega trga.

Obseg spomenika:

parc. št. 1982, 1983, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 2142 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 22. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Glavni trg 25, EID 1-30469

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Stanovanjski blok s trgovskim pritličjem, ki ga je dala zgraditi Tovarna avtomobilov Maribor, je na eni najbolj izpostavljenih pozicij v mestnem središču, saj stoji na Glavnem trgu kot prva v stavbnem nizu hiš vzhodno od starega mostu. Stavba ima železobetonski skelet. Pročelje je oblikovano po pravilih predvojnega racionalizma, tlorisi so zasnovani klasično s pomožnimi prostori na dvorišni strani.

Ometano fasado poživlja uporaba klinker opeke, stekla in mrež iz umetnega kamna.

Arhitekturo Jaroslava Černigoja iz let 1952–53, glede na lokacijo, občutljivi del porušenega Glavnega trga, odlikuje zadržana estetika, ki jo mojstrsko obvladuje z motivom balkonskih lož in detajlov ter z uporabo materialov, vključno s streho.

Obseg spomenika:

parc. št. 1975/1, 1975/2, 1975/3, 1977, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 2198 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 11. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Glavni trg 3, EID 1-06078

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvonadstropna renesančna hiša s triosno ulično fasado, ki jo odlikuje pilastrska arhitekturna sgrafitna poslikava z zidci. Okna v nadstropjih obrobajo okviri s konkavnimi policami in prekladami, v pritličju pa vodi v notranjost kamniti, s segmentnim lokom zaključen portal. Organizacija fasade je s portalom v stranski osi še srednjeveška. Vežo v pritličju pokriva globok banjasti obok, obokana je tudi veža v nadstropju. Dvoriščno fasado v prvem nadstropju krasijo arkade. Dvorišni prizidek so zgradili sredi 19. stoletja.

V osnovi hiša izvira iz 13. stoletja, v današnji podobi je renesančna stavba nastala v 17. stoletju, dvorišni trakt pa okoli 1800. V njej je bila v letih od 1745 do 1918 lekarna.

Obseg spomenika:

parc. št. 1985 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 2134 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe. Posebej varujemo severno, tržno strešino, na katero ni dovoljeno nameščati strešnih oken.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 22. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Glavni trg 4, EID 1-06079

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvonadstropna stavba s štiriosno ulično fasado, ki jo krasijo samo delilni zidec in okenske obrobe s preprostimi cofastimi okviri. Potlačeno polkrožni kamniti portal označuje stransko desno os. Pritlična veža je obokana z banjastim obokom, na desni strani jo krasita dva portala – pravokoten renesančni s profilirano preklado in kletni polkrožen z robom posnetim na ajdovo zrno. Oba sta kamnita. Dvoriščno fasado

odlikujejo arkade s toskanskimi stebri. Hodniki v nadstropju so križno obokani, omeniti velja še kamniti pravokotni portal v nadstropju, ki nosi letnico D.M. 1646.

Hišo so zgradili verjetno v drugi četrtini 16. stoletja, v njej se mešajo srednjeveške, renesančne in baročne značilnosti. Za poenostavljeno fasado je izjemna notranjščina, z ohranjenimi obokanimi prostori, kamnitimi portali in arkadnim hodnikom. Med leti 1363 in 1513 je bil v hiši št. 4 mestni rotovž.

Obseg spomenika:

parc. št. 1986/1, 1986/2, obe k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 2498 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 22. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Glavni trg 5, EID 1-06080

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvonadstropna hiša v strnjem nizu na južni stranici trga, z zahodno fasado gleda na Mesarski prehod. Preprosto štiriosno klasicistično oblikovano glavno fasado členijo profiliran delilni zidec, gladke okenske obrobe in lizene. Pritličje je okrašeno z vodoravnimi fugami. Notranjščina je v pritličju obokana, tudi vežo v nadstropju pokriva banjasti obok s sosvodnicami. Prav tako je obokano stopnišče v drugo nadstropje, pokriva ga banjasti obok z grebenastimi sosvodnicami.

Raščena meščanska arhitektura je v svojem osrednjem delu ohranila značilnosti in kvalitete iz časa nastanka v 17. stoletju, leta 1801 je bila klasicistično obnovljena. Poleg fasade jo odlikuje notranjščina s kar izjemno dimenzioniranim banjastim obokom v levem delu pritličja, slikovito oblikovani veži in posamezni obokani prostori v obeh nadstropjih.

Obseg spomenika:

parc. št. 1987/2, 1987/3, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 2122 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe. Posebej varujemo severno, tržno strešino, na katero ni dovoljeno nameščati strešnih oken.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 22. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Glavni trg 6, EID 1-06081

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvonadstropna hiša s trisosno tržno fasado in uličnim prehodom v prvi osi, ki vodi v Mesarski prehod. Fasada je gladka, okna imajo preproste gladke obrobe, tista v prvem nadstropju pa kamnite križe.

Veža je križno obokana, v njej je pokončno pravokoten portal posnet na ajdovo zrno. V hiši je ohranjenih več arhitektonskih elementov iz 16. in 17. stoletja.

Pritličje in prvo nadstropje sta bila zgrajena v 16. stoletju, drugo nadstropje pa že v 18. stoletju. Lok, ki označuje vstop v Mesarski prehod so dodali v 19. stoletju. 1825 so stavbo obnovili. Zaradi zgodnje stavbne zgodovine hiše z ohranjenimi številnimi elementi in slikovito oblikovanega prehoda z Glavnega trga v intimnost srednjeveškega Mesarskega prehoda, spada stavba med pomembnejše na trgu.

Obseg spomenika:

parc. št. 1656 (vzhodni del), 1988 (severni del), vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 2106 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 22. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Glavni trg 8, EID 1-06118**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Enonadstropna vogalna hiša ima na glavni ulični fasadi pet okenskih osi, na stranski proti Glavnemu trgu pa štiri. Pokriva jo zelo strma in visoka dvokapna streha s čopom. Osrednjo os poudarja polkrožni kamniti portal v pravokotnem okviru s profilirano preklado. Fasade členijo lizene, konkavni podstrešni venec, profilirane okenske obrobe v nadstropju in gladke v pritličju. Notranjost odlikuje banjasto obokana veža v pritličju in križno grebenasto obokana veža v nadstropju, kjer velja posebej omeniti bidermajersko stavbno pohištvo z ohranjenim okovjem in klasicistično lončeno peč v veži.

Jedro hiše je vsaj iz prve polovice 16. stoletja, kar dokazuje kamnita gradnja zidov do podstrešja in nekdanji kamniti pazduhast portal v vhodni veži, v današnji podobi pa je bila zgrajena po požaru v sredini 17. stoletja. V hiši je bila pivovarna že pred letom 1754, od leta 1841 pa je bila lastnica hiše skupaj s sosednjo hišo Koroška 4 znana pivovarska družina Tscheligi. Po drugi svetovni vojni je v hiši proizvajalo pivo tedanje mariborsko podjetje Talis.

Hiša je izjemno pomembna zaradi opazne stavbne mase z razsežno strešino, ki zapira Glavni trg na zahodu in oblikuje prehod na Koroško cesto ter kvalitetne notranjosti z ohranjenimi oboki iz 17. stoletja in bidermajerskim stavbnim pohištvom in tudi stare tradicije opravljanja pivovarske dejavnosti.

Obseg spomenika:

parc. št. 1568/1 (vzhodni del), 1568/2, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavba št. 2795 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 10. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Glavni trg 9, EID 1-06083**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Monumentalna vogalna poslovno-večstanovanjska trinadstropna stavba stoji na vogalu Glavnega trga in Poštne ulice, od koder ima glavni vhod. Poznohistoristična fasada s šestimi okenskimi osmi na tržni in sedmimi na Poštni ulici je bogato plastično členjena z rustiko, dvonadstropnim konzolnim pomolom, okenskimi obrobami in nadstreški, prisekanim glavnim vogalom, okrašenim s konzolnim balkonom in visokim strešnim čelom. Na fasadi se mešajo elementi severne renesanse z neogotskimi in reliefnim okrasjem, nastalim pod vplivi dunajske secesije. Notranjost odlikuje uvozna veža, ki je tlakovana z lesenimi čoki, križno obokana in okrašena s pilastri in štukaturami ter razsežno tiramno stopnišče s secesijsko okrašenimi kovanimi ograjami.

Načrte za hišo, ki nosi ime Ludvikov dvor (Ludwighof), sta naročila Ludwig in Terezija Franz leta 1903 pri dunajskem arhitektu Johannu Eustacchiu. Leta 1905 jo je zgradilo stavbno podjetje Karla in Rudolfa Kiffmanna. Z njeno postavitvijo je Glavni trg dobil pomembno prostorsko dominantno, ki še zmeraj učinkovito obvladuje ta del trga.

Obseg spomenika:

parc. št. 1566 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavba št. 1942 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 10. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Gosposka 1, EID 1-06092

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna hiša s plastično členjenima uličnima fasadama stoji na vogalu Glavnega trga in Gosposke ulice. Štirje trakti obstopajo manjše notranje dvorišče. Glavni tržno in ulično fasado krasi rustika v pritličju in bogato okensko okrasje v nadstropju s segmentnimi loki na konzolah in prizmatskimi parapeti. Proti Gosposki ulici ima v prvem nadstropju poleg šestih okenskih osi še dvoje niš, od katerih je tista na vogalu poglobljena, v njej je kip Brezmadežne iz 18. stoletja.

Stavbna struktura hiše je starejša, iz 16. do 17. stoletja, leta 1728 je bila povsem prezidana. Okoli leta 1900 so ji dodali današnjo neomanieristično fasado, v katero so vključili starejšo, baročno skulpturo Brezmadežne.

Obseg spomenika:

parc. št. 1662/1 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1971 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Gosposka 11, EID 1-06097
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna stavba s sedemosno ulično fasado v strnjenem uličnem nizu. Levi del pritličja oblikuje sekundarna lesena izložbena obloga, desni del je osno organiziran. Osrednji kamniti polkrožno sklenjen portal s temenikom nosi letnico 1796. Nadstropje je monumentalno razčlenjeno z rustiko, delilnim zidcem in bogatimi pravokotnimi okenskimi obrobami. Vsi pritlični prostori so obokani s plitvimi banjastimi oboki, vežo pokrivajo kapasti oboki z oprogami, prav tako je kapasto obokana tudi veža v nadstropju. V veži so ohranjeni trije pravokotni kamniti portali s klasicističnimi vratnicami, okrašenimi z levjimi glavami. Nadstropje zahodnega dvoriščnega trakta obteka odprti balkon – gank s klasicistično ograjo in kovanimi nastavki.

Hiša je nastala v poznem 18. stoletju na starejši osnovi. Leta 1897 so ulično fasado kvalitetno predelali in ji dali današnjo neomanieristično podobo.

Obseg spomenika:

parc. št. 1670 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 2532 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Gosposka 18, EID 1-06098
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvojnopolnadstropna v globino razvita trgovsko stanovanjska hiša v strnjenem uličnem nizu na vzhodni strani ulice ima štiri okenske osi. Vključuje tudi hišno številko Tkalski prehod 5. Na mestu starejše hiše, kjer je bila že v 18. stoletju trgovina družine Lah, so jo postavili leta 1876. Zgrajena je bila kot prva veleblagovnica v Mariboru, kjer so na prodajnih policah na enem mestu ponujali raznovrstno trgovsko blago. Zaradi njenega posebnega pomena so fasado v nadstropjih bogato okrasili in razčlenili z neomanierističnimi okenskimi obrobami, ki imajo v prvem nadstropju pilastre s kompozitnimi kapiteli in prekinjena segmentna čela. Pritlični del fasade in notranjost so v 20. stoletju povsem predelali.

Hiša je pomembna kot najstarejša mariborska veleblagovnica z izstopajočo monumentalno fasado.

Obseg spomenika:

parc. št. 1726 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1772, 1792 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Gosposka 20, EID 1-06100
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvonadstropna šestosna trgovsko stanovanjska stavba v strnjenem nizu na vzhodni strani ulice ima četrto okensko os poudarjeno z dvojnimi okni in bogatejšimi obrobami v nadstropju in vhodom v pritličju. Fasada je bogato štukaturno razčlenjena z bogatimi okenskimi obrobami in podstrešnim konzolnim vencem. Nastajala je postopno v zadnji tretjini 19. stoletja, ko so najprej leta 1872 združili dve starejši enonadstropni stavbi. Načrte za združitev je narisal stavbenik Ksirhl. Nato so leta 1896 po načrtu A. Irschitscha iz Gradca nadzidali drugo nadstropje, oblikovali novo neobaročno ulično fasado in prekrili notranje dvorišče s stekleno streho.

Stavbo odlikuje poleg kvalitetne historične fasade tudi posebna značilnost: pokrito kvadratno dvorišče, ki je v mestnem prostoru izjemno redko.

Obseg spomenika:

parc. št. 1725 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavba št. 1731 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Gosposka 26, EID 1-06104
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Stavbo sestavljata dve starejši hiši, ki sta bili v preteklosti združeni, pri zadnji obnovi v letih 1978 - 80 pa prezentirani kot dvojne ločene stavbe. Leva hiša je enonadstropna, ima petosno glavno fasado katere zadnja desna os je rizalitno poudarjena in ima kamniti pazduhast portal, na katerem je letnica 1793. Okna v nadstropju krasijo enostavne profilirane obrobe z ušesi, volutami na prekladi in cofastimi obeski. Fasado členijo še vertikalne lizene, ki so gladko ometane, medtem ko je osnova ometana z grobim ometom.

Desni del stavbe je enonadstropen, ima dvojne okenske osi in gladko fasado z naslikanimi okenskimi obrobami in šivanimi robovi.

Stavba v današnji podobi je rezultat obnove, ko je bila na osnovi edinega še ohranjenega baročnega okna rekonstruirana njena baročna faza s konca 18. stoletja. Spomeniško pomembnejši je levi del fasade, ki predstavlja značilno poznobaročno fasado.

Obseg spomenika:

parc. št. 1684, 1685, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavba št. 2568 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Gosposka 29, EID 1-06107
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna sedemosna stavba v sklenjenem nizu na zahodni strani ulice ima neprimerno modernizirano pritličje z združenimi dvema oziroma tremi okenskimi osmi. V nadstropju je ohranjena

bogata baročna fasadna členitev s pilastri, tablami in štukom. V notranjščini je na stopnišču in v nekaterih prostorih ohranjena štukaturna dekoracija. Vhodno vežo so uničile kasnejše neprimerne pozidave. Hišo je okoli leta 1740 za lastne potrebe zgradil mariborski arhitekt Jožef Hofer. V zasnovo je vključil starejšo srednjeveško hišo. Gre za eno najlepših baročnih hiš v Mariboru in je poleg že uničene hiše grofov Lenghaimbov v Lipnici edina dokumentirana meščanska hiša tega arhitekta.

Obseg spomenika:

parc. št. 1293/1, 1293/2, 1293/3, 1293/4, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1534 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 11. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Gosposka 34, EID 1-06108
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna vogalna stavna ima na Gosposko pet, na Slovensko pa tri okenske osi. Vogal je prisekan in v nadstropju poudarjen z večstraničnim stolpičastim pomolom, slonečim na blazinasti konzoli. V višino sega za višino nadstropja nad višino stavbe, zaključuje pa ga slikovita neobaročna osmerokotna laternasta streha. Hišo so na starejši osnovi zgradili v 18. stoletju. Med letoma 1900 in 1903 so jo po načrtih arhitekta Adolfa Baltzerja korenito spremenili in jo opremili z novima poznobaročnima uličnima fasadama, ki sta razčlenjeni z rustiko, delilnim zidcem in bogatimi okenskimi obrobami v nadstropju ter vogalnim stolpičem.

Dominantna arhitektura je bila koncipirana kot prostorski poudarek ob vstopu v najodličnejšo mestno ulico.

Obseg spomenika:

parc. št. 1308 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 2597 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Gosposka 5, EID 1-06094

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna hiša v strnjem nizu ima pet okenskih osi, od katerih je osrednja poudarjena z dvojnim oknom. Segmentno zaključene izložbe v pritličju in okna v nadstropju obrobljajo paličasti profilirani profili. Zgrajena je bila leta 1763 na starejši osnovi, ulično fasado pa so preoblikovali v drugi polovici 19. stoletja. Leta 1879 jo je poslikal Josef Kolb z zanimivimi figuralnimi poslikavami, ki so v slovenskem prostoru brez primere: v poljih med okni v nadstropju so naslikane personifikacije štirih letnih časov, nad okni pa okenska čela z meščanskimi portreti v ovalnih kartušah. Zaradi izjemne in kakovostne poslikane fasade ima hiša velik kulturnozgodovinski pomen.

Obseg spomenika:

parc. št. 1664 (vzhodni del) k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1840 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Gosposka 9, EID 1-06096

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropno štiriosno stavbo v sklenjenem stavbnem nizu na zahodni strani ulice odlikuje bogata monumentalna neoklasicistična fasada. Razčlenjena je z rustiko, delilnim zidcem, podstrešnim konzolnim vencem in v nadstropju z bogatimi pravokotnimi okenskimi obrobami, ki imajo ob straneh kanelirane jonske pilastre. Hišo so zgradili na starejši osnovi v 18. stoletju, fasado iz leta 1799 pa so temeljito spremenili med letoma 1889 in 1891 po načrtih stavbenika Andreasa Tschernitschka.

Obseg spomenika:

parc. št. 1666, k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 1784, 1800, 2531, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Grajski trg 2, EID 1-06109
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvonadstropna vogalna stavba ob Volkmerjevem prehodu ima štiri okenske osi na glavni in tri na stranski fasadi. Obe stranski osi na glavni tržni fasadi poudarjata polkrožna pomola v nadstropjih. Osrednja os je zaključena s profiliranim, polkrožno dvignjenim podstrešnim vencem. Hišo pokriva zalomljena piramidalna streha, celoten pritlični pas pa je zastekljen. Fasade so oblikovane v neobaročni maniri z nekaterimi secesijskimi elementi.

Hišo so na mestu starejše in nižje predhodnice zgradili v letih 1909 in 1910 za tekstilnega trgovca Marka Štepca. Menda je bila edina slovenska trgovska hiša v mestnem središču Maribora pred prvo svetovno vojno. Bila je tudi prva stavba, ki je presegla historične enonadstropne višinske gabarite pred mestnim gradom.

S kubično učinkujočo stavbno maso in kvalitetnim oblikovanjem je eden pomembnejših spomenikov tega časa v mestu.

Obseg spomenika:

parc. št. 1361, 1363, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 1554, 1571, 1574, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Gregorčičeva 22, EID 1-06110
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvonadstropna večstanovanjska najemniška stavba pravokotnega tlorisa stoji v uličnem nizu Gregorčičeve ulice. Nastala je med leti 1890 in 1891 za Carolino Stark.

Na ulični fasadi prevladujejo neoklasicistični elementi – rustika v pritličju, mejni in podstrešni zidci, plitva dvoosna stranska rizalita s konzolnima balkonoma s kovano ograjo ter okenskimi obrobami, ki so najbogateje izvedene v nadstropju. Vhodni portal je v pravokotnem okvirju ter je zgoraj polkrožno zaključen. V notranjščini je bogato izvedena vhodna veža.

Stavba se odlikuje po kvalitetnem neoklasicističnem okrasju fasade in vhodne veže.

Obseg spomenika:

parc. št. 1410/1, 1410/2, 1410/3, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 1234, 1263, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Gregorčičeva 24, EID 1-06111**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Dvonnadstropna večstanovanjska najemniška stavba pravokotnega tlorisa stoji v uličnem nizu Gregorčičeve ulice. Nastala je okoli leta 1890.

Stavba je podobno zasnovana kot sosednja hiša Gregorčičeva 22. Stranski fasadni osi sta poudarjeni z dvojnimi okni. Fasado členijo neomanieristični in klasicistični kiparski in arhitektonski elementi, kot so kanelirani pilastri, konzole, kapiteli z girlandami, obrazne maske in reliefne kariatide v okenskih obrobah prvega nadstropja. Okenske obrobe so izjemno bogato oblikovane.

V notranjščini je bogato oblikovana veža, stopnišče ima bogato oblikovano kovano ograjo. Stavbo odlikuje pravilna zasnova fasade s kvalitetnim arhitektonskim in kiparskim okrasjem.

Obseg spomenika:

parc. št. 1420/1, 1420/2, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1266 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Jurčičeva 4, EID 1-00432**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Trinadstropna štiriosna stavba v nizu ima, razen temne kamnite obloge in venca, celotno širino pritličja odprto kot preddverje trgovske hiše z izločbami. V nadstropjih sta srednji osi združeni v enotnem temnem kamnitem okvirju, enako sta uokvirjeni tudi stranski osi. Vsi ostali deli fasade so obloženi s svetlimi fasadnimi keramičnimi ploščicami, ki so še prvotne. Stavba je bila sezidana v letih 1938–1939 po načrtih v Pragi šolanega arhitekta Ljuba Humeka.

Stavba je redek primer češko vplivane avantgardne funkcionalistične arhitekture v Mariboru. Arhitektura se odlikuje z natančnim detajliranjem pročelja, v izbiri kakovostnih gradiv in s konstrukcijsko inovativnostjo železobetonskega ogrodja, ki je omogočila povsem odprto trgovsko pritličje brez stebrov, nad katerim se jasno izrisuje trinadstropna stavba v svetlotemnem kontrastu. Žal je bila notranjščina močno predelana, predvsem v trgovskem delu.

Obseg spomenika:

parc. št. 1723 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1707 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 11. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Koroška 13, EID 1-06125**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Enonadstropna hiša v strnjenem uličnem nizu je podolžnega pravokotnega tlorisa s krajšo stranico ob ulici. Glavna fasada je štiriosna s preprostimi okenskimi obrobami in konkavnim podstrešnim vencem s katerega se spušča četvero kaneliranih pasov. Kamniti polkrožno zaključen portal s konkavno posnetim robom je lociran v drugi osi in je opremljen s kvalitetnimi secesijskimi vratnicami. Oprema izložbenega

pasu je novejša in ni v skladu z značajem fasade. V notranjosti so prostori banjasto in križno obokani, v vzhodnem delu nadstropja, ki je orientiran na Koroško cesto, je ohranjen leseni tramovni strop z letnico 1718.

Stavba je lep primer raščene meščanske arhitekture, ki je v zasnovi verjetno poznogotska, s 15. stoletja. Kasneje je bila prezidana in dozidana, današnja fasada kaže secesijske dekorativne elemente in so jo namestili leta 1925. 1930 so pozidali manjše dvorišče na južni strani objekta in tako pridobili klet in dodatne prostore lokala. Po drugi svetovni vojni so dvorišče pokrili in preoblikovali izločbe na ulični fasadi ter izvedli nekaj manjših prezidav. Kljub številnim prezidavam je stavba ohranila veliko kakovostnih arhitektonskih elementov kot so fasada, oboki, stavbno pohištvo in leseni tramovni strop v nadstropju.

Obseg spomenika:

parc. št. 1625 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavba št. 2006 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 10. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Koroška 15, EID 1-06126

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Stavbo sestavljajo ulični trakt kvadratnega tlorisa in dva podolžna, od glavnega poslopja ločena dvoriščna prizidka. Enonadstropna ulična fasada v strnjenem nizu ima pet okenskih osi. Oblikujejo jo segmentno zaključeni neogotski kamniti portal z odbijačema v prvi osi in okna z gladkimi okenskimi obrobami v nadstropju. Dvoriščno fasado v nadstropju obteka zaprti leseni balkon na konzolah, ki nosijo kamnite plošče, okrašen je s kovanimi nastavki. Oba dvoriščna trakta sta enonadstropna, fasade niso členjene. Glavna vhodna veža je križnogrebenasto obokana, iz nje zapirata dostop v klet in na stopnišče klasicistični železni kovani mreži, ob vstopu v klet je ohranjena tudi pokončna pravokotna renesančna lina. V notranjosti je več prostorov v pritličju in nadstropju obokanih z banjastimi oboki s sosvodnicami, križnogrebenastimi in kapastimi oboki. Omeniti velja še stavbno pohištvo od katerega posebej izpostavljam klasicistične vhodne vratnice, baročne vratnice s profilom ribje kosti na dvoriščni fasadi in predvsem dvoje baročnih vratnic iz druge polovice 18. stoletja v prvem nadstropju.

Sodeč po kamniti gradnji v kleti je osnova stavbe zelo stara in sega vsaj v 15. ali 16. stoletje, medtem ko je nadgradnja v današnji obliki proizvod kasnejših stoletij – veža v pritličju je verjetno s konca 17. stoletja, nadstropje iz 18. stoletja, prva polovica 19. stoletja je prispevala zaprti balkon na dvoriščni fasadi in glavno fasado ter deloma dvoriščne prizidke, ki so jih kasneje nadgrajevali. Zaradi teh lastnosti je stavba pomembna kot kvaliteten primer raščene arhitekture, ki s svojo gradbeno maso in izrednimi sestavinami (zaprti balkon na dvoriščni fasadi, obokani prostori, klasicistične kovane vratnice in renesančna lina v vhodni veži, baročne vratnice v prvem nadstropju, vratnice s profilom ribje kosti na dvoriščni fasadi) predstavlja nepogrešljiv element starega jedra mesta.

Obseg spomenika:

parc. št. 1623 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavbe št. 2073, 2495, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 10. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Koroška 17, EID 1-06127

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Stavba v strnjenem uličnem nizu je pozidana na kvadratnem tlorisu in se v prvem nadstropju zajeda v dvoriščni objekt Vojašniški trg 5. Dvorišče je skupno obema objektoma. Ulična fasada je enonadstropna,

petosna in členjena z klasicističnimi in neoklasicističnimi elementi. Okrašena je z rustiko, delilnimi zidci, konzolnim podstrešnim vencem in profiliranimi okenskimi obrobami. Osrednjo os poudarja plitvi vhodni rizalit s segmentno zaključenim kamnitim portalom. Centralno locirana veža je banjasto obokana s sosvodnicami, dvoriščni del pa pokrivajo kapasti oboki. Tla so tlakovana z rezanimi profiliranimi kamnitimi ploščami. Vsi prostori v pritličju so obokani, dvoramno stopnišče, ki vodi v nadstropje ima kamnite nastopne ploskve, kvalitetno dekorativno ograjo in glazirane betonske ploščice na vmesnih podestih. Nadstropje odlikujejo prostori z ohranjenim stavbnim pohištvo iz 19. stoletja.

Stavbo so pozidali na lokaciji dveh srednjeveških parcel v 17. stoletju. Načrtoval jo je Michael Mareck, leta 1815 je kot prva hiša v mestu dobila klasicistično s hermami in rustiko okrašeno fasado, ki so jo okoli leta 1875 temeljito predelali in ji dali neoklasicistično podobo. Poslopje izstopa predvsem zaradi kvalitetne fasade, obokane notranjosti s stopniščem in stavbnim pohištvo v nadstropju.

Obseg spomenika:

parc. št. 1621 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1998 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Koroška 19, EID 1-06129

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna hiša ima tloris v obliki črke U, ki se na vzhodu drži sosednje hiše Koroška cesta 17, na zahodu meji na ozek prehod med Koroško cesto in Vojašniškim trgom, na južni stranici pa se z dvoriščnim krilom drži objekta Vojašniški trg 4. Dvorišče je pravokotno in se zaradi padca terena proti Dravi loči od sosednjega dvorišča s teraso, visoko okoli 4 metre. Ulična fasada je dolga, enajstosna, z glavnim segmentno sklenjenim portalom v sedmi osi. Neoklasicistično fasado členijo rustika v pritličju, okrašene profilirane okenske obrobe v nadstropju in profilirana mejni in podstrešni venec. Dvoriščno fasado obteka odprti gank v nadstropju z železno konstrukcijo in kamnitimi ploščami uporabljenimi za tlak. Vežo pokriva kapasti obok z oprogami, ostale prostore v pritličju pokrivajo različni oboki – kapasti, križni, traverzni. V nadstropje vodi kvalitetno zavito leseno stopnišče. V pritličju hiše domuje Fotografski muzej.

Stavba stoji na lokaciji več srednjeveških hiš, kar dokazuje kamnita gradnja v banjasto obokani kleti in ohranjena lina. Leta 1876 so pod eno fasado združili in predelali starejšo triosno hišo na vzhodu in mlajšo osemosno hišo na zahodu. Glavna fasada je dobila današnjo podobo konec 19. stoletja, oziroma leta 1908. Stavba predstavlja kvaliteten primer raščene arhitekture, ki je v sedanji podobi pretežno s konca 19. stoletja. Klasicistična fasada je ena redkih, ki je v pritličju ohranila primarne okenske odprtine, opozoriti pa velja tudi na notranje stavbno pohištvo in dvoriščni balkon, tlakovan s kamnitimi ploščami.

Obseg spomenika:

parc. št. 1612 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 2494 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Koroška 20, EID 1-06130

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna stavba v strnjenem uličnem nizu se z dvoriščnim krilom zajeda globoko v ozko, srednjeveško parcelo. Ulična fasada je triosna, pritličje členijo široke vodoravne fuge, nadstropje pa štiri lizene, ki nosijo podstrešni venec z dvoglifi nad vsakim oknom. Okna so široka, tridelna in okrašena z okenskimi obrobami s poznobaročnimi motivi. Polkrožno sklenjen portal s posnetim robom je v tretji osi,

lesene vratnice so sočasne z nastankom fasade. Vežo pokrivata dva banjasta oboka, od katerih je eden rahlo zašiljen, drugi mlajši pa polkrožen. Levo iz veže vodi enoramno stopnišče z ovalno lino in baročno kovano mrežo. Dvoriščni trakt obteka v nadstropju odprti balkon – gank z železno ograjo s kovanimi nastavki.

Stavba je izrazito srednjeveško organizirana, kar se manifestira v ozki parceli in posledično ozki, triosni fasadi, portalu s posnetim robom in rahlo zašiljenemu poznogotskem oboku v vhodni veži. V današnjo obliko so jo prezidali med leti 1909 in 1912. Na fasadi se mešajo poznobaročni in secesijski okrasni elementi. Pomembna je zaradi ohranjene stavbne mase in nekaterih značilnosti, ki izvirajo iz srednjega veka (portal, oboki, ozek dolgi tloris) ter kakovostnih kasnejših sprememb (fasada, gank z ograjo na dvoriščni fasadi).

Obseg spomenika:

parc. št. 1594 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavba št. 1916 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Koroška 21, EID 1-06131

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Vogalno stavbo, ki stoji na mestnem obzidju, sestavljata enonadstropna ulični in dvoriščni trakt. Ulična fasada je šestosna, okno v šesti osi nadstropja je slepo. Potlačen, polkrožno zaključen profiliran portal v tretji osi krasi zavesasto profilirano čelo. Okna v nadstropju obdajajo preproste gladke obrobe, okna v pritličju pa zaključujejo čela s stiliziranimi obeski; okno v četrti osi ima ohranjeno zgodnjeklasicistično železno mrežo. Ob zahodnem robu glavne fasade je vzidan mestni grb z letnico 1552, vzet z bastije ob nekdanjih Koroških vratih, katere ostanki so ohranjeni v podhodu pod Koroško cesto. Veža je v prvem delu križno obokana, južni del pa pokriva ozka banja. Vsi prostori v pritličju so obokani s križnimi ali banjastimi oboki. Veža v nadstropju je kapasto obokana, nekatere prostore v nadstropju krasijo reliefni robovi na stikih sten in stropov.

Stavba ima poseben pomen v mestnem jedru, ker se v celoti naslanja na mestno obzidje tako, da je njena zahodna stena del obzidja. V osnovi je nastala verjetno v poznem baroku, v današnji podobi je bila že leta 1824. Zadnje gradbene posege je doživela v letih med 1870 in 1876. Poleg lokacije na mestnem obzidju velja opozoriti na kakovostne sestavine kot so vzidani mestni grb na fasadi, ulična fasada, vsi obokani prostori v notranjosti in dekorativno obrobjeni prostori v nadstropju, poznobaročne vratnice v pritličju, ki vodijo v prostor pod stopniščem, vratnice glavnega portala, tlak iz mačjih glav na dvorišču.

Obseg spomenika:

parc. št. 1609, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavbe št. 1981, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe. Posebej varujemo severno in zahodno strešino, na katere ni dovoljeno nameščati strešnih oken in zahodno steno z ostanki srednjeveškega obzidja.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Koroška 22, EID 1-06132

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna triosna stavba v strnjenem uličnem nizu ima v tretji osi pomol na kamnitih polkrožnih konzolah, pod njim pa velik polkrožno zaključen kamniti portal, ki ima rob porezan na ajdovo zrno. Pomol ima na zahodni stranski fasadi majhno okno z originalnim kamnitim gotskim okvirjem. Ostala okna na

fasadi so kasnejša. Ulična fasada je ometana z repliko tankega zaglajenega gotskega ometa, ki se prilagaja strukturi zidave in ima naslikane šivane robove. Vežo v notranjosti pokriva banjasti obok s šestimi pari sosvodnic. Vsi prostori v pritličju so obokani.

Hiša, ki so jo verjetno postavili konec 15. ali na začetku 16. stoletja, je v osnovi lahko tudi starejša, saj je v celoti ohranila izrazito srednjeveško organiziranost ozkega dolgega tlorisa s stransko vežo.

Kamniti glavni portal je poznogotski, iz 16. stoletja. Pri prenovi fasade leta 1975 je bila prezentirana poznogotska faza s pomolom, primarnim gotskim okencem, ometi in naslikanim šivanim robom. Hiša je ena redkih v mestnem jedru, kjer je bilo mogoče, z izjemo okenskih odprtín, rekonstruirati poznogotsko pročelje.

Obseg spomenika:

parc. št. 1597, 1600, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 1873, 1877, 1934, 2521, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Koroška 24, EID 1-06133

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna vogalna stavba na križišču Koroške ceste in Gospejne ulice ima v osrednji osi poznogotski pomol na konveksnih, enkrat lomljenih konzolah. Pomol ima lastno strešico s polnim čopom in šilastoločno odprtino, v kateri je nekdaj stala Mati božja z otrokom iz okoli leta 1700. Leta 1979 je bila fasada restavratsko obnovljena in ometana s tankim gotskim ometom, naslikani so bili tudi šivani robovi. Veža je obokana s poznogotskim križno grebenastim obokom s prve polovice 16. stoletja, tudi stopnišče na koncu veže ima poznogotske značilnosti.

Stavba je izvorno stara pekovska hiša, zgrajena leta 1533. Iz tega časa je ohranjenih še veliko sestavin, kot so fasadni pomol, obok veže, portal v veži, klet, deloma stopnišče. Restavrirano srednjeveško pročelje tvori skupaj s sosednjo fasado hiše Koroška 22 izjemno celoto.

Obseg spomenika:

parc. št. 1601, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 2520, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 10. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Koroška 26, EID 1-06134

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Vogalna dvonadstropna stavba ima proti Koroški cesti štiri osi, proti Strossmayerjevi ulici pa 15 osi, s svojo celotno zahodno steno se naslanja na nekdanje mariborsko mestno obzidje. S svojim jugozahodnim vogalom se je neposredno povezovala z nekdanjimi mestnimi vrati – Koroškimi vrati, ki so jih porušili v letih 1829–1830. Kljub novodobnim prezidavam še zmeraj izstopa po svojih arhitektonskih kvalitetah, ki pričajo o tem, da gre za enega najpomembnejših historičnih objektov v starem mestnem jedru. Gre za nekdanjo svobodno hišo v kateri se je sprva nahajal Šentpavelski dvor, nato celestinski samostan in nazadnje sedež kresije.

Gradbena zgodovina v osnovi sega vse do zadnje četrtine 13. stoletja, že leta 1316 so ob zahodni stranici obzidja pri Koroških vratih posedovali hišo benediktinci iz Št. Pavla v Labotski dolini na Koroškem. Šentpavelski dvor so leta 1760 prevzele celestinke iz samostana v Steyerju in ga barokizirale. Po njihovi razpustitvi leta 1782 je bila v poslopju sprva vojaška bolnišnica, nato pa vojaška oblačilnica, dokler ga leta 1811 niso odstopili okrožju. Stavba je doživela končne prezidave v letih 1811–1860, ko je bil v njej sedež okrožja – kresije, v njej so bili urejeni upravni prostori in stanovanje glavarja.

Poslopje v današnji podobi izvira verjetno iz sredine 16. stoletja. V celoti sta obokana pritličje in nadstropje, odlikujejo jo banjasto obokana vhodna veža s petimi pari sosvodnic, ki jih na stikih krasi pet grbovnih ščitkov iz prve polovice 16. stoletja, stopnišče z balustradno ograjo iz okoli 1760 in levom grbonoscem iz 16. stoletja, relief z grbom kralja Ferdinanda in letnico 1552, ki se je nahajal na bližnjih Koroških vratih, oziroma bastiji, in je vzidan na fasadi in vrsta arhitektonskih detajlov v notranjščini.

Obseg spomenika:

parc. št. 1606/1, 1606/2, 1606/3, 1606/4, 1606/5, 1606/6, 1606/7, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavbe št. 2515, 2748, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 17. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Koroška 28, EID 1-06135

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna, podolžna vogalna stavba stoji na vogalu Koroške in Pipuševe ulice, pred zahodnim robom srednjeveškega mestnega jedra. Nastala je v prvi polovici 19. stoletja, o čemer pričajo enotno oblikovane okenske mreže v pritličju in fasadna členitev, značilna za čas bidermajerja. Podobno je oblikovan tudi sosednji objekt Koroška 30.

Fasada ob Koroški cesti ima sedem osi, fasada ob Pipuševi ulici je lomljena in ima enkrat dvoje, enkrat pa troje okenskih osi. Fasada ob Koroški ulici je členjena s plitvim triosnim rizalitom, ki ga v nadstropju zamejujeta pilastra z jonskimi kapiteli. Stene so gladke, prekinjajo jih le plitve okenske obrobe. Na oknih pritličja so bidermajerske okenske mreže. Do dvorišča z gospodarskim poslopjem vodi polkrožen uvozni portal. Na dvoriščni fasadi je odprt hodnik. Veža je obokana s kapastimi oboki na močnih oprogah.

Stavba je pomemben prostorski element na vogalu Koroške in Pipuševe ulice in je začetek kvalitetnega stavbnega obuličnega niza.

Skupaj z dvoriščem in stavbami in poslopji na vzhodu in severu predstavlja izjemno redek primer ohranjenega tovrstnega mikroambianta,

Obseg spomenika:

parc. št. 2018, 2019, vse k. o. 658 KOROŠKA VRATA;
stavbe št. 252, 254, vse k. o. 658 KOROŠKA VRATA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 12. 2. 2026.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Koroška 30, EID 1-06136

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna, šestosna stavba v nizu je nastala v prvi polovici 19. stoletja, sočasno s sosednjo stavbo Koroška 28.

Stavba je bidermajersko koncipirana – fasado členi plitev portalni rizalit, ki ga v nadstropju zamejujeta pilastra z jonskimi kapiteli. Pravokotni portal obdaja širok okvir s potlačeno polkrožnim zaključkom.

Fasado členijo še plitvo profilirana mejni in podstrešni zidec ter v parapete podaljšane okenske obrobe. V pritličju imajo okna enotno oblikovane bidermajerske mreže.

Preprosta, vendar kvalitetna poznobidermajerska arhitektura je pomembna kot del enotno oblikovanega stavbnega niza ob Koroški ulici.

Obseg spomenika:

parc. št. 2017 k. o. 658 KOROŠKA VRATA;
stavba št. 251 k. o. 658 KOROŠKA VRATA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Koroška 31, EID 1-06137

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Nadstropna prostostoječa vogalna kakovostna stavba stoji na vogalu Koroške in Ribiške ulice (Ribiška 2). Nastala je v sredi 19. stoletja. Fasade členijo rustika, zidci, okenske obrobe in plitev dvoosni vhodni rizalit, ki ga zaključuje trikotno konzolno strešno čelo. Bogato je oblikovana tudi fasada ob Ribiški ulici. Na dvoriščni strani se k hiši prislanja manjše sočasno gospodarsko poslopje.

Hiša predstavlja skupaj z gospodarskim poslopjem kvaliteten mikrourbani kompleks predmestne hiše iz srede 19. stoletja.

Obseg spomenika:

parc. št. 2053/1, 2053/4, 2053/5, 2053/6, 2054/2, vse k. o. 658 KOROŠKA VRATA;
stavba št. 157 k. o. 658 KOROŠKA VRATA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 12. 2. 2026.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Koroška 32, EID 1-06138

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna petosna stavba v nizu je nastala okoli leta 1840 in nadaljuje niz podobno zasnovanih objektov ob Koroški ulici.

Ulična fasada je v pritličju členjena z rustificiranimi pilastri, v nadstropju pa z okenskimi obrobami, podaljšanimi v parapete, ki se zrcalno ponovijo v pritličju. Mejni in podstrešni zidec sta plitvo profilirana. Veža in stopnišče sta plitvo banjasto obokana.

Kvalitetno oblikovana bidermajerska hiša sooblikuje niz podobnih stavb ob Koroški cesti.

Obseg spomenika:

parc. št. 2016 k. o. 658 KOROŠKA VRATA;
stavba št. 250 k. o. 658 KOROŠKA VRATA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Koroška 34, EID 1-06139

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna stavba izrazito podolžnega tlorisa zaključuje stavbni niz ob Koroški cesti. Nastala je v drugi tretjini 19. stoletja.

Ulična fasada je členjena s plitvim petosnim osrednjim rizalitom, ki ga uokvirjata z jonska pilastra, ki segata vse do podstrešnega venca z dekorativnim ornamentalnim frizom. Pritličje je členjeno še s štirimi pilastri ob portalu, ki je zaključen s segmentnim lokom. Okna v nadstropju rizalita so polkrožno zaključena – pod njimi je štukaturni friz, medtem ko so ostala okna pravokotna in imajo plitve okenske obrobe. Obe stranski fasadni polji uokvirjata rustikalno oblikovani lizeni.

Bogato okrašena, klasicistično oblikovana ulična fasada uvršča to stavbo med pomembnejše stavbe svoje vrste v Mariboru.

Obseg spomenika:

parc. št. 2015 k. o. 658 KOROŠKA VRATA;
stavba št. 247 k. o. 658 KOROŠKA VRATA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Koroška 4, EID 1-06120

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvonadstropna trgovsko stanovanjska hiša v strnjem zazidalnem nizu na severni strani ceste ima bogato okrašeno trisočno glavno ulično fasado. Levo portalno os poudarja rizalit, ki je členjen z vodoravnimi fugami. Okna v tem delu fasade so tridelna. Na fasadi prevladujejo neoklasicistični elementi: rustika v pritličju, delilni zidci in bogato profilirane pravokotne okenske obrobe. Dvoriščno fasado v dveh nadstropjih obteka gank s kamnitimi ploščami in klasicistično kovano ograjo.

Hiša je v osnovi srednjeveška, kar dokazuje deloma še ohranjena gradnja iz rečnih oblic v pritličju. Kasneje je bila predelana in povečana. Leta 1876 so jo preoblikovali v današnjo podobo po načrtih stavbenika Andreasa Tschernitschka. Od sredine 19. stoletja je bila posestno združena s sosednjo hišo Koroška 2 (Glavni trg 8), katere lastniki so bili pivovarji Tscheligiji.

Hiša je pomembna zaradi kvalitetne ulične fasade, srednjeveškega nastanka, ohranjenih gankov na dvoriščni fasadi in lesenega stopnišča s klasicistično ograjo v notranjosti.

Obseg spomenika:

parc. št. 1568/1 (zahodni del) k. o. 657 MARIBOR-GRAD stavba št. 2795 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Koroška 5, EID 1-06121

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna šestosna hiša v strnjem uličnem nizu je pokrita z dvokapno opečno streho. Fasado členita profilirana mejni in dvojni podstrešni venec, ki je spuščen in okrašen z reliefnimi polji.

Enostaven pravokotni kamniti portal je v četrti osi, okenske obrobe v nadstropju so profilirane. Levo stran pritličja pokriva kvalitetna lesena izložbena obloga. Pritličje je v celoti obokano s širokimi banjastimi oboki. Stavba je nastala v 17. stoletju na lokaciji dveh srednjeveških hiš. Sredi 19. stoletja so ulično fasado temeljito spremenili in ji dali današnjo poznoklasicistično podobo. Pritlični del fasade so po letu 1882 ponovno predelali in ga opremili z dolgo leseno škatlasto izložbeno odprtino.

Hiša je pomembna zaradi celovito ohranjene obokane notranjosti in fasade, na kateri je najpomembnejša lesena škatlasta izložbena obloga s konca 19. stoletja, ki je najstarejša ohranjena te vrste v Mariboru.

Obseg spomenika:

parc. št. 1644 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavba št. 2046 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Koroška 6, EID 1-06122

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Hiša stoji v strnjem uličnem nizu ob severni stranici Koroške ceste. Pozidana je na ozki, srednjeveški parceli, ki se z dvoriščnim traktom zajeda globoko v notranjost. Triosnemu dvonadstropnemu uličnemu traktu sledi proti severu za širino vhodne veže ožji dvoriščni, prav tako dvonadstropni trakt. Ulična fasada je oblikovana v izrazitem secesijskem slogu s keramičnimi ploščicami in stiliziranimi cvetličnimi motivi. Ohranjeno je tudi sočasno stavbno pohištvo - okna in vhodne vratnice. V notranjosti vodi v nadstropje leseno dvoravno stopnišče. Vhodno vežo v pritličju pokriva banjasti obok s sosvodnicami, veži v nadstropjih pa križnogrebenasti oboki, značilni za 17. stoletje. Gradnja zidov hiše je kamnita do podstrešja. V notranjosti velja omeniti ohranjeno stavbno pohištvo z začetka 20. stoletja.

Na mestu sedanje hiše je stal prvotni rotovž, ki ga je leta 1362 uničil požar. Kasneje je bila stavba vojaška zbirna hiša in sedež mestne straže. Sedanje poslopje je v zasnovi iz začetka 17. stoletja. 1817 je bila v slabem stanju, zato so jo prezidali v špedicijske namene po načrtih Mihaela Marecka. Dvoriščni trakt je nastal leta 1835. Zadnja velika prenova hiše datira v leto 1902, ko je dobila novo, v duhu časa okrašeno secesijsko pročelje, zamenjano je bilo stavbno pohištvo in tlaki. Načrte za prenovo je narisal arhitekt Friezt Friedrigger. Zadnji lastnik hiše, trgovec z usnjem Hugo Stark, je preuredil do tedaj enoten lokal v pritličju v dve samostojni enoti.

Hiša je pomembna zaradi celovite ohranjenosti arhitekture, stavbnega pohištva in deloma opreme v notranjosti iz začetka 20. stoletja in predstavlja izreden ansambel secesijskega oblikovanja in starejše izvirne stavbe.

Obseg spomenika:

parc. št. 1569 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavba št. 1951 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Koroška 7, EID 1-06123
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna stavba stoji na vogalu Koroške ceste in Žičkega prehoda. Glavna ulična fasada je petosna, stranska, orientirana na Žički prehod, ima prav tako pet okenskih osi. Ulična fasada je oblikovana klasicistično, členi jo močen profiliran mejni zidec, ki nosi šest pilastrov. Ti delijo fasado na posamezna okenska polja in nosijo profilirano gredo in konkaven podstrešni venec. Okna imajo gladke obrobe, gladke izstopajoče police in profilirane preklade. Preprost potlačeno polkrožno zaključeni portal je v osrednji osi. Stranska fasada je nekoliko zalomljena in preprosto oblikovana, členijo jo le profilirani mejni in konkavni podstrešni venec ter gladke okenske obrobe. V notranjosti so obokani vsi prostori v pritličju in več prostorov v nadstropju z banjastimi, kapastimi in križnogrebenastimi oboki.

Stavbo so zgradili okoli leta 1600 na lokaciji dveh srednjeveških hiš. Okoli leta 1800 je dobila novo klasicistično glavno fasado, pritlični del pa je bil kasneje večkrat predelan. Hiša je izrazit primer raščene meščanske arhitekture, kjer se mešajo gradnje več stoletij, kar je vidno na fasadi in različnih tipih obokov v notranjosti. Kljub številnim prezidavam je stavba harmonična celota s številnimi kvalitetnimi elementi, kot so fasada, oboki, stavbno pohištvo.

Obseg spomenika:

parc. št. 1633/1, 1633/2 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavbe št. 2095, 2524, obe k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Koroška 9, EID 1-06336
--

katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna hiša stoji na vogalu Koroške ceste in Žičkega prehoda. Glavna petosna klasicistično okrašena ulična fasada ima plitvo rizalitno poudarjeno osrednjo os s pravokotnim portalom. Pritličje in rizalit členijo vodoravne fuge, v nadstropju pa klasicistične okenske obrobe in mejni ter podstrešni zidec. Stranska fasada ob Žičkem prehodu ima šest okenskih osi in je enako členjena kot glavna – z rustiko v pritličju in klasicističnim okenskim okrasjem v nadstropju. Med prvim in drugim oknom v nadstropju je maltasti okvir z lomljenim polkrožnim zaključkom, ki je bil prvotno namenjen stenski sliki. Nadstropje dvorišnih fasad obteka odprti balkon – gank s kovano klasicistično ograjo in kovanimi nastavki. Pritličje je v celoti obokano s križnimi, banjastimi in deloma kapastimi oboki, prostore v nadstropju pokrivajo ravni stropi, ponekod krasi stike med stropom in steno štukaturni dekorativni rob. Stopnišče v nadstropje odlikuje kovana mreža v svetlobni odprtini med vežo in stopniščem, ki jo datiramo v tretjo četrtino 18. stoletja. V hiši je ohranjenega veliko starega stavbnega pohištva.

Osnova raščene meščanske arhitekture datira v 16. stoletje, leta 1816 so jo klasicistično predelali po načrtih Johanna Michaela Blätla, takrat je dobila tudi današnjo fasado. Leta 1894 so hišo ponovno prenovili, vendar fasade niso bistveno spreminjali. Posebej velja opozoriti na kvalitetne sestavine kot sta obe ulični fasadi, odprti balkon v nadstropju dvorišne fasade, obokani prostori v pritličju in staro stavbno pohištvo.

Obseg spomenika:

parc. št. 1629/1 (severni del) k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 2096 (severni del) k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 17. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Krekova 8, EID 1-06144
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Monumentalna trinadstropna, dvotraktna večstanovanjska vogalna stavba stoji na vogalu Krekove in Tyrševe ulice (Tyrševa 16). Nastala je med leti 1906 in 1907 in je delo arhitekta Rudolfa Holzerja.

Fasada je bogato členjena – členijo jo plitvi rizaliti, rustika, zidci, slepe podokenske balustradne ograje in okenske obrobe, ki so poudarjene v prvem in drugem nadstropju. Fasade členi tudi prisekan vogal, ki je okrašen z dvonadstropnim vogalnim konzolnim pomolom z balustradno ograjo. Prisekan vogal se zaključuje z razgibanim strešnim čelom. Vhodna veža je oblikovana s pilastrsko členitvijo, ograja stopnišča ima kovano ograjo.

Stavbo odlikuje dosledno izpeljana neoklasicistična zasnova z nekaterimi neomanierističnimi elementi, monumentalnost in obvladovanje prostora na križišču ulic.

Obseg spomenika:

parc. št. 902/1, 902/3, 902/4, 902/5, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1066 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Maistrova 1, EID 1-06147
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvonadstropna dvotraktna, vogalna večstanovanjska najemniška stavba stoji na vogalu Maistrove ulice in Ulice heroja Staneta (Ulica heroja Staneta 8). Nastala je med leti 1897 in 1899 in je delo bratov Rudolfa in Karla Kiffmanna.

Fasada ob Maistrovi ulici ima rizalitno poudarjeno vhodno os in vogalni del z nadstropnim konzolnim pomolom na zahodni fasadi. Fasade členi tudi rustika, zidci, slepe podokenske balustradne ograje in

okenske obrobe, ki so poudarjene v prvem nadstropju. V notranjščini je bogato oblikovana vhodna veža. Stopnišče v posebnem traktu ima kovano ograjo.

Pred hišo je predvrt, ki je bil nekoč ograjen.

Monumentalno zasnovana in kvalitetno izvedena poznohistoristična stavba obvladuje mestni prostor ob parku.

Obseg spomenika:

parc. št. 936/1, 936/2, 936/3, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 840 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 12. 2. 2026.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Maistrova 11, EID 1-06148

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvonadstropna najemniška večstanovanjska stavba v uličnem nizu je nastala med leti 1897 in 1899 za Roberta viteza pl. Rainerja in je delo stavbenika Franza Derwuschka (Franca Dervuška).

Ulično fasado členijo neomanieristični elementi – plitev trisoni osrednji rizalit, rustika, zidci, štukature in okenske obrobe, ki imajo v prvem nadstropju poudarjena čela. Nad portalom je v osrednji osi prvega nadstropja konzolni pomol z balkonom.

V zadnji četrtini 20. stoletja je bila hiša nadzidana za nadstropje. Pred hišo je predvrt, ki je bil nekoč ograjen.

Stavbo odlikuje kvalitetno historistično oblikovanje in zasnova.

Obseg spomenika:

parc. št. 970 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 849 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Maistrova 13, EID 1-06149

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Trinadstropna večstanovanjska stavba v uličnem nizu je nastala leta 1901 in je delo stavbenika Franza Derwuschka (Franca Dervuška), ki je bil tudi lastnik hiše.

Na ulični fasadi se prepleta historistično fasadno okrasje s secesijskimi elementi – figuralna glava nad bogato okrašenim vhodnim portalom ter ornamentika nad in pod okni. Fasade členi tudi kombinacija grobega in gladkega ometa.

V notranjščini je secesijska stopniščna ograja ter stavbno pohištvo. Pred hišo je predvrt, ki je bil nekoč ograjen s kovano ograjo.

Značilna meščanska hiša je dober primer kvalitetne in ambiciozne arhitekture iz preloma 19. in 20. stoletja.

Obseg spomenika:

parc. št. 971/1, 971/2, 971/3, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 844 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Maistrova 17, EID 1-06150**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Dvonedstropna dvotraktna večstanovanjska najemniška vogalna stavba stoji na vogalu Maistrove in Cankarjeve ulice. Nastala je med leti 1897 in 1898 za družino Matasič in je delo stavbenika Franza Derwuschka (Franca Dervuška).

Med leti 1923 in 1934 je v reprezentativnem vogalnem stanovanju v nadstropju živel general in pesnik Rudolf Maister.

Stavba ima prisekan vogal, iz katerega izstopa enonadstropen pomol z balkonom z balustradno ograjo. Vogalni osi sta plitvo rizalitno poudarjeni, fasade členi tudi rustika, zidci in okenske obrobe, ki imajo poudarjena čela.

V notranjščini izstopa dvoravno stopnišče s kovano ograjo. Pred hišo je predvrt, ki je bil nekoč ograjen. Stavba je dober primer historističnega sloga iz konca 19. stoletja z zelo kvalitetno izdelanimi detajli.

Obseg spomenika:

parc. št. 976 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 827 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Maistrova 23, EID 1-06152**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Monumentalna dvotraktna dvonedstropna vogalna stavba stoji na vogalu Maistrove in Kersnikove ulice (Kersnikova 1). Hiša je nastala med leti 1885 in 1888 po idejnem načrtu arhitekta O. Lubomirskega iz Innsbrucka. Izvedbeni načrt je delo Johanna Saharya iz Innsbrucka. Zgrajena pa je bila pod vodstvom mariborskega stavbenika Andreasa Tschernitschka (Andreja Černička).

Hiša je sestavljena iz dveh samostojnih enot s samostojnima vhodoma. Ulični fasadi poudarja zaobljen vogal v obliki rotunde s koncentričnim konzolnim balkonom z balustradno ograjo in visoko kupolasto streho. Fasade so členjene tudi s plitvimi rizaliti, rustiko, zidci, okenskimi obrobami in slepimi podokenskimi balustradnimi ograjami.

Med II. svetovno vojno – v letih 1941 in 1942 - je bil v tej stavbi sedež nacistične državne tajne policije Gestapo za okupirano slovensko Štajersko, kjer so zasliševali zavedne Slovence. V kleti je bila mučilnica, kjer je Gestapo dan za dnem zasliševal in mučil na stotine zavednih Slovencev, ki so bili nato obsojeni ali pa izgnani. Na vzhodni fasadi ob Kersnikovi ulici je nameščena spominska plošča z napisom: "V tej hiši je bilo v letih 1941 in 1942 zločinsko poveljstvo gestapa za Štajersko, kjer je več tisoč rodoljubov in borcev v mukah zasliševanj z neuklonljivim pogumom izpričalo vero v svobodo in zmago pravice."

Hiša je bila pozneje tudi dom olimpijca Leona Štuklja.

Stavba spada med najmogočnejše neorenesančne stavbe z ambicijami palače. Stavba se odlikuje po izjemno monumentalni zasnovi, ki obvladuje prostor Trga Borisa Kidriča in po kvalitetno izdelanih detajlih.

Obseg spomenika:

parc. št. 998/1, 998/11, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 816 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike, varstveni režim za stavbe in varstveni režim za spominske objekte in kraje.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 24. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Miklošičeva 2, EID 1-06153

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvonadstropna hiša v strnjem uličnem nizu ima sedemosno glavno fasado in opečno dvokapno streho. Osrednji del fasade poudarjajo štirje pilastri, mansardno trikotno čelo s figuralnim reliefnim okrasjem in kakovostni kamniti portal z reliefno členjeno ravno preklado. Celotna fasada je dekorirana s klasicističnimi stilnimi elementi. V notranjosti vodi v nadstropja dvoramno stopnišče v osrednji stavbni osi.

Hišo so zgradili med letoma 1835 in 1837 za mariborskega lekarnarja Karla Kocha in njegovo ženo. Kot prvo sodobno večstanovanjsko hišo v Mariboru so jo zasnovali po dunajskih vzorih. Leta 1923 so po načrtih Maxa Czeikeja spremenili prvotno umirjeno klasicistično trikotno strešno čelo na glavni fasadi. Hišo odlikuje glavna fasada, ki velja za eno najbolj kakovostnih klasicističnih arhitekturnih stvaritev v mestu in stavbni tip večstanovanjske hiše, ki je bil tukaj prvič uveljavljen in se je ohranil v enaki obliki vse do druge polovice 20. stoletja.

Obseg spomenika:

parc. št. 1513/1, 1513/3, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 1610 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 24. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Mladinska 2, EID 1-06156
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Trinadstropna dvotraktna vogalna stavba stoji na vogalu Mladinske ulice in mestnega parka. Hiša Badl je nastala med leti 1874 in 1878 za trgovca Jakoba Badla in je delo mariborskega stavbenika Josefa Lobenweina. Med leti 1878 in 1907 je bilo v tej stavbi tudi moško učiteljsiše. V letih 1907 in 1908 so jo prenovili po načrtih Adolfa Baltzerja in jo povišali za nadstropje.

Ulični fasadi sta členjeni s stranskima rizalitoma, zaobljenim vogalom, rustiko, zidci in bogatimi okenskimi obrobami, ki imajo v prvem in drugem nadstropju poudarjena čela.

V notranjščini izstopa triramno stopnišče z bogato oblikovano kovano ograjo.

Monumentalna zasnova meščanske stavbe prekaša njen vsebinski pomen najemniške hiše, kar je značilno za drugo polovico 19. stoletja. Fasadna členitev je čisto in kvalitetno oblikovana.

Obseg spomenika:

parc. št. 886/1, 886/2, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 834 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 24. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Mladinska 7, EID 1-06157
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Monumentalna dvotraktna trinadstropna vogalna stavba stoji na vogalu Mladinske in Tyrševe ulice. Nastala je med leti 1896 in 1897 in je delo arhitekta Adolfa Baltzerja.

Vogalne osi so poudarjene z dvojnimi okni in plitvimi rizaliti. Zahodno fasado ob Tyrševi ulici členi tudi konzolni pomol v nadstropju. Bogato členjene fasade členi tudi rustika, zidci in okenske obrobe, ki so poudarjene v prvem in drugem nadstropju.

V notranjščini izstopa veža, členjena s pilastri in stopnišče s kvalitetno kovano ograjo.

Arhitektonska celota je kvalitetno zasnovana in izdelana tako na zunanjščini kot v notranjščini in spada zaradi tega med pomembnejše meščanske najemniške hiše iz konca 19. stoletja.

Obseg spomenika:

parc. št. 892 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavba št. 889 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 28. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Orožnova 3, EID 1-06164

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna hiša v strnjem uličnem nizu ima šest okenskih osi, vzhodni dvoriščni trakt pa se zajeda globoko v stavbno parcelo. Fasado členijo lizene, segajoče od talnega do podstrešnega venca, kamniti, polkrožno sklenjeni portal v pravokotnem okviru v četrti osi in profilirane pravokotne okenske obrobe. Vežo v notranjosti pokrivata dva križna oboka.

Stavba je nastala v obdobju baroka na lokaciji dveh srednjeveških hiš. Okoli leta 1820 so jo okrasili z enotno klasicistično fasado, leta 1887 pa adaptirali po načrtih mariborskega stavbenika Andreasa Kufnerja. V levem delu pritličja deluje najstarejša pasarska delavnica v Mariboru.

Hišo odlikujejo kvalitetna klasicistična fasada, ohranjeno stavbno pohištvo v notranjosti in lokacija najstarejše pasarske delavnice v mestu.

Obseg spomenika:

parc. št. 1582 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavba št. 1743 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 28. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Orožnova 7, EID 1-06166

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna hiša v strnjem uličnem nizu je bila postavljena leta 1865 na lokaciji starejše baročne predhodnice. Tloris v obliki črke U sestavljajo ulični trakt in dva dvoriščna. Zgradili so jo po načrtih Eduarda Kirschnerja za naročnika Ignatza Steudingerja. Med letoma 1826 in 1836 je v hiši prebivala soproga maršala Radetzkega, Franziska Romana roj. grofica Strassoldo Gräfenberg. Odlična simetrična ulična fasada s petimi okenskimi osmi je zgodnjehistoristično okrašena z okni z zaobljeno profilacijo, osrednjo os pa poudarja s segmentnim lokom sklenjen kamniti portal in dvojno okno v nadstropju. Okenske odprtine v nadstropju krasijo še profilirane preklade na konzolah in štukaturno ornamentirane table v parapetih. V notranjosti je ohranjenih veliko elementov s časa nastanka hiše (vratnice, notranje lesene naoknice, tlaki). Hiša je pomembna zaradi kvalitetne ulične fasade in ohranjene sočasne notranjosti s stavbnim pohištvom in tlaki.

Obseg spomenika:

parc. št. 1590 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavba št. 2517 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 28. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Partizanska 17, EID 1-07576

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dv nadstropna večstanovanjska stavba je nastala med letoma 1906 in 1907 in je delo arhitekta Rudolfa Kiffmanna. Nastala je s predelavo manjše nadstropne hiše iz druge polovice 19. stoletja. Hiša je bila v lasti trgovca Franza Bernharda.

Fasada je oblikovana v maniri severne neorenesanse z dekorativnimi secesijskimi elementi – nad in med okni ter pod napuščem. Fasado členijo tudi zidci in okenske obrobe. Osrednja vhodna os je poudarjena še z balkonom v nadstropju in z razgibanim strešnim čelom. Pritlični del je bil okrnjen s prezidavami v drugi polovici 20. stoletja.

Na stopnišču v notranjščini so ohranjena jedkana stekla.

Hiša predstavlja kvaliteten primer stavbe iz začetka 20. stoletja z fasado, kjer se prepletajo historistični in secesijski elementi.

Obseg spomenika:

parc. št. 1214/1, 1214/2, 1214/3, 1214/4, 1214/5, 1214/6, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 1311 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 17. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Partizanska 27, EID 1-07625

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Slikovita trinadstropna vogalna stavba stoji na vogalu Partizanske in Cafove ulice (Cafova 2). Stavba z nepravilno klinasto oblikovano zasnovo je bila zgrajena med letoma 1902 in 1903 po načrtih Rudolfa Kiffmanna, ki je bil avtor, izvajalec pa tudi investitor gradnje te hiše.

Stavba naj bi bila zgrajena pod vplivom dunajskega arhitekta in urbanista Camilla Sitteja, ki se je zavzemal za svobodnejšo in ne za racionalno parcelacijo. Stavba je zasnovana kot stolpičast historizirajoči zaključek na koncu dveh pomembnih ulic. Tri obulične fasade so oblikovane v maniri severne renesanse, ki jih dopolnjujejo secesijski dekorativni elementi (figuralna in rastlinska ornamentika). Fasade členijo zidci, okenske obrobe, štukaturne dekoracije in stopnjevana strešna čela. Najpomembnejši vogal je poudarjen s trinadstropnim konzolnim pomolom, ki ga zaključuje koničasta piramidalna streha.

V notranjščini izstopa stopnišče, oblikovano na trikotni talni ploskvi.

Hiša je kvalitetno oblikovana arhitektura s historističnimi in secesijskimi fasadnimi elementi, odlikuje jo tudi poudarjena lega na stiku dveh pomembnih mestnih ulic.

Obseg spomenika:

parc. št. 1109 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1303 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 29. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Poštna 3, EID 1-06169

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna osemosna stavba v strnjem uličnem nizu ima fasado členjeno z močnim mejnim in profiliranim podstrešnim zidcem, ki ju povezujejo gladke lizene. Polkrožno potlačeno sklenjen kamniti portal je v šesti osi. Pritličje je v celoti namenjeno lokalom, oblikujejo ga pravokotni vhodi in izložbene odprtine. Vežo pokriva poznobaročni kapasti obok, okenske mreže na dvoriščni fasadi so bidermajerske. Stavba pod eno fasado združuje dve starejši hiši. Leta 1898 so jo dvignili za nadstropje in okrasili s poznoklasicistično fasado. Še leta 1824 je imela na jugu prosti dovoz, ki je bil kasneje zazidan. Od 1885 je bil lastnik hiše Franc Swaty, ki je imel tukaj od leta 1896 prijavljeno obrt izdelovanja umetnih brusov. 1906 je proizvodnjo preselil na Tržaško cesto. Poleg obrti je Swaty v hiši vodil tudi ljudsko kavarno in

čajnico z dovoljenjem za prodajo žganih pijač – verjetno prvo takšne vrste na Štajerskem, v hiši je uredil tudi lastno žganjarno. Kvalitetna klasicistična arhitektura z nekaterimi poznobaročnimi značilnostmi je pomemben del historičnega ambienta Poštne ulice, dejavnost v pritličju pa nadaljuje staro tradicijo gostinskih lokalov v današnji čas.

Obseg spomenika:

parc. št. 1565/1, 1565/2, 1565/3, 1565/4, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1864 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 29. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Poštna 4, EID 1-06170

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna šestosna stavba v strnjem uličnem nizu ima potlačeno polkrožno sklenjen portal v tretji osi. Pritlične izložbene odprtine so pravokotne, s kamnitimi okviri, v levem delu pritličja so še ohranjene prvotne lesene naoknice. Celotno pritličje členi rustika s širokimi pasovi, nadstropje je prav tako bogato okrašeno z lizenami, okenskimi obrobami, čeli in parapeti ter profiliranim podstrešnim vencem. Ulična fasada je bogato klasicistično oblikovana, portal je še poznobaročen. Vežo v notranjosti pokriva banjasti obok in ima desno ravno stopnišče s klasicistično ograjo, enak obok ima veža v nadstropju. Dvoriščna fasada ima deloma zazidano stebriščno fasado.

V osnovi poznobaročna hiša je bila že v 18. stoletju priljubljena gostilna z družabno in igralno sobo v nadstropju. Obstoječa fasada v klasicistični maniri je bila nameščena v prvi četrtini 19. stoletja.

Kvalitetno poznobaročno stavbo odlikuje bogata fasada, oboki v notranjosti, primarne vhodne vratnice, stopnišče, arkada na dvorišču, stavbno pohoštvo.

Obseg spomenika:

parc. št. 1559 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1918 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 17. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Poštna 6, EID 1-06171

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna šestosna stavba v nizu ima segmentno zaključen neogotski portal v prvi osi, ostali del pritličja zavzemajo lesene izložbe. Nad portalom je vzdignjen grb senatorske družine Haller s prečnim brunom in panterjem ali levom, s šesterokrakima zvezdama na obeh poljih ter črkama A in H na vrhu. Hallerji se v mestu omenjajo v 16. in 17. stoletju, grb naj bi včasih nosil še letnico 1670. Klasicistična fasada je okrašena z lizenami, gladkimi okenskimi obrobami in motivi cofov v okenskih parapetih.

Dvoriščno fasado odlikujejo deloma zaprte arkade na okroglih toskanskih stebrih, podstrešni zidec iz rombasto postavljenih opek in balkon s klasicistično kovano ograjo. Veži v pritličju in nadstropju sta banjasto obokani. Posebej velja omeniti kamniti polkrožni portal, ki vodi v klet in ga zapira železna rombasto mreža iz 17. stoletja in železne vratnice iz 17. stoletja, ki vodijo na podstrešje.

Hiša, ki je do podstrešja grajena s kamnom, je še srednjeveško organizirana, v 17. in 18. stoletju je bila predelana. V notranjosti hrani izjemno kvalitetne sestavine, kot so železne vratnice, arkade, odprti balkon, oboki, portal v klet, fasada, stavbno pohoštvo.

Obseg spomenika:

parc. št. 1557 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1882 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 29. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Razlagova 23, EID 1-06175

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna večstanovanjska stavba v uličnem nizu je bila zgrajena okoli leta 1880. Leta 1890 so jo za lastnika Josefa Noedla po načrtih stavbenika Andreasa Tschernitschka (Andreja Černička) predelali in opremili z mansardno zalomljeno dvokapno streho ter opremili z neomanieristično ulično fasado. Fasade členi rustika, zidci, pilastri, plitva stranska rizalita s konzolnima pomoloma v nadstropju, ki ju poživlja še slepa balustradna ograja, ter bogato okrašene okenske obrobe v nadstropju. Mansardno streho členi okenski izzidek razgibanih oblik. Pred hišo je predvrt, ki ga zamejuje kovana ograja. Na dvoriščni fasadi je v nadstropju zastekljena veranda. V notranjščini je veža, ki je členjena s pilastrsko členitvijo.

Ambiciozno zasnovana hiša v uličnem nizu velja za eno najboljših stvaritev stavbenika Andreja Černička.

Obseg spomenika:

parc. št. 1021, 1022/1, 1022/2, 1022/3, 1022/4, 1022/5, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1044 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 29. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Razlagova 24, EID 1-06176

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvonadstropna večstanovanjska stavba v uličnem nizu je nastala leta 1904, morda pod vodstvom stavbenika Franza Derwuschka (Franca Dervuška).

Pritličje ulične fasade je členjeno z diamantno oblikovano rustiko, nadstropji pa sta pokriti z oblogo iz keramičnih ploščic in členjeni z razgibanimi in bogatimi okenskimi obrobami. Fasade členita plitva stranska rizalita s konzolnima pomoloma z balkonom. V vežo vodi bogato okrašen polkrožen portal s sočasnimi lesenimi vratnicami. V notranjščini izstopa neobaroko oblikovana veža. Stopnišče ima kvalitetno kovano ograjo.

Stavba je kvalitetna arhitektura s fasadno ornamentiko, ki izhaja iz baročnih oblik, a ima svojstven značaj konca 19. stoletja.

Obseg spomenika:

parc. št. 1174, 1180/2, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1097 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 17. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Razlagova 25, EID 1-06177

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvonadstropna večstanovanjska stavba v uličnem nizu je nastala leta 1892 in je delo arhitekta Adolfa Baltzerja.

Ulična fasada je členjena s plitvim osrednjim rizalitom, ki ga poudarjajo polkrožen portal, konzolni pomol v nadstropju s slepo balustradno ograjo in trikotno čelo na vrhu. Fasado členijo tudi rustika, zidci in bogato izvedene okenske obrobe, ki so najbogatejše v prvem nadstropju. Kapasti obok v veži sloni na pilastrih in

je poslikan z neorenesančno ornamentiko in krajinskimi motivi. Stopnišče ima bogato oblikovano kovano ograjo.

Pred hišo je ozek vrt s kovano ograjo, eden izmed redkih ohranjenih predvrtov ob historičnih večstanovanjskih hišah v tem delu mesta, saj so bili večinoma uničeni in odstranjeni po II. svetovni vojni. Monumentalna in kvalitetna stavba, zgrajena v neorenesančnem slogu, se odlikuje tako po zasnovi kot po izvedbi arhitektonskih detajlov na fasadi in v notranjščini.

Obseg spomenika:

parc. št. 1023 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavba št. 1041 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 29. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Ruška 3, EID 1-06428
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvonadstropna prostostoječa stavba je v osnovi nastala pred letom 1590 kot dvor na posesti zemljiškega gospostva Limbuš. V pisnih virih se imenuje Kasten, Pristava, Štekl in Citadela – vse to označuje pomembnejšo in trdnjejšo zgrajeno stavbo – najverjetneje dvonadstropni stolpasti dvor z gospodarskimi poslopji. Današnja stavba je nastala sredi 19. stoletja s prezidavo in širitvijo dvora. Stavba nekdanjega Limbuškega dvora ima v tlorisu obliko črke U; na glavni fasadi ima na straneh prizidana rizalita, ki ju zaključuje trikotno čelo, med rizalitoma je dvignjena terasa z dohodnim stopniščem. V srednji fasadni osi je pravokoten kamnit portal s historističnimi vratnicami. Fasade členijo zidci, pilastri in okenske obrobe. Na dvoriščni strani so na fasadi štirje balkoni s kovanimi ograjami. V notranjščini je ravno stropna veža tlakovana z marmornimi ploščami. Tudi stopnišče s kovano ograjo je marmorno. Kleti so banjasto obokane.

V osnovi še verjetno srednjeveška stavba je v današnji obliki iz sredine 19. stoletja in je poleg cerkve sv. Magdalene edina pomembnejša arhitektura, ki je nastala pred 19. stoletjem na območju Tabora.

Obseg spomenika:

parc. št. 274 k. o. 659 TABOR;
stavba št. 4593 k. o. 659 TABOR

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 29. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Ruška 5, EID 1-06429
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvonadstropna večstanovanjska stavba v nezaključenem nizu Ruške ceste je nastala med leti 1901 in 1902 in je delo arhitekta Adolfa Baltzerja. V hiši je bila v preteklosti deška ljudska šola.

Ulična fasada je členjena s plitvim triosnim osrednjim rizalitom, ki ga zaključuje visoko razgibano čelo z letnico 1901 na železni zastavici. Vhod s historističnimi vratnicami je v osrednji osi, ob straneh so bili nekdanj vhodi v lokale, sedaj so v vratnih podbojih vzdana okna. Fasade členijo tudi zidci, rustika in bogate okenske obrobe, ki so poudarjene v prvem nadstropju. Notranjščina je preprosta.

Skupaj z hišo Ruška 7 tvori ta neorenesančna stavba monumentalno celoto na desnem bregu Drave, v Taborskem predmestju.

Obseg spomenika:

parc. št. 293 k. o. 659 TABOR; stavba št. 148 k. o. 659 TABOR

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 29. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Ruška 7, EID 1-06430**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Dvonnadstropna večstanovanjska stavba je bila zgrajena med leti 1897 in 1898 in je delo stavbenika Franza Derwuschka (Franca Dervuška).

Fasado členita plitva stranska rizalita z razgibanima strešnima čeloma. V osrednji osi je bogato okrašen vhod s historističnimi vratnicami. V portalnem čelu je kartuša z letnico 1898. Fasada je bogato členjena z rustiko, zidci in okenskimi obrobami, ki so še posebej bogato izvedene v prvem nadstropju. Tukaj je bilo v letih 1919-1920 pomembno središče delavskega gibanja. V dvorani na dvoriščni strani hiše je bilo leta 1920 ustanovljeno delavsko prosvetno društvo Svoboda. Pomembna postojanka predvojnega delavskega gibanja je bila leta 1960 na ulični fasadi hiše obeležena s spominsko ploščo z napisom: »Iz te hiše so izšli po 1920. letu voditelji delavskega revolucionarnega gibanja.«

Skupaj z hišo Ruška 5 tvori ta neorenesančna stavba monumentalno celoto na desnem bregu Drave, v Taborskem predmestju. Stavba je pomembna tudi kot spomenik delavskega gibanja.

Obseg spomenika:

parc. št. 294/1 k. o. 659 TABOR;

stavba št. 133 k. o. 659 TABOR

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike, varstveni režim za stavbe in varstveni režim za spominske objekte in kraje.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 29. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Slomškov trg 3, EID 1-08940**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Enonadstropno prostostoječo hišo s sedemosno tržno fasado in dvoosnima bočnima fasadama pokriva strma opečna čopasta streha. Bidermajersko okrašeno strogo simetrično glavno fasado členijo v pritličju potlačeno polkrožno sklenjen portal s plemiškim grbom v sklepem kamnu in dva polkrožna vhoda v lokala, v nadstropju pa okna v pravokotnih okvirjih s policami na konzolah. Vse pritlične odprtine imajo bogato oblikovane železne vratnice, oziroma naoknice, ki pomembno sooblikujejo podobo stavbe. Široka uvozna veža je banjasto obokana, desno iz nje vodi v nadstropje dvoramno stopnišče.

Hišo so zgradili med leti 1813 in 1816 za kirurga Vinzenza Friedauerja, od leta 1833 pa jo je posedovala družina Mally. Pri dr. Antonu Tadeju Mallyu so se do leta 1859 zbirali člani prvotnega Kazinskega društva, preimenovanega v Bralno. Danes je v hiši Slomškov dom.

Poslopje predstavlja eno najkvalitetnejših poznobaročno klasicističnih stavb v mestu z izjemnimi kovanimi železnimi vratnicami in naoknicami v pritličju.

Obseg spomenika:

parc. št. 1672 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 2533 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 29. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Slomškov trg 6, EID 1-06179**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Enonadstropna vogalna stavba s petosno glavno tržno fasado stoji ob prehodu na Rotovski trg in v Lekarniško ulico. Osrednjo fasadno os poudarja pomol na konzolah nad segmentno ločno zaključenim kamnitim glavnim portalom. Pokriva jo plitva, s pločevino krita streha. Po letu 1832, ko je bila v lasti sodarja Franza Gornigga, je nastala z združitvijo dveh hiš. Leta 1871 sta jo kupila Karl in Marija Schraml, takrat so jo povsem prezidali po načrtih stavbenika Andreasa Tschernitschka, na začetku 20. stoletja pa dokončali s sedanjo neobaročno fasado, ki je najverjetneje oblikovana po načrtih Rudolfa Kiffmana ali Fritza Fredrigerja. Fasada je bogato členjena z rustificiranim pritličjem, bogato členjenim okenskim okrasjem v nadstropju in konzolnim podstrešnim vencem. V notranjosti je ohranjenega veliko primarnega stavbnega pohištva (okna, vratnice) in nekateri prvotni intarzirani parketi. Danes je sedež mariborske Območne enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije.

Hiša s stavbno maso in slikovito neobaročno fasado pomembno sooblikuje dva mestna trga – Slomškov trg in Rotovski trg in del Lekarniške ulice.

Obseg spomenika:

parc. št. 1547 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 2530 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 3. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Slovenska 10, EID 1-06194

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna hiša na severni stranici ulice ima trisosno glavno fasado bogato členjeno z neobaročnim okrasjem – delilnimi zidci, tablami, štukaturnim okrasjem, podstrešnim konzolnim vencem in profiliranimi okrašenimi okenskimi obrobami s podokenskimi tablami. Nekdanja veža v notranjosti je banjasto obokana s sosvodnicami in na polovici zazidana.

Hišo so zgradili na starejši osnovi v obdobju baroka. V zgodnjem 20. stoletju so jo opremili z novo bogato fasado, ki je pomemben sestavni del ulice.

Obseg spomenika:

parc. št. 1317, 1318, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 1346, 1376, 1393, 2627, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 3. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Slovenska 8, EID 1-06192
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna hiša s štiriosno glavno fasado stoji v sklenjenem stavbnem nizu na severni stranici ulice. Vežo pokriva starejši banjasti obok z dvema sosvodnicama, deloma pa dva kapasta oboka. V

18. stoletju so jo pozidali na starejši osnovi. Leta 1889 so jo prenovili po načrtih Andreasa Tschernitschka. Leta 1908 so ji dodali še novo razkošno okrašeno neobaročno fasado, ki jo v nadstropju členijo rustika, štukaturno okrasje, podstrešni konzolni venec in profilirane okenske obrobe s poudarjenimi čeli in tablami v parapetih. Pritličje je imelo velike škatlaste izložbe, ki pa niso več ohranjene.

Obseg spomenika:

parc. št. 1319/1, 1319/2, 1319/3, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 1418, 2628, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 29. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Splavarski prehod 3, EID 1-06202

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropno stavbo v strnjem nizu sestavljata dve hiši, ki sta med seboj zamaknjeni za širino osi tako, da se ulica na tem mestu razširi. Zgornji del je enonadstropen in dvoosen ter poznobaročno oblikovan s podstrešnim vencem, ki ga sestavljata po dva niza vzporedno in dva niza diagonalno postavljenih opek. Fasada južnega dela je neoklasicistično oblikovana, v pritličju jo členi rustika, v nadstropju pa ima profilirane okenske obrobe s poudarjenimi čeli.

Stavba je na starejši osnovi nastala v 18. stoletju. Južna hiša je v letih 1899 in 1900 dobila današnjo fasado po načrtih Juliusa Glaserja. Stavba je spoj kvalitetne baročne gradnje v zgornjem delu in neoklasicistično spremenjene fasade južne hiše.

Obseg spomenika:

parc. št. 1653, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 2197 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 3. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Splavarski prehod 5, EID 1-06204

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna hiša z zelo visokim pritličjem stoji na vzhodni strani ulice v strnjem stavbnem nizu. Ulična fasada ima tri okenske osi, opremljena je s profiliranimi okenskimi obrobami in slikovitim podstrešnim vencem iz poševno postavljenih opečnih zidakov v dveh vrstah.

Na starejši osnovi je nastala konec 18. stoletja, okoli leta 1900 je dobila današnjo neomanieristično fasado. Kvalitetna stavba z vrsto arhitektonskih detajlov in lepim dvoriščem.

Obseg spomenika:

parc. št. 1652/1, 1652/2, 1652/3, 1652/4, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 2229 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 11. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Stare trte, EID 1-06239

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna hiša na koncu strnjene stavbnega niza stoji na vogalu Vojašniške ulice in Splavarskega prehoda. Glavna južna fasada je v nadstropju devetosna, pritličje pa predira pet segmentno zaključenih odprtin in pokončno pravokoten portal med drugo in tretjo osjo. Fasada ni členjena, krasijo jo samo naslikane okenske obrobe in podstrešni venec iz dveh vrst diagonalno postavljenih opek. Zahodna stranska fasada je zaradi prizidka neenotna, poudarja jo slikoviti pomol na kamnitih konzolah.

Hiša je raščena arhitektura, ki v sebi skriva ostanke mestnega obzidja. S svojo maso pomembno soustvarja južno mestno veduto, dodatno kvaliteto pa predstavlja vinska trta na fasadi, ki je prepoznana kot najstarejša na svetu.

Obseg spomenika:

parc. št. 1992/2, 1992/3, 1992/4, 1992/5, 1992/6, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 2277 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 25. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Trubarjeva 4, EID 1-06213

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvonadstropna večstanovajska najemniška stavba v zaključenem zazidalnem nizu je nastala med leti 1903 in 1904 za Kathe Wiederman in je delo arhitektov Rudolfa Kiffmanna, Fritza Friedrigerja in J. Webra. Rudolf Kiffmann je izdelal prvotne načrte stavbe, nato je gradnjo prevzel Fritz Friedriger in načrte nekoliko spremenil.

Secesijsko ulično fasado členita konzolna pomola, ki se zaključujeta s secesijskima čeloma, vodoravne fuge v pritličju, zidci, okenske obrobe in bogata ornamentika poznega baroka in secesije. Konzole pomolov krasijo ženske maske. Bogato so oblikovane tudi lesene vratnice vhodnega portala, kjer prav tako izstopajo secesijski elementi. Nad portalom je verjetno Bakhova maska, ki jo obdaja vinska trta. V notranjščini je bogato oblikovana tudi stopniščna ograja iz kovanega železa.

Kvalitetna stavba predstavlja enega prvih primerov secesijskega oblikovanja v Mariboru. Posebno izstopajo ulična fasada, vhodna vrata, veža in stopnišče.

Obseg spomenika:

parc. št. 1422 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1159, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 3. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Trubarjeva 5, EID 1-06214

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Monumentalna nadstropna meščanska hiša v nezaključenem stavbnem nizu je nastala med leti 1888 in 1892 in je delo stavbenika Andreasa Tschernitschka (Andreja Černička), ki je bil tudi lastnik hiše. Na dvorišču objekta so zgradili več nižjih pomožnih poslopij, ki jih je uporabljalo njegovo stavbno podjetje.

Hišo Tschernitschek (Černiček) pokriva zalomljena dvokapna streha. Osrednja os ulične fasade je poudarjena s plitvim rizalitom, ki ga poudarjajo portal v pritličju, v nadstropju balkon z bogato trebušasto oblikovano kovano ograjo ter na vrhu volutasto strešno čelo. Fasado členi v pritličju rustika, v nadstropju pa kanelirani pilastri, bogate okenske obrobe in zidci. V notranjščini izstopa monumentalna obokana veža, ki je členjena s stenskimi nišami, kovanimi mrežami in kaneliranimi jonskimi pilastri.

Neomanieristična stavba z bogatim arhitekturnim okrasjem spada med boljše primere historizma v Mariboru in je zelo pomembna kot ohranjeno domovanje enega od najpomembnejših mariborskih stavbnih mojstrov.

Obseg spomenika:

parc. št. 815, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD; stavba št. 1024, vse k. o. 657 MARIBOR-GRA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 3. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Tyrševa 14, EID 1-08779

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvonadstropna hiša stoji na vogalu Tyrševe in Krekove ulice. Nastala je med letoma 1906 in 1907 za Hansa Sirka in je delo arhitekta Rudolfa Holzerja.

Stavba ima prisekan vogal, ki ga členijo konzolni balkoni s secesijskimi kovanimi ograjami. Vogalni del stavbe je poudarjen s pilastri, ki jih na vrhu zaključujejo figuralne maske v štuku. Fasade členijo tudi dvojne okenske odprtine, vodoravne fuge v pritličju, zidci in bogate okenske obrobe, ki so še poudarjene v prvem nadstropju, kjer so pod okni figuralne maske. V notranjščini izstopa stopnišče ter notranje stavbno pohištvo in jedkana stekla.

Vogalna stavba s secesijsko fasadno členitvijo predstavlja za Maribor kakovostno secesijo dunajske smeri.

Obseg spomenika: parc. št. 1268 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 1107 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 3. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Tyrševa 4, EID 1-06218
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvonadstropna poznohistoristična večstanovanjska hiša s slikovito fasado v sklenjenem stavbnem nizu na vzhodni strani ulice. Za Johanna Winklerja so jo zgradili leta 1903, načrte je prispeval arhitekt Adolf Baltzer. Petosna ulična fasada je oblikovana v prepletu pozne gotike in severne renesanse ter poudarjena s stranskim konzolnim pomolom in dvema simetrično postavljenima stopničasto stopnjevanima čeloma na straneh. Ohranjeno je stavbno pohištvo v notranjosti in na fasadah.

Obseg spomenika:

parc. št. 1310 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1348 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 3. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Tyrševa 6, EID 1-06219
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Monumentalna dvotraktna dvonadstropna poznohistoristična večstanovanjska stavba na jugovzhodnem vogalu Tyrševe in Gregorčičeve ulice. Na lokaciji severnega obrambnega jarka so jo zgradili v letih 1902 in 1903 po načrtih Johanna Špesa. Glavni vogal je poševno prisekan in poudarjen z dvonadstropnim konzolnim pomolom, ki ga na vrhu zaključuje laternasta streha. Obe glavni fasadi – pet in osemosna sta razčlenjeni s plitkimi rizaliti, rustiko, delilnimi zidci, podstrešnim konzolnim vencem in profiliranimi okenskimi obrobami v nadstropjih.

Obseg spomenika:

parc. št. 1311 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1302 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 3. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Ulica heroja Staneta 12, EID 1-09428
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvonadstropna večstanovanjska stavba stoji ob vzhodnem robu mestnega parka. Zgrajena je bila med letoma 1898 in 1899, je delo stavbenika Franza Derwuschka (Franca Dervuška).

Hiša ima izjemno bogato okrašeno neomanieristično ulično fasado, ki naj bi jo zasnoval eden od graških arhitektov. Fasado členita dvoosna stranska rizalita, ki sta poudarjena s konzolnima stebnima balkonomoma v nadstropju, rustika, štukature in okenske obrobe, ki so poudarjene v osrednji – vhodni osi.

Monumentalno zasnovana in kvalitetno izvedena stavba stoji v nizu kvalitetno oblikovanih in ambicioznih stavb ob desnem robu mestnega parka.

Obseg spomenika:

parc. št. 944 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 744 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 3. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Ulica heroja Staneta 14, EID 1-09531
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvonadstropna večstanovanjska stavba stoji ob vzhodnem robu mestnega parka. Zgrajena je bila za Wilhelma Wernerja med letoma 1897 in 1898 in je delo arhitektov Rudolfa in Karla Kiffmanna.

Hiša Werner velja za eno bolj kakovostnih stvaritev bratov Kiffmann. Na bogati ulični fasadi se prepletajo neobaročni in rokokojski elementi. Fasada je poudarjena z dvoosnima stranskima rizalitoma s konzolnima pomoloma v prvem nadstropju – nad njima sta balkona s kovano ograjo. Fasade členijo rustika, zidci, lizene, slepe podokenske balustradne ograje, štukature in okenske obrobe.

Monumentalno zasnovana in kvalitetno izvedena stavba stoji v nizu kvalitetno oblikovanih in ambicioznih stavb ob desnem robu mestnega parka.

Obseg spomenika:

parc. št. 946 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 692 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 3. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Ulica heroja Staneta 18, EID 1-09659
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Monumentalna dvonadstropna dvotraktna poznohistoristična vogalna stavba stoji na vogalu Ulice heroja Staneta in Aškerčeve ulice (Aškerčeva 2). Zgrajena je bila za bančnega upravnika Stefana Gruberja in njegovo ženo Antonio med letoma 1898 in 1899 po načrtih arhitekta Fritza Friedriggerja. Gruberjeva hiša je bila izvedena v neobaročnem slogu v duhu naslednikov avstrijskega baročnega arhitekta J. B. Fischer von Erlacha. Ulični fasadi členijo plitvi rizaliti, konzolni balkoni, bogato okrašen glavni portal, rustika, delilni zidci, podstrešni konzolni venec in profilirane okenske obrobe, ki imajo v nadstropju velika čela. Glavni vogal je poševno prisekan in okrašen z enonadstropnim izzidkom, ki ga v drugem nadstropju zaključuje balkon z balustradno ograjo. Vogal je na vrhu zaključen z ravnim čelom, ki ga poudarjajo skulpture štirih puttov. V notranjščini sta veža in stopnišče okrašena s štukaturami.

Hiša s svojo monumentalnostjo in bogato okrašenimi fasadami obvladuje ulični vogal in širši prostor ob mestnem parku.

Obseg spomenika:

parc. št. 772/1, 772/2, 772/3, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 582, 2326, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 3. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Ulica heroja Tomšiča 3, EID 1-11596

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Trinadstropna stavba stoji na koncu stavbnega niza. Nastala je na prelomu iz 19. in 20. stoletja in je v literaturi pripisana arhitektu Fritzju Friedrigerju.

Fasade členijo plitev osrednji in stranska rizalita. Osrednji rizalit je poudarjen s polkrožnim portalom s secesijskimi dvokrilnimi lesenimi vratnicami, manjšim balkonom v nadstropju in bogatejšo ornamentiko. Na ulični fasadi prevladuje historistična členitev, ki jo dopolnjuje vegetabilna in figuralna secesijska ornamentika - ovijalke, ki rastejo iz posodic in se zvijajo okoli oken in po napuščem, listni motiv ob vogalih oken v drugem nadstropju, bogata rastlinska maska nad portalom.

Hiša predstavlja kvaliteten primer stavbe s preloma stoletja, kjer se prepletajo historistični slogi in secesija.

Obseg spomenika:

parc. št. 906/1, 906/2, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 989 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 3. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Vetrinjska 10, EID 1-06226
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna stavba je bila zgrajena leta 1793 na koncu prehoda k mestnem obzidju. Postavljena je bila tako, da s svojo vzhodno steno sloni na obzidju. Preprosta triosna fasada ima v pritličju kamniti, segmentno zaključen portal z letnico nastanka hiše 1793 in priimkom lastnika Pilz v temeniku. Pritličje hiše je obokano.

Pomembna je, ker s svojo lego označuje potek obzidja, ki ga tudi hrani v svoji substanci, in je preprosto, a kvalitetno oblikovana poznobaročna arhitektura.

Obseg spomenika:

parc. št. 1714 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 1924, 1935, 2713, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe. Posebej varujemo vzhodno steno z ostanki srednjeveškega obzidja.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 3. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Vetrinjska 12, EID 1-06227
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna vogalna stavba ima na Vetrinjsko ulico pet okenskih osi, na fasadi, orientirani na ulični zamik, pa tri. Fasade so v današnji obliki poenostavljene s pokončno pravokotnimi izložbenimi odprtinami v pritličju in segmentno zaključenimi okni v nadstropju ter profiliranim podstrešnim vencem. Vežo in stopnišče v notranjosti pokrivajo kapasti oboki, na dvorišču je segmentni portal s temenikom. Čeprav so fasade preproste, baročna hiša izvira iz sredine 18. stoletja, ko je bil njen lastnik kipar Jožef Straub. Od leta 1822, ko sta bila lastnika Ana in Janez Girmayer, je bilo v njej Gostišče Pri sidru (Gasthof zum

Anker) s plesno dvorano. V slednji je od leta 1823 do okoli leta 1835 delovalo Kazinsko društvo (Casinoverein).

Obseg spomenika:

parc. št. 1713/1, 1713/2, 1713/3, 1713/4, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 1870, 2784, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 3. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Vetrinjska 13, EID 1-06228

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna vogalna stavba stoji na severozahodnem vogalu ob prehodu v Jurčičevo ulico. Obe fasadi imata po tri okenske osi, vogal pa krasí polkrožen pomol na dveh renesančnih konzolah.

Fasadno okrasje je preprosto z naslikanimi okenskimi obrobami in pokončno pravokotnimi kamnitimi pritličnimi izložbami, podstrešni venec je profiliran. Omeniti velja še kamniti konzolni portal proti Jurčičevi ulici.

Hišo datiramo na konec 16. stoletja in je poleg starosti pomembna zaradi izrednega renesančnega pomola, ki je edinstven v Mariboru. V njej so v preteklosti večinoma prebivali mestni padarji, od leta 1778 zdravniki.

Obseg spomenika:

parc. št. 1694 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1689 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 3. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Vetrinjska 14, EID 1-06229

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna vogalna trgovsko-stanovanjska stavba stoji na vogalu z ulico Ob jarku. Glavno fasado členi bogat konzolni podstrešni venec in pet okenskih osi, od katerih imajo osrednje tri skupen pravokotni okvir, obe stranski osi pa imata samostojna okvirja. V osrednji osi je v nadstropju ohranjena polkrožna manjša niša z baročno skulpturo Brezmadežne, ki jo je verjetno izdelal kipar Jožef Straub. Hišo so na starejši osnovi pozidali v 18. stoletju. V drugi polovici 19. stoletja so ji dodali obe ulični zgodnjehistoristično učinkujoči fasadi.

Baročna hiša s starejšo notranjščino in historično fasado ter kvalitetno baročno plastiko v niši.

Obseg spomenika:

parc. št. 1712 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 1835, 1838, 1853, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 3. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Vetrinjska 17, EID 1-06231

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna trgovsko stanovanjska hiša v sklenjenem uličnem nizu ima glavno fasado štiriosno.

Nadstropje členijo vodoravne fuge, bogate okenske obrobe, poudarjene s trikotnimi konzolnimi čeli, in medaljoni na poljih med okni ter konzolni podstrešni venec. Pritlični del fasade je bil predelan v 20. stoletju. Hiša je nastala na starejši osnovi v 17. in 18. stoletju. Leta 1901 je po načrtu Adolfa Baltzerja dobila današnjo severno neorenesančno fasado, načrte za lokale v pritličju pa je prispeval Josef Napolitzki konec 19. stoletja. Hiša ima kvalitetno neorenesančno fasado in starejšo baročno osnovo.

Obseg spomenika:

parc. št. 1691 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavba št. 1632 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 5. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Vetrinjska 20, EID 1-06233
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna stavba v strnjnem stavbnem nizu je nastala na starejši osnovi v poznem 18. oziroma zgodnjem 19. stoletju. Nadstropje štiriosne glavne fasade je oblikovano v poznobaročni tradiciji s klasicističnimi elementi, členijo jo lizene in pravokotne okenske obrobe z motivi cofov v parapetih.

Pritličje je opremljeno z lesenimi škatlastimi izložbami, ki so jih dodali v poznem 19. stoletju. Vežo pokriva kapasti obok, v notranjščini je na stropu še ohranjena štukatura s konca 18. stoletja.

Hiša je kakovosten primer na srednjeveški parceli pozidane baročne hiše z ohranjeno historistično fasado.

Obseg spomenika:

parc. št. 1696 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavba št. 1723 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 5. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Vetrinjska 5, EID 1-06222

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna vogalna hiša ima proti jugu in vzhodu po osem okenskih osi. Na glavni, vzhodni fasadi jo v pritličju členi pet portalov. Glavni, polkrožno zaključen uvozni portal z lijakastim konkavnim ostenjem v peti osi odlikujejo originalne baročne lesene vratnice, oblikovane na ribjo kost, in inicialki nekdanjega lastnika Mihaela Mossbrugerja MM v temeniku z letnico 1763. Poleg glavnega portala so v pritličju še trije baročni pazduhasti portali z volutami v temenu, ki vodijo v polkletne lokale. Fasado v nadstropju krasijo ušesaste okenske obrobe in konkavni podstrešni venec. Hišo pokriva razsežna opečna streha, veža je potlačeno poznobaročno križno obokana. Dvoriščna fasada ima štiri slopaste arkade. Hiša je bila celovito obnovljena v letih 2005–2007.

Pomembna je zaradi ohranjenosti številnih poznobaročnih elementov, kot so portali, oboki, fasadna dekoracija in predvsem historične pojavnosti fasade in opečne strešine v predelu, kjer je staro mestno jedro prizadeto z bližnjimi novogradnjami. Posebno kvaliteto predstavljajo napol kletni lokali – nekdanje obrtne delavnice.

Obseg spomenika:

parc. št. 1739 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavba št. 2563 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 3. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Vetrinjska 8, EID 1-06224

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna vogalna hiša s petosnima glavno in stransko fasado stoji ob nekdanjem prehodu k obzidju. Ulično fasado odlikuje lep poznobaročni portal, pritličje je členjeno z vodoravnimi fugami, nadstropje pa z mejnim zidcem, enostavno profiliranimi okenskimi obrobami in podstrešnim vencem. Veža je banjasto obokana s sosvodnicami. Na stranski fasadi so vidni sledovi poznogotskega okna iz prve polovice 16. stoletja.

Hiša je poznogotskega izvora, kar dokazuje okno na stranski fasadi. Sicer je v današnji podobi poznobaročna arhitektura z razkošnim portalom. V njej je bila že leta 1833 gostilna Pri veselem kmetu.

Obseg spomenika:

parc. št. 1742/1, 1742/2, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1931 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 3. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Vetrinjska 9, EID 1-06225

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna vogalna hiša stoji na vstopu v Tkalski prehod. Glavno ulično fasado členijo štiri okenske osi, stransko na Tkalski prehod pa tri. Obe fasadi sta okrašeni z grobim ometom, ki ga delijo gladke lizene, segajoče od tal do konkavnega podstrešnega venca in ušesasti okenski okvirji v nadstropju. Dva vhoda na glavni fasadi imata kamnita pravokotna okvirja.

Hiša je poznobaročna, nastala v zadnji tretjini 18. stoletja in pomembna tudi, ker so se ohranili polkletni prostori starih obrtnih delavnic iz tedanjega časa.

Obseg spomenika:

parc. št. 1716 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1852 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 3. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Vojašniška 10, EID 1-06240

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna hiša stoji na vogalu Vojašniške ulice in Splavarskega prehoda. Južna glavna fasada je petosna, prvi dve osi rizalitno izstopata. Pritlični pas členi pet pokončno pravokotnih vhodov oziroma izložb. Na zahodni strani ima hiša enosni prizidek, ki tvori z glavno stavbo majhno dvorišče, zaprto z visokim zidom in kovanimi secesijski vratnicami. Osrednja odlika fasade je naslikana sončna ura v nadstropju med tretjo in četrto okensko osjo.

Slikovita razgibana stavba z baročno poslikavo je bistveni sestavni del južne mestne fasade.

Obseg spomenika:

parc. št. 1649, 1650, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 2257 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 5. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Vojašniška 6, EID 1-06238**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Enonadstropna hiša stoji na vogalu Vojašniške ulice in Mesarskega prehoda. Južna ulična fasada je šestosna in preprosto členjena s profiliranimi okenskim obrobami in škatlastim okrasjem v parapetih. Pritlične odprtine so pokončno pravokotne, portal v osrednji osi nosi letnico 1880 in napis T.W.R. Hodniki so križno obokani, večina notranjih prostorov pa je kapasto obokanih. Preprosta bidermajersko oblikovana fasada je bistveni sestavni del južne mestne vedute.

Obseg spomenika:

parc. št. 1991/1, 1991/2, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 2285 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 5. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Židovska 8, EID 1-06256**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Enonadstropna hiša stoji ob južni stranici ulice na vogalu proti Židovskemu trgu. Na glavni ulični fasadi ima pet okenskih osi, na stranski zahodni tržni fasadi pa tri. Stransko fasado zaključuje visoko trapezasto čelo. Kamniti profilirani pravokotni portal predira osrednjo os glavne fasade. Fasado členijo pilastri, ki povezujejo obe etaži in ju delijo na posamezna okenska polja. V nadstropju nosijo konkaven podstrešni venec s profilom. Okna imajo gladke obrobe in členjene parapetne okvire.

V celoti ohranjena poznobaročna hiša iz druge polovice 18. stoletja je ostala do danes nespremenjena in je kot taka spomenik svojega časa.

Obseg spomenika:

parc. št. 1964/1, 1964/2, 1964/3, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 2216 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 5. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Žički prehod 5, EID 1-06250**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Enonadstropna vogalna stavba stoji na izteku Žičkega prehoda v Vojašniški trg. Na glavni fasadi ob Žičkem prehodu jo členi šest okenskih osi, na stranski, orientirani na Vojašniški trg, pa tri okenske osi in trapezasto zaključeno fasadno čelo. Leta 1903 je bila hiša spremenjena, fasade pa okrašene v secesijskem slogu, ki ga odlikujejo tri ženske maske nad glavnim portalom, kovane mreže na oknih in secesijske vratnice glavnega portala. Načrte za prezidavo je izdelal Ubald Nassimbeni.

Obseg spomenika:

parc. št. 1639 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 2171 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 11. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Kriehuberjeva palača, EID 1-30438

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Razsežna tritraktna dvonadstropna palača s tlorisom v obliki črke U stoji na zunanjem robu nekdanje vzhodne stranice srednjeveškega obrambnega jarka. Sredi 19. stoletja (1847-1858) jo je, skupaj z vinsko kletjo, zgradil meljski graščak Alojz pl. Kriehuber. Palača je bila povečana okoli leta 1881 po načrtih arhitekta Adolfa Baltzerja, znova pa so jo adaptirali leta 1901 po načrtih Juliusa Glaserja. Na uličnih fasadah prevladujejo neoklasicistični elementi – zidci in okenske obrobe. Vogala objekta sta poudarjena z dvonadstropnima konzolnima pomoloma.

Pod stavbnim kompleksom je izjemno razsežna obokana klet iz druge polovice 19. stoletja in 20. stoletja. Stavbni kompleks stoji na izpostavljeni urbanistični lokaciji nasproti mariborskega gradu in je pomemben predvsem kot kvaliteten zaključek vzhodnega roba Trga svobode.

Obseg spomenika:

parc. št. 1246/1, 1246/2, 1247/1, 1247/2, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1377 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 28. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hotel Slovenska 13, EID 1-14671

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Velika dvonadstropna vogalna stavba stoji na južni strani ulice, ob vstopu v Gosposko ulico. Tlorisno obsega tri dolge trakke, ki oklepajo majhno notranje dvorišče, obdano z odprtimi obhodnimi balkoni. Ulične fasade so oblikovane v klasicistični maniri, členijo jih profilirane pravokotne okenske obrobe in konzolni podstrešni venec. Fasade učinkujejo izčiščeno in strogo. Oba ulična vogala stavbe sta prisekana in na vrhu opremljena s stolpičastima prisekanima piramidalnima strehama, ki so ju oblikovali v poznem 19. stoletju. V notranjosti velja omeniti vežo z okrašenimi plitvimi oboki in stopnišče z železno ograjo.

Poslopje so zgradili med letoma 1861 in 1862 kot elitni hotel Nadvojvoda Janez (Grand hotel Erherzog Johann). Sedanji obseg je dobilo v letih 1888 in 1889 po načrtih stavbenika Andreasa Tschernitschka iz leta 1887. Po prvi svetovni vojni sta bila v njem hotel Union in nato sedež Ljubljanske kreditne banke, danes pa stanovanja.

Obseg spomenika:

parc. št. 1292 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1479 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 3. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hranilnica Dravske banovine, EID 1-00433

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Stavba nekdanje Hranilnice dravske banovine tako po tlorisu kot po višini močno presega, skoraj negira, linijo obstoječih hiš v nizu. Kot prva v Mariboru in Sloveniji je bila zgrajena v železobetonski skeletni konstrukciji. Trinadstropna vogalna stavba ima sedem okenskih osi s štiridelnimi ležečimi okni in sega v Slovensko ulico s tremi osmi. Pritličje je obloženo s kamnom, njegovi slopi izdajajo konstrukcijo stavbe, s svojo odprtostjo pritlična etaža hkrati služi kot pokrit pločnik. Na fasadi se ploskve iz belega ometa, tudi

čez vogal, izmenjujejo s trakovi rdečerjavo patiniranega klinkerja. Edini dekorativni detajl so majhne kvadratne konzole v zadnjem pasu. Vrh stavbe zaključuje parapet na majhnih slopih. Motivi in citati so povzeti po tujih, predvsem nemških vzorih. Stavbo določa pravokotni tloris, ki zaobjema notranje dvorišče. Pritličje je bilo namenjeno trgovski dejavnosti, prvo nadstropje hranilnici, drugo in tretje nadstropje pa stanovanjskemu delu. Prostori hranilnice so bili obdani z dragimi materiali, stanovanja pa opremljena z najsodobnejšo opremo. Na veliki terasi na strehi so bile cvetlične grede in prhe.

Stavba v funkcionalističnem slogu je bila sezidana leta 1932 po načrtih Jaroslava Černigoja in Saše Deva. Je prva železobetonska okvirna konstrukcija na Slovenskem. Notranjščina je bila močno predelana, ohranjena je tlorisna zasnova.

Obseg spomenika:

parc. št. 1309 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavba št. 1388 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 28. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hutterjev blok, EID 1-00434
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Stanovanjski blok tekstilnega tovarnarja Josipa Hutterja je bil namenjen za stanovanja meščanov oziroma v tovarni zaposlenih višjih uradnikov. Hutter je leta 1939 razpisal natečaj, na katerem sta posamično zmagala, nato pa blok skupaj projektirala arhitekta Aleksander Saša Dev in Jaroslav Černigoj. Prvi mariborski stanovanjski blok je bil zgrajen med leti 1940-1941 na zemljišču nekdanje pivovarne Union v središču mesta, znanem pod imenom "Gradišče". Na območju prevladujoče karejske pozidave je blok v tradiciji evropskega urbanizma 19. stoletja zasnovan kot zaključen stavbni otok - kare med štirimi ulicami, vendar je hkrati zasnova uvedla tedaj najsodobnejši koncept gradnje stavbnega bloka, načelo razpiranja stavbnega telesa. Znotraj stavbnega otoka je veliko dvorišče skupnostnega značaja, na katerega se obračajo pomožni prostori stanovanj, bivanjski prostori le-teh pa se odpirajo na ulico. Stavbni monolit stanovanjskega kareja je minimalno razgiban z napuščem in z različnimi višinami in zamiki štirih lamel: vzhodna in zahodna sta nižji, višji severna in južna sta umaknjeni, odmik od ulice je parkovno urejen. Za finalni fasadni sloj je bila predvidena obloga iz kamnitih plošč, a žal ni bila izvedena, nedokončana fasada je bila ometana in obarvana komaj konec

20. stoletja. Poleg domišljene tlorisne zasnove je bilo poskrbljeno za najsodobnejšo tehnologijo in opremo, skratka za udobno sodobno bivalno kulturo. Omeniti velja osebna dvigala, centralno kurjavo, vgradne omare, kopalnice s kadmi, električne štedilnike ter mehanično pralnico na dvorišču z električnimi bobni za splakovanje, centrifugami, električnimi kotli za izkuhavanje perila. Za fasadno oblogo je bil predviden travertin, vendar so ga po vojni porabili za novo pošto v Ljubljani.

Hutterjev blok predstavlja za slovenski prostor izjemno tipologijo urbanega karejskega večstanovanjskega "dvora", primerljivega s "Hof"-i, velikimi dunajskimi večstanovanjskimi stavbnimi otoki iz obdobja med obema vojnoma. Monumentalna arhitektura prvega mariborskega bloka zajema celoten stavbni otok v samem središču mesta, nasproti občinske palače. Pomemben je tudi kot primer zgledne stanovanjske gradnje.

Obseg spomenika:

parc. št. 934/1, 934/10, 934/2, 934/3, 934/4, 934/5, 934/6, 934/7, 934/8, 934/9, 935, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavbe št. 876, 877, 878, 925, 930, 1027, 1032, 1076, 2434, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 5. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Industrijska hala TAM, EID 1-13620**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Industrijska hala predstavlja ohranjen del nekdanjega industrijskega kompleksa, ki so ga skupaj s hidroelektrarno Mariborski otok in tovarno aluminija nemški okupatorji začeli graditi med drugo svetovno vojno (1941-1942). Dvoranska stavba, z opeko zidana ter neometana, ima frčadno dvignjeno streho s svetlobnimi linami. Načrte za gradnjo tovarne za letalske dele so izdelali v biroju A. Rosenbergerja, arhitekta Jaroslav in Milan Černigoj. V hali (kasneje znane tudi kot nekdanja Tovarna avtomobilov Maribor - TAM) poteka proizvodnja nemoteno še danes. Gre za območje, ki ni pomembno le arhitekturno, ampak predstavlja ključni del polpretekle zgodovine Maribora in njegovega gospodarskega razvoja.

Obseg spomenika:

parc. št. 2526/1, 2526/2, vse k. o. 680 TEZNO; stavba št. 2792 k. o. 680 TEZNO

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike, varstveni režim za stavbe ter varstveni režim za druge objekte in naprave.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 14. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Jezuitski kolegij, EID 1-00428**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Jezuitski kolegij sestavljata dve dvonadstropni sedem in osemosni stavbi, ki stojita vzhodno in zahodno od nekoliko nazaj pomaknjene Alojzijeve cerkve, in vključuje hišni številki Glavni trg 7 in Koroška 1. Kompleks stoji na južni stranici Glavnega trga v strnjnem stavbnem nizu. Sezidan je bil po enotnem konceptu, vendar se leva in desna stavba v oblikovanju fasade nekoliko razlikujeta. Pritličje členi rustika, okna v prvem nadstropju krasijo profilirane obrobe in polkrožno zaključene preklade, okna v drugem nadstropju pa samo profilirane obrobe.

Kompleks nekdanjega jezuitskega kolegija je nastal v dveh fazah, v letih 1757–1758 in 1767–1770. Prvo fazo, ki je v funkcionalno enoto gimnazije in rezidence (konventa) povezala šest obstoječih nadstropnih meščanskih hiš, je verjetno vodil mariborski mestni gradbenik Jožef Hoffer. Druga, ki je potekala pod vodstvom Hofferjevega naslednika Janeza Nepomuka Fuchsa, je obe enoti kompleksa dvignila za nadstropje, ju fasadno pozno-baročno poenotila ter povezala z Alojzijevo cerkvijo. Jezuitska gimnazija je delovala v letih 1758–1773, nasledila jo je klasična gimnazija, ki jo je obiskoval tudi veliki slovenski jezikoslovec Franc Miklošič. Danes je v stavbi Pokrajinski arhiv. Alojzijeva cerkev je bila zgrajena v letih 1767–1769, najverjetneje po načrtih Janeza Nepomuka Fuchsa.

S svojo monumentalnostjo in arhitektonskimi kvalitetami spada nekdanji jezuitski kompleks med najpomembnejše kulturne spomenike mestnega jedra in širšega slovenskega prostora.

Obseg spomenika:

parc. št. 1654/1, 1654/2, 1655/1, 1655/2, 1655/3, 1656 (zahodni del), 1657, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 2106, 2114, 2497, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe. Posebej varujemo vse strešine, na katere ni dovoljeno nameščati strešnih oken.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 5. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Malteška komenda, EID 1-30243**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Kompleks nekdanje komende malteškega viteškega reda v Melju je v virih izpričan od leta 1164.

Sestavljali so ga dvorec, cerkev sv. Katarine in obsežna gospodarska poslopja. Od dvorca in cerkve sta ohranjeni samo lokaciji in deli zidovja, upravniška hiša in gospodarska poslopja pa so v podobi, kakršno so imeli v 19. stoletju, ohranjeni v celoti. Kompleks danes služi predvsem stanovanjskemu namenu in je močno degradiran, zato bodo pred prenovo potrebne obsežne arheološke in stavbnogodovinske raziskave.

Obseg spomenika:

parc. št. 230/1, 230/2, 231/1, 231/2, 232/1, 232/3, 232/4, 233/1, 233/2, 234/3, 234/4, 234/5, 234/6, 234/7, 235, 236, 240/1, 240/2, 241/1, 241/2, 241/3, 741/3, vse k. o. 655 MELJE;

stavbe št. 154, 163, 188, 190, 198, 210, 218, 224, 226, 1110, 1111, 1120, vse k. o. 655 MELJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 5. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Mariborska tekstilna tovarna, EID 1-30437
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Hutterjeva tekstilna tovarna, ustanovljena leta 1926, je delovala do leta 1945 in je bila najsodobnejši kompleks, ki je imel poleg uradov in tovarniških poslopij park z vodnjakom in skulpturo predice Franceta Ravnikarja. Gre za primer sodobne industrijske arhitekture iz obdobja med obema vojnama, ko je bilo izhodišče oblikovanja volumetrična kompozicija brez dekoracije. Posebej pomembno je uradniško poslopje Kraljeviča Marka ulica 21 (parc. št. 613/2, k.o. Melje) s kakovostnim stavbnim pohištvom, monumentalnim stopniščem in muralom Ivana Čobala, deloma ohranjeno Hutterjevo pisarno, kot tudi opremo laboratorija. Objekte tovarne je med leti 1926–1939 projektiralo gradbeno podjetje Rudolf Kiffman. Večino predvojnih razdrobljenih tovarn tekstilne stroke so po osvoboditvi združili v novo podjetje, Mariborsko tekstilno tovarno (MTT), delovala je v letih 1945–1990. Njen obrat v Melju je dobil novo belilnico in mercializacijo po načrtih Milana Černigoja (Projekt Maribor, 1960– 1963). Ljubo Humeck je naredil načrte za tekstilni laboratorij v Ulici kraljeviča Marka in vodomehčalno napravo MTT. Takoj po vojni so se skoraj vsi uveljavljeni mariborske arhitekti ukvarjali s projektiranjem industrijske arhitekture.

Podjetje Hutter in drug je bilo ustanovljeno leta 1926. Njegov ustanovitelj in večinski lastnik je bil kočevski Nemec Josip Hutter. Z ženo se je leta 1922 naselil v Mariboru, kjer je imel najprej komisijsko trgovino na veliko. Hutterjeva tekstilna tovarna je leta 1926 začela obratovati kot tovarna hlačevine, nato so se pridružile tkalnica klotov, predilnica, tovarna sukanca in tkalnica svile. Prvotno je bilo zaposlenih 360 delavcev, leta 1940 je bilo zaposlenih že 1600 ljudi. Po drugi svetovni vojni je bilo lastniku premoženje odvzeto, na območju nekdanje Hutterjeve tovarne je z združevanjem predvojnih tekstilnih tovarn nastala Mariborska tekstilna tovarna, MTT. Leta 1946 so se tovarne Roteks, Jugosvila in Jugotekstil združile v podjetje Mariborske bombažne tkalnice, 1947 pa MA-VA ter Hutter in drug v Mariborsko tekstilno tovarno. Obe podjetji sta se leta 1949 združili v MTT. Med leti 1962 in 1990 so se priključile še Tabor – Merinka, Tovarna sukanca in pozamenterije in Tovarna volnenih izdelkov Majšperk. Mariborska tekstilna tovarna je bila največja tekstilna tovarna v Jugoslaviji. Leta 1951 je kot prva tekstilna tovarna v Mariboru in Sloveniji pričela izvažati tkanine. MTT je redno nastopala na sejnih v Jugoslaviji, tedanjem Češkoslovaškem in v Nemčiji. Izvažala je v Italijo, Nemčijo, na Norveško in Švedsko, v Tanzanijo, Sudan, Savdsko Arabijo, Jordanijo, Irak in Libanon.

Leta 1990 se je MTT razdružila v: MTT Tovarna tkanin Melje, Tabor, Merinka, Tovarna sukanca in pozamenterije in Tovarna volnenih izdelkov Majšperk.

Mariborska tekstilna tovarna je primer kakovostne raščene industrijske arhitekture in izjemne ureditve območja tovarniškega kompleksa iz obdobja med obema vojnama in druge polovice 20. stoletja.

Obseg spomenika:

parc. št. 613/1, 613/2, 614/1, 614/2, 615, 616, 617/10, 617/11, 617/2, 617/3, 617/4, 617/5, 617/6, 617/7, 617/8, 617/9, 618/1, 618/2, 618/3, 618/4, 619, 620/1, 620/2, 620/4, 620/5, 620/6, 620/7, 621, 622/1, 622/2, 623, 624/1, 624/2, 626/1, 626/2, 626/3, 626/4, 626/5, 626/6, 626/7, 626/8, 628, 727/3, vse k. o. 655 MELJE; stavbe št. 613, 673, 698, 699, 703, 710, 711, 730, 747, 759, 800, 802, 803, 821, 823, 825, 837, 907, vse k. o. 655 MELJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 14. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Mariborski dvor, EID 1-07523**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Mariborski dvor Pokojninskega zavoda je delo arhitekta Josipa Costaperarie in je bil zgrajen v letih 1926-27. Zaradi svoje urbanistične lege osrednjega objekta ob zaključku Trga revolucije, tedaj novega mestnega trga na desnem bregu Drave, ki so ga začeli graditi po izgradnji mostu leta 1913, učinkuje kot monumentalna kulisa, vidna že z Glavnega trga na levem bregu reke. Leta 1925 je Pokojninski zavod izvedel vabljeni arhitekturni natečaj, na katerem je zmagal Costaperaria. Dvor je, upoštevajoč čas prebujajoče se moderne, oblikovan akademsko, tradicionalno, vključno z opečnimi dvokapnicami in fasadnim okrasjem. Stavbo dejansko sestavljajo štiri hiše, a sta dve dvakrat prelomljeni, zato celota kareja učinkuje kot šestkotnik. V sredini je večje dvorišče. Na steni med Ljubljansko ulico in Trgom revolucije je, deloma pod recentnim beležem, ohranjen podpis arhitekta, investitorja in izvajalca, vendar je bil že leta 2004 težko berljiv: ARHITEKT (sledijo neberljive črke) JOSIP COSTAPERARIA, IZVEDLO PODJETJE ING. DUKIČ.

Mariborski dvor, ki tvori urbanistično inovativen šestkotni kare, je pomemben tako zaradi izjemne prostorske lege kot osrednje kulise Trga revolucije, kot tudi zaradi arhitekturnih kvalitet.

Obseg spomenika:

parc. št. 259, 260, 261, 262, vse k. o. 659 TABOR;

stavba št. 390 k. o. 659 TABOR

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 5. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Meljska vojašnica, EID 1-09014**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Kompleks nekdanje Mestne domobranske (brambovske) vojašnice na levem bregu reke Drave, vzhodno od mestnega središča in glavne železniške proge, je na ograjenem pravokotnem arealu med sedanjimi Meljsko cesto, Ulico heroja Jevtiča, Ulico heroja Šaranoviča in Kraljeviča Marka ulico začel nastajati po letu 1863, ko je mariborska občina v obdobju župana Andreasa Tappeinerja odkupila opuščeni Kircherjev parni mlin in ga namenila za nastanitev vojaštva. Mlin na zahodnem robu areala so prezidali in povečali, pozneje pa zlasti v letih 1892 do 1895 in 1900 do 1911 ob obodu zgradili številna nova eno- in dvonadstropna paviljonska poslopja s historistično oblikovanimi fasadami, ki so uokvirjala razsežni izravnani zborni prostor sredi areala. Do leta 1895 so na južni strani areala ob sedanji Ulici heroja Šaranoviča zgradili veliko dolgo dvonadstropno stavbo za vojake, na severni strani ob Meljski cesti pa enonadstropni oficirski paviljon. Obe ambiciozno simetrično zasnovani stavbi z vogalnimi rizaliti in stopniščnima izzidkoma na dvoriščni strani so na zunanjščini dokaj bogato razčlenili s prevladujočimi neogotskimi elementi. Leta 1991 je kompleks izgubil vojaško funkcijo.

Stavbe so nato preuredili za poslovne potrebe. Obe glavni stavbi kot tudi ostali objekti so večinoma ohranjeni v avtentični podobi.

Meljska vojašnica je pomembna zaradi urbanistične in arhitekturne zasnove in fasadnih detajlov ter predstavlja v slovenskem prostoru enega redkih kakovostnih primerov enovitega vojašniškega kompleksa iz časa historizma.

Območje meljske vojašnice je prav tako kraj pomembnih zgodovinskih dogodkov. 1. 11. 1918 je tukaj general Rudolf Maister razglasil Maribor za posest jugoslovanske države in prevzel vojaško poveljstvo nad mestom in mejnim območjem na Štajerskem. Prav tako je nemški okupator iz meljske vojašnice kot

zbirnega taborišča, obdanega z bodečo žico, v času od leta 1941–1945 izgnal ali prisilno mobiliziral več kot 80 000 Slovencev.

Obseg spomenika:

parc. št. 422/1, 422/10, 422/11, 422/12, 422/13, 422/14, 422/15, 422/16, 422/17, 422/18, 422/19, 422/2, 422/20, 422/21, 422/22, 422/23, 422/24, 422/25, 422/26, 422/27, 422/28, 422/29, 422/3, 422/30, 422/31, 422/4, 422/5, 422/6, 422/7, 422/8, 422/9, vse k. o. 655 MELJE; stavbe št. 456, 459, 502, 507, 537, 553, 620, 634, 663, 1190, vse k. o. 655 MELJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja varstveni splošni varstveni režim za kulturne spomenike, varstveni režim za stavbe,

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 18. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Mestna in meščanska šola, EID 1-07524

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Mestna in meščanska šola (današnja OŠ Franceta Prešerna) je bila zgrajena med leti 1935-1936. Ob izgradnji je veljala za najnaprednejšo šolsko stavbo na Slovenskem. Monumentalna trinadstropna šola je simetričnega, a razgibanega tlorisa v obliki črke A. S tlorisom v obliki črke A naj bi se poklonili spominu kralja Aleksandra I. Karađorđevića. Za razliko od današnjega stanja je bilo v času izgradnje monumentalno simetrično pročelje šole z motivom velikega okroglega okna in okrasnih jamborov od daleč vidno.

Z arkadami poudarjena vhodna partija je neobičajna, saj je v osrednjem delu prehod na dvorišče, v šolski atrij, ob vsaki strani pravokotno na fasado pa sta locirana po en glavni vhod z mogočnimi lesenimi vrati. Znotraj stavbe sledi iz zunajščine razviden simetrični tloris stopnišč in hodnikov z nanizanimi prostori. Avtor arhitekture je bil Jaroslav Černigoj, ki je med zaslužnimi za uveljavitev modernističnih načel v Mariboru, kjer je leta 1929 skupaj s kolego Aleksandrom Sašo Devom ustanovil projektivni biro. Kljub temu, da sta bila oba Plečnikova učenca, se je praksa njunega biroja bolj nagibala k Vurnikovemu funkcionalističnemu pristopu. Avtor je zasnoval tako zunanjo kot tudi notranjo podobo šole. Fasada iz grobega strojnega ometa z obrobami oken iz gladkega ometa je bila leta 2009 obnovljena.

Tako zaradi monumentalnosti zasnove kot tudi zaradi arhitekturnih kvalitet, vključno z mnogimi detajli v notranjščini (mdr. stavbno in drugo pohištvo, vgradne garderobne omarice) in okrasno divjo trto, ki se vzpenja po fasadi atrija, je stavba pomemben spomenik šolske tipologije iz obdobja med obema vojnama.

Obseg spomenika:

parc. št. 1175/1, 1175/2, 1176, 1177, vse k. o. 659 TABOR;
stavbe št. 3486, 4081, 4082, 4792, vse k. o. 659 TABOR

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 11. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Minoritska cerkev, EID 1-09027

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enoladijska cerkev z baročnimi fasadami, okrašenimi s sgrafitno vrisanimi dvojnimi pilastri, pokončnimi okni in polkrožnimi manjšimi okni nad njimi. Pravokotni prezbiterij je na zahodu, cerkev pokriva opečna strma streha. Vzhodna glavna fasada je baročno vzvalovana, členita jo po dva pilastra na konkavnih stenah in ravni čelni stranici, ki ima tudi polkrožno sklenjen portal. Notranjščina je enoladijska s stranskimi kapelami. Prezbitorij krasijo štukature in poslikava Josepha Göbllerja Apoteoza Marijine milostne podobe iz leta 1771 na oboku.

Dokaj veliko enoladijsko romansko cerkev v bližini rečnega pristanišča so zgradili v 12. stoletju, najverjetneje kmalu po postavitvi gradu Marchburch na sedanji Piramidi okoli leta 1160, ko je na območju današnjega Maribora začela nastajati urbana naselbina. Vse kaže, da je bila to prva mariborska župnijska

cerkev, v pisnih virih izpričana od leta 1189. Romanska cerkev je prvotno imela dolgo pravokotno ladjo in ožji pravokotni prezbiterij na vzhodni strani. Po dodelitvi samostana in cerkve minoritskemu redu, ki se je v mestu naselil verjetno okoli leta 1250, je cerkev dobila zgodnjegotsko podobo z visokimi šilastoločnimi okni, njen pravokotni prezbiterij so nadomestili z daljšim petosminsko zaključenim dolgim korom z zunanjimi oporniki, ki je v notranjščini dobil rebrast obok. Kor je eden največjih na Štajerskem. Ostanke obeh prezbiterijev so bili razkriti med arheološkimi raziskavami in so sedaj vidni na vzhodni ploščadi pred glavno fasado cerkve. Pozneje so cerkev še večkrat prezidali, najbolj temeljito leta 1710, ko so ji dali današnjo baročno obliko s polkrožnimi in pravokotnimi okni ter naslikanimi pilastri na fasadah. Takrat so podrli zgodnjegotski prezbiterij na vzhodu in zgradili novega s kvadratno talno ploskvijo na zahodnem koncu ladje. Cerkev so tako obrnili in jo na vzhodu opremili z novo glavno fasado, sredi katere je stal visok zvonik s čebulasto streho. V notranjščini so srednjeveško ladjo v celoti obokali, jo okrasili s pilastri in jo ob straneh opremili s plitkimi kapelami, nad katerimi so uredili empore. Okoli leta 1770 so cerkev znova prenovili; takrat je najverjetneje pod vodstvom mariborskega baročnega arhitekta Janeza Nepomuka Fuchsa dobila sedanjo vzvalovano pilastrsko poznobaročno fasado in poslikavo oboka v prezbiteriju. Med jožefinskimi reformami so leta 1784 cerkev in samostan odvzeli minoritom in ju namenili za potrebe vojske. Cerkev je takrat izgubila vse oltarje, orgle, pevski kor in zgornjo polovico zvonika. Po celoviti prenovi v letih 2014 in 2015, ko so bile odkrite številne gotske ostaline npr. severni portal, ostanki korne pregrade, je znova odprta za javnost kot kulturno prizorišče. Arheološka izkopavanja so pod tlemi cerkvene ladje vzpostavila dodatno etažo, kjer si obiskovalci lahko na licu mesta ogledajo baročni kripti in posamezne faze stavbnega razvoja cerkve od 12. stoletja do obdobja, ko je bila namenjena vojaškemu skladišču.

Cerkev je umetnostno in arhitekturno izjemen spomenik v slovenskem merilu in širše, saj združuje ohranjene kakovostne sestavine preteklih obdobj od 12. stoletja do danes.

Obseg spomenika:

parc. št. 1996/1, 1997/3, 2001, 2002, 2003, 2004, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavba št. 2170 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 19. 2. 2026.

Identifikacija spomenika: Maribor - Minoritski samostan, EID 1-06069

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Minoritski samostan s cerkvijo Marijinega vnebovzetja leži na dravski terasi med Vojašniškim trgom in Pristanom, neposredno ob mestnem obzidju. Samostanski kompleks sestavljajo trije trakti: vzhodni, južni in severni. S svojo podkvasto zasnovo je odprt proti jugozahodnem vogalu mestnega obzidja.

Zunanje fasade so preproste, krasijo jih le okenske obrobe s profiliranimi prekladami v prvem nadstropju. Notranje dvorišče krasijo dvonadstropne arkade s toskanskimi stebri v drugem nadstropju. Vsi prostori v pritličju so obokani, manjšo dvorano v nadstropju krasi štukaturni okras stropa.

Samostan je bil v prenovi, zaključen leta 2010, predan v uporabo za potrebe Lutkovnega gledališča. Takrat je bilo samostansko dvorišče spremenjeno v dvorano, oder pa umeščen ob nekdanjo odprto zahodno stranico. Predhodna arheološka izkopavanja, ki so potekala ob pripravi na prenovo med leti 2006 in 2010, so odkrila izjemne nove podatke o nastanku samostana in mesta. Samostan je bil pozidan v podkvasti zasnovi že v sredini in drugi polovici 13. stoletja. Odkriti so bili številni srednjeveški fragmenti, kot je zgodnjegotski portal v 1. nadstropju, freska iz tretje četrtine 14. stoletja, poznoromanski portal iz druge polovice 13. stoletja v pritličju in predvsem odkritja v severnem traktu, ki datirajo celo v 12. stoletje: fragment napisa v unciali, romanska svitkasta kapitela. Verjetno najpomembnejše pa je bilo odkritje zidov stavbe, katerih gradnja priča, da izvirajo iz 10. ali 11. stoletja, s čimer jo smemo obravnavati kot najstarejšo odkrito stavbo srednjeveškega Maribora, istočasno z grajskimi ostalinami na Piramidi.

Minoritski red se je v Mariboru ustalil verjetno okoli leta 1250 in se naselil v že obstoječo arhitekturo, ki so jo temeljito spremenili in povečali v zgodnjegotskem slogu. Samostan so kasneje temeljito predelali tudi v 17. in na začetku 18. stoletja.

Minoritski samostan je zaradi svojega položaja v mestni veduti, zgodovine nastanka in umetnostnih kvalitet eden najpomembnejših spomenikov v Mariboru in tudi širše.

Obseg spomenika:

parc. št. 2000, 2004, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 2207 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 6. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Narodni dom, EID 1-00437

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Monumentalna dvonadstropna dvotraktna vogalna palača stoji na vogalu Ulice kneza Koclja in Ulice slovenske osamosvojitve. Stoji na nekoliko dvignjenem prostoru nad reko Dravo in s svojo višino in kubično monumentalno pojavnostjo obvladuje svojo okolico.

Načrte za stavbo, ki so jo zgradili v letih 1897–98, je naredil češki arhitekt Jan Vejrych. Stavbo je oblikoval podobno kot svoje druge stavbe istega časa na Češkem – rotovža v mestih Padrubice (1893/94) in Kolin (1889) in šolo v mestu Jilemnice (1897). Za njegovo arhitekturo so značilna bogato dekorirana strešna čela.

Narodni dom je zgradila Slovenska posojilnica za Maribor in okolico po Veyrichovih načrtih – narodni dom je bil zbirališče mariborskih Slovencev in je imel takrat izjemen pomen za Slovence v Mariboru. Zgrajen je bil tudi kot protiutež nemški mestni hranilnici na Slomškovem trgu.

Narodni domovi so bile monumentalne in ambiciozno oblikovane stavbe, ki so stale na strateško pomembnih lokacijah. V pritličju so bili prostori posojilnice in gostilna, v nadstropju pa čitalnica, osrednja dvorana in društveni prostori slovenskih narodno prebudnih in kulturnih društev.

Palača je zasnovana v slogu neorenesanse, ki posnema elemente severne renesanse, značilne za 16. stoletje na Češkem. Fasade imajo pritličje členjeno z rustiko, sledi širok ornamentalni pas, stena v nadstropjih je gladka. Nižje drugo nadstropje ima biforna okna z ravnimi prekladami. Posamezni rizalitni deli fasad so na vrhu zaključeni z značilnimi severnorenesančnimi razgibanimi in stopnjevanimi čeli. Osrednji del južne – ulične fasade je poudarjen z rizalitom, ki je zaključen z bogato oblikovanim strešnim čelom in odprtim strešnim stolpičem s čebulasto streho. Rizalit je poudarjen tudi z glavnim vhodom s stebriščnim portikom, nad katerim je ograjen balkon. Sprva je bila fasada v nadstropjih poslikana v imitaciji sgrafitov z mrežo kvadrov, rastlinsko motiviko in figuralnimi prizori, delo slikarja Ladislava Novaka. Poslikave so verjetno odstranili med prenovo leta 1925. Kvalitetno oblikovana je tudi notranjščina, kjer izstopajo stebrna vhodna veža, triramno stopnišče z balustradno dvorano in velika dvorana za prireditve z odrom in balkonom. Dvorana in njena predprostor sta opremljena z bogatimi stropnimi štukaturami. Zaradi kvalitet in arhitektonskih značilnosti je stavba Narodnega doma najpomembnejša slovenska stavba v Mariboru pred I. svetovno vojno in spada med najpomembnejše arhitektonske stvaritve 19. stoletja na širšem slovenskem ozemlju.

Obseg spomenika:

parc. št. 1762/1 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1989 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 6. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Okrožni urad za zavarovanje delavcev, EID 1-07532
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Štirinadstropna enakokraka vogalna palača Okrožnega urada za zavarovanje delavcev obvladuje in

poudarja vogal Sodne ulice in Ulice talcev. Stavba je prvi skupni projekt Aleksandra Saše Deva in Jaroslava Černigoja, arhitekturnega tandema, zaslužnega za dokončno uveljavitev modernistične arhitekture v Mariboru. Glavni avtor stavbe, načrtovane in zgrajene v letih 1930–32, je bil Dev. Potem ko je zmagal na vabljenem natečaju, se je iz Ljubljane, kjer je delal v arhitekturni pisarni Josipa Costaperarie, preselil nazaj v Maribor in tukaj odprl svoj biro z Jaroslavom Černigojem. Lokacija objekta je bila v jugozahodnem delu takrat nepozidanega stavbnega otoka. Arhitekta sta v prostor posegla mestotvorno in zasnovala kompaktno hišo s polkrožnim, poudarjenim vogalom. S tem sta položila temelje za robno zazidavo območja. Program je bil prvotno raznolik in zahteven, od javnega kopališča, ambulant, do poslovnih stanovanjskih prostorov. Kljub temu avtorja nista razčlenila stavbnega bloka, ampak sta ostala pri tradicionalni robni zidavi z opečno streho. Ulična fasada je klasična, tripartitna. Privzdignjeno pritličje z dvema vhomoma in na vogal postavljeno lekarno je v jasnem razmerju s trinadstropnim centralnim delom in dvokapno streho. Vogalni del je zaobljen in prostorsko poudarjen z balkoni v nadstropjih nad vhodom v pritličju, dejansko pa je glavni vhod v ožji Sodni ulici, naproti vhoda v sodno palačo. Okenske osi so velike in enakomerno razporejene ter z za čas značilnim motivom povezane v neprekinjene trakove ali nize oken. Pročelje stavbe uokvirjata oblikovno enaka zidca, prvi nad pritličjem in drugi pod napuščem. Prvotno je bilo pročelje v temnejšem tonu s svetlimi poudarki fasadnih elementov, kar je bilo usklajeno z oblikovanjem stavbe. Arhitekturna zasnova je bila sodobna in jasna. Celotna stavba je zasnovana kot sistem nosilne opečne notranje stene in zunanjih fasadnih opečnih slopov z okni ter armiranobetonskih plošč in preklad. Tako so vsi prostori odlično naravno osvetljeni. V funkcionalnem smislu je objekt ločen na dva samostojna dela z dvema centralno postavljenima stopniščema. V zahodnem delu so stanovanja in poslovni prostori, v južnem delu je umeščen zdravstveni dom. Takšna zasnova je omogočila, da je hodnikov kar se da malo in je s tem izkoristek optimalen. Med vojno je bil del stavbe sicer porušen, a so ga po vojni obnovili v izvorni obliki. Po skoraj sto letih je zunanost objekta dobro ohranjena, vendar ostaja koncept fasade težko berljiv. Ob obnovi bo potrebna vzpostavitev prvotnega kolorita in odstranitev ometa iz slopov v pritličju, s čimer bo mogoče ponovno vzpostaviti avtentično podobo. V notranjosti je v izvorni obliki ohranjeno zahodno stopnišče, v veliki meri pa tudi južno. Pred vojno je imel Saša Dev v tej hiši tudi svoj arhitekturni atelje – v tretjem nadstropju poslovno-stanovanjskega dela, kjer so danes pisarne zdravstvenega doma.

Obseg spomenika:

parc. št. 1238/1 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1641 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 11. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Osnovna šola Tabor I, EID 1-30421
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Na območju zahodnega sklopa soseske Nova vas I je bila v okviru urbanističnega Projekta Maribor- Jug predvidena osnovna šola.

Natečaj zanjo je bil razpisan junija leta 1976 v okviru prav tedaj ustanovljenega Društva arhitektov Maribor. Rešitev naj bi služila kot izhodiščni objekt za tipske šole. Avtorja zmagovalne zasnove sta bila Borut Pečenko in Drago Klemenčič iz Inženiring biroja. Barvane fasadne elemente iz aluminijških pločevin je oblikoval arhitekt Branko Kraševac. Šola je bila zgrajena v letih 1977–1979. Gradnja šole je bila financirana iz prvega mariborskega samopriskevka in je hkrati veljala za največji in najzahtevnejši objekt, zgrajen iz referendumskih sredstev. Kot odvod osnovne zasnove sta bili za tem zgrajeni še mariborski osnovni šoli Tabor II in Borci za severno mejo.

Izjemnost arhitekture se odraža v konceptu celote, tako zunanjsčine in notranjsčine, predvsem pa v razgibanem oblikovanju volumnov in fasadne opne, vključno z valovito členjeno ravno streho. Šola je ob celoviti energetski sanaciji leta 2023 ohranila vse spomeniške kvalitete.

Obseg spomenika:

parc. št. 1570/2, 1852, 1859, vse k. o. 678 SPODNJE RADVANJE;

stavbe št. 1519, 2687, vse k. o. 678 SPODNJE RADVANJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 11. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Osnovna šola bratov Polančičev, EID 1-11599
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Monumentalna dvonadstropna stavba stoji na vogalu Aškerčeve (Aškerčeva 6) in Prešernove ulice. Zgrajena je bila leta 1906 za potrebe Gospodinske šole in je delo arhitekta Rudolfa Kiffmanna. Od leta 1909 so bili v njej prostori Mestnega dekliškega doma Vesna, od leta 1954 pa je tu osnovna šola. Šola ima tloris v obliki črke E. Ulična fasada je členjena s plitvimi osrednjim in stranskima rizalitoma, ki so zaključeni z bogato oblikovanimi strešnimi čeli. Fasade so oblikovane z okrasjem neobaročnih in secesijskih oblik. Fasade so bogato členjene s pilastri, štukaturami in okenskimi obrobami.

Stavba predstavlja primer kakovostno izvedenega šolskega poslopja iz začetka 20. stoletja z bogato historistično in secesijsko fasado. V 80. letih 20. stoletja je bil na južni strani dodan nižji prizidek s telovadnico. Njegova razgibana zasnova je umaknjena s Prešernove ulice. S tem je bila ustvarjena dragocena ureditev, ki vsebinsko dopolnjuje šolski ambient, hkrati pa je v njenem severnem delu pozicioniran novi glavni vhod v šolo.

Obseg spomenika:

parc. št. 752/1 (severni del) k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 580 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 11. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Palača Krekova 2, EID 1-07565
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Mogočna dvonadstropna vogalna palača stoji na vogalu Krekove ulice in Ulice heroja Tomšiča. Zgrajena je bila za potrebe mariborske podružnice Avstro-ogrske banke, ki je bila tudi naročnik gradnje hiše. Zgrajena je bila v letih 1913/1914 in je delo arhitektov Fritza Friedrigerja in Maxa Czeikeja. Po letu 1920 je bil v stavbi sedež Narodne banke SHS. Med leti 1975 in 2000 je bil tu rektorat mariborske univerze. Po prenovi v letih 2015/2016 je v stavbi Oddelek za arhitekturo Fakultete za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo Univerze v Mariboru.

Palača se s svojim volumnom in pojavnostjo prilagaja okoliškim historističnim stavbam. Na fasadah so poleg neobaročnih elementov tudi motivi klasične arhitekture – kanelirani pilastri, trikotna čela in rustika v pritličju. Vhodni del je poudarjen s plitvim rizalitom. Rizalit poudarja mogočen portal, ki ga na vrhu obdajata vazi na konzolah, bogatejše okenske obrobe in trikotno čelo na vrhu.

Vežo in triramno monumentalno stopnišče krasijo figuralne in ornamentalne štukature. Stavba je kvaliteten primer stvarnostnega sloga v času pred I. svetovno vojno.

Obseg spomenika:

parc. št. 908 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1064 k. o. 657 MARIBOR-GRA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 7. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Palača Nadškofije, EID 1-15786**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Dvonadstropna palača na severni strani Slomškovega trga ob stolnici je bila zgrajena leta 1840, ko so popolnoma prezidali baročno stavbo iz 18. stoletja za dva grofa Jugnya. Leta 1857 jo je kupilo mesto Maribor, do leta 1859 so ji nadzidali drugo nadstropje in dvoriščni trakt s kapelo. V prenovljeni palači so uredili sedež lavantinske škofije, ki so ga leta 1859 pod škofom Antonom Martinom Slomškom preselili iz Šentandraža na Koroškem.

Fasada palače je urejena v zadržanih zgodnjehistorističnih oblikah. Nesimetrična osemosna fasada v maniri zgodnje renesanse je ploskovito členjena z rustiko, kolosalnimi pilastri, okenskimi obrobami in konzolnim podstrešnim vencem. V notranjščini je ohranjenih še večina tlakov in stavbnega pohištva z originalnim okovjem. Zasebna škofova kapela ob dvoriščnem traktu je oblikovana v maniri zgodnje gotike. Na zahodni stranici dvorišča so postavili enonadstropni stranski trakt z zanimivo zgodnjehistoristično fasado z vhodnim rizalitom na sredini.

Palača je pomensko in umetnostno eden od osrednjih spomenikov v mestu.

Obseg spomenika:

parc. št. 1493 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 1573, 1576, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 25. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Palača Partizanska 6, EID 1-07863**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Štirinadstropna stavba nekdanje Palače zadružne gospodarske banke in kasneje Zadrúžnega doma je nastala med letoma 1922 in 1924, po načrtih češkega stavbenika in gradbenega inženirja ter vodilnega strokovnjaka za statiko v Sloveniji dr. Miroslava Kasala. Zgradila jo je Zadružna gospodarska banka s sedežem v Ljubljani.

Fasada palače je deloma primerljiva s fasado kubistične hiše Pri črni Materi Božji v Pragi, ki jo je v letih 1910/11 zgradil arhitekt Josef Gočar.

Hiša ima poudarjeno portalno os. Okoli portala je ornamentika, ki v maniri češke kubistične arhitekture ponavlja motive zalomljene črte. Nad portalom sta v drugem in tretjem nadstropju balkona. Pritličje členijo ornamentika navpičnih črt, vertikalni poudarek fasade še poudarjajo kanelirani stebri, ki povezujejo nadstropja. Osrednje osi plitvo rizalitno izstopajo. Okenske obrobe so poudarjene v rizalitnem delu drugega nadstropja.

Palača je eden najboljših primerov arhitekture s kubističnimi in ekspresionističnimi prvini v slovenskem prostoru.

Obseg spomenika:

parc. št. 1243/1 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1507 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 7. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Palača Pošte, EID 1-06184**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Monumentalna dvonadstropna neorenesančna palača z enajstosnima fasadama stoji na vogalu

Slomškovega trga in Poštne ulice. Vogal poudarja okrogli stolp s tremi okenskimi osmi. Fasada proti trgu ima osrednje tri osi poudarjene z rizalitom, pokritim z mansardno streho z uro v strešnem izsidku. Na rizalitu in strešnem vencu je več kamnitih plastik. Obe zunanji fasadi sta bogato členjeni z rustiko v pritličju, delilnimi venci in plastičnim okenskim okrasjem v nadstropjih, konzolnim podstrešnim vencem in slepimi podokenskimi balustradnimi ograjami. Palačo pokriva opečna streha. Dvoriščne fasade so bolj skromno oblikovane, izstopajo trije izsidki dvoranih stopnišč. Leta 1971 je bil na zahodni strani dvoriščne fasade dodan večji štirinadstropni prizidek. V notranjosti velja omeniti dvorano za stranke v pritličju in osrednje stopnišče s kakovostno kovano ograjo.

Palačo Pošte so zgradili na mestu nekdanjega srednjeveškega špitala med letoma 1892 in 1894. Načrte je narisal sloviti dunajski arhitekt Friedrich Setz, ki je bil od leta 1883 vodilni avstrijski arhitekt na področju projektiranja poštne poslopj. Na ozemlju habsburške monarhije je ustvaril 26 poštne palače. Gradnjo palače sta izvedli mariborski gradbeni podjetji Baltzer in Kiffmann. Palača še danes služi prvotnemu namenu, v njej sta sedež uprave Pošte Slovenije in Pošta Maribor.

Palača Pošte je bila v času nastanka eno najmogočnejših poslopj v mestu in še danes predstavlja pomemben spomenik historičnega oblikovanja, primerljiv s podobnimi evropskimi arhitekturami.

Obseg spomenika:

parc. št. 1562 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavba št. 1765 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 29. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Palača Slomškov trg 11, EID 1-14664
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvonadstropna razsežna večstanovanjska palača je pozidana na pravokotnem tlorisu in ima na ulični fasadi sedem simetričnih okenskih osi. Obe stranski osi sta dvojni in poudarjeni s konzolnima pomoloma v prvem nadstropju. Glavna tržna fasada je bogato poznohistorično členjena z rustiko v pritličju, delilnimi zidci, okenskimi obrobami, štukaturnim okrasjem in podstrešnim konzolnim vencem. Notranjost odlikujejo elementi, ki jih posebej izpostavljamo in varujemo: kakovostno oblikovana uvozna veža v osrednji fasadni osi s primarnimi lesenimi vhodnimi vratnicami in dvorano stopnišče s kovano ograjo, lesenimi vrati in deloma ohranjenimi jedkanimi stekli.

Palačo so zgradili v letih 1899 in 1902 na mestu nekdanje mestne bolnišnice. Načrte in denar za gradnjo je prispeval mestni stavbenik Rudolf Kiffmann. Glede na ambicioznost in kvaliteto oblikovanja palača spada med najodličnejše primere historičnega snovanja v mestu.

Obseg spomenika:

parc. št. 1563/1, 1563/2, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavba št. 1766 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 7. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Palača Trg svobode 6, EID 1-15772
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Trinadstropna monumentalna palača stoji na vogalu Grajskega trga in Trga svobode. Nastala je v letih 1909 in 1910 za industrialca Karla Scherbauma. Načrte zanjo je narisal graški arhitekt Hans Pruckner, zgradili pa so jo pod vodstvom mariborskega stavbenika Rudolfa Kiffmana. V njej so uredili prostore Mestne posojilnice in reprezentativna stanovanja. Zasnovana je na podolgovatem tlorisu, ki se proti Grajskemu trgu koničasto zaključuje, na dvoriščni fasadi pa je dodan stopniščni izsedež. Fasade so bogato

neobaročno okrašene z rustiko, delilnimi zidci, lizenami, pilastri, strešnimi čeli, konzolnima pomoloma, okenskimi obrobami in štukaturnimi dekoracijami. Nad glavnim vogalom je kupolasta streha, ki tvori pendant baročni strehi jugozahodnega grajskega stolpa. V izjemno ohranjeni notranjščini velja omeniti reprezentativni vestibul (preddverje) v pritličju z dvema mogočnima stebroma in bogato štukaturo, ki povezuje vhodno vežo s triramnim stopniščem. V reprezentativnih prostorih v nadstropjih je ohranjenega še veliko primarnega stavbnega pohištva, vključno s stavbnim okovjem.

Palača je eden najbolj reprezentativnih primerov gradnje z začetka 20. stoletja v mestu in širše.

Obseg spomenika:

parc. št. 1344/1, k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1488, k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 25. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Palača Ulica heroja Staneta 1, EID 1-08790

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Mogočna in reprezentativna dvotraktna neobaročna palača nekdanjega Okrajnega glavarstva in finančne direkcije zavzema del kareja med Razlagovo ulico, Ulico heroja Staneta in Maistrovo ulico. Od leta 1956 je v palači sedež občine.

Stavba je bila zgrajena med letoma 1910 in 1911 v tradiciji javnih palač iz zadnje četrtine 19. stoletja. Načrti za palačo so delo arhitekta Karla Freymutha iz Dunaja in gradbenega inženirja Roberta Neumanna iz Gradca. Zgradili so jo pod vodstvom stavbenika Rudolfa Kiffmanna st.. Oblikovanje mariborske palače lahko primerjamo s Freymuthovo Visoko šolo za montanistiko v Leobnu iz leta 1910.

Načrtovan je bil tudi severni trakt, ki pa je bil le delno izveden.

Ulične fasade so v nadstropjih bogato členjene s pilastri in baročno oblikovanim okenskim okrasjem, pritličje pa členi rustika. Trakte na vogalih povezujejo nekoliko nižji, stolpasto oblikovani rizaliti.

Vhodna rizalita sta poudarjena in okrašena s trikotnimi strešnimi čeli z ovalnimi linami. Na glavni – vzhodni – fasadi izstopa rustično oblikovan portal s parom baročno oblikovanih grbovnihih ščitov na vogalih, nad njegovo preklado pa par volut obstopa baročno oblikovano kartušo. Rizalit na južni fasadi je poudarjen s portalom s pilastoma, nad njim je polkrožen balkon s kamnito balustrado.

Dvoriščne fasade so preproste – v pritličju jih členi plitva rustika, rizalitno pa izstopata le stopnišči – fasada stopniščnega rizalita je bogato členjena.

V notranjščini v pritličju izstopa razkošno oblikovana vhodna veža in triramno glavno stopnišče s kovano ograjo. Notranjščino poudarjajo tudi neobaročno oblikovana lesena vrata, ki vodijo v pisarne iz dolgih hodnikov. Leta 1959 je bila vhodna veža adaptirana po načrtih arhitekta Milana Černigoja.

Med II. svetovno vojno je bil del palače porušen in nato po vojni obnovljen. Leta 1960 je bila pred palačo odstranjena kovana ograja.

Palača spada med pomembnejše javne državne palače in velja za največjo stvaritev oziroma vrhunec neobaročne arhitekture v Mariboru.

Obseg spomenika:

parc. št. 918/1, k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 879, k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 29. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Pokopališče Dobrava, EID 1-30285

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dispozicijski, urbanistični in krajinsko oblikovalski načrt za slovenski prostor prvega tratnega pokopališča je bil izdelan leta 1978 na tedanjem Urbanističnem inštitutu Socialistične republike Slovenije v Ljubljani pod vodstvom arhitekta urbanista Vladimirja Braca Mušiča. Zasnovo novega pokopališča Maribor – Dobrava so oblikovali arhitekti mariborskega biroja Komunaprojekt (arhitekta Zdenka Gorjup in Bogomir Ranc), v osi glavnega vhoda na koncu promenade je bila zgrajena osrednja pokopališka stavba, pritlični paviljonski poslovilni objekt avtorja Vlada Emeršiča iz leta 1985. Njegovo arhitekturo odlikuje harmonija med konstrukcijo in izjemnim strukturalističnim oblikovanjem stavbe, logična posledica je izbor fasadnega betona kot končne estetske površine. Poslovilno stavbo označuje in monumentalizira motiv odprte vhodne veže z nadstrešnico, oba svetla objekta poudarjata kovinski strukturirani temni štirikapni strehi s svetlobniki, vrh obeh sta odprta zvonika z zvonovoma. Stavbni kompleks ne pomeni zgolj izjemne arhitekture zaradi zunanjšine: poslovilno dvorano je uredil Mirko Zdovc, krasi jo monumentalni relief iz patiniranega lesa in bakra kiparja Slavka Tihca s pomenljivim naslovom "Mikro in makrokozmos". Kontejnersko kotlovnico za Pokopališče Dobrava je projektiral Komunaprojekt leta 1985. Tudi projekt za prizidek upepeljevalnice je za Pogrebno podjetje načrtoval Komunaprojekt od leta 1995, do leta 1998 ga je zgradilo podjetje Konstruktor.

Na zaključku osi glavnega vhoda stoji spominsko obeležje. Spomenik v obliki piramide je obložen s poliranim pohorskim granitom ter je postavljen po načrtih arh. Vlada Emeršiča v spomin na žrtve pobitih po 9.5.1945. V neposredni bližini spomenika je bila leta 2008 urejena kostnica za hrambo in raziskovanje posmrtnih ostankov žrtev.

Obseg spomenika:

parc. št. 1103/9, 1108, 1109, 1110, 1116/1, 1116/2, 1116/3, 1116/4, 1116/5, 1116/6, 1123/1 (Zahodni del onkraj pokopališča), 1123/2, 1124 (Zahodni del onkraj pokopališča), 1125 (Zahodni del onkraj pokopališča), 1126, 1127, 1129/5, 1129/6, vse k. o. 2712 DOBRAVA; stavbe št. 205, 223, 279, vse k. o. 2712 DOBRAVA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike, varstveni režim za stavbe, spominske objekte in kraje ter za parke in vrtove.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 12. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Poslovna stavba SDK, EID 1-07534

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Upoštevajoč prvotno vsebino nekdanje službe družbenega knjigovodstva, je bila arhitekturna zasnova spretno razčlenjena na severni, višji, štirinadstropni pisarniški trakt, in nižji, dvoranski trakt, ki je bil namenjen likvidaturi. Razčlenjenost zunanjšine severnega trakta nadalje razodeva programsko razdelitev prostorov. Pritličje je bilo namenjeno mehanografskemu centru, tri nadstropja s pisarnami označuje enakomerni ritem kvadratne mreže oken in okenskih parapetov, v zadnji, nepisarniški etaži, so okna različnih velikosti. Objekt je zasnovan v armirano-betonski konstrukciji z masivnimi opečnimi stropovi. Stavba je različica konzolne arhitekture, navpični pasovi iz profiliranih betonskih členov rastejo iz nosilcev v pritličju, s čimer je strukturna sestavina, ki izhaja iz konzolne gradnje, še bolj poudarjena. Način konstrukcije stavbnega telesa na pilastrih je popolnoma razviden. Stavbo je načrtoval arhitekt Vlado Emeršič leta 1970. Emeršič je s svojim delom izrazilo zaznamoval središče Maribora. Njegovo arhitekturo opredeljuje racionalna in pretehtana zasnova, izjemen občutek za konstrukcijo in izbira materialov. Notranja oprema, ki jo je delno zasnoval arhitekt Miloš Bonča, skorajda ni več ohranjena. Nasproti vhoda se na steni nahaja abstraktni relief akademskega kiparja Slavka Tihca.

Gre za redek primer poslopja s še ohranjeno estetiko fasadnega betona in v mestnem jedru pomeni dragoceno pričo vrhunskih mojstrov mariborske strukturalistične arhitekture 70. let 20. stoletja.

Obseg spomenika:

parc. št. 1703 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavba št. 1746 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 29. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Poslovno trgovska hiša TRIM, EID 1-30418**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Poslovno trgovska stavba na Glavnem trgu (poimenovana TRIM), zgrajena v letih 1979 -1981, naj bi zaokrožila urbano podobo starega mestnega jedra na najpomembnejši in najboljčutljivejši točki. Stavba na modernističen način poustvarja ambient porušene historične pozidave. Znotraj obodne karejske arhitekture je pokrit atrij s središčnim trgovskim paviljonom, skozi objekt potekajo javni prehodi v severni, vzhodni in zahodni smeri. Prvotna zasnova je ohranjena tudi v notranjščini.

Avtorji Vlado Jandl, Igor Medvešček in Ljubica Ostaševski, so uspeli uresničiti kontekstualno arhitekturo in reminiscenco na stavbno tkivo porušene strani trga, ki je hkrati izražala sodobne oblikovalske kvalitete. Projekt fasadne obloge iz betonskih, tovarniško izdelanih elementov, aluminijskih oken in fiksno zastekljenih sten, je bil delo arhitekta Branka Kraševca. Zasnova poslovno trgovskega objekta je morala predvideti tudi podaljšek stavbe proti jugu s premostitvijo ceste in možnostjo navezave na načrtovani podhod pod Glavnim trgom. Obe navezavi sta doslej nerealizirani.

Poslovno trgovska zgradba TRIM je dober primer mariborske arhitekture pozne moderne v strukturalistični fazi. Stavbo kot mestno interpolacijo odlikuje izjemno artikuliran kontekstualizem, ki se odraža v zasnovi volumnov in tlorisov, materialih, oblikovanju in barvni podobi fasad in streh.

Obseg spomenika:

parc. št. 1741/2 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 1991, 2391, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 28. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Pravna fakulteta, EID 1-06158**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Monumentalna prostostoječa dvonadstropna neorenesančna stavba Klasične gimnazije (Mladinska 9) je bila zgrajena med leti 1886 in 1892 po načrtih stavbenika Andreasa Tschernitschka (Andreja Černička). Danes ima v stavbi prostore Pravna fakulteta.

Stavbna zasnova je sestavljena iz daljšega glavnega trakta, ob katerem sta krajša stranska trakta. Glavni trakt je v tlorisu razširjen – na sprednjem uličnem delu je vhodni rizalit, na dvoriščni strani pa stopniščni izzidek.

Fasada je bogato členjena z rustiko, pilastri, delilnimi zidci in okenskimi obrobami. Vhodni rizalit je poudarjen s trojnim vhodom oz. portalom. Motiv se ponovi v drugem nadstropju s tremi velikimi polkrožno zaključenimi okni.

Skozi portale je dostop v monumentalno oblikovano stebriščno avlo, skozi njo pa na centralno zasnovano mogočno tiramno stopnišče s pilastrsko členitvijo sten in kovano ograjo. V notranjščini je drugem nadstropju tudi velika osrednja dvorana.

Stavba je lep primer neorenesančne arhitekture, ki se ni omejila samo na oblikovanje pročelij, ampak je bogato oblikovala tudi notranjščino.

Obseg spomenika:

parc. št. 864, 864/1, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 891 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem

Identifikacija spomenika: Maribor - Prva gimnazija Maribor, EID 1-06146

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Izjemno monumentalna neorenesančna dvonadstropna tritraktna stavba zavzema del kareja med Trgom generala Maistra, Krekovo in Gregorčičevo ulico.

Zgrajena je bila med letoma 1871 in 1873 po prvonagrajenem natečajnem načrtu nemškega arhitekta Wilhelma Buecherja. Poslopje bilo zgrajeno za potrebe Višje realke – gre za tipsko šolsko arhitekturo Habsburške monarhije. Od konca II. svetovne vojne so v stavbi prostori gimnazije - danes I. gimnazije. Leta 1883 so stavbo prvič adaptirali, leta 1888 pa so stavbi na severozahodni strani zgradili neorenesančno telovadnico in jo leta 1900 po načrtih arhitekta Adolfa Baltzerja z zaprtim pritličnim hodnikom povezali z glavno stavbo.

Stavba je sestavljena iz glavnega trakta in dveh krajših stranskih traktov. Glavni trakt je na sredi razširjen, tako da ima na tržni fasadi rizalit, na dvoriščni fasadi pa stopniščni izzidek.

Bogato okrašena zunanjščina je oblikovana pod vplivom florentinskih renesančnih palač. Obulične fasade so členjene z rustiko, delilnimi zidci, kolosalnimi pilastri, okenskimi obrobami in podstrešnim konzolnim vencem. Okna so polkrožno sklenjena in večinoma oblikovana kot bifore ali trifore. Osrednji rizalit glavne fasade je poudarjen s tridelnim portalom, do katerega vodi stopnišče. Na vrhu se rizalit zaključuje z balustradno ograjo, na kateri je ura in štiri skulpture, ki verjetno predstavljajo svobodne umetnosti.

V notranjščini izstopa monumentalna stebriščna veža in triramno stopnišče s kovano ograjo. Telovadnica je kubično učinkujoča stavba, fasade členijo okenske bifore, kolosalna vogalna pilastra, na vrhu je telovadnica zaključena s trikotnim klasicističnim čelom.

S svojo čisto arhitekturo in monumentalno pojavno sliko stavba obvladuje prostor Trga generala Maistra in predstavlja enega najpomembnejših primerov neorenesančnega sloga v Mariboru. Poslopje je v mariborsko mestno podobo prineslo nova velikostna razmerja in je vplivalo na urbanistično ureditev območja severno od starega mestnega jedra.

Obseg spomenika:

parc. št. 1261 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 221, 1105, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 6. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Rektorat, EID 1-06187

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Monumentalna dvonadstropna tritraktna neorenesančna palača zavzema cel stavbni kare med Orožnovo in Miklošičevo ulico. Z glavno tržno fasado zapira zahodno stranico Slomškovega trga. Vse ulične fasade so bogato plastično dekorirane z rustiko v pritličju, delilnimi zidci, okenskimi obrobami s trikotnimi prekladami in slepimi balustradami v parapetni zidcih in podstrešnim konzolnim vencem.

Oba fasadna vogala poudarjata trisosna stolpa s strešnimi čeli in piramidalno prisekanima strehama. Izrazito monumentalno zasnovano glavno pročelje v osrednjem delu poudarja štiriosni rizalit s stebri, zaključen s strešnim čelom in visoko kupolasto streho.

Palača je nastala med letoma 1884 in 1886 po načrtih mariborskega arhitekta in stavbenika Adolfa Baltzerja. Izvedbene načrte je leta 1884 narisal stavbenik Franz Derwuschek. V južnem delu palače so uredili prostore Mestne hranilnice, v severnem pa dekliško ljudsko meščansko šolo.

Glavna fasada je bila oblikovana skladno s težnjami tedanjega časa, ki so temeljile na vzorcih oblikovanja italijanskih renesančnih palač.

Leta 1988 so na zahodni stranici stavbe za zaključek kareja prizidali poslopje Univerzitetne knjižnice, ki jo je zasnoval arhitekt Branko Kocmut. Med letoma 1995 in 1998 so palačo temeljito obnovili in predelali pod vodstvom arhitekta Borisa Podrecce za potrebe rektorata Univerze Maribor, ki v njej domuje še

danes.

Kljub predelavi palača še zmeraj sodi med najboljše mariborske arhitekturne dosežke iz 19. stoletja in velja za enega od vrhuncev dela Adolfa Baltzerja.

Obseg spomenika:

parc. št. 1538 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 2527 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 7. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Rotovž, EID 1-00439
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Rotovž je ena najpomembnejših stavb v mestu. Sedmosna stavba stoji v sklenjenem nizu na sredi severne stranice Glavnega trga. Na današnjem mestu je stala že leta 1515, italijanski gradbeniki, ki so bili v mestu zato, da posodobijo mestno obzidje z vrati in obrambne stolpe, so jo leta 1565 povsem prezidali in povečali tako, da so pod enotno fasado združili stari rotovž na vzhodni s sosednjo hišo zidarja Hansa na zahodni strani, na sredi med njima pa je bil nekdanji uvoz obokan v glavni podhod s portalom v osrednji osi. Načrte za preureditev mariborskega rotovža naj bi s pomočjo deželnega superintendanta Domenica dell' Aglia zasnoval Peter Antonio Pigrato, za vzor sta bili dell'Agliova deželna hiša in nekdanji rotovž v Gradcu. V grobih obrisih je zunanja podoba rotovža ohranila prvotno obliko, čeprav so ga kasneje spreminjali, vsaj enkrat je tudi pogorel. Pozidana je na tlorisu v obliki črke L, dvoriščni trakt je nekoliko mlajši. Nadstropje dvoriščne fasade krasi arkadni hodnik s toskanskimi stebri, pritličje pa sloni na zidanih slopih. Enoinpolnadstropno ulično fasado členi osem pilastrov, ki so spodaj rustikalni, zgoraj pa gladki ter nosijo dvojni mejni zidec ter zidec nad zgornjo vrsto pilastrov.

Okna in pokončno pravokotne odprtine v pritličju imajo kamnite obrobe, okna členijo še profilirane preklade. Osrednjo fasadno os v pritličju predira polkrožni kamniti portal z volutasto oblikovanim sklepnikom, nadstropje poudarja kamniti balkon na dveh konzolah, na strehi pa se pne dvonadstropni stolp z uro in čebulasto streho z laterno, ki daje stavbi višinski in pomenski poudarek. Ograjo balkona tvorijo štirje slopi, med osrednja dva je nameščena plošča z mestnim grbom in letnico 1565. Na ostenju dvoriščnega arkadnega hodnika so prisotni historični pisani grafiti iz obdobja od 16. stoletja dalje. Med arkadnimi stebri južne stranice je bila na mestu današnjega zidanega parapeta prvotno reprezentančna balustradna ograja iz 1665, katere nastavki so ohranjeni, prav tako slopi pod stebri arkad. Izjemno bogata je tudi notranjščina mestne hiše, predvsem nekdanja sejna, sedaj poročna dvorana s kakovostno štukaturo iz okoli leta 1681, domnevno delo štukaterja Petra Bettinija, ki pa je potrebna restavriranja. V notranjščini so v 1. nadstropju pod beleži ohranjene stenske poslikave in historični ometi ter ornamentiran tramovni strop iz 16. stoletja. V mezaninu in na podstrešju so ohranjeni prvotni ometi, historična strešna konstrukcija, tlaki, na zahodni steni pa leseni nastavki za orožje.

Kakovost in pomen stavbe sta izražena v njeni urbanistični lokaciji, arhitektonski celoti in redkih arhitekturnih in drugih detajlih.

Obseg spomenika:

parc. št. 1660, 1661, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1926 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 28. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Sadni dvorec v Košakah, EID 1-06279
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Na pobočju v samem jedru nekdanjega gručastega naselja Košaki stoji visokopritlična stavba z izvennivojsko kletjo. Grajena je v tlorisni obliki podkve. Pokriva jo opečna čopasta streha s širšimi napušči na dvoriščni strani, kjer vodita ob stranskih krilih v zgornje prostore enoramni zunanji stopnišči. Ob tretjem krilu je hodnik, ki ga nosijo trije slopasti zazidani arkadni loki. Okna v etaži imajo baročne kovane mreže in so opremljena s polkni. Fasada je členjena z lizenami in podstrešnim konkavnim vencem. Kleti so obokane. Vanje vodijo kamniti pravokotni portali. Pred vhodom v klet je ohranjen tlak iz t. i. mačjih glav. Stavba s klasicistično tlorisno zasnovo ima vidno lego sredi sadovnjakov, zaradi česar nosi ime sadni dvorec. Nastala je v 2. četrtini 19. stoletja.

Obseg spomenika:

parc. št. *43/1, 86/10, 86/7, 86/9 (severni del), 99, vse k. o. 653 KOŠAKI;
stavba št. 8 k. o. 653 KOŠAKI

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 1. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Sodna palača in zapori, EID 1-01576
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Monumentalno, trdnjavsko učinkujoč kompleks sodne palače in zaporov zavzema kare med Sodno ulico (Sodna 14), Titovo cesto, Vošnjakovo ulico (Vošnjakova 16) in Ulico heroja Bračiča.

Sodna palača je nastala med leti 1898 in 1902 – sočasno z gradnjo ljubljanske sodne palače. Njeno oblikovanje je primerljivo tudi s sodno palačo v avstrijskem Gradcu. Zgradili so jo po načrtih neznanega, verjetno dunajskega arhitekta. Gradnja se je vršila pod nadzorom nadinženirja na ministrstvu za pravosodje Franza Maurusa. Prej se je okrajno sodišče nahajalo v manjši stavbi Partizanska 11 iz leta 1856, ki je bila podrt leta 1902.

Pettrakti stavnbi kompleks sodne palače z dvema notranjima dvoriščema skupaj z zapori na začetni strani zavzema celoten kare oz. stavnbi blok. Palača ni več ohranjena v prvotni podobi – leta 1959 so ji po načrtih arhitekta Milana Černigoja prizidali tretje nadstropje in odstranili razgibana strešna čela, ki so bila poudarjena z vazami in figurami orlov. Fasade učinkujejo strogo – členijo jih rustika, pilastri in okenske obrobe. Glavna fasada je poudarjena z rizalitom. Dvoriščne fasade so utilitarno oblikovane. Izjemno kvalitetno izdelana notranja oprema sodišča – vrata, okna, stenske obloge, vsi stoli od sodniških, porotniških in tistih za javnost ter klopi in mize v sodnih dvoranah in na hodnikih – je delo mizarske delavnice Ferdinanda Potočnika (1872 – 1944).

Dvonadstropni zapori na začetni strani so zasnovani okoli lastnega notranjega dvorišča. V tej stavbi je bilo med II. svetovno vojno zaprtih in mučenih na tisoče pripadnikov NOB, na dvorišču zaporov je okupator streljal talce – tu je bilo ustreljenih največ talcev v okupirani slovenski Štajerski. Na dvorišču je spominska plošča z napisom: "Na tem kraju so nemški nacistični okupatorji streljali slovenske borce za svobodo." Med bombardiranjem v II. svetovni vojni so bili zapori poškodovani in po vojni obnovljeni v deloma spremenjeni obliki. Dvorišče zaporov je iz zahodne strani ograjeno z visokim zidom, ki je bilo na zunanji strani leta 1959 v celoti preoblikovano v monumentalno spominsko obeležje več sto talcev, ki so jih nacisti med II. svetovno vojno ustrelili na dvorišču za njim. Sredi zidu je plitva niša s ploščo z imeni talcev. Levo in desno je po sedem zamreženih pravokotnih niš z žarami. Spomenik je od ceste ločen s poglobljenim prostorom, obdan s kamnitim zidom. V ta prostor vodijo tri široka kamnita stopnišča.

Monumentalna celota sodne palače, zaporov in spominskega obeležja predstavlja izjemno kvaliteten arhitekturni in zgodovinski kompleks v središču mesta.

Obseg spomenika:

parc. št. 1773/1, 1773/2, 1773/3, 1773/4, 1773/5, 1773/6, 1773/7, 1774, 1775, 1776, 1777, 2146/1, 2146/2, 2147, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavbe št. 1715, 1797, 1898, 1929, 2346, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike, varstveni režim za stavbe in varstveni režim za spominske objekte in kraje.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 6. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Sodni stolp, EID 1-06261**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Dvonadstropni obrambni stolp je pozidan na okroglem tlorisu, pokriva ga dvakrat prekinjena stožčasta opečna streha. Fasada je gladka, predirajo jo le okenske odprtine z lesenimi naoknicami. V notranjščini loči pritličje od nadstropja križno obokan strop. Ostala oprema notranjščine (lesene etaže, stopnice, obhodni balkoni) je bila uničena.

Sodni, oziroma Pristaniški stolp je izrazito obrambna arhitektura – z monumentalno maso je varoval jugozahodni vogal mestnega obzidja. Njegov oglati predhodnik je bil sezidan leta 1310, a so ga leta 1532 podrli. V letih 1548 – 1562 so pod vodstvom italijanskih gradbenikov, ki so gradili Rotovž, na novo zgradili tudi Sodni stolp. Takrat je bil za etažo nižji in pokrit s stožčasto streho. V 19. stoletju so ga povišali in uporabili za skladišče. Leta 1937 je pogorel, med požarom so se sesule streha in lesene etaže. Obnova je tekla letih od leta 1957 do 1960, ko so rekonstruirali strešno konstrukcijo in kritino.

Leta 1974 je bila obnovljena tudi fasada. Na zahodni in jugovzhodni strani sta na višini ca 4-5 m vzdana odlomka rimskodobnih marmornih nagrobnikov.

Sodni stolp je pomemben spomenik utrdbene arhitekture in nepogrešljivi element zahodne mestne vedute s srednjeveškim obzidjem.

Obseg spomenika:

parc. št. 2009 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavba št. 2266 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 28. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Srednja šola za gostinstvo in turizem, EID 1-07560**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Stavba nekdanje Dekliške ljudske in meščanske šole je bila zgrajena ob Cankarjevi ulici (Cankarjeva 5) leta 1917 po načrtih Mestnega stavbnega urada iz leta 1913 (arhitekt stavbe ni znan). Izvedli so jo arhitekt Rudolf Kiffmann in gradbeno podjetje Janesch & Schnell iz Gradca. Do leta 2011 je bila v stavbi Osnovna šola Ivana Cankarja, danes so v obnovljeni šoli prostori Srednje šole za gostinstvo in turizem.

Stavbna celota je premišljeno oblikovana glede na padajoče zemljišče in relativno ozko ulico. Fasadni niz je sestavljen iz štirih nesimetričnih delov, stranska dela sta zaključena s trikotnima čeloma, v katerih so reliefi z deklinškimi sprevodi. Osrednji del je poudarjen s polkrožno zaključenim portalom na stebrih, ki nosijo segmentni lok, okrašen z rožnim grmom, ki poganja iz dveh vaz. Vratnice portala krasi secesijska kovana mreža. Fasado krasijo tudi reliefi z vzgojno ikonografijo. Nad pritličjem so štirje majhni reliefni prizori iz Grimmovih pravljic (Rdeča kapica, Trnuljčica, Pepelka in Sneguljčica), na reliefih na trikotnem strešnem čelu na desnem stranskem delu stavbe so upodobljene deklice na poti v šolo. Med okni prvega nadstropja so reliefi s cvetličnimi lončki. Južno fasado poudarja relief, ki prikazuje idilično pokrajino – vasico z gotsko cerkvijo ob vznožju hriba. Nad prizorom je polje s sončno uro, ob katerih sta prizora s kmečkimi opravili. Reliefi poudarjajo namen šole, dekliško vzgojo in delovne navade.

Slogovno gre za kombinacijo novega realizma, secesije in domačijskega sloga. Novi realizem se kaže v kubičnosti mas, osnovni tektoniki in arhitektonski fasadni členitvi, secesija je omejena na posamezne detajle zunanjščine in notranjščine, domačijski slog pa se kaže v vzgojni ikonografiji reliefnih prizorov. Tlorisna zasnova je še povsem v skladu s tradicijo historizma.

Reprezentančna stavba pomembno soustvarja mestno podobo in podobo ulice. Stavba je ena zmed prvih stavb v Mariboru, kjer so opustili navezovanje na historične sloge in je znanilka novih gradbenih principov.

Obseg spomenika:

parc. št. 1184 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavba št. 1145 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 5. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Stanovanjska bloka Metuljček, EID 1-07536
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Trietažna stanovanjska bloka z blago dvokapnico sta tako zaradi urbanističnih kot oblikovalnih ter konceptualnih kvalitet izjemno delo. Arhitekt Rudi Zupan je z zasnovo razvil nov tip večstanovanjskega bloka. Pri obeh v diagonali postavljenih stavbah, ki sta bili zgrajeni v letih 1954-1958, se ponavlja tloris, ki spominja na metulja: sestavljata ga (stanovanjski) krili, ki ju spaja trup - osrednja stopniščna vertikala. Vsako stanovanje ima zunanji dostop preko odprte galerije. Umestitev obeh blokov je domiselna in praktična, prav tako k njima spada ureditev okolice kot tudi zidane garaže.

V okviru večstanovanjske tipologije velja oblikovanje obeh blokov "Metuljček" za eno najizvirnejših slovenskih arhitekturnih del druge polovice 20. stoletja.

Obseg spomenika:

parc. št. 1084/10, 1084/102, 1084/103, 1084/104, 1084/105, 1084/106, 1084/107, 1084/108, 1084/109, 1084/110, 1084/111, 1084/112, 1084/113, 1084/114, 1084/115, 1084/116, 1084/117, 1084/118, 1084/12, 1084/60, 1084/61, 1084/62, 1084/63, 1084/64, 1084/65, 1084/66, 1084/67, 1084/68, 1084/69, 1084/70, 1084/71, 1084/72, 1084/73, 1084/74, 1084/75, 1084/76, 1084/77, 1084/78, 1084/79, 1084/87, 1084/88, vse k. o. 681 POBREŽJE;

stavbe št. 573, 752, vse k. o. 681 POBREŽJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 28. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Stanovanjski blok Jemčev vrt, EID 1-16709
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Poslovnostanovanjska stavba, ki od daleč obvladuje severovzhodni vogal Razlagove in Prešernove ulice, stoji na območju nekdanjega Jemčevega vrta, po katerem je podedovala ime. Premišljeno mestotvorno zaključuje stavbni otok v njegovem vogalu tako, da se umika ter pred njim ustvari manjši trg v zelenju. Blok, zgrajen med leti 1972-1975, je mojstrovina arhitekta Boruta Pečenka. Odlikuje ga izjemna, skoraj skulpturalna kompozicija, ki je sestavljena iz treh delov: oba stranska kraka se navezujeta na višine sosednjih stavb kareja in nadaljujeta stavbni niz, pod kotom 45 stopinj je vanju postavljen najvišji, osrednji del. Kompozicija s stopnjevanjem višin udejanja svojo pomembno lego v mestnem tkivu. Izrazito plastičnost je avtor dosegel z okenskimi in balkonskimi stavbnimi členi ter oglatimi in zaobljenimi vogali, ki jo je po eni strani stopnjeval z motivom konzolno izstopajočih vrhnjih balkonov in stopniščnih vertikal, po drugi pa z estetiko raznolikih površinskih tekstur betona. Delno montažna armiranobetonska stavba ima v celoti betonsko ulično pročelje. Skoraj v celoti stanovanjski blok s trgovskim pritličjem je v svojem skrajno vzhodnem delu, nad dvoriščnim uvozom, namenjen poslovni dejavnosti, kar je avtor nakazal z drugačnim ritmom odprtih in oblikovanja ter tekstur betonske fasade.

Na zahodni fasadi je visoko pozicionirana in zato od daleč vidna forma viva kiparja Janeza Boljke iz leta 1973. Arhitektura in artefakt sta v izjemnem sožitju, saj je plastika iz aluminija, tudi s svojo pozicijo, odličen akcent skulpturalnosti strukturalistične arhitekture vidnega betona.

Poslovnostanovanjski blok Jemčev vrt predstavlja enega vrhuncev slovenske stanovanjske arhitekture zadnje tretjine 20. stoletja. Razen v nekaj segmentih, ki jim bo potrebno ob obnovi povrniti avtentično podobo, je prvotna betonska fasada v celoti ohranjena. Prav tako je ohranjena tlorisna zasnova

notranjščine.

Obseg spomenika:

parc. št. 1005/1, 1005/2, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 933 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 27. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Stanovanjski blok Kopitarjeva 1, Partizanska 53, EID 1-30222

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Petnadstropni stanovanjski blok s trgovskim pritličjem je načrtoval arhitekt dr. Herbert Drofenik, zgrajen je bil v letih 1953-1956. Ulični vogal poudarja odprti severni, konzolni del stavbe, ki sloni na štirih stebrih. Motiv pritličja s stebri se nahaja tudi na vzhodni ulični strani, vendar je skrit za trgovsko izložbo. Prvotno je stavba učinkovala kot da lebdi nad pritličjem, saj so bili vsi obodni stebri vidni.

Fasade členi konzolni rizalit balkonov s pilastri ob steni in pred njimi slopi na zunanji liniji. Poleg zunanjščine je izjemno tudi oblikovanje notranjščine. Tlorisna eliptična zasnova osrednje vertikale s stopniščem je takoj zaznavna, dodatno kakovost predstavlja oblikovanje vhodnega dela s stebrom z leseno oblogo in stopnišča s steklenim svetlobnikom, ki je hkrati že od daleč viden pomemben element oblikovanja stavbnega volumna z ravno streho in prvotno teraso za stanovalce.

Poleg izjemne umestitve v prostor, na stiku ulic, arhitekturo odlikuje detajlno oblikovanje zunanjščine in notranjščine, z izjemno tlorisno zasnovo. Je eno redkih Drofenikovih del pri nas.

Obseg spomenika:

parc. št. 1086 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 867 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 27. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Stanovanjski blok Slovenska 31-35 in Gospejina 14-16, EID 1-30420

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Stanovanjski blok, zgrajen v letih 1972 - 1975, s poslovno-trgovskim pritličjem in podzemno dvoriščno garažo, zaokrožuje kare mariborskega narodnega gledališča in kakovostno sooblikuje ožje mestno jedro. Razgibano zasnovo z motivom balkonskih lož in vrhnjih teras, ki prehajajo v streho, odlikuje detajlno oblikovanje zunanjščine z uporabo fasadne opeke in betonskih elementov ter pločevinaste strehe.

Arhitekt Boris Vede je za gradbeno podjetje Gradis zasnoval avtorsko dovršeno in strukturalistično razgibano stanovanjsko arhitekturo, ki se je odlično vklopila v ožji ambient mestnega jedra.

Obseg spomenika:

parc. št. 1515, 1517, obe k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbi št. 1513, 1542, obe k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 27. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Telekomunikacijski center, EID 1-30423

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Ob mestni magistrali, na urbanistično izpostavljeni lokaciji stika dveh prometnic, je bila sredi dotlej nepozidanega kareja v letih 1982-1985, zgrajena oblikovno jasna in vpadljiva arhitektura glavne stavbe in telekomunikacijskega antenskega stolpa. Telekomunikacijski center je bil od leta 1929 na Slomškovem trgu, za novega pa je bilo izbrano geografsko središče mesta, kjer so se hkrati stikali medkrajevni kabli. Načrti za center iz leta 1981 so delo arhitektke Slave Rojak iz tedanjega biroja Projekt Maribor. Stavbo odlikuje tudi fasadna obloga, ki jo je iz oblikovanih aluminijških pločevin in iz samonosilnih aluminijških elementov načrtoval arhitekt Branko Kraševac. Po dograditvi druge faze do leta 1990 naj bi to postal tudi poštni center. Avtorica je zasnovala tudi sredi 90. let 20. stoletja prizidani del centra s stekleno fasado. Arhitektura telekomunikacijskega centra je z umestitvijo, oblikovanjem in višino kakovostna prostorska dominantna na stičišču glavnih prometnic mesta.

Obseg spomenika:

parc. št. 1667/11, 1667/12, 1667/13, 1667/14, 1667/15, 1667/19, 1667/20, vse k. o. 659 TABOR;
stavbe št. 3629, 4680, 4681, vse k. o. 659 TABOR

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 19. 2. 2026.

Identifikacija spomenika: Maribor - Trgovska hiša Ve-Ma, EID 1-16710**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Med leti 1965 - 1968 zgrajeno trgovsko hišo, blagovnico Ve-ma, je projektiral arhitekt Borut Pečenko in zanj prejel nagrado Prešernovega sklada leta 1971. Stavba v pešaški coni starega mestnega jedra oblikuje vogal Gosposke in Jurčičeve ulice in se prilagaja volumnu sosednjih objektov. Pritličje je popolnoma stekleno. Nošena fasada obeh etaž konzolno lebdi nad njim. Sestavljena je iz vertikalnih pasov poliranega kamna in steklenih površin z inox polnili. Princip neodvisnega fasadnega plašča poudarja vidno vijačenje kamnitih plošč in odprt vogalni zaključek obeh ploskev.

Vogalno arhitekturo odlikuje stekleno pritličje, ostala nadstropja pa obešena fasadna obloga iz poliranega pohorskega granita in iz samonosilnih aluminijastih elementov. Pri zasnovi fasadnih elementov je sodeloval arhitekt Branko Kraševac. V arhitekturno tehnološkem smislu gre za inovativno, skoraj minimalistično stavbo, ki jo odlikuje nevpadaljivost brezčasne elegance, s čimer se je uspela dobro vklopiti v staro mestno jedro.

Obseg spomenika:

parc. št. 1724 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavba št. 1708 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 27. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Tržnica Dominkuševa 5, EID 1-16708**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Pokrita tržnica se programsko in arhitekturno navezuje na pritlični trgovski paviljon z elegantnim odprtim stebriščnim podhodom. Tovrstni paviljoni so bili na lokacijah večstanovanjske pozidave v Mariboru kot spremljevalni program načrtovani od konca 50. vse do 70. let 20. stoletja. Avtor med leti 1958 in 1959 zgrajene pokrite tržnice je Vlado Emeršič. Izvedba je bila tehnološko zahtevna. Pri tržni lopi so uporabili železobetonsko banjasto lupinasto konstrukcijo, podprto z železobetonskimi stebri. V preseku je streha sestavljena iz zaporednih plitvih prečnih lokov, položenih na armiranobetonske tramove.

Konstrukcija, ki je značilna za industrijske objekte, je v tem primeru uspešno aplicirana kot elegantna

funkcionalistična arhitekturna rešitev pokrite tržnice v navezavi na trgovski paviljon.

Obseg spomenika:

parc. št. 1066/1, 1066/2, 1066/3, 1066/4, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavbe št. 748, 2420, 2760, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike, varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 6. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Umetnostna galerija Maribor, EID 1-06168

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna palača pozidana na pravokotnem tlorisu med Orožnovo, Gospejno in Strossmayerjevo ulico ima fasade sedem in tri osne. Na južni strani je z nadstropnim klasicističnim veznim traktom, okrašenim s toskanskimi polstebri in pilastri, povezana z leta 1782 opuščeno poznobaročno samostansko cerkvijo celestink. Fasade so v pritličju plastično rustificirane, nadstropje pa poudarjajo elegantne klasicistične okenske obrobe. Palačo so zgradili v letih 1845 in 1846 za podjetnika Carla Gerdesa iz Lübecka, ki je posloval s kavnimi nadomestki. V opuščeni celestinski cerkvi je uredil tovarno, ob njej pa zgradil palačo po načrtih priznanega graškega arhitekta Josepha Hasslingerja. Leta 1880 je palača prešla v last barona Hermana Goedel-Lannoya, ki se je istega leta lotil celovite prenove notranjščine po načrtih stavbenika Andreasa Tschernitschka. Reprezentativne bivalne prostore v prvem nadstropju so takrat na novo opremili s kakovostnimi lesenimi kasetiranimi stropi, lesenimi portali med posameznimi sobanami, parketi in lončenimi pečmi. Istočasno so historistično spremenili tudi nekdanjo celestinsko cerkev, ki so ji porušili obok in jo vertikalno predelili na dva dela. V zgornjem prostoru so uredili slavnostno dvorano palače, ki jo je leta 1882 in 1883 figuralno poslikal v Gradcu delujoči furlanski slikar Francesco Barazzutti iz Humina. Med letoma 1951 in 1953 so palačo preuredili za potrebe Umetnostne galerije Maribor po načrtih arhitektov Jaroslava Černigoja in Saša Deva. Palača Goedel-Lannoy je najbolj razkošna in najlepša poznoklasicistična palača v Mariboru, poslikava v slavnostni dvorani pa sodi med najpomembnejše posvetne historistične poslikave na Slovenskem.

Obseg spomenika:

parc. št. 1603, 1604, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavbe št. 1724, 1776, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 6. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Unionska dvorana, EID 1-08949
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Na začetku graškega predmestja je leta 1845 nastala Tappainerjeva pivovarna. Leta 1861 jo je kupil Tomas Goetz iz Wurttemberškega. Od takrat pa do I. svetovne vojne je bila to vodilna pivovarna v Mariboru, ki se je kmalu razširila na ves prostor med Maistrovo, Partizansko in Prešernovo ulico ter Ulico heroja Staneta.

Med letoma 1909 in 1911 je bilo v sklopu pivovarne zgrajeno poslopje palače s t.i. Goetzovo dvorano, ki je bila v tistem času največja dvorana za prireditve v Mariboru. Leta 1926, ko se je pivovarna pridružila pivovarni Union, je dvorana dobila ime Unionska dvorana, ki se je ohranilo vse do danes.

Stavba je delo arhitekta Adolfa Baltzerja in velja za eno njegovih najboljših arhitekturnih stvaritev. Stavba je bil zgrajena kot dvotraktno dvonadstropno poslopje z veliko reprezentativno prireditveno dvorano, manjšimi dvoranami in pomožnimi prostori. Zunanjščina je oblikovana dokaj utilitarno in je obdana z mlajšimi prizidki – z dvema fasadama se objekt naslanja na sosednji stavbi, prav tako pa glavno fasado zakriva prizidek Kinogledališča (Branko Kocmut, 1967/1969). Kinogledališče je bilo nadzidano po

projektih Tomaža Kanclerja iz leta 2006.

Po II. svetovni vojni so kompleks pivovarne podrli - ohranilo se je le poslopje palače z dvorano. Velika osrednja dvorana za društvene in kulturne prireditve je opremljena z odrom, galerijo, stranskima balkonoma ter bogato okrašena z neobaročnimi štukaturami in lestenci. V kletni etaži se nahaja prostor nekdanje pivnice – stene in strop so okrašeni s štukaturo – na stenah je upodobljenih deset prizorov iz gostilniškega življenja, ki so obdani s cvetličnim okvirjem. V stavbi so imela sedež različna glasbena in filharmonično društvo.

Neobaročna stavba je ena izmed zadnjih pomembnih stavb historistične arhitekture v Mariboru. Palača ima tudi veliko kulturno – zgodovinsko vrednost.

Obseg spomenika:

parc. št. 1199/1, 1199/2, 1199/3, 1199/4, 1199/5, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 1276, 1326, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 7. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Univerzitetna knjižnica Maribor, EID 1-30419

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Stavba knjižnice je v staro mestno jedro umeščena z izjemnim občutkom za prostor in obliko, navezuje se na okoliško pozidavo, hkrati pa je oblikovno usklajena z rektoratom mariborske univerze, kar ji, kot univerzitetni knjižnici, daje še dodaten pomen. Kakovost se razbira tudi v tlorisni zasnovi, ki je prilagojena vsebini in hkrati primerno monumentalna za hram učenosti. Stavba ima dve kletni etaži, pritličje in 4 nadstropja. Zasnova sedemetažnega objekta, velikega nad 10000 m², je bila holskega tipa v smislu fiksne vertikale in modularnega sistema, ki je omogočal spreminjanje notranje razporeditve in je bil nujen zaradi hitrih sprememb v knjižničnem poslovanju. Poleg klasične čitalnice je bilo načrtovanih veliko število manjših boksov za individualni študij in manjši prostori za debatne skupine. V pritličju so bili poleg foajaja načrtovani tiskarna, knjigoveznica, fotolaboratorij, lokali, servisne dejavnosti ter otroško varstveni proctor, v dvoetažni kleti pa skladišče in zaklonske.

Lokacija za Univerzitetno knjižnico Maribor je bila v kareju med Orožnovo, Gospejino in Slovensko ulico predvidena že v urbanističnih načrtih iz leta 1963, nahajala naj bi se ob »študentski magistrali«, kakor so načrtovalci poimenovali eno glavnih prometnih žil mesta. Maketa je bila prvič predstavljena leta 1978, knjižnica je bila zgrajena v letih 1986-88. Avtor interpolacije je Branko Kocmut z ekipo iz biroja Komunaprojekt, interier je oblikoval Mirko Zdovc. Pri projektu je s fasadno oblogo iz samonosilnih aluminjskih elementov sodeloval tudi arhitekt Branko Kraševac.

Z oblikovanjem stavbne mase in elementov zunanjsčine je avtor skušal slediti spomenikovarstvenim iztočnicam, urbanističnim zahtevam in potrebi po svetlobi, uspel pa je presežek zadanega ne le »s korekcijo historičnega ambienta«, kakor je menil avtor sam, temveč z urbanistično nadgradnjo osrčja mestnega jedra. Knjižnica je vrhunsko oblikovana karejska interpolacija "mariborske arhitekturne šole", za katero sta značilna racionalnost in kontekstualizem.

Obseg spomenika:

parc. št. 1536 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1649 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 27. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Velika kavarna, EID 1-06076

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Vogalna štirinadstropna stavba stoji na zahodnem delu vstopa na most čez Dravo. Pokriva jo mansardna opečna streha. Glavno tržno fasado členi sedem okenskih osi in trikotno trapezasto čelo nad osrednjimi tremi osmi. Pritličje in prvo nadstropje oblikujejo velike steklene površine, ki osvetljujejo notranjost.

Veliko kavarno sta leta 1913 na mestu dveh starejših stavb zgradila mlinarska podjetnika Jožef in dr. Rudolf Franz. Stavbo z imenom Terezijin dvor (Teresienhof) so postavili po načrtih Rudolfa Kiffmana in Lea Czernya iz Gradca in sodi med arhitekture stvarnega sloga z nekaterimi secesijskimi primesmi. Pred drugo svetovno vojno in po njej je bila v njej kavarna (od tod ime Velika kavarna), konec 90. let preteklega stoletja so kavarno preoblikovali v igralnico, trenutno je samo delno v uporabi za trgovsko gostinsko namembnost. Ves čas obstoja je bila stavba priljubljeno zbirališče in središče družabnega življenja v Mariboru.

Obseg spomenika:

parc. št. 1980 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 2151 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 27. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Vetrinjski dvor, EID 1-06234

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Vetrinjski dvor tvorijo trije trakti – zahodni (ulični), severni in vzhodni dvoriščni trakt, razteza se med Vetrinjsko ulico na zahodu, Ulico slovenske osamosvojitve na vzhodu, Grajskim trgom na severu in trgom Borisa Kraigherja na jugu.

Štiriosno ulično fasado členi polkrožni portal z dvokrilnimi, s pločevino obitimi lesenimi vratnicami, nad njim se dviga zalomljeno, školjkasto oblikovano, profilirano čelo, v katerem se nahajata grba grofov Breunerjev. Pritličje z naknadno vzpostavljenimi izložbenimi odprtinami je izvedeno v rustiki.

Nadstropje je členjeno s pilastrsko arhitekturo, ki nosi podstrešni venec z rahlo profilirano ornamentiko. Pokončno pravokotne okenske odprtine s profiliranimi okvirji krasijo v parapetih razgibana baročna polja, nad karnisami se pojavlja enak, školjkasto oblikovan motiv kot na portalom. Severna fasada severnega trakta ima skrajno zahodno os oblikovano identično z ulično fasado – rustika s polkrožno zaključenim portalom in letnico 1830 v pritličju ter nadstropno okno, ki je umeščeno med dva pilastra. Sicer gladko fasado zaključuje profiliran podstrešni venec. Vzhodna fasada vzhodnega trakta je pozidana na srednjeveškem mestnem obzidju. Dvoriščne fasade so gladke, s konkavnim podstrešnim vencem. V nadstropju dvoriščne fasade zahodnega trakta so prezentirani ostanki gotskega portala, ki je vodil v prostor kapele, ostanki gotskega krogovičja ter gotsko okno.

Fragmentarno so ohranjene tudi nekdanje poslikave. Dvokapne strehe so krite z opečno kritino bobrovcem.

V notranjščini je podkleten le manjši del severnega trakta, kamor vodijo kamnite stopnice, in je mešane, kamnito – opečne gradnje.

Vsi pritlični prostori so obokani, vključno z dovozno vežo, ki jo pokriva križni obok in ima deloma ohranjen originalni kamniti tlak.

Zgradba sodi med najpomembnejše hiše v Mariboru. Kljub baročni preobleki sega njen kontinuirani gradbeni razvoj v prvo četrtino 13. stoletja (1220). Najstarejši del kompleksa predstavlja zahodni trakt, ki skriva za svojimi zidovi zametke prvotne srednjeveške hiše. Vetrinjski samostan je po odkupu stavbo povečal in jo spremenil v dvor. V 14. stoletju (1345) je v njem uredil dvorno hišno kapelo, kar dokazujejo ostanki gotskega okna s krogovičjem na podstrešju zahodnega trakta. V 16. stoletju (1550) je bil k zahodnemu traktu prizidan del severnega trakta, v 17. stoletju je sledila pozidava južnega dvoriščnega trakta. Leta 1709 preide Vetrinjski dvor iz samostanske v plemiško posest. V tem času so zahodni trakt opremili z baročnimi fasadami in pozidali vzhodni trakt z nadstropno dvorano, kjer je od leta 1785 do leta 1806 domovalo prvo mariborsko gledališče. V 19. stoletju je bil dograjen lesen neoklasicistični hodnik s kamnitim tlakom (skrilaste plošče), ki obteka nadstropje dvorišča, kompleks je prešel v meščanske roke. Objekt je bil v celoti obnovljen leta 2009.

Na ploščadi pred stavbo je forma viva ameriškega kiparja Bradforda Gravesa iz leta 1970. Območje spomenika odlikuje jasen in inovativen koncept, ki se odraža v harmoniji med zunanjimi ambientni in arhitekturo.

Obseg spomenika:

parc. št. 1356/1, 1356/2, 1357/1, 1357/3, 1357/4, 1357/5, 1357/6, 1357/7, 1357/8, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 1631, 1644, 2573, 2808, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 24. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Visoka ekonomsko komercialna šola, EID 1-07552

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Stavba razgibanega tlorisa in višinskih gabaritov se odlično prilagaja historističnemu značaju kareja, in ga glede na funkcijo in vogalno pozicijo tudi primerno poudarja. Sestavljena je iz dveh delov.

Šestetažni trakt s pisarnami in kabineti se na vzhodu navezuje na historično pozidavo in njegov stavbni niz inovativno zaključuje s prečno fasado. V nižjem delu so bile predvidene predavalnice, knjižnica, računski center in restavracija. Nadstropni vhodni del s steklenim pročeljem v kombinaciji z betonom ustvarja monumentalni vhodni poudarek. Stavbna kompozicija je umaknjena z uličnega vogala tako, da je vzpostavljen subtilen urbani javni prostor, ki ga nadgrajuje zunanja ureditev s forma vivo kiparke Mojce Smerdu iz leta 1983.

Avtor arhitekture, zgrajene v letih 1971-74, je arhitekt Borut Pečenko. Bogato oblikovana zunanjsčina se odlikuje s fasado iz vidnega betona in oblogo iz samonosilnih aluminijjskih elementov s parapetnimi zunanjimi ploščami iz litega aluminija. Avtor projekta fasadne obloge je arhitekt Branko Kraševac.

Notranje oblikovanje je delo arhitekta Mirka Zdovca. Tako zunanjsčina kot notranjsčina sta izjemno delo mariborske arhitekturne šole.

Obseg spomenika:

parc. št. 1176, 1177, 1180/1, 1180/8, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 1098, 1104, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 20. 2. 2026.

Identifikacija spomenika: Maribor - Višja ekonomsko komercialna šola, EID 1-14288

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Stavba Višje ekonomske šole na inovativen način oblikuje zeleni vogal med Prešernovo in Razlagovo ulico. Arhitekturo z razgibanimi gabariti odlikuje suptilno razmerje med volumni stavbe kot absolutnim in ambientom kot relativnim prostorom. Zasnovi, ki se stopničasto spušča proti vogalu, dominira na slopih lebdeč volumen glavne predavalnice, ki že od daleč poudarja glavno fasado in lego njenega vhoda. Členjenost uličnega stavbnega bloka uravnoteža polna fasada glavne predavalnice, katere edini in hkrati dodatni poudarek je konzolni balkon. V tlorisni zasnovi se na osrednji del navezujejo po tri predavalnice. Avtor arhitekture, zgrajene v letih 1960-62, je bil Branko Kocmut, oblikovalec notranje opreme pa Mirko Zdovc. Sgraffito z naslovom Merkur je delo mariborskega akademskega slikarja Janeza Vidica iz leta 1962.

Na ploščadi pred stavbo je forma viva ameriškega kiparja Bradforda Gravesa iz leta 1970. Območje spomenika odlikuje jasen in inovativen koncept, ki se odraža v harmoniji med zunanjimi ambientni in arhitekturo.

Obseg spomenika:

parc. št. 1188, 1191/1, 1191/2, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavbe št. 1101, 2333, 2777, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 24. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Vodni stolp, EID 1-00445

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Vodni stolp so zgradili v veliki rekonstrukciji mestnega obzidja, ki je sledila uveljavitvi strelnega orožja po letu 1523. Pozidali so ga leta 1555 pod vodstvom italijanskih gradbenikov Domenica in Andree de Lallo, Valentina Trevene in Pietra Antonia Pigrata. Renesansna bastija je zgrajena na peterokotnem tlorisu, enonadstropna, fasade so preproste, funkcionalne, členjene le s paličastim mejnim zidcem in strelnimi linami v kamnitih okvirjih. Zidovi so nekoliko nagnjeni navznoter. Podstrešnega venca ni, zid je pod streho zaključen z vrsto klesancev. V stolp vodi dvojne vrat v kamnitih okvirjih. Leta 1967 se je zaradi zaježitve dvignila gladina reke Drave za 2 metra. Takrat so celoten Vodni stolp dvignili, načrte za svojevrsten in zahtevni inženirski podvig je pripravil v.g. tehnik Jože Požauko.

Zaradi svoje monumentalne arhitekture in izpostavljene lege ob reki Dravi je postal eden od simbolov Maribora. Njegova največja kvaliteta je v ohranjenosti utrdbene arhitekture, ki je zadržala svojo funkcionalno in likovno podobo od nastanka do danes.

Obseg spomenika:

parc. št. 2179 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavba št. 2308 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 24. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Vrtec Jožice Flander, EID 1-30422
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvonadstropni vrtec arhitekta Draga Klemenčiča ima pahljačast tloris, pahljačasto se stopnjuje tudi oblikovanje volumna. Arhitekturna kreacija je izjemna tudi zaradi kombinacije z aluminijско pločevinasto fasadno oblogo. Slednja kot poveznjena kapa oziroma streha, na glavni, vhodni strani stavbe, sega do tal, na nasprotni, ki meji na igrišče, pa je fasada členjena z balkoni. V vrtec vodita dva vhoda, v notranjosti sta centralni stopnišči z nanizanimi prostori, obe polovici zasnove se stikata, med njima je v pritličju dvorana.

Ob višjem delu vrtca je nižji, montažni tipski "Marlesov" del vrtca, ki arhitekturno nima tolikšnih kvalit, je pa v prvotni podobi, še preden je leta 2014 prišlo do energetske sanacije in nove fasadne obloge z novimi barvami, bilo mogoče iz ptičje perspektive brati povezavo motiva rdečih pločevinstih streh obuličnega, višjega in ob njega prislonjenega pritličnega montažnega dela, kar je v tlorisu in barvah asociiralo na igračo zmaja v vetru.

Žal je igrivost in smiselnost prvotne zasnove in detajlov fasade z zadnjo energetsko sanacijo začasno izgubljena, vendar jo je mogoče glede na ohranjeno dokumentacijo ob prihodnji prenovi ponovno vzpostaviti, vključno s kakovostjo kontrasta vertikale sten iz fasadnega betona in čeznje poveznjene strukturirane temno rdeče strehe iz aluminijeve pločevine.

Vrtec, ki je bil v letih 1979 -1980 zgrajen s sredstvi II. samoprispevka, je eden najboljših strukturalističnih, malodane futurističnih oblikovalskih dosežkov v arhitekturi mesta.

Obseg spomenika:

parc. št. 1786/1, 1786/2, 1833/2, 1833/3, 1834, vse k. o. 659 TABOR;
stavbe št. 2549, 2610, vse k. o. 659 TABOR

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 24. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Zavarovalnica Triglav, EID 1-30414

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Za zavarovalno skupnost Triglav je bila na prazni površini sredi mesta v letih 1978 -1979 zgrajena devetnadstropna poslovna stavba Zavarovalnica Triglav (kasneje Zavarovalnica Maribor, Zavarovalnica Sava). Dodatna kakovost arhitekture je umaknjenost zavarovalniške palače z uličnega niza. Pred njo je urejen vhodni plato, ki učinkuje kot manjši zazelenjeni trg, ki poudarja monumentalnost arhitekture in pripomore k prostornosti sicer majhne parcele. Avtorica arhitekture je bila arhitektka Slava Rojak. Zunanjščini daje poseben učinek obešena fasadna obloga iz elementov, ki so izdelani iz litega aluminija in učinkujejo kot likovno strukturirana a mogočna, monolitna fasadna opna. Avtor projekta fasade je bil arhitekt Branko Kraševac. Sočasno so bile grajene dvoriščne podzemne garaže, izveden je bil tudi projekt ureditve okolja.

Poslopje zavarovalnice je v mesto tik pred koncem 70. let zaneslo velemestni duh poslovne stavbe centralne poslovne cone, seveda prirejene mariborskemu merilu. Njena eleganca je preprosta in pravzaprav brezčasna.

Obseg spomenika:

parc. št. 1185/5 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1274 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 24. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Zdravstveni dom dr. Adolfa Drolca, EID 1-30413

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Interpolacija zdravstvenega doma zapolnjuje kare med Ulico talcev in Vošnjakovo ulico, na zahodu in vzhodu ter severu. Povsem sodobna strukturalistična, višinsko razgibana arhitektura, s fasado iz aluminijastih plošč in delno vidnega betona, načrtovana in zgrajena v letih 1979 -1982, je bila odlično vpeta v urbani kontekst, vključno z ureditvijo okolice in dostopov. Kljub omejenosti parcele se je interpolacijska arhitektura z razgibanim vrhnjim delom uspela izogniti anonimnosti. Premišljena sta tudi notranja razporeditev in oblikovanje. Avtorja sta bila arhitekta Borut Pečenko in Drago Klemenčič, avtor projekta fasadne obloge iz oblikovanih aluminijastih pločevin in aluminijastih oken je bil arhitekt Branko Kraševac. Žal fasade kazijo zunanje enote klimatskih naprav, ki jih bo ob profesionalni ureditvi prezračevanja potrebno odstraniti. Konstrukcija in oblikovanost zunanjega volumna se odražata tudi v tlorisih in oblikovanju notranjščine, ki je prav tako avtorsko zasnovana.

Obseg spomenika:

parc. št. 1225/3, 1226/1, 1226/2, 1227, 1230/5, 1241/1, 1241/2, 1241/3, vse k. o. 657 MARIBOR- GRAD;

stavbe št. 1518, 1538, 1568, 1599, 2768, 2774, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Čeligijev stolp, EID 1-06260

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Čeligijev stolp je edini ohranjeni med štirimi kvadratastimi stolpi, ki so prvotno stali v severni stranici mestnega obzidja. Pokriva ga strma, piramidasta streha. Mariborčanom je znan kot Čeligijev stolp, imenovan po zadnjem lastniku. V preteklosti je bil poimenovan tudi Sodni, Mučilni, Močni, Črni in Gambrinov stolp. Zgrajen je bil okoli leta 1460 in je ohranil vse značilnosti romanskih obrambnih stolpov z zaprtim kvadratnim tlorisom in izjemno višino, kakršni se na Slovenskem žal niso ohranili. Je razmeroma dobro ohranjen, ker ni doživel pomembnejših kasnejših prezidav, z izjemo obokov v pritlični etaži in nekaterih odprtih na fasadah.

Stolp predstavlja izjemno kvaliteto v slovenskem spomeniškem gradivu, ker je eden najlepših ohranjenih srednjeveških obzidnih stolpov v Sloveniji. Posebno vrednost mu dajejo tudi lesene stropne, oziroma talne konstrukcije, ki so se ohranile v njegovi notranjščini. V letih 2020-2022 je bil v celoti obnovljen.

Obseg spomenika:

parc. št. 1474/5 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1381 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 22. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Železniška postaja, EID 1-11623**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Današnja železniška postaja je bila zgrajena na mestu prvotne železniške postaje iz leta 1846, ki je bila porušena zaradi bombnih napadov zavezniških sil. Nepoškodovan, v izvorniku, je ostal le objekt tovarne postaje, ki predstavlja s svojim značilnim podolgovatim tlorisom, z »žagastim« peronskim delom ter s centralno vzdignjeno upravno stavbo, enega najlepših ohranjenih tovrstnih objektov v Sloveniji.

Novi mariborski kolodvor predstavlja prvi veliki arhitekturni podvig v povojni obnovi mesta. Postajo sta načrtovala projektanta tedanje mariborske podružnice Slovenija projekta Milan Černigoj in Dušan Černič v letih 1949 – 1953, gradbeno dovoljenje je bilo pridobljeno leta 1955, uporabno pa leta 1957. Železniška postaja je z urbanističnega in arhitekturnega vidika pomembna stavba. Kot monumentalen objekt obvladuje širši kontekst območja vzdolž centralne mestne prometnice - Partizanske ceste, obenem pa zaključuje os Razlagove ulice, ki z razširitvijo v park formira in kultivira prostor pred postajo.

Arhitekturo postaje dojemamo kot monumentalno, izrazito horizontalno kompozicijo volumnov, zleknjenih vzdolž železniške proge, ki jo kot protiutež poudarja vertikala stolpa z uro. Fasade so obložene z belimi gladkimi ploščami iz apnenca, njih raster je avtorsko oblikovan. Zaradi neravnega terena in zaradi različnih višin notranjih prostorov, je stavbna masa višinsko razčlenjena. Linearni zasnovi stavbnih volumnov halla, uprave in nadstrešnice, sledijo tudi členitve nivojev. Prostor vhodne avle z blagajnami je v notranjosti zasnovan kot velika, visoka osrednja dvorana s širokimi stopnicami, bazilikalno svetlobo, s kamnitim ornamentiranim tlakom. Narejena je po vzoru velikih postaj 20. stoletja, med katerimi je najslavnejši primer rimska postaja Termini. Na ulični strani je na volumen osrednjega halla ob glavni vhod subtilno pripeta elegantna zasnova tanke ravne nadstrešnice na gobastih stebrih, ki ustvarja prvi plan in tako v merilu pešca povezuje kompozicijo višjih objektov v ozadju. Na obeh straneh glavnega vhoda sta v nadstrešnici oblikovani odprtini, skozi njimi so prvotno rasli visoki topoli, ki so pomenili poudarek glavnega vhoda kot vertikalni, zeleni in živi pendant beli horizontali arhitekture. V vsej stavbi, vključno s podhodi in hodniki, so ohranjeni primarni tlaki in obloge iz kamna in teraca, prav tako tudi, povečini hrastovo, notranje stavbno pohištvo. Delno je ohranjena prvotna oprema, še posebej je pomembna pisarna na peronski strani, v kateri je primarni ambient s prvotnim pohištvom in stenski oblogami. Na peronski strani je poleg same arhitekture pomembno primarno oblikovanje armiranobetonskih peronskih nadstreškov. Kvaliteten element so tudi avtorsko členjena okna iz teraca in redko ohranjena primarna hrastova okna.

Čeprav jo je avtor zasnoval v duhu internacionalnega funkcionalizma, mariborska železniška postaja izraža nekaj več od same funkcije prometnega terminala: je reprezentančen objekt tedaj nove družbene ureditve, kar je glede na položaj Maribora ob meji prav gotovo morala izkazovati svojo moč. Na severni strani celotno kompozicijo postaje nekoliko kazi v zadnji četrtini 20. stoletja prizidan višji objekt.

V neposredni bližini postaje stoji tudi Spomenik padlim železničarjem v NOB. Spomenik predstavlja pet metrov visoko vertikalno abstraktno kompozicijo, izdelano iz kombinacije varjenega železa in betona oziroma teraca, ki ga je avtor akademski kipar Slavko Tihec v sodelovanju z arhitektom Černigojem postavil leta 1962.

Obseg spomenika:

parc. št. 36/1, 36/2, 36/3, 671, 672, 674, 675, 676, 678, 679, 680, 682, 683, 684, 685/1, 685/2, 685/3, 688, 689, 690, 696/1, 696/10, 696/11, 696/12, 696/13, 696/14, 696/15, 696/16, 696/17, 696/2, 696/3, 696/4, 696/5, 696/6, 696/7, 696/8, 696/9, 698/10, 698/11, 698/12, 698/13, 698/14, 698/15, 698/5, 698/6, 698/9, 699, 701, 71, vse k. o. 655 MELJE,
parc. št. 2204, 2205, vse k. o. 657 MARIBOR- GRAD;
stavbe št. 936, 961, 2418, 2715, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD,
stavbe št. 44, 64, vse k. o. 655 MELJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 11. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Železniška postaja Studenci, EID 1-29474

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dolgo poslopje železniške postaje, imenovano tudi Koroški kolodvor, je nastalo v sklopu gradnje proge Južne železnice med Mariborom in Beljakom med letoma 1861–1863. Postavili so ga na severni strani proge ob razsežnem kompleksu železnih delavnic na Studencih, ki so prav tako nastale po načrtih arhitekta Wilhelma Flatticha. Sestavljeno je iz pravokotne dvonadstropne enajstosne osrednje stavbe, ki ima ob straneh simetrično prizidana stavbna niza, v vsakem sta dve zaporedno postavljeni različno veliki paviljonski stavbi s čakalnico, skladišči in stanovanjskimi prostori za železničarje. Čelna fasadna razporeditev je vpeljala novo napredno oblikovanje z ometanimi in neometanimi opečnimi elementi, ki jih vidimo tudi na bližnjih hišah novega dela železničarske kolonije. Obe daljši fasadi sta na straneh poudarjeni s plitkima trisnima rizalitoma. Po drugi svetovni vojni so zahodni del kompleksa povečali ter tako okrnili prvotno simetrično zasnovo.

Sestavni del kolodvora je tudi stanovanjska železničarska hiša (Valvazorjeva 15) na skrajnem vzhodnem robu in na zahodnem robu vodni stolp z ohranjenimi prvotnimi elementi (vodni zbiralnik, kotel, napeljave...).

Po končani I. svetovni vojni leta 1918 in določitvi novih državnih meja je trasa koroške železnice izgubila svoj značaj, s tem pa se je tudi zmanjšalo število vlakovnih kompozicij. Kljub temu, da je na zahodni strani nadzidan novejši objekt, se nam ostala gradbena substanca kaže v svoji prvotni podobi.

Obseg spomenika:

parc. št. 2869/1, 2869/2, 2869/3, 2870/1, 2870/2, 2870/3, 2871/1, 2871/2, 2872, vse k. o. 659 TABOR;
stavbe št. 137, 144, 208, 4289, vse k. o. 659 TABOR

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike, varstveni režim za stavbe ter varstveni režim za druge objekte in naprave.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 4. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Židovski stolp, EID 1-06255
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvonadstropni Židovski oziroma Judovski stolp so zgradili ob prvi večji obnovi mestnega obzidja v letih 1460 – 1470. Takrat je v skladu s sodobno obrambno tehniko nastalo več obrambnih stolpov ob severni stranici obzidja in na jugovzhodnem vogalu. Pozidan je na tradicionalnem, srednjeveškem kvadratnem tlorisu in je bil prvotno pokrit s štirikapno strmo streho. V 19. stoletju so zamenjali streho z današnjo

čopasto in majhne strelne line povečali v večja okna.

Skupaj z ohranjenim delom obzidja priča o veličini in mogočnosti mestnega obrambnega sistema in je nepogrešljivi del južne vedute. V stolpu danes deluje edina stalna slovenska Fotogalerija.

Obseg spomenika:

parc. št. 1966 k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 2710 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Žitno skladišče, EID 1-30411

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

V sklopu nekdanjega vojaškega oskrbovališča med Koroško železniško progo in Jezdarsko ulico, nasproti nekdanje konjeniške vojašnice na Taboru, so med letom 1889 in 1891 zgradili tudi žitno skladišče, imenovano tudi skladišče za moko (Mehldepot). Mogočno trinadstropno 3 x 10 osno poslopje je na zunanjsčini povsem nečlenjeno. Ohranjena so prvotna okna s polkni. V notranjščini ima v vseh etažah neometane lesene tramovne stropne, ki so oprti na lesene podpornike. Stavba se je kljub drugotni namembnosti po letu 1991 ohranila do danes brez bistvenih sprememb. Notranji prostori so povezani s centralnim stopniščem, prav tako je v notranjosti delno ohranjeno tovarno dvigalo.

Ohranjena mogočna stavba žitnice je priča nekdanjega vojaškega oskrbovališča in vseh vojašnic, ki so zrasle v mestu konec 19. in začetek 20. stoletja, ter predstavlja enega redkih tovrstnih objektov pri nas.

Obseg spomenika:

parc. št. 900/7 k. o. 659 TABOR;

stavba št. 1062 k. o. 659 TABOR

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike ter varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 17. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Žički dvor, EID 1-06243
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Kompleks Žičkega dvora tvori stavba dvora, ki stoji na nekdanjem mestnem obzidju in je vključeno v njegovo gradbeno maso.

Žički dvor sestavlja dvoje enonadstropnih med seboj povezanih stavb, od katerih je zahodna na severni fasadi šestosna, vzhodna pa sedmosna. Obe stavbi tvorita proti Dravi atrij, ki ga zapira visok zid. Fasade so deloma še baročno členjene, z ušesastimi okenskimi obrobami in sgrafitnimi arhitekturnimi poslikavami. Notranjost je v pritličju v celoti, v nadstropju pa deloma obokana in skriva celo vrsto izjemnih arhitektonskih kvalitet: mestno obzidje, ki poteka skozi celoten dvor, hišno kapelo, šilasti gotski portal, polkrožni kamniti portal iz okoli 1530.

Žički dvor se v virih prvič omenja leta 1306, vendar je glede na odkrite arhitektonske elemente in lokacijo pozidave, verjetno starejši. Domnevno izvira vsaj iz 13. stoletja, kartuzijani iz Žič pa so prvo posest v mestu prejeli že v 12. stoletju. Dvor so zmeraj upravljali laiki, saj redovna pravila kartuzijancem niso dovoljevala bivanja v mestu. Poslopja so skozi zgodovino širili in dozidavali, tudi čez mejo srednjeveškega obzidja, ki je ostalo ujeto znotraj dvora kot eden od delilnih zidov. Po razpustitvi kartuzijanskega samostana je bila v Žičkem dvoru od leta 1786 nastanjena vojaška oblačilnica, od leta 1835 vojaško sodišče in zapor od leta 1928 pa stanovanja. Današnja podoba dvora je pretežno baročna, vendar je v notranjosti mogoče izluščiti in prezentirati obris prvotnih prostorov srednjeveškega dvora. Severno od Žičkega dvora sta stali pritlični gospodarski poslopji, podolgovatega tlorisa, ki so ju, zaradi dotrajanosti, 2021 podrli.

Kompleks Žičkega dvora se uvršča med najpomembnejše kulturne spomenike v mestu zaradi vedutno izjemno izpostavljene lege na mestnem obzidju, katerega podobo soustvarja in dolge zgodovine, saj stoji na mestu prvotne poselitve Maribora, v neposredni bližini predhodnice minoritske cerkve.

Obseg spomenika:

parc. št. 1995, 1996/2, 1997/4, 1998, 1999/2, 2181/26, 2181/27, 2181/28, vse k. o. 657 MARIBOR- GRAD; stavbe št. 2279, 2280 vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Meljski Hrib - Lohartova zidanica, EID 1-09002

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Ob vznožju razloženega slemenskega naselja, nekoliko pomaknjena od ceste proti pobočju stoji zidanica, ki se v tlorisu zaključuje v obliki črke L. Pokriva jo opečna dvokapnica s čopi. Stavba je s cestne strani visokopritlična. Na obcestni fasadi je vhod v večjo obokano klet. Vhod v bivalni del stavbe je na podolžni strani hiše skozi kamnit, polkrožno zaključen portal, datiran z letnico 1836 v temenskem sklepniku. Hišo členijo leseni izrezljani ganki in veranda. Fasada je členjena s polkrožno zaključenim podstrešnim zidcem, šivanimi robovi in okenskimi obrobami. Veža stanovanjske stavbe je tlakovana z ohranjenimi starejšimi betonskimi ploščicami.

Pritlična stavba, ki se pravokotno naslanja na stanovanjsko hišo je nekdaj rabila kot prostor za stiskalnico za grozdje. Slednja ni več ohranjena. Stavba je tipična, nekoč bogatejša zidanica iz prve polovice 19. stoletja.

Obseg spomenika:

parc. št. 47/18, 47/19, 47/20, 47/6, vse k. o. 654 OREŠJE; stavbe št. 219, 221, 442, 495, vse k. o. 654 OREŠJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja varstveni splošni varstven režim za kulturne spomenika ter varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 5. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Meljski Hrib - Scherbaumov štok, EID 1-09001

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Na slemenu razloženega naselja stoji ob cesti v breg grajena nadstropna stavba podolžnega tlorisa s trapezastim zaključkom. Pokriva jo opečna dvokapnica s polnimi čopi. V nadstropju se odkriva bivalni del. Pritličje, ki je danes preurejeno v bivalne prostore, je nekdaj služilo gospodarski funkciji. Zidanica je v celoti podkletena z veliko obokano vinsko kletjo, ki jo osvetljujejo manjša pravokotna ležeča okna s kovanimi okenskimi križi. Dostopna je skozi kamnit polkrožno zaključen portal z letnico 1730 v sklepniku. Na južnem pročelju in vzdolž vzhodne dvoriščne fasade so vidni ostanki lesenih balkonov, kar nakazujejo še ohranjene dotrajane lesene balkonske konzole. V nadstropju vzhodne dvoriščne fasade ob zaključku zunanega lesenega balkona so ohranjeni ostanki zunanjih sanitarijev z dekorativnimi opečnimi konzolami. Večina stavbnega pohištva je novejša datacije. Le v severnem pritličnem delu je mogoče zaslediti večja dvojna dvokrilna okna z delitvijo kril na tri polja. Fasado členijo vogalni šivani robovi, profiliran strešni in mejni zidec v nadstropnem delu ter šilasto zaključene niše z okenskimi odprtini v pritličju. Slednje so poudarjene z delno ohranjenimi profiliranimi širokimi okenskimi okvirju. Pritlični del, ki je bil nekdaj namenjen gospodarski dejavnosti, ima preprosto zaglajeno fasado, ki jo zaključuje zaokrožen strešni zidec.

Scherbaumov štok predstavlja del bogate arhitekture gosposkih zidanic značilne za vinogradniško zaledje Maribora.

Obseg spomenika:

parc. št. 23, 24, 24/1, 24/2, 26/1, 26/2, 26/3 (vzhodni del parcele), 26/4, 26/5, 26/6, 29, vse k. o. 654 OREŠJE;

stavba št. 9, k. o. 654 OREŠJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja varstveni splošni varstven režim za kulturne spomenika ter varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 28. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Pekre - Cerkev Marije sedem žalosti na Pekrski gorci, EID 1-03103

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Cerkev stoji na vrhu griča Pekrska gorca na zahodnem robu mesta.

Današnja cerkev je naslednica nekdanje pokopališke cerkve sv. Kunigunde, ki je stala ob Pekrskem potoku, ob vznožju Pekrske gorce in se omenja med leti 1629 in 1785. Cerkev sv. Kunigunde je propadla po jožefinskih reformah (po letu 1781). Od leta 1664 je na vrhu griča stal križ, ki ga je med leti 1832 in 1835 nadomestila sedanja cerkvica.

Cerkev je manjša, enoladijska, oblikovana v klasicističnem duhu, tristrano zaključena s slemenskim strešnim stolpičem. Ob straneh tristranega zaključka vhodne fasade sta dve kamniti vazi. Ob severni fasadi cerkve je prislonjena klasicistična Čeligijeva grobnica iz leta 1840, ki jo sestavljata dva stebra, trikotno čelo in trapezasta napisna plošča. Na južni steni je napisna plošča z napisom o postavitvi križa na mestu sedanje cerkve. Napisna plošča, ki je vzdana nad vhodom v cerkev govori o postavitvi sedanje cerkve. V notranjščini je prezbitenij poslikan s freskami furlanskih slikarjev Tomaža Fantonija in Jakoba Brolla iz leta 1865. Tabernakljest oltar je iz časa nastanka cerkve. Tlak je iz betonskih ploščic.

Cerkev predstavlja značilno in nepogrešljivo prostorsko dominantno in vedutni poudarek na zahodnem robu mesta. Celoten grič s cerkvijo in kapelami Križevega pota predstavlja nepogrešljiv sestavni del mestne vedute.

Obseg spomenika:

parc. št. 634/4 k. o. 676 PEKRE;

stavba št. 88 k. o. 676 PEKRE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Obveznost pridobitve kulturnovarstvenega soglasja v vplivnem območju:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za vplivna območja.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 25. 2. 2026.

Identifikacija spomenika: Pekre - Zgornja postaja pohorske vzpenjače in Hotel Bellevue, EID 1-16288

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Utemeljitev

razglasitve z varovanimi sestavinami: Gradnja pohorske vzpenjače s postajama in hotelom Bellevue ob zgornji postaji je bila del celovite študije regulacije Pohorja. Objekt zgornje postaje v navezavi na hotel je arhitektura Ivana Kocmuta. Zgrajen je bil v letih 1955-1958 in predstavlja moderno zasnovo različnih volumnov na slemenu, oblečenih v leseno oblogo ali kamen. Osrednji element zasnove je steklen gostinski objekt pod strmo dvokapno streho, ki se veže na volumen postaje vzpenjače.

Pomembni so vsi gabariti in členjenost posameznih elementov kot tudi vsi uporabljeni materiali - les, avtohtoni pohorski kamen, transparentno steklo ter vraščenost celote v naravni passepartout. V notranjščini je nekaj kakovostnih artefaktov, elementov in detajlov, vključno z sgrafittom Jožeta Brumna v jedilnici restavracije, kaminom in intarzijami v hotelskem delu. Gre za zgleden primer regionalistične modernistične arhitekture.

Obseg spomenika:

parc. št. 506/14, 506/15, 506/16, 506/9, 704, vse k. o. 676 PEKRE;
stavbe št. 1347, 1702, 1924, vse k. o. 676 PEKRE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 22. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Počehova - Marinova hiša, EID 1-06277

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

V ozki dolini ob vznožju vinograda stoji mogočna vrhkletna stavba podolžnega tlorisa s poudarjenim osrednjim triosnim rizalitom, ki ga v čelu krasijo dekorativni detajli lesenih strešnih konzol. Streha je v osnovi oblikovana kot opečna dvokapnica s polnim čopi, ki je razgibana v osrednji osi. Fasada je bogato členjena, s poudarjenim mejnim in strešnim zidcem, segmentno zaključenimi okenskimi obrobami v osrednji osi in preprosto oblikovanimi okenskimi okvirji na južnem in severnem kraku ter s šivanimi robovi na vogalih. Okna so dvodelna, opremljena z lesenimi polkni. V severnem kraku se v nadstropje dviguje enoramno stransko stopnišče z dekorativno oblikovano kovano ograjo.

Ob vzhodni fasadi južnega kraka, se z osrednjim delom hiše stika terasa z balustradno ograjo z začetka 20. stoletja. Predprostor stiskalnice za grozdje krasijo opečni traverzni oboki. V južnem kraku hiše je ohranjena kvalitetna lesena stiskalnica za grozdje z letnico 1851 na prešpanu. Taisti prostor ima notranji leseni gank, kot povezovalno komunikacijo bivalnih prostorov v nadstropju s stikalnico v pritličnem delu. V tem prostoru je mogoče slediti starejšemu opečnemu tlaku kvadratne oblike. V severnem kraku se nahaja večja klet z opečnimi oboki, ki jo osvetljujejo in zračijo manjša pravokotna ležeča okna.

Hiša predstavlja kvalitetno arhitekturo iz sredine 19. stoletja. Zavzema dominantno lego in v prostoru predstavlja posebno kvaliteto.

Obseg spomenika:

parc. št. 34/4 k. o. 639 POČEHOVA;
stavba št. 308 k. o. 639 POČEHOVA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja varstveni splošni varstven režim za kulturne spomenika ter varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 24. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Razvanje - Cerkev sv. Mihaela, EID 1-03011

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Cerkev stoji na vzhodnem obronku Pohorja, obdana je s pokopališkim obzidjem. Sestavljajo jo pravokotna ladja, triosminsko zaključen prezbitarij, zvonik ob zahodni fasadi in na severu prislonjena zakristija. Zunanjščina je preprosta, s pravokotnimi okenskimi odprtinami in silastimi na prezbitarijskem zaključku, ki je na vogalih oprt z nestopnjevanimi oporniki. V ladjo vodi vhod skozi kamnit šilasti portal v južni in pod zvonikom v zahodni steni. Notranjščina je obokana, iz ladje vodi izven simetrane polkrožni kamnit slavalok v rebrasto obokan prezbitarij. Cerkev je nastala vsaj v 13. stoletju. Prezbitarij in zvonik sta iz prve polovice 16. stoletja, zakristija iz 18. stoletja. Oltarji so delo konjiške delavnice iz druge četrtine 18. stoletja. V osnovi še romanska cerkev je izjemen dokument časa, ob vznožju Pohorja pa predstavlja tudi prostorski akcent.

Obseg spomenika:

parc. št. 1051/4 k. o. 679 RAZVANJE;
stavba št. 1016 k. o. 679 RAZVANJE

Vplivno območje:

parc. št. 1049/1, 1049/2, 1049/3, 1049/7, 1049/8, 1049/9, 1050, 1051/1, 1051/5, 1051/6, 1051/7, 1052/1, vse k. o. 679 RAZVANJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Varstveni režim vplivnega območja:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za vplivna območja.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 21. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Ribniško Selo - Rozalijina kapela, EID 1-03140

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Na izpostavljeni legi na hribu na koncu doline za Tremi ribniki (pri hiši Ribniško selo 47) stoji večja kapela pravokotnega tlorisa s triosminskim zaključkom. Pokriva je dvokapna streha, na kateri je nad vhodno fasado zvonik, krit s pločevinasto streho. Fasade so preproste, stranski fasadi členita le biforni okni, vhodno fasado pa pravokoten portal z lesenimi vratnicami in kovanim okovjem. Nad njim je vzdana preklada prvotnega portala z letnico 1679. V notranjščini stoji trikrilni oltar s slikami D. Haucka iz leta 1707. Kapelo odlikuje predvsem slikovita lega in je prostorski akcent na koncu doline.

Obseg spomenika:

parc. št. 12/11, k. o. 638 KRČEVINA;

stavba št. 530, k. o. 638 KRČEVINA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 13. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Trčova - Zidanica Trčova 22, EID 1-01274

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Na slemenu razloženega naselja stoji nadstropna zidanica (štok). Je v celoti podkletena in pokrita s strmo opečno dvokapnico. Trikotno čelo stavbe dopolnjuje lesen, izrezljan balkon. Fasado členijo mejni zidec, bogate okenske obrobe in šivani opečni robovi. Dvokrilna okna so deljena na polja, opremljena z železnimi mrežami in lesenimi polnimi polkni. V pritličju je ohranjeno originalno vitražno okno. Vhod v stavbo vodi skozi kamnit, pravokotno oblikovan portal. Nad njim je grb z letnico J.T.A 1805. Nekdanji gospodarski del je pritličnega podolžnega tlorisa. Stiskalnice za grozdje v njem ni več. Stavba je primer nekdanje gosposke zidanice iz začetka 19. stoletja.

Obseg spomenika:

parc. št. 11/2 k. o. 647 TRČOVA;

stavba št. 15, k. o. 647 TRČOVA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja varstveni splošni varstven režim za kulturne spomenika ter varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 21. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Vinarje pri Mariboru - Hiša Vinarje 16, EID 1-24384

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

V razloženem naselju v dolini Vinarskega potoka stoji nekoliko v pobočje postavljena zidana delno podkletena hiša, ki z gospodarskim poslopjem oblikuje na L oblikovano stavbno celoto. Pokriva jo dvokapna strma opečna streha. V čelnem zatrepu, ki ga dopolnjuje lesen izrezljan ornament, je hiša visokopritlična in triosna. Okna so dvojna, dvokrilna, deljena na polja, zaščitena z železnimi okenskimi križi in opremljena s polkni. Vhodna vrata so dvokrilna, kasetirana z nadsvetlobo. Ob vhodu je k hiši prislonjena oblikovana lesena veranda, ki jo je leta 1895 postavil lastnik, tesarski mojster. Tako je ohranjenega še veliko originalnega tesarskega in mizarskega orodja.

V neposredni bližini hiše stoji čebelnjak z ohranjeno staro opremo in čebelarскими pripomočki. Stavba, ki je v osnovi s preloma 18. in 19. stoletja, v današnjem videzu iz 2. polovice 19. stoletja, predstavlja preprosto vendar kvalitetno oblikovano podeželsko hišo s poudarjenim izrezljanim čelnim zatrepom in lepo oblikovano leseno verando.

Obseg spomenika:

parc. št. *47 k. o. 638 KRČEVINA;

stavba št. 484, k. o. 638 KRČEVINA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja varstveni splošni varstven režim za kulturne spomenike ter varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 4. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Vrhov Dol - Hiša Spodnji Marin, EID 1-06437
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

V krogu kmečke domačije, ki se nahaja v dolinskem delu zgornjega toka Blažovnice, se je ohranila mogočna zidana, podkletena hiša. Pritlično, 7x3 osno stavbo pokriva strma simetrična dvokapnica, krita z opeko. Fasada je bogato členjena s kaneliranimi pilastri in horizontalnim meandrom. Tudi strešni venec je profiliran. Okna so pravokotna, pokončna, s poudarjenimi obrobami ter opremljena z enostavnimi železnimi mrežami in lesenimi lamelnimi polkni. Pravokotni vhodni portal je profiliran, vratnice so lesene, kasetirane, opremljene z dekorativno oblikovano ključavnico ter motivom levjih glav v obliki tolkal. Položena kletna okna se nahajajo v kamnitih okvirjih, opremljena so s polnimi kovinskimi loputami. Notranjščina ima ohranjeno tradicionalno tlorisno zasnovo, s kvalitetnim vratnim pohištvom. Klet je obokana.

Hiša predstavlja kvalitetno kmečko arhitekturo iz druge polovice 19. stoletja, ki med drugim izraža tudi vplive bližnjega mesta na arhitekturo premožnejšega kmečkega sloja.

Obseg spomenika:

parc. št. 365/6 k. o. 674 ZGORNJI VRHOV DOL;

stavba št. 112 k. o. 674 ZGORNJI VRHOV DOL

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 3. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Vrhov Dol - Hiša Zgornji Marin, EID 1-29469
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Domačija Zgornji Marin leži nad dolino Blažovnice, na obronkih SV Pohorja. V dokaj izvorni obliki se je ohranila le zidana kmečka hiša, v osnovi zgrajena že pred letom 1825, kar je razvidno iz kart Franciscejskega katastra. Sedanjo stilno podobo je hiša s prenovo dobila v drugi pol. 19. stoletja.

Stavba je delno kamnite, delno opečne gradnje, skoraj v celoti podkletena, klet pa odlikujejo mogočni opečni oboki (banja z oprogami). Notranjščina hiše izkazuje klasično tlorisno razporeditev, z banjasto obokano kuhinjo, delno ohranjenim stavbnim pohištvom in tradicionalno krušno pečjo iz kvalitetnih pečnic. Fasade oblikujejo gladke maltaste obrobe okoli pokončnih okenskih odprtih, maltasti šivani robovi ter profiliran podstrešni zidec. Okna so dvokrilna, deljena v šest polj, leseni okenski podboji so opremljeni s preprostimi kovinskimi mrežami in novejšimi lesenimi naoknicami. V obeh čelnih zatrepih se nahaja okrogla lina z likovno oblikovano opečno mrežo.

Streha je strma dvokapnica, krita z valovitimi salonitnimi ploščami, originalna kritina pa je bila opeka. Na glavni fasadi se pod podaljšano, nekoliko lomljeno streho nahaja novejši vhodni prizidek, s katerim je prišlo do zakritja prvotnega originalnega vhoda.

Stara kmečka hiša z veličastno vinsko kletjo in drugimi izvirnimi stavbnimi elementi predstavlja tipično, dobro ohranjeno arhitekturo tega prostora ter dosežek v kmečkem stavbarstvu svojega obdobja. Je

materialna priča o načinu življenja in kmetovanja na vinorodnih območjih SV Pohorja.

Obseg spomenika:

parc. št. *30/1 (JV del), 386 (SZ del), vse k. o. 674 ZGORNJI VRHOV DOL;

stavba št. 142 k. o. 674 ZGORNJI VRHOV DOL

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 4. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Vrhov Dol - Posestvo Meranovo, EID 1-06433

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Stavbni kompleks Meranove posesti stoji na izpostavljeni legi Primčevega vrha, obkrožen z obsežnimi vinogradi. Sestavljajo ga stanovanjska hiša in dvoje gospodarskih poslopj. Vse objekte pokrivajo visoke opečne strehe.

Podkletena stanovanjska stavba, pred katero raste skupina starih tis, je s podolžnim tlorisom postavljena v hrib. Njene fasade so bidermajersko členjene. V osrednji osi je kamnit, polkrožno potlačen vhodni portal, do katerega vodi pet kamnitih stopnic. Vratnice so izdelane na novo, po originalnih, postbidermajerskih. Nad okni so v ometu oblikovana polkrožna polja z motivom pahljače, v parapetnih poljih pod okni pa so bili nekoč še motivi rombov. Nad portalom je vzdignjena plošča, ki govori o obisku cesarja Franca I. in njegove soproge Karoline Avguste leta 1830. Z vhodne fasade vodi kamnit, kvadratno oblikovan portal v obokano vinsko klet. V notranjščini stavbe je ohranjena osnovna tlorisna zasnova, vendar brez pomembnih detajlov.

Podkleteno gospodarsko poslopje je tlorisno oblikovano v L. Večidel stavbe zavzema prostor za prešo, ki pa so jo ob prenovi prestavili na dvorišče, ostali del objekta je stanovanjski. Nekdanji hlev s senikom je prenovljen za namene Fakultete za kmetijstvo Maribor.

Stavbe na Meranovem so tekom prenov in sprememb namembnosti izgubljale materialne spomeniške vrednote, ohranil pa se je njihov zgodovinski pomen, saj je posestvo leta 1822 kupil avstrijski nadvojvoda Janez ter začel tu poskusno saditi nove sorte trt iz Porenja, kar je imelo pomemben vpliv na razvoj vinogradništva pri nas. Leta 1832 je ustanovil tudi prvo vinogradniško šolo na Štajerskem.

Za Slovence je bil nadvojvoda Janez med drugim pomemben še kot pobudnik gradnje južne železnice Dunaj-Trst ter ustanovitelj Kmetijske družbe, s podružnicama v Mariboru in Celju.

Obseg spomenika:

parc. št. *2/1, *2/2, *2/3, 30, 36, 419 (jugovzhodni del), vse k. o. 674 ZGORNJI VRHOV DOL;

stavbe št. 51, 52, vse k. o. 674 ZGORNJI VRHOV DOL

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za spominske objekte in kraje.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 4. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Zgornji Slemen - Domačija Minklič, EID 1-23814

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Minkličevo domačijo sestavljajo hiša in gospodarsko poslopje. Vhod v hišo vodi skozi pravokotno oblikovan kamnit portal, datiran z letnico 18JMG72 na prekladi. Dvokrilna vhodna vrata so dekorativno oblikovana, okna so dvojna dvokrilna z delitvijo kril na tri polja, opremljena z lesenimi lamelnimi naoknicami in kovanimi mrežami. Hiša je delno podkletena. Kletni prostori so obokani. Fasado členi bogata fasadna profilacija: okenske obrobe s poudarjenimi parapeti, s kvadrati poudarjen portal in šivanimi robovi na vogalih stavbe. Desno od glavnega vhoda je v polju slepega okna freska svetega Florijana. V peti osi zadnje vzhodne fasade je pokrita vhodna lopa s polkrožno zaključenim vhodom. Notranjščina hiše je z opremo in poslikavo izvirno ohranjena. Gospodarsko poslopje s hlevi in stiskalnico

za grozdje je leseno, delno zidano, dvoetažno, oblikovano na L. V nadstropju dvoriščne fasade je preprosto oblikovan ograjen leseni balkon, ki povezuje posamezne prostore. Hiša z gospodarskim poslopjem, ki ju pokrivata strmi dvokapni strehi sta del nekdanjega posestva.

Obseg spomenika:

parc. št. 460/1, 466, 467/1, 467/2, 471/1 (zahodni del parcele), 471/2, vse k. o. 2674 ŽAVCERJEV VRH; stavbe št. 27, 28, vse k. o. 2674 ŽAVCERJEV VRH

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja varstveni splošni varstven režim za kulturne spomenika ter varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 21. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Šober - Cerkev sv. Urbana, EID 1-03055

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Cerkev obdana s pokopališčem, je bila zgrajena na temeljih stare, poznogotske cerkve, v drugi polovici 19. stoletja (1855-1860). Stoji na dominantni lokaciji, na vrhu Kozjaka.

Enoladijska cerkev, pravokotnega tlorisa ima na zahodu tristrano zaključen prezbitერიj, na severu zakristijo, nad zahodno fasado pa se dviguje zvonik.

Glavno, zahodno fasado členi kamniti portal s timpanonom v ometu in okrogla lina z dvema manjšima, stranskima. V nivoju talnega zidca sta vzdana nagrobnika. Zvonik členijo večje polkrožne zvonove odprtine, prezbitერიj osvetljujejo okni, ladjo pa polkrožna okna in portal na njeni južni fasadi. Notranjščina je v celoti poslikana in je domnevno delo Franca Horvata iz leta 1932. Glavni oltar, ki po koncepciji in ornamentiki kaže na konec 18. stoletja, v ozadju dopolnjuje slikan oltarni nastavek, z motivom stebriščne arhitekture z atiko. Stranski oltar posvečen Nebeški kraljici je bil narejen leta 1868. Prižnica je oblikovana v baročni maniri. Kip Matere božje na južni steni glavne ladje, z baldahinom spletenim iz rokokojskih dekorativnih elementov in angeloma ob straneh, je iz 2. polovice 18. stoletja. Orgle iz prve polovice 18. stoletja, ki so domnevno delo Andreasa Schwarza, so poslikane in okrašene z akantovo ornamentiko.

Obseg spomenika:

parc. št. 764/3, 765/1, 765/2, 765/3, vse k. o. 622 ŠOBER; stavba št. 158 k. o. 622 ŠOBER

Vplivno območje:

parc. št. 1729/2, 1729/5 (del), 1729/8, 1729/9, 604/2, 604/3 (del), 605/2, 605/3, 606, 613/2, 613/3, 613/5 (del), vse k. o. 637 ROŠPOH, parc. št. 760, 761/1, 761/2, 762/1, 762/10, 762/11, 762/12, 762/14, 762/15, 762/16, 762/7, 762/8, 762/9, 763, 766/1, 766/2, 768/1, 768/2, 768/3, 769/1, 769/2, 770, 771, 935/1 (del), vse k. o. 622 ŠOBER

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Varstveni režim vplivnega območja:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za vplivno območje.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 27. 10. 2025.

c. Zvrst: PARKI IN VRTOVI

Identifikacija spomenika: Maribor - Magdalenski park, EID 1-13561
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Na območju nekdanjega pokopališča so park uredili leta 1906 in prenovili leta 1927. Park deli železniška proga na severni in južni del, sicer ga obdajajo ceste. Je najstarejša parkovna površina v mestu na desnem bregu Drave. V južnem delu je zasajen drevored divjega kostanja (*Aesculus hippocastanum*) in izvedeno večje otroško igrišče novejša izvedbe. V tem delu je postavljen kip Šri Činmoji, v severnem delu

pa nobelovcu Tagoreju. V park je umeščen objekt stranišča, trafo postaja in propadajoči objekt v jugozahodnem vogalu. Žled leta 2014 ga je močno prizadel, izvedene so bile nadomestne saditve.

Obseg spomenika:

parc. št. 2827 (Območje med severnim in južnim delom parka), 2910/16 (Območje med severnim in južnim delom parka), 2910/17 (Območje med severnim in južnim delom parka), 2910/18 (Območje med severnim in južnim delom parka), 902, 903, 904, 905/1, 905/2, 905/3, 906, 908/1, 908/2, 908/3, 908/5, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915/2, 916, 917/1, 917/2, 917/3, 918, 919, 922, 923, 924, 925, 926/2, 927/2, 927/3, 928, 929/2, vse k. o. 659 TABOR;
stavbe št. 1036, 1098, 1125, vse k. o. 659 TABOR

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenika in varstveni režim za parke in vrtove.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 12. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Mestni park, EID 1-07913

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Lokacija Mestnega parka predstavlja enkratni primer prehoda iz grajenega okolja mesta v njegovo zeleno naravno zaledje. Park je nastajal od leta 1871, ko je občina odkupila zemljišče in so začeli zasajati prvi vzhodni del parka (vrtnar Franz Marauscheg), 1882-83 so ga razširili proti severu, do 1888-90 ko je bil zasajen še zadnji severozahodni del parka. Urejanje so končali leta 1896, ko so postavili tudi glasbeni paviljon. Ob Treh ribnikih so postavili neoklasicistično oblikovano čolnarno. Promenada je bila izvedena leta 1952 (avtorja arhitekta L. Humek in M. Mihelčič), pa vse do 1980- 1983, ko je bil urejen del okrog treh ribnikov (za ureditev je projektantska skupina Pečenko, Pirkmajer, Stare, prejela nagrado Plečnikovega sklada). Oblikovan je v krajinskem slogu z večjimi tratnimi površinami, skupinami drevja in grmovnic, drevoredom divjega kostanja, ribniki, bazenom in pergolo- oblačilnico v neposredni bližini, japonskim vrtom, otroškim igriščem, promenado, arhitekturnimi elementi in skulpturami. Velik del dreves je iz prvotne zasaditve. Leta 1998 so v počastitev 100-letnice olimpijca Leona Štuklja v parku nadomestno zasadili 100 dreves. Nastal je na robu mesta, v obdobju industrializacije Maribora. Park ves čas od svojega nastanka služi kot javni park, namenjen sprehajanju, aktivni rekreaciji in uživanju narave v mestu. V parku so betonska forma viva (Slavko Tihec, 1973), tonaltni spomenik posvečen borcem za severno mejo (Drago Tršar, 1958), granitni monolit s spominsko ploščo - spomenik majniški deklaraciji (1927), fontana "Gobice" (Vojko Štuhec, 1980, skulptura odtujena in vrnjena kopija 2025) in doprsni kip olimpijcu Leonu Štuklju (Alenka Vidergar, 2007, odtujen 2023, nadomeščen z repliko 2025).

Žled je februarja 2014 v parku povzročil precejšnje opustošenje. Podrtih in odstranjenih je bilo 34 dreves, povezanih krošenj na 17 drevesih, zasajenih 49 dreves in arboristično urejenih 87 dreves. V park spadajo tudi objekt kavarne (danes akvarij), glasbeni paviljon (1896), manjši objekt v jugovzhodnem vogalu parka, paviljon na Rožnem griču, čolnarna (leseni original je zamenjala betonska kolonada) in mostički – vsi iz časa nastanka parka.

Mestni park je sinonim za zeleno površino za meščane, asociacija za sprehode in uživanje v naravi, na zbirko dreves in grmovnic (okrog 130 različnih vrst), na promenadne koncerte ob nedeljah. Zaradi svoje dendrološke pestrosti ima velik znanstveni potencial.

V letih 2021/2022 je bila v celoti obnovljena promenada.

Obseg spomenika:

parc. št. 10, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 11, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 12, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 13, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 14, 140, 141, 142, 15, 17, 18, 19, 20, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 3, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 4, 40, 41, 42, 43/1, 43/2, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 5, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 7, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77/1, 77/2, 77/3, 78, 789/1, 789/2, 79, 790, 791, 792, 8/1, 8/3, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 9, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD,
parc. št. *102, *233, *90/3, 313/5, 429/10, 429/11, 429/13, 429/18, 429/7, 429/8, 438/4, 438/5, 439/3,

439/4, 440, 441/1, 441/2, 441/6, 441/7, 443/1, 443/2, 443/3, 469, 470/1, 470/10, 470/11, 470/12, 470/4, 470/5, 470/6, 470/7, 470/8, 470/9, 471/2, 471/3, 471/4, 513/10, 513/11, 513/9, 519/10, 519/11 (Južni del parcele - stik z ostalimi parcelami spomenika), 519/28, 519/29, vse k. o. 638 KRČEVINA;
stavbe št. 50, 65, 104, 148, 476, 789, 862, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD,
stavbe št. 941, 944, 947, 948, 951, 953, 1192, vse k. o. 638 KRČEVINA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenika in varstveni režim za parke in vrtove.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 13. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Park na Maistrovem trgu, EID 1-13622

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Trg je pričel nastajati po letu 1871 ko so izvedli prehod čez grajsko dvorišče in tako prostor povezali z Grajskim trgom. Sedanja podoba sta trg in park dobila v letih 1947-1948 (Ljubo Humeč). Osrednji element je fontana (Milan Černigoj) v zahodnem delu trga. Leta 1955 so v park postavili nagrobnik Antona Tomšiča, 1987 pa postavili kip generalu Maistru (Vlasta Zorko). Obodne zasaditve drevoreda divjega kostanja (*Aesculus hippocastanum*) in javorjev (*Acer campestre*) so zaradi parkiranja v zelo slabem stanju.

Obseg spomenika:

parc. št. 1250, 1251, 1252, 1253, 1254, 1255, 1256, 1257, 1258, 1259, vse k. o. 657 MARIBOR- GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenika in varstveni režim za parke in vrtove.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 13. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Park na Slomškovem trgu, EID 1-13623

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Park je nastal po letu 1891 na zemljišču nekdanjega župnišča (pred tem pokopališče). Sedanja podoba je park dobil v letih 1946-1947 (Ljubo Humeč). Osrednji element je večji vodni bazen z vodomatom in kipom otroka z vrčem (Gabrijel Kolbič). Za ureditev dela trga okrog stolne cerkve sv. Janeza Krstnika s tlakovanjem in zasajenimi stebrastimi hrasti (*Quercus rubra* 'Fastigiata') je bil leta 1974 s Plečnikovo nagrado nagrajen arh. B. Kocmut. V jugovzhodni rob parka je bil 1991 umeščen spomenik Antonu Martinu Slomšku, leta 2016 pa v projektu »Zgodbe o ljudeh in klopih« še klop Midva (Marjan Drev).

Obseg spomenika:

parc. št. 1542, 1543/1, 1543/2, 1544, 1545, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenika in varstveni režim za parke in vrtove.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 13. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Tomšičev drevored, EID 1-01267

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Dvoredni drevored divjega kostanja (*Aesculus hippocastanum*) je bil zasajen leta 1886. Je pomembna urbanistična poteza, ki vodi od mestnega parka do železnice in predstavlja večjo javno površino v vilni četrti. V drevoredu se pojavlja tudi nekaj lipovih dreves (*Tilia* sp.). Ob žledu februarja 2014 je bilo podrtih in nadomestno zasajenih 23 dreves in arboristično urejenih 10 dreves. Drevored je bil v preteklosti že dosajevan.

Obseg spomenika:

parc. št. 2039/1, 2039/2, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2050, 2051, 2052, 2053, 2055, 2056, 2057, 2058, 2060, 2061, 2062, 2063, 2065, 2066, 2067, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za parke in vrtove.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 13. 11. 2025.

d. Zvrst: STAVBE S PARKI ALI Z VRTOVI

Identifikacija spomenika: Bresternica - Dvorec Sulkowsky, EID 1-06280
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Slikovito razgibana plemiška vila s parkom pred njo stoji ob vznožju Brestrniškega vrha. Vila je nastala v poznem 19. stoletju za poljsko knežjo rodbino Sulkowsky. Zgradili so jo na lokaciji nekdanje vinogradniške pristave, ki je bila v 16. stoletju v lasti baronov Ungnadov. Prvotna stavba se omenja že leta 1530, izrecno pa je omenjena leta 1638.

Zasnovana je kot nadstropna podolžna stavba pravokotnega tlorisa. Na sprednji strani je stavbi dodan enako visok triosni vhodni rizalit oz. izzidek, ob levi strani pa stoji dvonadstropen oglat stolp.

Glavna fasada je oblikovana s prevladujočimi neoromanskimi elementi in členjena z rustiko, polkrožno zaključenimi odprtinami in podstrešnim konzolnim vencem. Vhodni izzidek ima razgibano čelo, v katerem je bil nekoč lesen grb rodbine Sulkowsky. Začetna fasada je utilitarno oblikovana. Pred glavno fasado se razprostira park, kjer raste več izjemnih dreves.

Arhitektura vile se s svojo pojavnostjo navezuje na arhitekturo novoveških dvorcev – ne toliko v fasadnih členitvah, kot v kompoziciji stavbnih mas in tlorisne zasnove. Pred glavno fasado se razprostira park, kjer raste več različnih dreves iglavcev (smreke) in listavcev (gabri, jeseni).

Obseg spomenika:

parc. št. 203/8, 203/9, vse k. o. 635 BRESTRNICA;

stavba št. 193 k. o. 635 BRESTRNICA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenika in varstveni režim za parke in vrtove.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 17. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Dvorec Gospejna 11, EID 1-06090
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropni manjši dvorec stoji v vrtu z nekdanjo portirsko hišico. Glavno poslopje je pozidano na pravokotnem tlorisu, s sedemosno glavno in štiriosnima stranskima fasadama, pokriva ga dvokapna opečna streha. Glavna fasada je bogato okrašena z rustiko, delilnimi zidci, profiliranimi okenskimi obrobami in podstrešnim konzolnim vencem. V osrednji portalni osi jo poudarja plitek rizalit in prisekana piramidasta streha na vrhu. V notranjščini velja opozoriti na kamnito dvoramno stopnišče z železno ograjo in avlo v prvem nadstropju, ki jo krasijo kamnite balustradne ograje in kamniti poprsji. Dvorec so zgradili okoli leta 1900 za barona Goedel-Lannoya. Njegov plemiški grb še zmeraj krasí glavno fasado. Dvorec z ohranjeno portirsko hišico in vrtom s preloma 19. in 20. stoletja je pomemben zaradi ambicioznosti in ohranjenosti celote, vključno z notranjostjo.

Obseg spomenika:

parc. št. 1530/1, 1530/2, 1530/3, 1531, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 1619, 1675, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenika in varstveni režim za parke in vrtove.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 11. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Dvorec Radvanje, EID 1-06416

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Radvanje se kot naselje prvič omenja med leti 1096 in 1105 v spanheimski darovnici novoustanovljenemu benediktinskemu samostanu Št. Pavel v Labotski dolini kot oppidum Radewan. V srednjem veku ne naletimo na izrecno omembo dvora, ki je tu kot središče posesti vsekakor obstajal. Stavba tudi ni evidentirana na Vischerjevem zemljevidu iz 1678, ne v njegovi nekaj let mlajši topografiji.

Stavba se prvič omenja leta 1695 – takratni lastnik cesarski komornik Janez Maksimilijan grof Gailler omeni grajsko stavbo v urbarju kot »trdno zidano graščino, dodobra opremljeno z oboki, krog in krog obdano s širokim vodnim jarkom, pa tudi z dviznim mostom.« Verjetno je bila radvanjska graščina – kot središče zelo razdrobljene posesti – sprva le preprost, morda s slamo krit dvor, ki pa so ga vsaj v 17. stoletju prezidali v pravi dvorec, kakršnega opisuje urbar iz leta 1695. Stavba je verjetno šele tedaj, konec 17. stoletja, dobila značaj gosposkega prebivališča, obdanega z gospodarskim poslopji – hlevi, kovačnico, shrambami, sodarno, mlinom, ledenico, ribnikom ... Okoli gradu so bili vrtovi in sadovnjaki, tako znotraj grajskega jarka kot tudi zunaj njega. V jarku sta bila dva vrta. V enem od vrtov naj bi bil nasad vrtnic in pritlikavega grmičja, ki so ga imenovali »paradiž«.

Leta 1743 je takratni lastnik Janez Severin Eckhart dvorec nekoliko prezidal – v urbarju iz tega leta je navedeno, da je stavbo prekril z opeko, okna opremil z železnimi križi in morda pozidal lavretansko kapelo. Najverjetneje je fasade opremil s kakovostnimi rdeče-belimi baročnimi arhitekturnimi poslikavami. V literaturi najdemo podatke, da je bila v času Jožefa II. Habsburškega (v drugi polovici 18. stoletja) v dvorcu prostozidarska loža – še v preteklem stoletju so bile na stropu nekdanje sodarne upodobljene framasonske (prostozidarske) ceremonije.

Kasnejše predelave so se omejile na manj bistvene posege. Izrazit dodatek poznega 19. stoletja je historistični okrogel opečni stolpič na vogalu zasnove, ki naj bi bil zgrajen za družino Jurkovič. Stolpič je dvorcu poskusil dati razgibano romantično grajsko podobo. Hkrati pa so v historistični maniri razčlenili vzhodno fasado in preuredili notranjščino.

Z dvorcem je povezana tudi grobna kapela rodbine Rossmanit, ki so jo postavili leta 1909 okoli 500 m južno od dvorca v parkovnem gozdu.

Dvorec je enonadstropna nepodkletena dvotraktna stavba z razgibanim tlorisom, ki ima v temeljnih potezah obliko črke L (oz. ključast tloris). Pravokotno stikajoča se trakta oblikujeta odprto dvorišče. Zahodni trakt ima v pritličju slopne arkade, ki so prvotno slonele na stebrih. V nadstropju so na obeh traktih ohranjene arkade s kamnitimi toskanskimi stebri. Arkadni hodniki so križno obokani.

K severovzhodnemu vogalu stavbe se prislanja historističen trinadstropen okrogel stolpič.

Zunanje fasade dvorca so bile nazadnje preoblikovane v duhu 19. stoletja in so na več mestih podprte z oporniki (kontrafori).

Pritlični prostori dvorca so obokani, v nadstropju so ravni stropi. Iz pritličja vodi v nadstropje zavito marmorno stopnišče. Na oknih so še ohranjene baročne mreže.

Na južni strani je ohranjen torzo historističnega rastlinjaka.

Dvorec je primer zgodnjebaročnega dvorca na severnem robu mesta, ki so ga nekoč obdajali vrtovi in sadovnjaki in ki je kljub predelavam in gradnjam v njegovi neposredni bližini ter propadanju zaradi nevzdrževanja lastnikov ohranil svojo arhitekturno in zgodovinsko izpovednost.

Obseg spomenika:

parc. št. 1120, 1121/2, 1121/3, 1121/4, 1121/5, vse k. o. 677 ZGORNJE RADVANJE;

stavbe št. 930, 1783, 1784, vse k. o. 677 ZGORNJE RADVANJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike, varstveni režim za stavbe in varstveni režim za parke in vrtove.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 25. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Gospejna 13, EID 1-06091**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Enonadstropna prostostoječa manjša hiša je pokrita z dvokapno opečno streho. Z zahodno steno je pozidana na srednjeveškem mestnem obzidju. Zgradili so jo okoli 1820 v bidermajerskem slogu, današnjo neobaročno podobo pa je dobila s temeljito prezidavo okoli leta 1900. Glavna fasada je štiriosna in ima v tretji osi izstopajoč in členjen portal z lastno dvokapno strešico. Hišo obdaja deloma ohranjen vrt, v katerem rastejo največja rdečelistna bukev (*Fagus sylvatica* f. *purpurea*) v mestnem jedru in tri velike tise (*Taxus baccata*), ki so iz časa zadnje predelave objekta in vrta ali starejše. V vrt je vodil velik neobaročni vrtni porton s paviljonom. Po odstranitvi paviljona je ohranjen samo še porton. Hiša s soslednjim dvorcem Gospejna 11 soustvarja kompleks stavb, obdanih z vrtovi, ki so ga pred sredino 19. stoletja zgradili ob srednjeveškem obzidju. Posebej je pomembna, ker so v njeni gradbeni substanci ohranjeni deli mestnega obzidja.

Obseg spomenika:

parc. št. 1520, 1521/1, 1521/2, 1522, 1523, 1524, 1525, 1526, 1527, 1528, 1529, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1583 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 19. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Maistrova 19, EID 1-06151**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Dvonadstropna večstanovanjska najemniška stavba v uličnem nizu, zgrajena med letoma 1892 in 1893, je delo mariborskega stavbenika Ignatza Radleggerja.

Ulično fasado členijo plitva dvoosna stranska rizalita, rustika, zidci in okenske obrobe, ki imajo v prvem nadstropju poudarjena čela in pod okni slepe balustradne ograje.

V notranjščini je bogato oblikovana kovana ograja.

Pred hišo je predvrt, ki je bil nekoč ograjen. Na notranjem dvorišču je manjši vrtni nasad in nadstropen vrtni paviljon iz leta 1926, delo arhitekta Rudolfa Kiffmanna.

Kvalitetna stanovanjska stavba ima skrbno izdelane arhitektonske detajle in ohranjeno parkovno zasnovo notranjega dvorišča s paviljonom.

Obseg spomenika:

parc. št. 977, 978, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 764, 846, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 1. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Merschun, EID 1-06115**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Prostostoječa nadstropna reprezentativna večstanovanjska hiša v ograjenem vrtu je zasnovana kot podeželski dvorec. Nastala je med letoma 1897 in 1898 za Antona Mershuna po načrtih arhitekta Fritza Friedriggerja.

Reprezentativna simetrična enonadstropna pravokotna stavba je simetrično zasnovana – sestavljajo jo

vzdolžni pravokoten trakt, ter ob straneh dva prečna trakta in stopniščni trakt. Fasadi prečnih traktov plitvo rizalitno izstopata ter sta poudarjeni s konzolnima pomoloma v nadstropju in zaključeni s trikotnim volutastim zatrepom z letnico 1898. Portal je v osrednji osi in je poudarjen s konzolnim balkonom v nadstropju. Fasada je oblikovana v maniri severne renesanse.

Podobno zasnovana stavba istega arhitekta stoji tudi vzhodno od mestnega parka ob Aškerčevi ulici – hiša Aškerčeva 3.

Večstanovanjski najemniški hiši Kamniška 26 (Merschun) in Aškerčeva 3 (Schwab) sta najpomembnejši predstavnici hiš, ki so nastale kot povezava večstanovanjskih najemniških hiš v karejski pozidavi z območji vil v vilskih četrteh.

Obseg spomenika:

parc. št. 150, 151/2, 151/3, 151/4, 151/5, 151/6, 151/7, vse k. o. 658 KOROŠKA VRATA;
stavba št. 1304 k. o. 658 KOROŠKA VRATA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 1. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Schwab, EID 1-07559

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Prostostoječa nadstropna večstanovanjska hiša s predvrtom, ograjenem s kovano ograjo, je zasnovana po vzoru vil oz. podeželskih plemiških dvorcev. Nastala je med letoma 1898/99 po načrtih arhitekta Fritza Friedrigerja za Josefa in Amalio Schwab.

Hiša Schwab ima simetrično zasnovo – podolgovat pravokoten tloris s tremi izzidki na dvorišni strani. Ulična fasada je ob straneh poudarjena s plitvima rizalitoma, ki sta v nadstropju poudarjena s konzolnima pomoloma, na vrhu pa zaključena s strešnima čeloma razgibanih oblik. Nad glavnim portalom fasado členi še konzolni balkon z balustradno ograjo.

Stavba je oblikovana v poenostavljenem slogu severne renesanse. Podobno zasnovana stavba istega arhitekta stoji tudi zahodno od mestnega parka ob Kamniški ulici – hiša Kamniška 26.

Večstanovanjski najemniški hiši Aškerčeva 3 in Kamniška 26 sta najpomembnejši predstavnici hiš, ki so nastale kot povezava večstanovanjskih najemniških hiš v karejski pozidavi z območji vil v vilskih četrteh.

Obseg spomenika:

parc. št. 776/1, 776/3, 776/4, 776/5, 776/6, 776/7, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavbe št. 503, 537, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 1. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hiša Taborska 13, EID 1-06427
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Prostostoječa nadstropna stavba v ograjenem vrtu zaključuje ulični niz na južni strani Taborske ulice in stoji na stičišču Taborske ulice in Ruške ceste (Ruška 6). Nastala je leta 1894 in je delo Josefa Napolitzkega.

Fasada je bogato profilirana z rustiko v pritličju, profiliranim medetažnim in konzolnim podstrešnim vencem ter okenskimi obrobami, ki so bogatejše v nadstropju in so zaključene s trikotnimi konzolnimi čeli. Na južni dvorišni strani ima stavba v prvem nadstropju pomol, s katerega vodi mostič na travrhah na vrt na višji terasi. Vratnice vhoda so historistične.

Ob hiši so ohranjena železna vhodna in uvozna dvorišna vrata. Okoli hiše se nahaja Ivasovičev nasad

eksot – bogato zasajen hišni vrt, kjer raste veliko število redkih in eksotičnih drevnin. Na vrtu je ohranjen manjši lesen historistično oblikovan paviljon.

Hiša, nastala na prelomu stoletja, s kvalitetno historistično fasado tvori skupaj z okoliškim nasadom oz. vrtom ter vrtnim paviljonom kvalitetno celoto.

Obseg spomenika:

parc. št. 290/1, 290/2, 291, 292, vse k. o. 659 TABOR;

stavbe št. 90, 122, vse k. o. 659 TABOR

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 1. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Hutterjeva vila, EID 1-07241

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Za svojo družinsko domovanje je tovarnar Josip Hutter dal porušiti historistično vilo iz leta 1892, nadomestila jo je vila na Marčičevi ulici 1. Območje spomenika zajema vilo z vrtom, prvotna garaža ni več ohranjena. Hutterjeva vila je zadržana mojstrovina v modernističnem slogu brez bahavosti, njena bistvena kakovost in zgled je bilo bivalno udobje, ki sta ga nudili tedanja tehnologija in arhitektura najvišjim slojem. Načrte je podpisalo gradbeno podjetje Jelenec & Šlajmer leta 1928. Arhitekt zasnove je bil dr. Erwin Fabrici, ki je končal münchensko umetnostno akademijo. Podkletena nadstropna belo ometana stavba pravokotnega tlorisa s štirikapno streho in bivalno mansardo s prvotnimi okni je preprosto, racionalno zasnovana in je povsem brez tradicionalnega fasadnega okrasja. V vhodni osi vilo členi in poudarja stopniščni rizalit z abstrahiranim motivom laterne vrh njega. Pred rizalitom je na štirih z marmorjem obloženih betonskih slopih in dveh vhodnih pilastrih počivajoča ravna nadstrešnica, ki vodi do glavnega vhoda. Glavni vhod krasijo prvotna masivna dvokrilna vrata iz bronzirane kovine. Stopnice in tla so iz belega marmorja. Bolj kot zunanjsčina z ureditvijo okolice je pomembno kakovostno oblikovanje notranjščine vključno z dekoracijo in opremo. Iz prvotnih načrtov je razvidna funkcionalna razporeditev prostorov, katerih tloris je, razen manjših prezidav, še ohranjen. Prav tako so ohranjeni ali izpričani za čas nastanka izredno napredni in luksuzni elementi ter naprave, vključno s hladilnikom in električnim štedilnikom, ki pa nista več ohranjena. Ohranjeni so radiatorji centralne kurjave, kopalnica s kadjo in primarnim tušem, keramične, kamnite in lesene stenske obloge iz lužene hrastovine, stenske omare, manjše kuhinjsko dvigalo od kletne etaže do vrha s strojnico na podstrešju. V pritličju je ohranjena steklena stena z vgradno omaro z ogledali, najverjetneje tista, v kateri je po pričevanjih gospa Hutter imela razstavljeno svojo zbirko figuric različnih materialov.

Ohranjeni so podi iz hrastovih deščic. Stropi so bili in so deloma še obloženi s palisandrovim in mahagonijevim lesom, kasetiran strop v dnevni sobi ima slikano okno s podpisom mojstra. Ta prostor, iz katerega je bil dostop na vrt, ima ohranjena prvotna dragocena velika okna z naprednim mehanizmom.

Ohranjeni so dekorativni žlebovi in prvotna ograja okoli parcele.

Na Dunaju rojena vrtna arhitektka Ilse Fischerauer je zasnovala ureditev zunanjih površin, ki je v veliki meri sicer slabo, a vendarle ohranjena. S tlakovci, ploščami iz peščenca in rastlinjem je uredila prostor na severni strani vile ob glavnem vhodu, oblikovala dvignjeno zatravljeno teraso na južni, vrtni strani, kjer je bila na vzhodnem robu vrta postavljena pergola z zidanimi slopi, kovinsko konstrukcijo in lučmi. Vila je izjemno redek in dragocen primer racionalnih arhitekturnih in najsodobnejših bivalnih trendov premožnega meščanstva v času med obema vojnama.

Obseg spomenika:

parc. št. 273/3 (severni del), vse k. o. 658 KOROŠKA VRATA;

stavba št. 44 k. o. 658 KOROŠKA VRATA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 21. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Juvanova vila, EID 1-11606

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Nadstropna vila v ograjenem vrtu stoji na vogalu Gregorčičeve in Prežihove ulice. Nastala je med letoma 1929 in 1930 za mariborskega župana in odvetnika dr. Alojza Juvana in njegovo ženo Angelo. Juvanova vila je delo arhitekta Maxa Czeikeja.

Volumen nadstropne vile je na ulični strani členjen s pritličnim prizidkom s teraso ter s pritličnim izzidkom z balkonom na zahodni fasadi. Fasade členijo dekorativni ploskoviti elementi – pilastri in okenske obrobe. Ulično fasado poudarja tudi manjši vhodni portik na stebrih, ki ga zaključuje trikotno zaključen timpanon. Prenovi hiše ni sladila prenova vrta. Ohranjene so tri starejše tise (*Taxus baccata*), ostali del vrta je zatravljen in urejen kot parkirna površina. Vrtna ograja je sodobna interpretacija historične. Ohranjene so prvotne dimenzije vrta.

Vila je tipičen primer arhitekture pomembnega mariborskega arhitekta Maxa Czeikeja iz prve tretjine 20. stoletja, ki pomembno soustvarja podobo Gregorčičeve ulice.

Obseg spomenika:

parc. št. 1429/1, 1429/2, vse k. o. 658 KOROŠKA VRATA;

stavba št. 1428 k. o. 658 KOROŠKA VRATA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 1. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Kadetnica, EID 1-13050

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Kadetnica stoji na desnem bregu reku Drave, na ravnici v nekdanjem Magdalenskem predmestju. Izjemno razsežna monumentalna trikratna trinadstropna podkletena simetrična stavba je bila zgrajena med letoma 1853 in 1856 za potrebe državnega kadetskega inštituta, oziroma kraljeve pehotne kadetske šole. Zgrajena je bila po načrtih znanih dunajskih arhitektih Avgusta Sicarda van Sicardburga in Eduarda van der Nülla. Gradbena dela je izvajalo podjetje graškega stavbenika Karla Ohmayerja, kamnoseška pa podjetje ptujsko – mariborskega kamnoseka Johanna Stavba je bila obdana z zelenimi parkovnimi in drevorednimi površinami.

Od izgradnje do leta 1870 je imela kadetnica vlogo kadetskega inštituta, zatem je služila kot pehotna vojašnica (Kaiser Franz Joseph Kaserne). Po letu 1894 spet postane pehotna kadetnica, ki je delovala do leta 1919. Od tedaj pa vse do slovenske osamosvojitve je bila v stavbi vojašnica. V letih 2007-2008 je bila stavba temeljito obnovljena za potrebe Šole za častnike, Poveljstva Slovenske vojske za doktrino in razvoj ter Vojaškega muzeja Republike Slovenije.

Poslopje sestavljajo izrazito vzdolžni glavni trakt, ki sta mu ob straneh prizidana prečna trakta – tako da stavba tvori obliko črke H. Glavni trakt je v osrednjem delu višji in širši. Zgodnjehistorične fasade so s prevladujočimi neoromanskimi elementi so členjene s pokrožno zaključenimi odprtini s poudarjenimi polkrožnimi loki nad njimi, venčni zidec pa krasi ločni friz, značilen za arhitekturo sredine

19. stoletja. V zgornjem delu fasade so »stolpiči« ter drugo kamnoseško in terakotno okrasje. Vhodni del poslopja je rizalitno poudarjen. V osrednji osi je portal, nad katerim je dvojno okno, nad njim trojno, v vrhnjem nadstropju pa je združeno šest oken. Rizalit se zaključuje z mansardo, kjer se nahaja okroglo veliko okno – na njegovem mestu katerega je bila prvotno mehanska ura. Nad oknom je napis Slovenska vojska (prej je bil napis Franz Ioseph I. in Kralj Petar I.). V notranjščini glavnega trakta je široka obokana slopnja veža, dvoramni stopnišči in osrednja dvorana, ki je nastala s preureditvijo nekdanje kapele v drugem nadstropju.

Stavbo obdaja geometrično urejen parkovni nasad, do glavnega vhoda na severni strani pa je iz smeri

mestnega središča do druge polovice 20. stoletja vodil dolg reprezentativni drevored (na tem mestu so danes športna igrišča). Kmalu po izgradnji kadetnice je so bo njej na jugovzhodni strani postavili pravokotno paviljonsko poslopje telovedanice z neoromansko oblikovano zunanjščino – ki pa je bila med zadnjo prenovo porušena.

Podobno kot druge sočasne vojaške stavbe v Avstrijskem cesarstvu se tudi mariborska Kadetnica po svojih arhitekturnih značilnostih zgleduje po najpomembnejši vojaški gradnji sredine 19. stoletja, dunajskem Arsenalu (1849 – 1856). Kadetnica je eden redkih primerov romantičnega historizma na Slovenskem in hkrati ena največjih stavb sredine 19. stoletja pri nas. Kadetnica je s svojo monumentalnostjo in umestitvijo v prostor precej vplivala tudi na urbanistično podobo desnega brega Maribora.

Obseg spomenika:

parc. št. 1303/10, 1303/11, 1303/12, 1303/13, 1303/14, 1303/15, 1303/16, 1303/17, 1303/18, 1303/19, 1303/20, 1303/21, 1303/22, 1303/23, 1303/24, 1303/25, 1303/26, 1303/27, 1303/28, 1303/29, 1303/30, 1303/31, 1303/32, 1303/33, 1303/8, 1303/9, vse k. o. 659 TABOR;

stavba št. 1536 k. o. 659 TABOR

Vplivno območje:

parc. št. 1292/6, 1294/1, 1294/2, 1294/3, 1295, 1296, 1297/1, 1297/3, 1298, 1299, 1301, 1302/11, 1302/12, 1302/13, 1302/14, 1302/15, 1302/16, 1302/17, 1302/18, 1302/3, 1302/5, 1302/7, 1302/8, 1302/9, 2822/2, 2822/3, 2840/3, 2840/4, 2840/5, 2840/6, 2840/8, 2840/9, 2841, vse k. o. 659 TABOR

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Varstveni režim vplivnega območja:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za vplivna območja.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 22. 10. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Sanatorij dr. Mirka Černiča, EID 1-11620

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Nadstropna prostostoječa stavba sanatorija iz leta 1930 stoji v vrtu, ograjenem s kamnito ograjo. Danes je lokacija izpostavljena izredno frekventnemu prometu v mestnem jedru, zato prvotna funkcija ni več smiselna oziroma mogoča.

Primarij dr. Mirko Černič, specialist za kirurgijo, in njegova žena Marija sta leta 1929 pri mariborskem gradbenem podjetju ARH. JELENEC & INŽ. ŠLAJMER, arhitektu Jožetu Jelencu, naročila izdelavo načrtov za izgradnjo privatne klinike. Pritičje je bilo namenjeno sanatoriju, nadstropje pa stanovanju dr. Černiča z družino. Prostostoječa nadstropna hiša pravokotnega tlorisa ima ravno streho, ki je služila za teraso. Z vseh strani jo obdaja ograja. Na južni strani je večji vrt, na zahodni in severni strani sanatorij meji na dvorišči, le z vzhodno, vhodno fasado, je bližje ulici. Na severnem delu vzhodne ograje so večja dovozna vrata in manjša za stranke, ki so v osi glavnega vhoda. Vso zunanjščino obroblja profiliran strešni zidec. Na severovzhodnem vogalu je dodano stopniščno nadstropje, ki vodi na streho. Tradicionalna pokončno pravokotna dvojna dvokrilna okna z deljeno nadsvetlobo so modernistično nanizana z minimalnimi medsebojnimi razmiki v osrednjem delu celotne površine fasade. Pod in nad njimi sta neprekinjena zidca kvadratnega prereza. Na obeh straneh vsakega okna iz zgornjega zidca izhaja manjša kvadratasta konzola enakega profila kot sam zidec. Uporaba kvadratastih konzol kot dekorativnega elementa je značilna za Plečnika in njegovo šolo, kot tudi za tuje, nemške in češke vzore. Oba niza ob straneh uokvirjata lepo oblikovana žlebova, ki sta hkrati v pomembni vlogi estetskega elementa pri sooblikovanju fasade. Vzhodno fasado dopolnjuje stopniščni del, ki se vzpenja ob severni fasadi in se zaključuje v vhodni veži.

Ureditev okolice je bila skrbno načrtovana. Predvsem vrt na južni strani, ki je bil predviden za paciente, ima skrbno oblikovane poti iz betonskih tlakovcev, betonske in zidane detajle (betonska smetišnica za smeti in posebej za pepel), klopi, drevesne in grmovne vrste ter umetni griček, ki pričajo o ambicioznejši zasnovi. Stavba je bila opremljena z najsodobnejšimi dosežki tehnike, tako je imela centralno kurjavo na

toplo vodo in električno ter plinsko napeljavo. Ohranjena je tudi vertikala za električno jedilno dvigalo, ki poteka od kleti na teraso in se ga je dalo poljubno uporabljati z vsakega nadstropja. Pri stavbi so bili uporabljeni materiali kot beton, heraklit, evbeolit, umetni kamen, teraco, ki so povečini še ohranjeni, prav tako prvotni ometi oziroma stenske obloge. Po drugi svetovni vojni je stavba služila kot antituberkulozni dispanzer. Zaradi drugačnih potreb je bilo pritličje leta 1959 močno preurejeno po načrtih arhitekta Staneta Lovšeta. Takšna pritlična razporeditev je več ali manj ostala vse do danes.

V celoti ohranjena prvotna zasnova, ki zajema stavbo sanatorija in ograjen vrt, je dragocen primer sodobnih trendov v času med obema vojnoma.

Obseg spomenika:

parc. št. 861, 862, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 1016 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike, varstveni režim za stavbe, varstveni režim za spominske objekte in kraje in varstveni režim za parke in vrtove.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 1. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Scherbaumova vila, EID 1-11622

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Mogočna in veličastna nadstropna neorenesančna poznohistoristična vila v ograjenem vrtu na naslovu Ulica heroja Tomšiča 5 je bila zgrajena med leti 1894 in 1896. Zgrajena je bila za lastnika parnega mlina Gustava Scherbauma po načrtih graškega arhitekta Leopolda Theyerja in njegovih mariborskih sodelavcev Roberta Schmidta in Fritza Friedriggerja, ter pod vodstvom stavbenikov Franza Derwuschka (Franca Dervuška) in Andreasa Tchernitschka (Andreja Černička).

Fasade Scherbaumove vile členi rustika v pritličju, vodoravne fuge v nadstropju, pilastri in polstebri z bogatimi kapiteli, zidci, štukaturne dekoracije in okenske obrobe, ki jih v nadstropju obdajajo edikule. Reprezentativno ulično fasado poudarja nadstropen balkon z balustradno ograjo, ki ga nosijo štiri stebri. V notranjščini je palladijevska vhodna veža, ki se nadaljuje v triramno slavnostno stopnišče z balustradno ograjo.

Med I. svetovno vojno je bilo tej stavbi avstro-ogrsko vrhovno poveljstvo jugozahodne fronte (tudi soške fronte). Med I. in II. svetovno vojno (do leta 1929) so bili tu prostori županstva mariborske oblasti, nato pa gozdarska šola – tedaj edina v Kraljevini Jugoslaviji. Muzej je v tej stavbi od leta 1958. Monumentalna vila je izvedena v neorenesančnem slogu, brez odvečnih dekoracij, odlikuje jo uglašena celota enotnega videza. Vila ima poleg arhitekturnega tudi zgodovinski pomen. Vrt obdaja historična kovinska ograja nizkem grajenem parapetu. V vrtu raste nekaj soliternih dreves večjih dimenzij, najverjetneje iz prvotne zasnove tise, hrast, javor, magnolija jelka, klek.

Obseg spomenika:

parc. št. 899/1, 899/2, 900, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 886 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 3. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Twicklova vila, EID 1-06209
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Vila je osrednji objekt kompleksa poslopij nekdanje grajske pristave nekdanjega mariborskega gradu na griču Piramida. Prvotno grajsko pristavo so okoli leta 1900 prezidali v neobaročno vilo za Piusa barona Twickla. Vila stoji na vogalu Ribniške in Tomšičeve ulice.

Twicklova vila je kubična nadstropna neobaročna stavba s čopasto streho. Fasado členi pokrita arkadna stebriščna lopa, nad katero je pokrita terasa. Na južni vhodni fasadi je polkrožno zaključen kamnit portal, nad njim je grb v baročni kartuši. Fasade členijo tudi kartuše, zidci in okenske obrobe. Okenske mreže v pritličju so kvaliteten kovaški izdelek. V notranjščini je leseno stopnišče z balustrsko ograjo.

Vila ima na južni strani večji pritlični prizidek z mansardno streho.

Vila je pomemben element oblikovanja prostora in kvalitetna arhitektura poznega historicizma iz časa okoli leta 1900 ter ostanek nekdanje grajske pristave pod Piramido. Območje vrta je ograjeno z žično ograjo. Historični vrt zaradi novogradnje močno zmanjšan in neurejen.

Obseg spomenika:

parc. št. 156/1, 156/2, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 144 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 2. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Vila Czeike, EID 1-06161

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Pritlična vila v vrtu je nastala med leti 1922 in 1927 in je delo enega najpomembnejših mariborskih arhitektov iz konca 19. in začetka 20. stoletja, Maxa Czeikeja. Vilo je dal arhitekt zgraditi zase in za svojo ženo Blandine Czeike.

Vila Czeike ima izkoriščeno mansardo s piramidasto streho. Iz stavbne mase izstopa triosni rizalit s samostojno dvokapno streho. Portal je poudarjen s stebriščno lopo. Fasade so plitvo členjene.

Stavba je primer preprosto, vendar ambiciozno oblikovane meščanske vile iz prve tretjine 20. stoletja. Iz cestne strani je deloma ohranjena historična ograja s portalom. Vrt na jugu omejujejo grajene garaže iz konca 20. stol. V vrtu je ohranjenih nekaj dreves in vodni motiv.

Obseg spomenika:

parc. št. 450 k. o. 658 KOROŠKA VRATA;

stavba št. 504 k. o. 658 KOROŠKA VRATA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 1. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Vila Franz, EID 1-15082
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Velika nadstropna vila z vrtom je bila zgrajena med letoma 1889 in 1891 in je delo stavbenika Andreasa Tschernitschka (Andreja Černička) za industrialca Ludwiga Franza iz Lipnice, ki je imel v bližini parni mlin in tovarno testenin. Vila je bila postavljena ob južnem robu tovarniškega kompleksa. Vilo Franz so morda zgradili po načrtih graškega arhitekta Konrada Lueffa, ki je leta 1878 projektiral podobno vilo Schorisch v Gradcu.

Zunanjščina stavbe je bogato okrašena z rustiko in korintskimi pilastri, ulična in vrtna fasada sta poudarjeni z vogalnima rizalitoma.

Rizaliti so na vrhu zaključeni z bogato členjenimi volutastimi atikami. Današnjo podobo je vila dobila leta 1891, ko je stavbenik Černiček na ulični fasadi dozidal plitvo verando z balkonom v nadstropju, ki ustvarja videz dvonadstropne loggie, kakršne so značilne za nekatere vile renesančnega arhitekta Andree Palladia. Stavbenik se je s stebrno členitvijo v pritličju in slopno v nadstropju prilagodil obstoječi členitvi fasade.

Do loggie vodi ob straneh volutasto zavito reprezentančno stopnišče, iz loggie pa je vhod v prostorno vežo, ki se nadaljuje v atrij, osvetljen s strešnim oknom. Atrij z vogalnimi renesančno členjenimi slopi spominja na arkadna dvorišča italijanskih renesančnih palač, pilastrska členitev pritličja pa se ponovi tudi v nadstropju, kjer pilastre povezuje kovana ograja, in s tem harmonično povezuje členitev z zunanjščine vile.

Vila Franz velja za eno najbolj kakovostnih stvaritev neorenesančne arhitekture v Mariboru, pa tudi za eno najpomembnejših stvaritev stavbenika Andreja Černička.

Obseg spomenika:

parc. št. 88, 94, 95, 96, 97/3 (južni del), vse k. o. 655 MELJE;

stavba št. 349, 1008, vse k. o. 655 MELJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 12. 2. 2026.

Identifikacija spomenika: Maribor - Vila Gajšek, EID 1-06431

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Bogato razgibana nadstropna vila v ograjenem vrtu je bila leta 1911 zgrajena za Karla Gaischka (Gajška) in je delo stavbenika Ubalda Nassimbenija.

Vilo Gajšek (oz. vilo Martin) členi nadstropen, vogalni, okrogel oz. valjast konzolni pomol s kupolo. Fasade členijo tako poznohistoristični kot tudi secesijski elementi – balkon z neobaročno železno ograjo, pod strešnim robom niz dekorativno poslikanih polj med leseno predalčno gradnjo, štukaturne dekoracije in okenske obrobe. Na zunanjščini so secesijske vratnice vhodnega portala, menjavanje površin grobega in finega ometa na fasadah, oblika okenskih obrob, balkonska ograja in ograja okoli vrta vile s cvetličnim motivom, ter njen interier: predvsem kovana ograja na zavitem kamnitem stopnišču, ter lončena peč z neobaročnimi in secesijskimi motivi. Ohranjena je historična ograja, ki jo obrašča živa meja. V severnem delu vrta rastejo trije večji soliterni iglavci, morda iz prvotne zasnove. V vrt postavljeni dve garaži. Vrt je dokaj vzdrževan.

Vila je kvaliteten primer vile z neobaročnimi in secesijskimi motivi in je ena izmed redkih ohranjenih vil v vrtu v tem delu mesta.

Obseg spomenika:

parc. št. 67 k. o. 659 TABOR;

stavba št. 42 k. o. 659 TABOR

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 2. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Vila Golob, EID 1-06141
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna vila v vrtu stoji na vogalu Kosarjeve in Rosinove ulice. Zgrajena je bila za Ireno Golob. Nastala je leta 1927 in je delo arhitekta Viktorja Accetta, ki je do leta 1939 deloval v Mariboru. V vili so danes prostori vrtca.

Vila Golob ima razgiban tloris – ulična fasada je členjena s parom rizalitno izstopajočih pomolov, ki obstopata polkrožno izbočeni portik glavnega vhoda z balkonom z balustradno ograjo. Na vogalu nadstropja ulične fasade sta kipa atlantov, ki podpirata streho. Južno fasado členi poligonalno oblikovana veranda z balkonom nad njo. Fasade krasijo tudi figuralna polja iz štuk – na severni fasadi podobe Venere, Erosa in puttov (morda alegorija neuslišane ljubezni), na zahodni fasadi so prizori s simboliko

letnih časov, na južni fasadi je friz s plešočimi ženskami, na ulični fasadi pa je na strešnem čelu relief otrok s košarama s sadjem in cvetjem.

Vilo obdaja vrt z rokokojsko dekoracijo okrašeno ograjo, ki jo pri vhodu poudarjajo slopi z vazami na vrhu. Od prvotne ureditve vrta sta na jugovzhodnem vogalu ohranjena fontana in kamnita klop, v tleh je mogoče še opaziti prvotne zamejitve gredic.

Arhitekt se je pri zasnovi in dekoraciji vile morda zgledoval pri vili Mladinska 45, ki je delo arhitekta Fritza Friedrigerja.

Izjemno ambiciozno oblikovana arhitektura z neobaročnimi značilnostmi v zasnovi in detajlih spada med najboljše primere meščanskih vil iz prve četrtine 20. stoletja.

Obseg spomenika:

parc. št. 693/1 k. o. 658 KOROŠKA VRATA;

stavba št. 340 k. o. 658 KOROŠKA VRATA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 20. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Vila Kersnikova 12, EID 1-06116
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Mogočna nadstropna vila v ograjenem vrtu je nastala med leti 1904 in 1910 in je delo stavbenika Ubalda Nassimbenija.

Vila je simetrično oblikovana, čeprav je v svoji masi slikovito razgibana. Južna fasada je na sredi odprta s stebriščno galerijo, do katere vodi stopnišče, nad njo je balkon s kovano ograjo in na vrhu razgibano strešno čelo z motivom palmete. Stranski osi ob galeriji rizalitno izstopata in imata dvojna okna. Fasade členijo tudi rustika, pilastri, strešna čela in okenske obrobe.

Ambiciozno zasnovana in kvalitetno oblikovana stavba iz začetka 20. stoletja je pomembna tudi kot ena zadnjih neorenesančnih arhitektur v Mariboru.

Vilo na severni strani obdajajo garaže in utrjene manipulativne površine. Na vzhodni strani je neurejen del vrta, na južni strani pa je prostor vile zasedlo parkirišče OŠ.

Obseg spomenika:

parc. št. 552/1, 552/2, 552/3, 552/4, 552/5, 553, 554, 555, 556, 557, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 522 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 1. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Vila Kren, EID 1-06113

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna vila v vrtu stoji na vogalu Kajuhove in Mladinske ulice. Vila je nastala med letoma 1907 in 1908 za šolskega profesorja Johanna Krena in je delo stavbenika Ubalda Nassimbenija.

Vilo Kren poudarja mogočen vogalni stolp in na vsaki fasadi po eno trikotno čelo. Fasade so v pritličju členjene z vodoravnimi fugami, v nadstropju pa z zidci, okenskimi obrobami, girlandami, maskami in krogljčnimi nizi, volutami in akantovimi listi. Fasadno okrasje spada v krog romantičnega historizma in secesije. V notranjščini je lepo oblikovana stopniščna ograja.

Vila predstavlja kvaliteten primer vile v vrtu iz začetka 20. stoletja z dominantno pojavnostjo in lego na uličnem vogalu.

Ohranjena je historična ograja. Na vrtu sta postavljeni novodobni nadstrešnica in vrtna lopa. Zasaditve

razen delno posajene žive meje iz tise (*Taxus baccata*) ni.

Obseg spomenika:

parc. št. 443, 444 k. o. 658 KOROŠKA VRATA;

stavba št. 901 k. o. 658 KOROŠKA VRATA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 1. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Vila Langer, EID 1-06159

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Klasicistično vilo je leta 1843 dal sredi polja v bližini nekdanjega mestnega pokopališča ob tedanji Koroščevi ulici (danes Mladinska 29) kot svojo poletno rezidenco zgraditi Josipdolski glažutar češkega rodu Joseph Langer (1787–1851). Avtor arhitekture je neznan. Vilo je Langer obdal z obsežnim parkom. Vhod v vilo je bil z južne, mestne strani, saj so zaledje vile takrat na severu predstavljali travniki.

Pritlična vila je bila zasnovana kot kombinacija stanovanjske stavbe in zimskega vrta oz. oranžerije. Na južni strani sta bila ob odprti klasicistični loggi na stebrih na obeh straneh dva velika prostora za vzgajanje in prezimovanje eksotičnih rastlin, ki sta bila proti parkovni strani odprta z velikima zastekljenima površinama.

V letih 1926–1929 je Max Czeike, eden najpomembnejših mariborskih arhitektov tega časa, pripravil načrte za adaptacijo oz. dograditev Langerjeve vile. Czeike je najprej leta 1926 naredil načrte za preureditev vile v dnevno otroško zavetišče. Takrat so velike zastekljene površine opuščene rastlinjaka nadomestili s stenami, predrtimi z velikimi pravokotnimi okenskimi odprtinami. Celoten volumen je dobil dva stranska, simetrično postavljena manjša pritlična prizidka, tako da je imela stavba poudarjeno horizontalen vtis. Osrednji del stavbe s klasicistično stebarno lopo so ohranili v nespremenjeni prvotni obliki.

Leta 1929 je mestni občinski svet sklenil, da stavbo za to namembnost še poveča. Načrte je ponovno izdelal Max Czeike, dnevno zavetišče se je namreč spremenilo v mladinski dom. Vili so tako med leti 1928–1931 nadzidali prvo nadstropje. Na severni strani so dodali večji vertikalni prizidek z dvoramnimi stopniščem ter nov klasicistični ulični vhod. Na južni strani je nad stebriščno loggio nastal trikoten timpanon.

Prenove in dozidave so vilo sicer spremenile, vendar so bile izvedene v skladu z izhodiščno idejo stavbe in so jo likovno nadgradile, ohranil se je tudi njen klasicistični značaj.

Leta 1958 so po načrtih Milana Černigoja pritličje vile preuredili v šolo za gostinstvo, po njeni izselitvi leta 1962 pa so v vili odprli restavracijo. V vili so bili nato prostori športnih društev Branik.

Ob celoviti prenovi vile je bil v pritličju vzhodnega trakta odkrit prvoten kamnit tlak oranžerije in opečnat ogrevalni kanal – gre za izjemno odkritje, saj v širšem slovenskem prostoru ne poznamo primera, da bi bila vila zasnovana kot kombinacija stanovanjske stavbe in oranžerije oz. zimskega vrta.

Južno od vile je Langer zasadil park v krajinskem oz. angleškem slogu. Park je na njegovo željo kasneje (po njegovi smrti) postal ena prvih javnih parkovnih površin v mestu. Joseph Langer je želel, da bi bil park dostopen vsem meščanom Maribora za oddih in razvedrilo. Zato je njegova vdova Katarina leta 1874 park z vilo prodala Mestni občini Maribor.

Območje so poimenovali Ljudski vrt (Volksgarten) in ga kot rekreacijski, prireditveni in športni prostor odprli za javnost. Maribor je tako približno sočasno z novim mestnim parkom dobil drugo pomembno javno parkovno površino. Volksgarten se je leta 1919 preimenoval v Ljudski vrt.

Od I. svetovne vojne dalje so na parkovnih površinah vile in v njeni neposredni okolici postopno začeli urejati razna športna igrišča.

Danes se v neposredni bližini vile nahajajo športni objekti stadiona Ljudski vrt, športne dvorane Lukna in teniške hale. Od nekdanjega izjemnega in obsežnega parka je tako danes ohranjen le še del med vilo in športno dvorano Lukna.

Vila predstavlja pomemben primer izjemno ambiciozno zasnovane vile, ki ji v slovenskem prostoru ni

primere. Vila je bila s svojo ožjo in širšo parkovno okolico ter kasneje s športnimi in prireditvenimi prostori pomemben del mesta.

Obseg spomenika:

parc. št. 1348, 1350 (severni del), 1351/11, 1351/15 (severni del), 1351/5, 1351/9, 2190, vse k. o. 658 KOROŠKA VRATA;

stavba št. 1264, k. o. 658 KOROŠKA VRATA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 2. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Vila Marija, EID 1-06272

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Visokopritlična vila z zalomljeno mansardno streho je nastala v zgodnjem 20. stoletju.

Vila Marija ima tloris v obliki kljuke. Sestavljata jo višji reprezentančni glavni trakt in nižji pomožni dvoriščni trakt. Fasade so bogato neobaroko in secesijsko oblikovane – členijo jih široke polkrožne odprtine, vegetabilno, figuralno in geometrično štukaturno okrasje, kovane okenske mreže in strešna čela. Pred glavnim vhodom je stebriščna veranda, do katere vodi stopnišče z balustradno ograjo.

Na dvorišču oz. vrtu stoji kamnit vodnjak z kvalitetnim baročnim kovanim nastavkom z zastavico na vrhu, na kateri je letnica 1908. Nastavek je podoben neobaročnemu kovanemu nastavku vodnjaka pri mariborskem gradu. Ob vili je nekdanje gospodarsko poslopje.

Neobaroka vila z bogato oblikovanimi fasadami ima slikovito lego ob vhodu v mesto. Vrt ni ohranjen.

Obseg spomenika:

parc. št. 357/3, 357/4, vse k. o. 640 PEKEL;

stavba št. 343 k. o. 640 PEKEL

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 2. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Vila Martin, EID 1-06210

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna vila v vrtu, ki ga obdaja kovana ograja, stoji na vogalu Prešernove in Tomšičeve ulice (Tomšičeva 8). Nastala je leta 1906 za Katarino Martin in je delo arhitekta Rudolfa Kiffmanna.

Vila kvadratnega tlorisa ima razgibane strešine. V masi je bogato členjena z vogalnim konzolnim stolpičem, izsidki, balkonom in pokrito teraso z leseno ograjo. Fasade so členjene z bogato secesijsko ornamentiko v ometu.

Stavba je kvalitetna, zelo individualno oblikovana z dosledno izvedeno secesijsko ornamentiko. Historična ograja je zamenjana z novo, kovano. Jugovzhodni del vrta je tlakovan in namenjen parkiranju, zahodni del vrta je v fazi prenove. Historična ureditev ni bila ohranjena, razen vodnjaka, ki se ohranja.

Obseg spomenika:

parc. št. 613/1, 614/3, 614/4, 614/5, 614/6, 614/7, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 343 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem

Identifikacija spomenika: Maribor - Vila Majer, EID 1-00444

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Leta 1931 je podjetje Jelenec & Šlajmer prevzelo naročilo za izdelavo načrta za enodružinsko vilo g. Franja Majerja na Vilharjevi ulici 7 v Koroškem predmestju. Nadstropna vila z ravno streho in teraso je tlorisa v obliki črke L, na stičišču obeh krakov je segment stopniščnega stolpa. Stavbna lupina je nekoliko razgibana s prevolitvijo vhodnega vogala, z višinsko diferenco gabaritov ravnih teras in strehe, ter pritličnega manjšega trakta, s povezujočim motivom parapeta med ograjo in vhodom in delno zaprto zahodno stranico vrhnje terase. Arhitekt Jože Jelenec je pri zasnovi vile domnevno upošteval primerljive načrte ljubljanskega arhitekta Vladimirja Šubica oziroma je najverjetneje prišlo do njunega sodelovanja, saj sta se oba šolala v Pragi. Tlorisna zasnova je ohranjena. Pomemben del arhitekturne zasnove je tudi vrtna ograja.

Obseg spomenika:

parc. št. 367 k. o. 658 KOROŠKA VRATA;
stavbe št. 847, 848, vse k. o. 658 KOROŠKA VRATA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 1. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Vila Radics, EID 1-06263

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Visokopritlična vila stoji v vrtu na vogalu Aškerčeve in Prešernove ulice.

Vila Radics je bila zgrajena med letoma 1905 in 1906 za Louise von Radics in je delo arhitekta Adolfa Baltzerja.

Fasade vile razgibanega tlorisa členijo neobaročni in neorensančni elementi, pa tudi secesijski detajli. Ulični fasadi sta poudarjeni z rizalitoma z različnima strešnima čeloma, okenskimi obrobami s štukaturnim okrasjem in zastekljeno vogalno verando. V notranjščini je dvoramno stopnišče s kovano ograjo.

Vila je bila spremenjena po II. svetovni vojni – deloma je bila odstranjena ornamentika okoli oken, dozidani so bili prizidki.

V vilo se je v času II. svetovne vojne, po okupaciji, med letoma 1941 in 1943, naselil s svojim uradom komandant varnostne policije in varnostne službe za okupirano Štajersko Otto Lurker. V teh prostorih so gestapovci zasliševali in mučili zapornike, ki so jih privedli iz sodnih zaporov ter jim izrekli smrtne kazni. Na zahodni fasadi, ki je obrnjena proti Prešernovi ulici, je spominska plošča z napisom: " V letih 1941–1943 sta v tej hiši okupatorjeva varnostna policija in varnostna služba mučili in izrekli smrtne kazni pripadnikom osvobodilnega boja."

Vila kljub prezidavam predstavlja kvaliteten primer vile, nastale v začetku 20. stoletja v vilski četrti in ima poleg arhitekturne in umetnostne tudi zgodovinsko vrednost.

Obseg spomenika:

parc. št. 621, 622, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;
stavba št. 508 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 1. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Vila Robič, EID 1-06114**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Enonadstropna vila v vrtu stoji na vogalu Kamniške in Trubarjeve ulice. Nastala je leta 1906 za bančnega direktorja Josefa Bancalarija. Vila je delo arhitekta Rudolfa Kiffmanna. Kasneje je bila v lasti dr. Huga Robiča – po prvotnih lastnikih se je vila imenovala tudi vila Bancalari in vila Robič.

Vila ima razgibano stavbno maso. Fasade členijo neometan kamnit podstavek, okenske obrobe, veranda, konzolna pomola, eden od zatrepov, ki je oblikovan kot predalčna gradnja, ter bogate štukature – grbi, kartuše in rastlinska ornamentika. Na vzhodni fasadi na traku je napis: VILA ROBIČ 1906.

V notranjščini so ohranjena secesijska jedkana stekla ter originalno stavbno pohištvo.

Vila je oblikovana v t. i. cottage stilu – gre za gradnjo hiš v zelenju, kjer se prepletajo elementi severne renesanse in vpliv kmečkega stavbarstva nemškega prostora, vidne pa so tudi nekatere secesijske prvine. Izredno ambiciozno zasnovana arhitektura z bogato členitvijo obvladuje širši prostor. Zaradi svojih kvalitiet spada med najpomembnejše meščanske vile v Mariboru.

Vrt označuje vhodni portal in omejuje v uličnem delu historična ograja. Območje vile je zmanjšano na ohišnico in dovozni del, ki je v celoti tlakovan z betonskimi tlakovci. V vrtu so še 3 novodobne garaže.

Obseg spomenika:

parc. št. 348, 349, 350, 351, 352, vse k. o. 658 KOROŠKA VRATA;

stavba št. 897 k. o. 658 KOROŠKA VRATA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 1. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Vila Strossmayerjeva 29, EID 1-06207**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Nadstropna vila v ograjenem vrtu stoji na vogalu Strossmayerjeve in Mladinske ulice. Poznohistoristična slikovita vila ima tloris v obliki kljuke. Fasade členijo elementi v maniri severne renesanse ter neobaročni elementi – rustika, okenske obrobe, štukaturno okrasje in razgibana strešna čela. Vogal na stičišču ulic je poudarjen z vitkim okroglim dvonadstropnim stolpičem s čebulasto lanternasto streho. Fasada ob Mladinski ulici je poudarjena s plitvim rizalitom, ki ga poudarjata še konzolni balkon s kovano ograjo v nadstropju ter visoko razgibano strešno čelo. Fasado ob Strossmayerjevi ulici členi plitek vhodni rizalit, ki ga poudarjajo portal, štukature ter strešno čelo.

Meščanska vila ima razgibano stavbno maso in kvalitetno reliefno fasadno ornamentiko, kar jo uvršča med pomembnejše stavbe svoje vrste v Mariboru.

Delno ohranjena historična ograja na jugu in vzhodu. Severni del vrta zaseden z garažami in nadstrešnicami za avte. Vrt ni urejen.

Obseg spomenika:

parc. št. 1385/1, 1385/12, 1385/13, 1385/14, 1385/15, 1385/16, 1385/17, 1385/18, 1385/19, 1385/20, 1385/21, 1385/22, 1385/23, 1385/24, 1386, 1387, vse k. o. 658 KOROŠKA VRATA;

stavba št. 1216 k. o. 658 KOROŠKA VRATA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 2. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Vila Tausch-Kuhn, EID 1-08943

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Razgibana enonadstropna poznohistoristična stavba na talni ploskvi v obliki črke L je bila zgrajena leta 1904 po (ohranjenih) načrtih »gosposke hiše Rosswein« arhitekta Fritza Friedriggerja iz 1903. Naročnik je bil dr. Karl Tausch. Z njegovo hčerjo Margareto Tausch se je poročil Švicar Joseph Kuhn, ki je od leta 1920 živel v Razvanju, ko je prevzel posel tasta in je bila odtlej po njem poimenovana tudi posest z vilo. Vila simbolno povzema nasledstvo nekdanjega razvanjskega srednjeveškega dvora na drugi lokaciji. Poimenovali so jo Bachern-Hof (Vila Pohorski dvor), o čemer še sedaj priča napis na glavni fasadi. Posestniki, rodbina Tausch-Kuhn, so bili v prvi polovici 20. stoletja gospodarsko zelo uspešni. Vila na platoju nad jedrom naselbine je na zunanjsčini razgibana z vogalnima pomoloma, strešnimi čeli, poslikavami in arkadirano verando. V notranjsčini je ohranjeno stopnišče z ograjo secesijskih oblik. Nizki stanovanjski prizidek na severni strani vile je neprimeren.

Vila, ki na svoj način nadaljuje tradicijo primestnih oziroma podeželskih dvorcev, je poleg arhitekturnih kvalitet poznohistorističnega Friedriggerjevega opusa, zanimiva tudi zaradi lepe lege ob vznožju Pohorja. V okolici raste nekaj izjemnih primerkov eksot, ki nakazujejo veličino nekdanjega vrta. Zasnova ni ohranjena.

Obseg spomenika:

parc. št. 366/23 (južni del), 366/28, 366/29 (južni del), 366/33, 369/6, 369/7, vse k. o. 679 RAZVANJE; stavba št. 372 k. o. 679 RAZVANJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 25. 2. 2026.

Identifikacija spomenika: Maribor - Vila Tomšičeva 12, EID 1-06211

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna vila stoji v vrtu, ki ga obdaja kovana ograja. Vila je nastala leta 1913 in je delo arhitektov Hansa Payerja in Rudolfa Kiffmanna.

Vila je v masi členjena s stopniščnim prizidkom na severni fasadi in balkonskim prizidkom na vzhodni fasadi. Vilo pokriva strma dvokapna streha. Stavba ima izkoriščeno mansardo. Fasade so členjene tudi z zidci, rustiko in z okenskimi obrobami.

Stavba je značilna, preprosta, vendar kvalitetno oblikovana meščanska vila iz začetka 20. stoletja. Ob prenovi objekta v začetku 21. stol. Je bil preoblikovan in na novo zasajen vrt. Pretežno z iglavci. Od historične zasaditve je ohranjena le češnja.

Obseg spomenika:

parc. št. 600, 601, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 348 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 19. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Vila Transilvanija, EID 1-06162
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna neobaročno-secesijska vila v vrtu stoji na vogalu Mladinske in Vrbanske ulice (Mladinska 45). Vila Transilvanija je nastala med leti 1909 in 1911 in je delo arhitekta Fritza Friedriggerja, ki jo je zgradil zase in za svojo družino. V tej vili so živeli do leta 1920.

Friedrigger si je vilo zamislil, zgradil in opremil tako, da so predstavljale njena zunanjsčina, notranjsčina in vrt usklajeno celoto. Tako se njena vrednost ne kaže toliko v členitvi in dekoraciji pročelij, temveč

predvsem v notranji zasnovi, ki je presegala šablonsko načrtovanje vil. Center bivalne zasnove je bivalna veža, ki se dviga skozi obe nadstropji in ju z lesenim triramnim stopniščem in galerijo povezuje v enoten prostor.

Vila ima v osnovi pravokoten tloris, čokato stavbo pokriva takrat modna zalomljena mansardna streha. Fasade so secesijsko dekorirane. Na ulični fasadi je levo od neobaročnega vhoda kamnit relief z alegorijo Arhitekture in z njo povezanih umetnosti in obrti. Figure predstavljajo portrete družine Friedriger. Na drugi strani portala je secesijsko oblikovano tridelno stopničasto okno. Okna v pritličju krasijo baročno oblikovane kovane mreže. Ostale fasade so razgibane z verando, pomoli in balkoni.

Na južni fasadi je sončna ura.

Vila je bila po odhodu družine v Gradec v lasti mariborskega trgovca Josipa Škerleca, ki je ni bistveno spreminjal. Med leti 1927 in 1928 je bila po načrtih Maxa Czeikeja prizidana garaža s teraso.

Vila Transilvanija je izjemno kvalitetno oblikovana vila in predstavlja tudi višek ustvarjalnosti arhitekta Fritza Friedrigerja na področju stanovanjske arhitekture na začetku 20. stoletja.

Vrt deloma omejen zaradi novogradenj. V jugozahodnem delu ohranjen nadstropni vrtni paviljon.

Obseg spomenika:

parc. št. 457 k. o. 658 KOROŠKA VRATA;

stavba št. 1286 k. o. 658 KOROŠKA VRATA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 1. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Vila Trubarjeva 15, EID 1-13624

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Nadstropna poznohistoristična vila z razgibanimi strešinami stoji v vrtu na vogalu Trubarjeve in Vinarske ulice. Zgrajena je bila leta 1908 in je delo arhitekta Rudolfa Kiffmanna.

Zunanjščina vile kaže vplive kmečkega stavbarstva iz alpskega prostora. Pritličje je poudarjeno z neometano kamnito zidavo, nadstropje pa z lesenimi balkoni in predalčno gradnjo.

Vila je kvaliteten primer čistega alpskega sloga, ki se je razvil v začetku 20. stoletja pod vplivom domačijskega sloga. Vrt obdaja na uličnih straneh historična ograja. Na zahodni strani so v vrt umeščeni novodobni objekti. Od rastlin je ohranjena zgolj tisa (*Taxus baccata*), sicer je ureditev podrejena uporabi zavoda za slepe in slabovidne, ki uporablja tudi objekte.

Obseg spomenika:

parc. št. 346, 347 k. o. 658 KOROŠKA VRATA;

stavba št. 1205 k. o. 658 KOROŠKA VRATA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 2. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Vila Walaster, EID 1-06160

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Slikovito razgibana nadstropna vila v ograjenem vrtu je nastala leta 1907 za Antonio Walaster in je delo arhitekta Fritza Friedrigerja.

Vila Walaster je zgrajena v obliki gradiča. Osnovno kvadratno stavbno maso členi dvonadstropen stolpič s piramidalno streho, zaprta veranda v pritličju, nad njo je stebriščni balkon z balustradno ograjo ter vhodnim portikom. Fasade členijo tudi široki napušči, pod katerimi so geometrične poslikave in bogate okenske obrobe, ki so na stolpiču še dodatno poudarjene s slepimi balustradnimi ograjami in štukaturo.

Ob vhodnem portiku je naslikana sončna ura (s podpisom avtorja J. Hobingerja). V notranjščini izstopa dvoravno stopnišče ter velika jedilnica s tristrano zaključenim fasadnim izzdikom. Vila predstavlja primer kvalitetne in ambiciozno oblikovane poznohistoristične meščanske vile v vrtu, ograjenem z deloma historično ograjo (na južni – ulični in vzhodni strani). V vrtu so postavljene štiri novodobne zidane garaže. Vzhodni del vrta je v celoti tlakovan. V zahodnem delu rastejo soliterji, formalno oblikovan vzorec pušpana in manjši, nižji grajeni kamniti zidec.

Obseg spomenika:

parc. št. 448/1, 448/4, vse k. o. 658 KOROŠKA VRATA;

stavba št. 1267 k. o. 658 KOROŠKA VRATA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 20. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Vila Welley, EID 1-11604

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Vila v ograjenem vrtu stoji na vogalu Cankarjeve in Aškerčeve ulice. Nastala je leta 1907 za Josefine Welley in je delo stavbenika Ubalda Nassimbenija. Stavbo členijo rizaliti, prisekan vogal z vogalnim stolpičem in razgibane strešine. Fasade vile Welley krase secesijska ornamentika v štuku – predvsem vegetabilno okrasje – rozete, povezane s trakovi, ki v ovalnih linijah obkrožajo okna prvega nadstropja, motiv palmete z uvitimi listi, ki obrobljajo okrogel medaljon. Na enem od vogalov je reliefna dekliška glava s cvetličnimi kitami.

Po secesijskih detajlih spada vila poleg Baroničine hiše (Prežihova 8) med najpomembnejše objekte iz obdobja secesije v Mariboru. Ob prenovi je bil urejen tudi vrt. Severna stran vrta je v celoti tlakovana in zgrajene so garaže. Vrt je zasajen s okrasnimi travami in posameznimi listopadnimi drevesi.

Obseg spomenika:

parc. št. 641/1, 641/2, 641/3, 642, 643/1, 643/2, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavba št. 538 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 1. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Vila Wescher, EID 1-06432
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Vila, obdana z večjim ograjenim parkom, stoji na izpostavljeni urbanistični lokaciji ob Titovi cesti. Nastala je za naročnika Richarda Wescherja Piberaua. Projektiral jo je dunajski arhitekt Rudolf Klotz med leti 1895/96, zgradil pa mariborski arhitekt Fritz Friedriger.

Vila Wescher oz. vila Piberstein je sestavljena iz podolgovatega osrednjega dela, ki ima na severozahodu enoosni prizidek z neogotskim strešnim čelom, pod katerim je neorenesančno oblikovan pomol, na jugozahodu pa je prav tako prizidek, ki ga členi pomol. Osrednja os glavne fasade je poudarjena z vhodnim rizalitom, ki ga na vrhu zaključuje stolpič s pokritima galerijskima hodnikoma ob straneh. Dvoriščna fasada je oblikovana v obliki črke U – poudarjajo jo kamnito stopnišče z balustradno ograjo in arkade v pritličju.

Vila z razgibano stavbno maso in kvalitetno obdelanimi fasadami, na katerih se izmenjujejo neogotske in neorenesančne prvine, je izvedena v maniri romantičnega historizma.

Obdaja jo večji vrt, ki je predvsem v delu proti cesti zasajen z mogočnimi platanami, na zaledni strani pa z divjimi kostanji in sadnim drevjem.

Stavba je s svojim parkovnim okoljem tipičen primer slikovite vile iz časa poznega historizma in spada med najkvalitetnejše dosežke mariborske historistične arhitekture.

Obseg spomenika:

parc. št. 1678, 1681/2, 1681/3, 1681/4, vse k. o. 659 TABOR;

stavbe št. 1923 k. o. 659 TABOR

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 19. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Vila Šentiljska 105, EID 1-06270

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Monumentalna kubična nadstropna stavba je nastala v začetku 20. stoletja.

Nastala je pod vplivom severne renesanse, srednjeveške grajske arhitekture iz nemškega prostora in secesije.

Osnovno kubično pojavnost vile z ambicijami dvorca členijo na zahodni strani vhodna stebriščna veranda, nad katero je v nadstropju lesen balkon, rizalit s konzolnim pomolom na južni fasadi in stebriščna terasa z balkonom nad njo na vzhodni fasadi. Sprednji vogalni del stavbe je dvonadstropen in oblikovan kot masiven oglat stolp s slikovito lanternasto streho. Zunanjščina vile je bogato členjena – neometan kamnit kletni podstavek, šivani vogali, okenske obrobe, konzolni pomol, balustrade, visoki strešni zatrepi ter v zgornjem delu lesena predalčasta gradnja. Vilo obdaja velik vrt z drevjem.

Stavba predstavlja mogočno in bogato vilo alpskega sloga na obrobju mesta z začetka 20. stoletja, ki žal propada zaradi nevdzdrževanja lastnika.

Ohranjen je le prostor vrta, sestavine vrta niso več ohranjene.

Obseg spomenika:

parc. št. 359/18, 359/19, 359/2, vse k. o. 639 POČEHOVA;

stavbe št. 461 k. o. 639 POČEHOVA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 2. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Vila Škapin, EID 1-06215

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Enonadstropna vogalna vila v vrtu stoji na vogalu Trubarjeve in Mladinske ulice. Nastala je leta 1893 v neorenesančnem slogu za družino Škapin.

Čokato stavbno telo je na severni fasadi poudarjeno s stebriščno vhodno lopo, na južni strani pa z višjim triosnim rizalitom. Rizalit poudarja še konzolni balkon s kovano ograjo v nadstropju. Fasade so členjene z bogato fasadno dekoracijo – z rustiko, vodoravnimi fugami, zidci, okenskimi obrobami, edikulami, slepimi okenskimi okvirji, nišami, pilastri z jonskimi kapiteli, girlandami in kitami iz štuka.

Okrasje dopolnjuje še dekorativna poslikava iz leta 1903. Fasada naj bi spominjala na fasado mariborskega gledališča iz leta 1864.

Vila Škapin je odličen primer historističnega oblikovanja stavbne mase z bogatim fasadnim neorenesančnim okrasjem, ki ponavlja vzore italijanske pozne renesanse.

Obseg spomenika:

parc. št. 803/1, 803/2, 803/3, 803/4, 803/5, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD;

stavbe št. 852 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe s parki in vrtovi.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 2. 12. 2025.

e. Zvrst: SPOMINSKI OBJEKTI IN KRAJI**Identifikacija spomenika: Kamnica ob Dravi - Staro pokopališče, EID 1-30467****Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Staro pokopališče v Kamnici predstavlja severni del današnjega pokopališča. Na njem je ohranjenih nekaj nagrobnih spomenikov historističnega sloga, povečini iz začetka oziroma prve četrtine 20. stoletja. Najpomembnejša sta nagrobni spomenik mariborskemu županu dr. Johannu Schmidererju in nagrobnik mestnega gradbenika Andreasa Tschernitschka (Andreja Černička). Stari del pokopališča pri župniji Sv. Martina je bil urejen leta 1830, novi de pa je bil blagoslovljen 12. 7. 1903. Predpisana je bila razdelitev, dva vhoda, v sredi med obema deloma je stal velik križ, levo od križa, na starem delu, pa mrtvašnica. Staro pokopališče v Kamnici je pomembno kot memorialna dediščina tako zaradi zasnove, kot tudi zaradi posamičnih nagrobnih spomenikov.

Obseg spomenika:

parc. št. 11/1 k. o. 636 KAMNICA

Varstveni režim spomenika:

Za pokopališče velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike, za kapele in arkade velja varstveni režim za stavbe. Za spominska obeležja in individualne grobove velja varstveni režim za spominske objekte in kraje ter podrobnejši varstveni režim za grobnice in nagrobne spomenike pomembnih osebnosti in grobnice in nagrobne spomenike, pomembne iz (umetnostno)zgodovinskega vidika.

Upravljelec pokopališča, Krajevna skupnost Kamnica, mora najkasneje v roku 12 mesecev od sprejetja akta o razglasitvi izdelati grafične podlage z označbo varovanih sestavin na pobreškem pokopališču, ki so sestavni del spomenika

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 17. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Kamnica ob Dravi - Znamenje pod Lucijinim bregom, EID 1-06066**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Na hribu nad naseljem stoji na osamljeni legi sloji slopasto znamenje trikotnega tlorisa s polkrožno zaključenimi poslikanimi nišami, konkavnim zidcem in piramidasto opečno streho. Nastalo je v drugi polovici 18. stoletja.

Znamenje ima vidno in izpostavljeno lego sredi zelene kulise za vasjo.

Obseg spomenika:

parc. št. 41/2, k. o. 636 KAMNICA;

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za spominske objekte.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 28. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Florijanovo znamenje, EID 1-06262**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Sredi Grajskega trga stoji na prizmatskem podstavku kvadratnega tlorisa zavrt steber s pozlačenim korintskim kapitelom in kipom sv. Florjana na vrhu. Znamenje je izdelano iz peščenjaka in je bilo

postavljeno po mestnem požaru leta 1700. Leta 1872 so ga odstranili, leta 1970 pa ponovno postavili. Kapitel in kip svetnika sta originala, medtem ko sta steber in podstavek rekonstruirana po verodostojnih podlagah. Poleg spomeniške pričevalnosti je pomemben tudi kot prostorski poudarek središča Grajskega trga.

Obseg spomenika:

parc. št. 2156/1 (osrednji del), k. o. 657 MARIBOR GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za spominske objekte in kraje.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 17. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Kapelica sv. Marije na Piramidi, EID 1-06274

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Leta 1784 so na grajskem griču porušili prvotni mogočen srednjeveški mariborski grad iz 12. stoletja. Na tem mestu sta grof Henrik Brandis in grofica Johanna Welsersheim dala postaviti kamnito klasicistično piramido – po njej se nekdanji Grajski grič imenuje Piramida. Piramido je leta 1820 uničila strela. Iz preostalega kamenja so leta 1821 postavili kapelo.

Kapela je sorazmerno velika, klasicistično koncipirana. Zunanje fasade členi rustika v vodoravnih pasovih in trikotno fasadno čelo. Kapelo pokriva strma piramidalna streha. Prvotno je bila kapela krita s klasicistično dvokapno streho z nizkima trikotnima čeloma. Leta 1909 so streho po naročilu barona Piusa Twickla nadomestili z današnjo.

Njeno notranjščino oblikujejo štirje rusticirani slopi, povezani z loki, ki nosijo bogato profilirano gredo in kupola. V kapeli stoji kamnit kip Immaculate v nadnaravni velikosti, oblikovan v baročni tradiciji.

Kapela je kvalitetno klasicistično delo, ki predstavlja prostorsko dominantno na zeleni mestni kulisi.

Obseg spomenika:

parc. št. 415/5, 415/7, 417/73, 516/19, vse k. o. 638 KRČEVINA;

stavba št. 959 k. o. 638 KRČEVINA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za spominske objekte in kraje.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 12. 2. 2026.

Identifikacija spomenika: Maribor - Kip sv. Jožefa na Stolnem vrhu, EID 1-13609
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Na vrhu kopastega grebena severovzhodno od Maribora stoji med vinogradi na visokem kamnitem podstavku kamnit baročni kip sv. Jožefa, zaščitnika vseh delavcev in obrtnikov. Kip ni v celoti ohranjen – manjka mu del glave, pa tudi njegovi atributi niso več jasno berljivi.

Kip, kljub njegovi delni ohranjenosti, odlikuje kvalitetna izdelava in dominantna lega na vrhu grebena.

Obseg spomenika:

parc. št. 312/8 k. o. 653 KOŠAKI

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 17. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Kužno znamenje, EID 1-00435
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Na prostoru nepravilnega tlorisa, ograjenim z nizko, perforirano kamnito ograjo in v katerega vodijo dvokrilna vrata iz kovanega železa, stoji nad kamnito menzo prizmatski podstavek z reliefom Rozalijine smrti. Na podstavku je visok kaneliran steber s korintskim kapitelom in kipom Brezmadežne. Okrog stebra so na podstavkih razvrščeni kipi svetnikov priprošnjikov zoper kužne bolezni: sv.

Frančišek Asiški, sv. Boštjan, sv. Jakob starejši, sv. Anton Padovanski, sv. Rok, sv. Frančišek Ksaverij.

Kužno znamenje stoji na mestu nekdanjega prangerja (sramotilnega stebra), ki ga je leta 1681 nadomestil Marijin steber, tega pa leta 1743 sedanje kužno znamenje. Izdelal ga je mariborski kipar Jožef Straub in je eden najpomembnejših kiparskih izdelkov na Slovenskem. Kompozicija je bila prvotno brez ograje, dodali so jo po sredini 19. stoletja, in je imela dva kipa več. Danes manjkata kipa sv. Janeza Krstnika in sv. Janeza Nepomuka, ki sta stala na podstavkih ob vratih, kjer sta sedaj železni svetilki. Leta 1991 so original nadomestili s kopijo.

Kužno znamenje je osrednji spomenik, ki urbanistično obeležuje ploščad Glavnega trga, in izjemno kiparsko delo.

Obseg spomenika:

parc. št. 2164 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za spominske objekte in kraje.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 21. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Pobreško pokopališče, EID 1-04248**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Je najstarejše ohranjeno delujoče mariborsko pokopališče. Mariborski mestni magistrat je leta 1879 sklenil na Pobrežju ob Pobreški cesti urediti novo glavno mestno pokopališče, ki je najprej nadomestilo staro magdalensko pokopališče v bližini bolnišnice na Taboru na levem bregu reke Drave, po letu 1910 pa tudi staro glavno mestno pokopališče ob Strossmayerjevi ulici v Koroškem predmestju na desnem bregu Drave. Pokopališče so zasnovali na peterokotni talni ploskvi in ga obdali z visokim zidom, ob katerem so na treh straneh uredili grobnice. Leta 1888 so na drugi strani Pobreške ceste uredili še novo magdalensko pokopališče za župnijo sv. Magdalene. Na novem mestnem pokopališču so sprva pokopavali reveže, ki so umrli v bolnišnici, kasneje tudi umrle iz moške kaznilnice. Število pogrebov se je povečalo po letu 1914, ko je bilo pokopališče blagoslovljeno. Leta 1920 je bilo zaradi prostorske stiske mestno pokopališče povečano, prav tako so leta 1926 pod vodstvom stavbenika Rudolfa Kiffmanna postavili neobaroko kapelo z osmerokotno zaključenim stranskim zvonikom, ki pa nikoli ni bila posvečena in do danes rabi kot reprezentativna mrliška vežica. Pokopališče je bilo namenjeno pokojnim iz mestnih okrajev na levem bregu Drave ne glede na njihovo veroizpoved.

Pobreško pokopališče zraven mestnega sestavlja še magdalensko pokopališče (1888), ki se nahaja na severni strani sedanjega Pobreškega pokopališča. Prostor je bil urejen za pokop umrlih vernikov na desnem bregu Drave. Na magdalenskem pokopališču so leta 1891 pod vodstvom stavbenika Ferka, z gradbenim materialom takrat porušene klasicistične grobne kapele grofov Brandis na starem magdalenskem pokopališču na Taboru, zgradili novo preprosto zasnovano neogotsko kapelo z oglatim fasadnim zvonikom in vanjo iz Brandisove kapele prenesli oltarno sliko Marije z Detetom, delo znanega dunajskega slikarja Leopolda Kupelwieserja iz leta 1834, ki ga je grof naročil ob smrti svoje žene Adriane. Zadnje izmed še ločenih pokopališč je frančiškansko pokopališče iz leta 1927. To na vzhodni strani meji na obodni del mestnega pokopališča in na opečne arkade ob zidu med mestnim in frančiškanskim pokopališčem. Po načrtih arhitekta Maxa Czeikeja so leta 1930 zgradili grobnice in nad njimi obokane opečne arkade, oblikovane v historistični tradiciji ob naslonitvi na arhitekturo mariborske frančiškanske cerkve. Sestavljene so iz osemnajstih opečnih obokov, pod katerimi so grobnice, med njimi tudi grobnica pomembnih Mariborčanov, katerih posmrtni ostanki so bili 1940 prenešeni z opuščenega pokopališča na Strossmayerjevi ulici.

Na pokopališču je pokopanih veliko znamenitih osebnosti, ki so pustile svoj pečat na različnih področjih,

tako družbeno-kulturnem, gospodarskem in političnem.

Varovane vrednote znotraj Pokopališča Pobrežje so predvsem avtentičnost lokacije, fizična pojavnost v prostoru ter simbolni in prostorski odnos med dediščino in okolico ter vedutami. Pomemben del pokopališča so tudi žive meje in posamezna soliterna drevesa, ki sooblikujejo pokopališki ambient s svojo bogato zgodovino predstavlja pokopališče del zgodovinske in arhitekturne podobe mesta.

Na območju celotnega pokopališča so varovani tudi grobovi pomembnih osebnosti in nagrobni spomeniki, grobnice in grobišča, ki imajo likovne kvalitete, so različnih stilov ali imajo poseben zgodovinski pomen.

Obseg spomenika:

parc. št. 1243, 1244/1, 1244/2, 1244/3, 1244/4, 1245, 1246, 1247, 1248, 1291, 1293/1, 1293/2, 2988/6 (osrednji del), vse k. o. 681 POBREŽJE;

stavba št. 1755 k. o. 681 POBREŽJE

Varstveni režim spomenika:

Za pokopališče velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike, za kapele in arkade velja varstveni režim za stavbe. Za spominska obeležja in individualne grobove velja varstveni režim za spominske objekte in kraje ter podrobnejši varstveni režim za grobnice in nagrobne spomenike pomembnih osebnosti in grobnice in nagrobne spomenike, pomembne iz (umetnostno)zgodovinskega vidika.

Pogrebno podjetje Maribor d.d., mora najkasneje v roku 12 mesecev od sprejetja akta o razglasitvi izdelati grafične podlage z označbo varovanih sestavin na pobreškem pokopališču, ki so sestavni del spomenika

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 24. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Spomenik NOB, EID 1-15447

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Osrednji spomenik NOB, ki stoji na južni strani Trga svobode, je eden najbolj prepoznavnih spomenikov v Mariboru ter eno najbolj poznanih del akademskega kiparja Slavka Tihca (1928–1993). Izhodišče za spomenik NOB, ki ga Mariborčani imenujejo tudi »kodžak« (7,4 m visok, s premerom 6 m) je kaplja (tudi stisnjena pest), ki se zaradi zemeljske težnosti v trenutku, ko se dotakne tal, pri vrhu stanjša in spodaj splošči, tako da nastane oblika krogle, ki ostane umetnikova priljubljena oblika tudi kasneje. Umetnik je tako povezal fizikalno dejstvo s temeljnim pomenom upora, boja zoper potujčevalne in zavojevalne težnje okupatorja. Kapljasta sferična oblika bronastega spomenika je obogatena z dokumentarnim gradivom, razglasi o streljanju talcev in upornikov, ki so bili med drugo svetovno vojno obsojeni na smrt in ubitih, poslovnim pismom na smrt obsojenega Jožeta Fluksa ter rastrskimi posnetki borcev, ki se prikazujejo med segmenti, sestavljajočimi primarno obliko. Spomenik je bil odkrit leta 1975.

Obseg spomenika:

parc. št. 1342/2 k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike ter varstveni režim spominske objekte in kraje.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 21. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Spomenik prvi uporniški akciji proti okupatorju, EID 1-06269

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Spomenik stoji na notranjem vogalu hiše Gosposka ulica 32 v Volkmerjevem prehodu.

Le tri dni po Hitlerjevem obisku Maribora so mladinci 29. aprila 1941 sežgali in uničili dva nemška avtomobila in s tem izvedli prvo uporniško akcijo proti okupatorju. V spomin na te dogodke je bilo leta 1975 postavljeno obeležje, visoko 5 metrov, ki je oblikovano v tri pesti kot simbol upora proti okupatorju. Avtor granitnega spomenika je arhitekt Branko Kocmut (1921–2006). Na spomeniku je napis: »Mariborski komunisti in skojevci so tu 29. aprila 1941 zažgali dva nemška avtomobila in s tem izvedli prvo uporniško akcijo proti nacističnem okupatorju. Tu neustrašni fantov zbor v zaslužnji pomladi zažgal je baklo z

imenom upor.«

Omenjeno dejanje predstavlja prvo organizirano akcijo proti okupatorju na slovenskih tleh. Prav tako je spomenik pomembno likovno delo avtorja, ki je na ožjem mariborskem območju ustvaril nekaj kvalitetnih javnih obeležij.

Obseg spomenika:

parc. št. 1297 (del ob jugovzhodnem vogalu parcele 1307), 1299 (del ob jugovzhodnem vogalu parcele 1307), vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike ter varstveni režim spominske objekte in kraje.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 21. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Spominska plošča Jožetu Hermanku, EID 1-06268
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

V nizu dvonadstropnih hiš na hišni številki Smetanova 52 je med tretjo in četrto okensko osjo nameščena spominska plošča z napisom »Sredi revolucionarnega dela je bil v tej hiši 27. septembra 1941 aretiran narodni heroj inž. Jože Hermanko in v zaporu po nečloveškem mučenju 30. oktobra 1941 ustreljen.« Jože Hermanko (1901–1941) se je že v študentski letih pridružil mariborski organizaciji KPS ter sodeloval pri revolucionarnem delu in pripravljanju različnih stavk. Večkrat je bil zaradi svojih dejanj aretiran in zaprt. Okrog sebe je zbiral revolucionarne delavce ter mladino. Po okupaciji je delal ilegalno, ustanavljal odbore Osvobodilne fronte ter se na skrivaj zadrževal po različnih stanovanjih. 27. septembra je na svojem domu obiskal starše, pri tem pa je bil izdan, nakar so ga Nemci prepeljali v sodne zapore, kjer so ga dvorišču 30. oktobra 1941 kot talca ustrelili. Pokopan je na Pobreškem pokopališču.

Obseg spomenika:

parc. št. 1652 (južni del) k. o. 658 KOROŠKA VRATA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike ter varstveni režim spominske objekte in kraje.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 3. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Spominska plošča Jožici Flander, EID 1-06439

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Na levi strani ulične fasade je na hiši Parmova ulica 20 vzdana spominska plošča z napisom:

»Jožici Flander roj. 19. 12. 1906

TVOJA VERA – NAŠA PRIHODNJOST

TVOJA SMRT – NAŠE ŽIVLJENJE

ubita od gestapa 27. 7. 1944«

Stanovanje Jožice Flander je bilo v letih 1943–1944 pomembno središče ilegalnega dela in odporniškega gibanja v Mariboru. Gestapo ji je bil ves čas na sledi, zato se je morala umakniti na varneje na Koroško, kjer pa so jo aretirali ter 27. 7. 1944 ubili.

Obseg spomenika:

parc. št. 2067/1 (severovzhodni del, na stavbi 2854) k. o. 659 TABOR

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike ter varstveni režim spominske objekte in kraje.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 21. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Spominski park Ledina, EID 1-06415**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Ledina pod Pohorjem je kraj zgodovinskega dogodka, kjer so Nemci marca in aprila 1945 streljali zapornike, ki so jih prepeljali iz mariborskih zaporov. Žrtve so postavili na rob bombnega lijaka ter jih ustrelili na tak način, da so žrtve padale v grob. Po osvoboditvi so ekshumirali 104 žrtve, vendar po predvidevanjih večina talcev še danes počiva tam, kjer so jih gestapovci ustrelili.

Ob grobišču je bil leta 1955 postavljen spomenik padlim talcem, ki je delo arhitekta Jaroslava Černigoja (1905–1989). Obležje je sestavljeno iz dveh monolitov pohorskega granita in ima obliko obeliska s preprostim reliefnim okrasom in zvezdo. Na spomeniku je napis:

»Žrtvam padlim spomladi 1945 nad dvesto talcev tu leži pobitih
tik pred pobegom v besu onemoglem. Zločinsko pobil jih je okupator –
Mrtvi nemo kličejo: ne pozabite.«

Območje poboja, katerega lijaki so še vidni, in sam spomenik predstavljata pietetni prostor in opomin na dogodka, ki so se zgodili tik pred osvoboditvijo.

S svojo ureditvijo in prostorsko umeščenostjo pomembno oblikuje širši prostor tega dela mesta. Pomemben oblikovalec prostora ob obležju so skupine grmovnic, ki oblikujejo rob območja spomenika. Kot kulisa služi gozdni rob. Ob kakršnihkoli posegih v prostor je potrebno izdelati načrt krajinske arhitekture celotnega območja.

Obseg spomenika:

parc. št. 2215/2, 2221/2, 2221/3, 2223/1, 2223/2, 2223/3, 2332, vse k. o. 678 SPODNJE RADVANJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike ter varstveni režim spominske objekte in kraje.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 21. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Svetilni steber, EID 1-00441**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Svetilni steber na Slomškovem trgu stoji severozahodno od stolne cerkve. Kamniti pil iz leta 1517 s hišico za večno luč na vrhu je izdelan iz peščenjaka in je značilni ostanek pokopališča ob stolnici, ki je bilo opuščeno v letih 1783–1797. Rekonstruiran je bil iz delov, najdenih med ruševinami starega župnišča, ki je stalo na tem mestu in so ga odstranili leta 1891. Na današnjo lokacijo so ga postavili leta 1970.

Obseg spomenika:

parc. št. 1541 (severozahodni del) k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za spominske objekte in kraje.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 21. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Taborišče Stalag XVIII D, EID 1-30244**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

V stavbi opuščene carinskega skladišča je bilo v letih 1941–1942 nemško ujetniško taborišče Stalag XVIII D (sprva Stalag 306). V njem so bili v nečloveških razmerah zaprti ujetniki različnih narodnosti.

Leta 1942 zgradijo zahodno od carinskega skladišča barake za taboriščnike sovjetske narodnosti. Zaradi nemogočih bivalnih razmer, izčrpanosti, podhranjenosti in posledično epidemije tifusa jih je velika večina umrla. Točno število umrlih ni znano. Mrtve so z vozovi prevažali na osrednje mariborsko pokopališče Pobrežje, kjer so jih drugi ujetniki pokopavali v skupne grobove. Po vojni so vse sovjetske ujetnike

prekopali v skupen grob. V stavbi nekdanjega carinskega skladišča, ki ima izrazit memorialni značaj in predstavlja edini ohranjen objekt, je urejen muzej.

Obseg spomenika:

parc. št. 156, 157, 158/1, 158/2, 158/3, 160, 161/1, 161/2, 698/8, vse k. o. 655 MELJE;

stavba št. 148 k. o. 655 MELJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike ter varstveni režim spominske objekte in kraje.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 29. 1. 2026.

Identifikacija spomenika: Metava - Fluherjeva kapelica, EID 1-13595

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Kapelico, prvotno posvečeno sv. Roku, naj bi dal zgraditi Jakob Purgaj leta 1818, na meji med Trčovo in Metavo, ob kolovozu pa naj bi postavil še štirinajst križev križevega pota. Rodbina naj bi leta 1890 kapelico s križevim potom podarila šolskim sestram, ki so tam imele vinograd z viničarijo do leta 1941. Kapelica je zato poznana tudi kot »Nunska« ali »Fluherjeva«, po posestniku in županu Ludviku Fluherju, ki je nasledil Purgaja.

Kapelica krožnega tlorisa ima pločevinasto kupolasto streho, nad njo je kupolasta pločevinasta laterna na šestih stebričkih. Vhod poudarjata stebra s korintskimi kapiteli. Kapelico iz prve polovice 19. stoletja bi bilo treba obnoviti, saj je v zelo slabem stanju.

Obseg spomenika:

parc. št. 313/2 (severni del) k. o. 646 METAVA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 9. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Metava - Kapelica sv. Rešnjega telesa, EID 1-01269

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Neobaroko kapelico so leta 1854 zgradili vaščani Metave na pobudo župnika Marka Glaserja v središču vasi, na križišču cest, na mestu, kjer naj bi dotlej stal dotrajani zidan križ sv. Rešnjega telesa. Šesterokotna kapelica, do katere vodijo stopnice, ima segmentno zaključen vhod s kovanimi vrati in polkrožno zaključene, zamrežene odprtine. Vogale poudarjajo kapiteli, ki tem dajo učinek stebrov.

Kapelica naj bi bila sprva brez zvonika, ko pa naj bi kot priprošnja zvonček kupila neozdravljivo bolna mladenka Nežka Ferk, naj bi nad nizko kupolasto streho nastala še odprta zvonica na šestih stebričkih s piramidasto streho, s čimer je kapelica dobila današnjo podobo. V notranjosti stoji na zidani menzi rustikalen kip Matere Božje z detetom.

Obseg spomenika:

parc. št. 433 (južni del) k. o. 646 METAVA;

stavba št. 198 k. o. 646 METAVA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 24. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Rošpoh - Znamenje, EID 1-06275

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Nad naseljem stoji na vrhu griča na izpostavljeni legi zidano slopasto znamenje z zidcema in segmentno zaključenimi poslikanimi nišami ter piramidasto opečno streho. Znamenje je nastalo v 18. stoletju. Znamenje stoji na vidnem in izpostavljenem mestu sredi nepozidanega hriba.

Obseg spomenika:

parc. št. 86/6 (južni del) k. o. 637 ROŠPOH

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za spominske objekte in kraje.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 13. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Ruperče - Kapelica Brezmadežne, EID 1-30415
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Kapelica, danes poznana kot "Bračkova", tudi "Roškerjeva", je zelo kvalitetna postbaročna arhitektura iz leta 1854, ko se je začel uveljavljati historizem. Kapelico, posvečeno Brezmadežni, je za Sebastijana Roškerja zasnoval nadarjeni šolani mojster, odlikuje jo iz segmentov sestavljena kamnita kupola z leseno podkonstrukcijo, vrh nje je laterna, pred njo je kamnito profilirano polkrožno čelo.

Kapelica je opečna gradnja z opečnima polstebroma, pred njima sta kamnita stebra. Kapelica je bila močno dotrajana, sesul se je oltar, izginil je prvotni kip Brezmadežne. Leta 2006 je bila korektno obnovljena.

Obseg spomenika:

parc. št. 492/6 k. o. 644 RUPERČE;

stavba št. 427 k. o. 644 RUPERČE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 24. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Zgornje Radvanje - Rossmanitova grobna kapela, EID 1-30427

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Za dvorcem Radvanje stoji v gozdu grobna kapela viteza Alfreda Rossmanita – Flosterna z Dunaja. Kapela se v starejši literaturi omenja tudi kot Rossmanitova grobnica in Gornjeradvanjski mavzolej. Med lastniki dvorca Radvanje se med leti 1889 in 1931 omenja vitez Alfred Rossmanit – Flostern z Dunaja. Po njem se je dvorec takrat imenoval Rossmanitov grad. Alfred Rossmanit se je rodil leta 1859 na Dunaju, kjer je tudi doktoriral pravo. Oče mu je kupil graščinsko posestvo Radvanje pri Mariboru, ki ga je zgledno upravljal. Umrli je leta 1928.

Grobna kapela je bila izvedena po načrtih dunajskega arhitekta Gustava Flesch – Brunningena, izvedel pa jo je mariborski arhitekt Fritz Friedrigger – kot priča plošča, ki je vzdana na zunanjščini kapele. Kapela je bila zgrajena leta 1909, že pred smrtjo Alfreda Rossmanita. Gre za monumentalno grobno arhitekturo pravokotnega tlorisa. Obok in streha kapele nista ohranjena. Stranske fasade kapele so preprosto oblikovane iz večjih kamnitih blokov. Vhodna fasada je razgibana in monumentalno oblikovana. Do vhoda v kapelo vodijo stopnice. Levo od vhoda je steber s kapitelom z akantovimi listi, na desni pa je monumentalni kamnit kip Križanega na križu v nadnaravni velikosti.

Nad vhodom je grb – morda rodbine Rossmanit ali pa radvanjski grb. Pod streho je nad stebrom okrogla kartuša z reliefom, kjer je upodobljena doprsna ženska figura. V grobnici je danes prazen grob, saj so bili posmrtni ostanki Alfreda Rossmanita kasneje prekopani na Radvanjsko pokopališče. Monumentalna grobna kapela predstavlja eno izmed redkih ohranjenih nagrobnih kapel na širšem območju. Odlikuje jo tudi kvalitetno oblikovanje in kiparsko okrasje.

Obseg spomenika:

parc. št. 1207/8 k. o. 677 ZGORNJE RADVANJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za stavbe.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 24. 11. 2025.

f. Zvrst: DRUGI OBJEKTI IN NAPRAVE**Identifikacija spomenika: Hrastje na Pohorju - Razgledni stolp, EID 1-30223****Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Stolp stoji jugozahodno od cerkve sv. Bolfenka, na vrhu slemena ob planinski poti, ki vodi od Belvija (Bellevue) proti Mariborski koči. Razgledni stolp je leta 1909 postavilo podjetje Griedl, visok je približno 20m, grajen iz jeklene konstrukcije z vmesno (9 x 9m) in vrhno razgledno ploščadjo (6 x 6m). Do vrha vodijo stopnice v obliki spirale. Razgledne ploščadi in podesti so obdani z lesenimi pohodnimi oblogami. Od vznožja do prve razgledne ploščadi so v drugi polovici 20. stoletja zgradili lopo, obdano z valovito pločevino, v kateri so bile nameščene telekomunikacijske naprave. Prav tako so v 60. in 70. letih 20. stoletja na ogrodje stolpa nameščali neprimerne oddajne telekomunikacijske antene.

Zaradi neugodnih klimatskih razmer in relativno visoke nadmorske višine stolpa je bil skozi svojo zgodovino večkrat obnovljen. Prva večja obnova je bila že leta 1935, kasneje pa leta 1952 in 1969 ter zadnja obnova leta 1990.

Razgledni stolp predstavlja pomemben tehniški spomenik, ki je kljub sekundarnim posegom ohranil v veliki meri svojo prvotno zasnovo in materialno substanco.

Obseg spomenika:

parc. št. 494/18 (na osrednjem delu, zahodno od parcele 494/6), vse k. o. 675 HRASTJE;

stavba št. 505, k. o. 675 HRASTJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za druge objekte in naprave.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 17. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Kamnica ob Dravi - Kopališče Mariborski otok, EID 1-16272**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Letno kopališče leži na Mariborskem otoku, edinstvenem rečnem otoku Drave, ki predstavlja spomenik narave. Nekdaj je bil poznan kot Felberjev otok po družini, ki ga je posedovala. Že v drugi polovici 19. stoletja so na njem potekale prireditve. Leta 1928 je bil prodan mariborski občini, odtlej se je uveljavilo ime Mariborski otok.

Kopališki kompleks sestavljajo nadstropno poslopje vzdolžnega tlorisa z restavracijo in garderobami in trije bazeni. Prvotni desetmetrski skakalni stolp je stal ob 30 x 50 metrov velikem bazenu, a ni več ohranjen. Za izgradnjo mestnega letnega kopališča je bil razpisan javni natečaj, na katerem je zmagal arhitekt Herman Hus. Po njegovih načrtih, ki so jih nato potrebam prilagodili inženir Josip Baran in projektanti Mestnega gradbenega urada, je kopališče do otvoritve leta 1930, zgradilo mariborsko gradbeno podjetje arhitekta Jožeta Jelenca in inženirja Vladimirja Šlajmerja.

Kopališče je kot prvo tovrstno pri nas izjemnega kulturnozgodovinskega pomena, čeprav je bazenska ploščad spremenjena in prvotna skakalnica porušena. V času izgradnje je veljalo za eno najmodernejših letnih kopališč v Evropi. Ohranjena je primarna kopališka stavba z mnogimi avtentičnimi detajli, še posebej pomembne so prvotne lesene garderobe v nadstropju.

Stavba učinkuje kot modernistični odmev longitudinalnega, a simetričnega dvorca s poudarjenim osrednjim delom. Zaradi stavbne tipologije je glavna fasada obrnjena na stran z bazeni. Ob prenovi bi bilo potrebno rekonstruirati leseno konstrukcijo terase v osrednjem delu stavbe, ki je bila neprimerno

predelana.

Obseg spomenika:

parc. št. 80/2, 80/3, vse k. o. 636 KAMNICA;

stavba št. 183 k. o. 636 KAMNICA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za druge objekte in naprave.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 14. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Mestno obzidje, EID 1-30459
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Maribor je v zgodnjem 13. stoletju začel utrjevati svoje meje s štiristraničnim obzidjem, ki je s svojimi okoli 500 m dolgimi in skoraj povsem ravnimi stranicami zamejilo rombasto površino okoli 25 hektarjev. Obzidje je obsegalo prostor med Dravo na jugu, današnjo Strossmayerjevo na zahodu, Gregorčičevo na severu in Ulico škofa Maksimilijana Držečnika na vzhodu. V obzidju so uredili več prehodov oziroma mestnih vrat: Koroška (Gospejna) vrata na zahodu, Graška (Ulrikova) vrata na vzhodu in Dravska vrata na jugu. Obrambni stolpi so nastali kasneje, od 14. stoletja dalje. Prvotno obzidje je bilo precej visoko – 8 do 10 m in debelo okoli 1 m, verjetno je imelo na vrhu zobčaste izzidke (cine) in prsobrane. Na notranji strani ga je obtekal pokriti leseni povezovalni hodnik. Na zunanji strani obzidja je potekal obrambni jarek. V 14. stoletju so obzidje izpopolnili z oglatimi obrambnimi stolpi, najprej na vogalih. V 15. stoletju (1460 – 1470) so utrdbenemu sistemu dodali vrsto novih stolpov, zlasti ob severni stranici in na jugovzhodnem vogalu. S tega časa sta ohranjena Čeligijev stolp in v nekoliko spremenjeni obliki Židovski stolp. Z uveljavitvijo strelnega orožja, zlasti po letu 1523, ko so se obnovili turški vpadi, so mestno obzidje dodatno utrdili. Velikopotezna obnova je potekala v letih 1548 in 1562, ko so v skladu z renesančnimi utrdbenimi načeli pod vodstvom italijanskih gradbenikov pozidali štiri nove bastije, ki so ščitile Koroška vrata, Benetke, Vodni stolp in severovzhodni vogal ob gradu. S tega časa so se ohranili Vodni stolp, Sodni stolp in bastija, ki je danes sestavni del mestnega gradu. Ko je nevarnost turških vpadov prenehala se je postopoma začel tudi propad mestnega obzidja. Od konca 18. stoletja so utrdbे sistematično odstranjevali, le redke pa obnavljali. Ta proces se je nadaljeval še globoko v 20. stoletje. Poleg odstranjevanja stolpov in rušenja obzidja so zasipavali tudi obrambne jarke. V 20. stoletju je tudi v Mariboru postopno prevladalo spoznanje, da je mestno obzidje kljub fragmentarni ohranjenosti, pomemben element identitete urbane naselbine. Tako so se od leta 1959, ko je bil ustanovljen Zavod za spomeniško varstvo, začela sanacijska dela na ohranjenih delih obzidja. Poleg štirih obrambnih stolpov (Čeligijev, Sodni, Vodni stolp in bastija v gradu) so fragmentarno ohranjeni deli severozahodnega stolpa (Mestni stolp oziroma stolp sv. Jurija) in bastije ob Koroških vratih (današnja tržnica). Deli obzidja pa so najbolj vidni ob Židovskem stolpu in Sinagogi na vzhodnem delu srednjeveške naselbine. Delno ohranjeno obzidje je v številnih meščanskih hišah, ki so bile pozidane ob ali na delih obzidja (Žički dvor, Minoritski samostan, Salzburški dvor, Vetrinjska 10, Gospejna 13, Koroška 21, Koroška 26, Vojašniška 6 in 8, Vojašniška 23, Ob jarku 4, Židovska 14). Ob obnovi Minoritskega samostana s cerkvijo je bil rekonstruiran tudi del zahodnega mestnega obzidja ob Sodnem stolpu. Na podlagi analogij primerljivih naselij so bile rekonstruirane cine in v sodobni obliki notranji povezovalni hodnik. Žal je bila ob zajezitvi reke Drave in posledičnem dvigu rečne gladine za okoli 2 m leta 1967 deloma porušena, deloma pa zasuta edinstvena renesančna obvodna bastija - Benetke.

Obseg spomenika:

Obzidje poteka preko parcel 1281/3, 1281/4, 1281/6, 1282/1, 1283, 1289/1, 1310, 1312, 1317, 1319/1, 1322, 1332, 1333, 1334, 1335, 1338, 1340/1, 1344/1, 1344/2, 1349/10, 1349/6, 1349/7, 1355/3, 1356/1, 1383, 1466/1, 1466/7, 1466/8, 1466/9, 1468/1, 1468/4, 1469/6, 1470/3, 1473, 1474/1, 1474/2, 1474/5, 1475/1, 1476/3, 1478/4, 1479, 1482, 1519, 1521/1, 1523, 1524, 1525, 1526, 1527, 1528, 1529, 1530/1, 1530/2, 1530/3, 1531, 1533/2, 1533/3, 1534, 1603, 1604, 1606/1, 1606/2, 1606/3, 1606/4, 1609, 1610, 1620/1, 1701/1, 1701/17, 1701/18, 1701/19, 1701/20, 1701/21, 1701/22, 1701/23, 1701/3, 1701/4, 1701/8, 1709, 1711, 1713/3, 1714, 1743/1, 1744, 1754, 1755, 1940, 1941, 1958, 1959/1, 1961, 1965, 1966,

1967/1, 1967/2, 1968, 1969/2, 1971/1, 1973/1, 1974/2, 1974/3, 1976/3, 1976/4, 1976/7, 1979/3, 1988, 1991/1, 1991/2, 1992/2, 1993, 1994, 1998, 1999/1, 1999/2, 2000, 2002, 2003, 2004, 2006, 2007, 2008, 2009, 2156/1, 2158, 2162/1, 2178/2, 2179, 2180/1, 2181/12, 2181/2, 2181/3, 2181/5, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike, varstveni režim za druge objekte in naprave in varstveni režim za arheološka najdišča.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 23. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Podzemni rovi Tezno, EID 1-30242

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Podzemni rovi so preplet podzemnih hodnikov in dvoran, zgrajenih s koncem leta 1943. Zaradi sistematičnega zavezniškega bombardiranja tovarne za proizvodnjo letalskih delov in motorjev je nemški okupator konec leta 1943 in v začetku leta 1944 v tajnosti zgradil po podatkih 8512 kvadratnih metrov podzemnih hodnikov in manjših dvoran, ki so bili namenjeni za nemoteno nadaljnjo proizvodnjo. Približno 15 metrov pod nivojem tal so ohranjeni betonsko obokani hodniki, na določenih mestih obdani z opečnimi votlaki in ometani. Ponekod je v ometu mogoče opaziti tudi svinčeno izolativno oblogo. Prostori so bili opremljeni za delovni proces in bivanje. Od štirih vhodov je ohranjen le eden. Zaradi visoke podtalnice so podzemni deli opremljeni z vodnimi črpalkami, ki odvečno vodo prečrpavajo, le-ta pa se uporablja kot tehnološka in pitna voda za potrebe Poslovne cone Tezno.

Celoten sistem podzemnih hodnikov in dvoran je izjemen in redek primer tovrstne dediščine ter je kljub svoji drugotni funkciji ostal nespremenjen in turistično zanimiv.

Obseg spomenika:

parc. št. 2583/2 (severni del), k. o. 680 TEZNO

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike ter varstveni režim za druge objekte in naprave.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 17. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Pralnica ob Jožefovem studencu, EID 1-14301
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Na desnem bregu Drave, ob vznožju cerkve sv. Jožefa na Studencih, je leta 1930 tamkajšnje Olepševalno društvo na prostoru, kjer so perice ob vodnih izvirih že od nekdaj prale, postavilo studenec, nekoliko kasneje pa še pokrito javno pralnico za perilo. Kompleks, ki je bil leta 2002 povsem obnovljen, predstavlja v betonu izdelan vodnjak ter ob njem pokrito perišče z dvema prostornima, pretočnima betonskima koritoma, ki ležita v različnih nivojih - spodnje za pranje, zgornje za splakovanje. Leseno, odprto dvokapno ostrešje z opečno kritino v vogalih podpirajo štirje oglati betonski stebri. Sam vodnjak, ki je obdan z betonskimi stenami, ima osnovno obliko pravokotnika, s poudarjenim zgornjim delom, kjer se nahaja profiliran napis »Jožefov studenec«, na obeh straneh v kvadratnih poljih pa monograma iz inicialk. Stenska odprtina za iztek vode v oblikovan betonski podstavek je izdelana kot zvezda ali cvet, nad njo je letnica 1930. Danes je Jožefov studenec priključen na mestni vodovod, zaradi česar je odprtina opremljena s pipo.

Pralnica in studenec sta bila v uporabi še v šestdesetih letih 20. stoletja, do prevlade pralnih strojev. Danes predstavljata etnološko in turistično znamenitost ter s kapelico v neposredni bližini izjemen ambient.

Obseg spomenika:

parc. št. 1330, k. o. 660 STUDENCI

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za druge objekte in

naprave.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 6. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Remiza, EID 1-09021

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Remiza, ki je delovala znotraj železniških delavnic, je bila zgrajena v sklopu izgradnje koroške železniške proge (1863) ter je začela delovati leta 1872. Del na vzhodni strani delavnic je bil zgrajen po načrtih znanega nemškega arhitekta in predstojnika dunajskega biroja za visoke gradnje družbe Južnih železnic Wilhelma Flatticha (1826–1900). Ambiciozno zasnovani polkrožni poslopji remize oziroma kurilnici za lokomotive, kakor tudi celotno območje železniških delavnic, so bili v drugi svetovni vojni bombardirani in skorajda v celoti uničeni. Po vojni so jih nadomestili z novimi stavbami, ohranila se je zlasti manjša remiza za lokomotive in tretjina večje remize, ki so jo tudi dozidali z novimi stavbami. Prvotna namembnost objektov se ni spremenila, v njih poteka remont železniških vozil.

Same delavnice in z njo remiza so imele velik vpliv na industrializacijo Maribora, pa tudi na ponemčevanje mesta. V delavnicah je bilo zaposlenih tudi do 1200 delavcev.

Obseg spomenika:

parc. št. 2878/1, 2878/2, 2901, 2910/10, 2910/11, 2910/12 (severni del), 2910/8 (zahodni del), 2910/9, vse k. o. 659 TABOR;

stavba št. 383 k. o. 659 TABOR

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike, varstveni režim za stavbe ter varstveni režim za druge objekte in naprave.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 3. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Stadion Ljudski vrt, EID 1-14290

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Nogometni stadion z atletsko stezo in zidanimi tribunami je sestavljen iz stare zahodne tribune iz leta 1960–65, ki spada v sam vrh slovenske inženirske arhitekture, kot tudi iz treh novejših tribun iz prvega desetletja 21. stoletja. Konstrukcija stare tribune je na izviren način sestavljena iz nosilnega dvočlenskega železobetonskega loka, ki je rahlo nagnjen naprej, zadnji, manjši lok, pa počiva na stebrih. Med obema deloma so napete jeklene vrvi, ki nosijo pločevinaste strešne plošče. Osnovne prvine vrhunske inženirske arhitekture Borisa Pipana oziroma podjetja Tehnogradnje so čista uporaba konstrukcijskih elementov, drzna razpetina loka in šotorska konstrukcija strehe. Staro tribuno dopolnjuje in nadgrajuje prav tako izjemna vrhunska arhitektura stadiona s tribunami na severu, jugu in vzhodu, ki je bila leta 1998 izbrana kot zmagovalna natečajna rešitev OFIS arhitektov (Špela Videčnik, Rok Oman). Zgrajena je bila v letih 2006–2008.

Izjemno harmonična kombinacija vrhunske arhitekture nogometnega stadiona s tribunami iz 60. let 20. in prvega desetletja 21. stoletja.

Obseg spomenika:

parc. št. 1354, 1355/1, 1355/2, 1355/3, 1355/6, 1355/7, 1355/8, 1357, vse k. o. 658 KOROŠKA VRATA;

stavbe št. 1484, 2275, vse k. o. 658 KOROŠKA VRATA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike, varstveni režim za stavbe ter varstveni režim za druge objekte in naprave.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 9. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Stari most, EID 1-09022**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Stari most, imenovan tudi glavni ali državni most, je povezal mesto z magdalenskim predmestjem, danes Glavni trg in Trg revolucije. Zgrajen je med letoma 1909 in 1913 po načrtih arhitekta in urbanista Eugena Fassbenderja (1854–1923) v neposredni bližini že stoječega lesenega mostu, katerega ostanki so še danes vidni na levem obrežju Drave na Lentu. Kamnito podlogo mostu je zgradilo dunajsko podjetje Geartner, kovinske elemente pa Waagner & Biro & Kurz. Most je dolg 274 metrov, od tega je dejansko rečnega 122 metrov s tremi ločnimi kovičenimi konstrukcijami in dvema rečnima opornikoma, ter je oblikovan po vzoru starejšega železniškega mostu. Na levem bregu se navezuje še 90 metrov viadukta, na desnem pa je zaradi večje strmine rečne brežine viadukt dolg samo 62 metrov. Kamniti elementi mostu so grajeni iz jospidskega granita.

Tako kot vsi mariborski mostovi je bil tudi ta poškodovan. Jugoslovanski vojaki so ob umiku spomladi leta 1941 most minirali ter porušili desni rečni opornik. Nato pa so ga Nemci med vojno obnovili, pri tem pa so odstranili vse bogate secesijsko oblikovane elemente, ki so krasile most (stebri s plinskimi svetilkami, grb...).

Most je bil večkrat obnovljen, kljub temu pa je njegova izvirna podoba le delno spremenjena. Še danes se kaže v vsej svoji pričevalnosti in z vsemi mostovi skupaj tvori značilno razpoznavno mariborsko veduto.

Obseg spomenika:

parc. št. 2178/1, 2178/2, 2178/3, 2187/1 (osrednji del), 2188 (osrednji del), vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD,

parc. št. 2801 (osrednji del), 2803, obe k. o. 659 TABOR

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike ter varstveni režim za druge objekte in naprave.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 17. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Vinagova klet, EID 1-24769**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Tunelska, kapasto obokana vinska klet je iz sredine 19. stoletja. Leta 1847 je Alojz pl. Kriehuber zgradil stanovanjsko hišo z vinsko kletjo, danes Trg svobode 3. Po treh desetletjih delovanja so klet prevzeli Henrich Schleicher, Josef Rossmann in Josef Pugl. Leta 1873 je podjetje Pugel in Rossmann postalo sestavni del velike vinske družbe s sedežem v Gradcu. Podjetje pod tem imenom je uspešno delovalo vse do sredine 20. stoletja, ko je bila vinska trgovina nacionalizirana ter preoblikovana v zadrugo. Staro Punglovo klet in sosednjo Unionsko klet so leta 1949 povezali s predorom. Leta 1953 je bil dokončan hodnik, ki povezuje zgornji klasični del kleti s spodnjim pivovarniškim delom. Skozi leta se je klet posodabljala in večala svoje kapacitete. Sodi med najstarejše in največje klasične vinske kleti v srednji Evropi. V dolgih hodnikih je možnost za shranjevanje 5,5 milijona litrov vina. Majhen del kleti je bil prezidan za potrebe garaže sosednjega objekta. V najstarejšem delu kleti se nahajajo leseni sodi s kapaciteto med 3000 in 5000 litrov, ki so izdelani iz najkakovostnejšega slavonskega hrasta.

Najstarejša vzdana cisterna s 50.000 litri prostornine ima na steni grb vinske kleti. Na njej sta upodobljeni dve čebeli, ki simbolizirata marljivost in štorklja kot simbol rodnosti. V kleti je urejen degustacijski prostor, kjer so na dvignjeni ploščadi pod plitvimi banjastimi opečno zidanimi oboki, ki slonijo na stebrih, nameščene cisterne.

Obseg spomenika:

parc. št. 1247/1, k. o. 657 MARIBOR-GRAD

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike, varstveni režim za stavbe ter varstveni režim za druge objekte in naprave.

Pokrajinski muzej Maribor mora najkasneje v roku 12 mesecev od sprejetja akta o razglasitvi izdelati

inventarno knjigo premožnin, ki so sestavni del spomenika.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 3. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Železniški most, EID 1-00430

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Na mestu današnjega mostu je stal lesen most konstrukcijskega tipa Howe, zgrajen v okviru gradnje železniške proge Južne železnice od Gradca do Celje med letoma 1844–1846 in izveden po načrtih Carla viteza Ghege. Med letoma 1864 in 1866 so prvotno leseno konstrukcijo zamenjali za širšo triločno kovinsko kovičeno konstrukcijo na kamnitih podpornih slopih. Tvorijo ga jeklena konstrukcija, sestavljena iz treh lokov z razponom 56,58 m, slonečih na dveh rečnih kamnitih opornikih ter dvema kamnitima stebroma s podvozoma (Oreško nabrežje in Pobreška cesta). Most je veljal za največji in najlepši železniški most v monarhiji. Med II. svetovno vojno je bil večkrat poškodovan, a nikoli v celoti porušen. V vsej svoji zgodovini je bil večkrat rekonstruiran in obnovljen, vendar se je do današnjih dni ohranil v nespremenjeni obliki. Danes velja za največji in najbolj ohranjen železniški most tega tipa v Sloveniji. Zaradi značilne tehnike gradnje mostov v 19. stoletju in njegove mogočnosti ga uvrščamo med tehniške spomenike ter ga varujemo zaradi njegove praktične uporabnosti in spomeniških kvalitete.

Obseg spomenika:

parc. št. 2185/1 (južni del), 2187/1 (vzhodni del), 2187/5 (vzhodni del), 2188 (vzhodni del), vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD, parc. št. 2801 (vzhodni del), 2910/17 (severni del), vse k. o. 659 TABOR

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike ter varstveni režim za druge objekte in naprave.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 17. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Železniški predor Počehova, EID 1-00447

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Železniški predor na severni strani mesta je dolg 462,43 m, visok 7,58 m in širok 7,9 m, gradili so ga dve leti in dva meseca. Do končane gradnje semmerinškega predora je bil to najdaljši predor na južni državni železnici. Med II. svetovno vojno je bil miniran, vendar so ga že med vojno obnovili zaradi potrebe po hitri vzpostavitvi železniškega prometa. Sestavni del predora predora so tudi štirje prezračevalni dimniki na površju, ki so grajeni iz opeke in kriti s streho. Funkcijo prezračevanja so opravljali predvsem v času delovanja parnih lokomotiv. Poleg manjšega predora pri Šentilju velja za najstarejšega na naših tleh.

Obseg spomenika:

parc. št. 350/3, 352/1, 372/3, 372/33 (severni del), 372/34, 372/51 (južni del), 372/52 (južni del), 372/56 (južni del), 372/57 (južni del), 7/2, vse k. o. 640 PEKEL, parc. št. 427/30 (severovzhodni del) k.o. 653 KOŠAKI

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike ter varstveni režim za druge objekte in naprave.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 22. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Zgornje Radvanje - Vodno zajetje, EID 1-30392

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Ob gradnji državnega kadetskega inštituta (kadetnice) med leti 1853–1856 (arh. Avgusta Sicarda van

Sicardburga in Eduarda van der Nülla) so ob vznožju Pohorja zgradili manjši, iz kamna zidan, z dvokapno streho krit objekt, imenovan tudi Antonov vodnjak. Preprost, delno v nabrežje zidan objekt predstavlja zbiralnik vode za potrebe takratne kadetnice. Od tu do kadetnice so po 3034 m dolgem cevovodu speljali pitno vodo. Voda se je v kadetnici zbirala v vodnem zbiralniku, ki je bil na podstrešju nekdanje orožarne. Notranji odprt prostor zajetja, ki ga zaključuje šiljasto ločni obok, je delno pregrajen s pretočno steno. Kljub temu, da vodno zajetje ne opravlja svoje prvotne funkcije, predstavljajo materialni ostanki sistema oskrbovanja kadetnice s pitno vodo začetke vodovodnega sistema, ki ga mesto pridobi šele petinštirideset let kasneje (1901).

Obseg spomenika:

parc. št. 1217, k. o. 677 ZGORNJE RADVANJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike ter varstveni režim za druge objekte in naprave.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 17. 11. 2025.

Zvrst: naselja in njihovi deli

Identifikacija spomenika: Kamnica ob Dravi - Vas, EID 1-06064
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Kamnica velja za najstarejšo mariborsko vas. Leži zahodno od Maribora. Naselje se je izoblikovalo okoli trikotnega vaškega trga, od koder vodijo poti v Dravsko dolino, na gričevje Kozjaka in proti Mariboru. Z gručo stavb, ki so nastajale od 17. stoletja dalje, tvori terasasto stopnjevano naselbinsko podobo, ki izzveni v daleč naokoli videnem zvoniku župne cerkve sv. Martina.

Zgodovina Kamnice sega v najzgodnejše naselitveno obdobje, kar potrjujejo posamične arheološke najdbe iz kamene, bronaste in rimske dobe. Kraj se prvič omenja leta 1100, ko so ga njegovi lastniki Spanheimi skupaj s cerkvijo in dvorom podarili šentpavelskemu samostanu na Koroškem.

Kraj z župno cerkvijo je značilna prostorska dominantna, kjer so čitljivi prvotni raster komunikacij, starejše stavbne mase, značilna terasasta rast naselja in dokaj nepozidana zelena kulisa hribov za njim.

Obseg spomenika:

parc. št. 2/10, 2/11, 2/12, 2/13, 2/14, 2/15, 2/16, 2/17, 2/18, 2/2, 2/20, 2/21, 2/22, 2/23, 2/24, 2/8, 2/9, 20/3 (zahodni del), 21, 25/2, 25/3, 25/4, 25/5, 25/6, 25/7, 26/1, 26/2, 28, 29/3, 3/10, 3/12, 3/13, 3/14, 3/18, 3/20, 3/21, 3/22, 3/23, 3/24, 3/25, 3/27, 3/28, 3/29, 3/7, 3/8, 3/9, 33/14, 33/15, 33/16, 33/17, 33/8, 33/9, 34/1, 34/2, 34/3, 34/4, 35/1, 35/10, 35/12, 35/13, 35/14, 35/15, 35/16, 35/7, 35/9, 38/2, 38/3, 38/4, 38/8, 4/1, 4/2, 4/3, 43/1, 43/2, 43/6, 43/7, 43/8, 44, 45/1, 45/2, 46/1 (vzhodni del), 46/10, 46/11, 46/4, 46/5, 46/7, 46/8, 46/9, 5/1, 5/2, 5/3, 5/4, 5/5, 57/10, 57/11, 57/12, 57/13, 57/14, 57/15, 57/16, 57/17, 57/18, 57/4, 57/5, 57/7, 6, 60/1, 62/1, 62/2, 62/3, 63/3, 64/1, 64/10, 64/11, 64/12, 64/13, 64/14, 64/15, 64/2, 64/3, 64/5, 64/6, 64/7, 64/8, 64/9, 65/1, 65/3, 65/4, 65/5, 65/6, 65/7, 67/2, 69/4, 7/4, 7/5, 7/6, 70, 71/1, 71/10, 71/2, 71/4, 71/5, 71/6, 71/7, 71/8, 71/9, 73/2, 73/3, 73/5, 73/7, 74, 75, 76/3 (vzhodni del), 76/4, 821, 823/13, 824/3, 824/4, 860/3 (jugovzhodni del), 873/2 (južni del), 877/1 (zahodni d), 884/10, 884/15 (južni del), 884/27, 884/33, 884/34, 884/38, 884/4, 884/40 (severni del), 884/41, 884/6, 9/1, 9/12, 9/14, 9/15, 9/17, 9/2, 9/20, 9/21, 9/27, 9/28, 9/29, 9/3, 9/30, 9/31, 9/4, 9/5, 9/7, 9/8, 9/9, vse k. o. 636 KAMNICA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja varstveni splošni varstveni režim za kulturne spomenika ter varstveni režim za naselja in njihove dele.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 13. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Delavska kolonija, EID 1-00429

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Naselje, poimenovano po avtorju, arhitektu Ivanu Vurniku, Vurnikova delavska kolonija (tudi: Mestna delavska kolonija), je delavska kolonija v Mestni četrti Tabor v Mariboru, ki je bila zgrajena leta 1928. Kolonijo sestavlja 147 enonadstropnih, enodružinskih vrstnih hiš, ki so postavljene v nizu vzdolž ulic, dva niza ležita prečno in oblikujeta notranji trg, ki je jedro naselja. Gre za skromno klasično zasnovo z opečnimi ometanimi zidovi, dvokapno streho z opečnim zareznikom z lesenim ostrešjem, lesenimi stropi in stopniščem. Tlorisna površina je znašala 38 kvadratnih metrov po etaži. Vsaka hiša ima dva vhoda, z glavne prometnice ter z vrta.

Zaradi hude stanovanjske stiske konec dvajsetih let 20. stoletja v Mariboru se je župan Alojzij Juvan na začetku svojega prvega županskega mandata odločil zgraditi novo delavsko kolonijo v takratnem Magdalenskem predmestju, in sicer za delavce, ki so bili člani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Najemniki so po dvajsetih letih odplačevanja amortizacije v obliki mesečne najemnine postali lastniki zgradb s pripadajočim vrtom.

Aprila 1928 je Mestna občina Maribor odkupila potrebno zemljišče, junija 1928 pa je gradbena dela za gradnjo delavske kolonije oddala konzorciju mariborskih gradbenih podjetnikov. Po prvotnih načrtih arhitekta Ivana Vurnika naj bi kolonija obsegala 75 enodružinskih hiš. Zaradi velikega zanimanja pa je občinski svet 21. junija 1928 sklenil, naj se število hiš v delavski koloniji podvoji. Na koncu je bilo skupaj zgrajenih 147 hiš, ki se nahajajo v kareju med Fochevo, Delavsko in Koseskega ulico ter Betnavsko cesto. Te delavske hiše imajo sicer skromno, toda ekonomično stanovanjsko površino.

Arhitekt Ivan Vurnik je eden najpomembnejših predstavnikov slovenske moderne arhitekture, njegov projekt mestne delavske kolonije pa predstavlja dober primer uspešne socialne gradnje in uspel poskus urbanističnega oblikovanja večjega predela, ki se vrašča v obstoječe mestno tkivo. Z arhitekturnega oz. urbanističnega vidika je bila Vurnikova delavska kolonija izviren slovenski prispevek k takratnim novim evropskim arhitekturnim tokovom in se lahko brez sramu postavi ob bok podobnim takratnim gradbenim projektom drugod po svetu.

Vurnikova delavska kolonija predstavlja primer uspešne socialne gradnje v Mariboru, takrat najmočnejšem središču slovenskega delavstva.

Obseg spomenika:

parc. št. 1488, 1489, 1490, 1491, 1492, 1493, 1494, 1495, 1496, 1497, 1498, 1499, 1500, 1501/4, 1502, 1503, 1504, 1505, 1506, 1507, 1508, 1509, 1510, 1511, 1512, 1513, 1514, 1515, 1516, 1517, 1518, 1519, 1520, 1521, 1522, 1523, 1524, 1525, 1526, 1527, 1528, 1529, 1530, 1531, 1532, 1533, 1534, 1535, 1536, 1537, 1538, 1539, 1540, 1541, 1542, 1543, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548, 1549, 1550, 1551, 1552, 1553, 1554, 1555, 1556, 1557, 1558, 1559, 1560, 1561, 2134, 2135, 2137/1, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154/4, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2837/3 (osrednji del), 2862/2, vse k. o. 659 TABOR

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za naselja in njihove dele.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 18. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Mestno jedro, EID 1-00424**Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:**

Mestno jedro je spomenik historigenega urbanizma s kontinuiteto od 13. stoletja naprej. Na območju znotraj nekdanjega obzidja je ohranilo značilnosti srednjega veka z značilno gabaritno in ulično strukturo. Kljub heterogenosti stavbne strukture se je mestno jedro ohranilo tudi na širšem območju.

Začetki segajo v leto 1160, ko je po gradnji gradu Marchburch na Piramidi začela nastajati urbana naselbina. Zadnje raziskave kažejo, da je bila prvotna mariborska cerkev Minoritska cerkev na Lentu, v

virih izpričana 1189. Nastala je na lokaciji z bogato poselitveno kontinuiteto; v bližini so bile odkrite ostaline iz prazgodovine in rimske dobe. Od nastanka je bilo mesto v deželno knežji lasti. 13. stol. je bilo odločilno za razvoj Maribora: pred 1209 je postal trg in pred 1254 mesto. Med 1255 in 1275 so zgradili štiristranično obzidje in na sredini območja novo cerkev, današnjo stolnico na Slomškovem trgu. Obzidje je določalo mestni prostor vse do 1782, ko mu je bil odvzet status utrdbe. Nov gospodarski zagon in širitev mesta sta se zgodila s pregonom Turkov in nastankom Avstrije leta 1711, ko je znova postalo pomembno prometno križišče. Okrepila se je tudi baročna gradbena dejavnost, predvsem na sakralnih stavbah.

V začetku 19. stol. so se zunaj obzidja začenjale razvijati predmestja – Graško in Koroško. V prvi polovici 19. stol. so porušili večji del obzidja in zasuli obrambne jarke. Izgradnja železniške proge od Gradca do Celja (t.i. južne železnice), ki je bila skozi Maribor zgrajena 1846, ter 1850 priključitev predmestij mestu Maribor sta bila pomembna dejavnika za urbanistični razvoj Maribora. Na urbanizem in arhitekturo sta vplivali predvsem Dunaj in Gradec. Širitev mesta so med sredo 19. stol. in prvo tretjino 20. stol. usmerjali regulacijski načrti.

V 70-tih letih 19. stoletja se je mesto začelo širiti izven obzidja v vse smeri na način, da so nove četrti obdajale staro mestno jedro. Nove četrti so imele mrežasto zasnovo dolgih in širokih ulic z drevoredi. Najbližje mestnemu jedru so najprej nastajale nove stavbe med starejšimi obstoječimi stavbami, sledila je karejska pozidava stavbnih blokov, na robu mesta so nastale vilske četrti. Karejska pozidava je nastala po vzoru dunajskega in graškega Ringa z gradnjo večstanovanjskih najemniških hiš. Takrat so nastale tudi monumentalne javne palače, šolska poslopja, samostani ipd. Med to historistično karejsko pozidavo so se kasneje vrinile posamezne sodobne stavbe, ki pa so v večini primerov spoštovale osnovne urbanistične smernice iz druge polovice 19. stol.. Nekaj večstanovanjskih najemniških hiš na zahodnem in severnem obrobju Maribora so zasnovali kot prostostoječe nadstropne večstanovanjske vile. Po letu 1890 so zahodno in vzhodno od mestnega parka na severnem robu mesta zasnovali dve veliki vilski četrti, ki sta spadali med najbolj reprezentativne mestne predele in kjer so nastajale kvalitetne in ambiciozno zasnovane meščanske vile z ograjenimi vrtovi. Vile so nastale za bogate meščane in so delo priznanih mariborskih arhitektov. V 19. stoletju v arhitekturnem oblikovanju prevladujejo klasicizem, bidermajer in historizem. V prvem desetletju 20. stoletja je historične oblike začela dopolnjevati secesijska dekoracija. Novo zazidavo so dopolnjevali na novo urejeni mestni parki, trgi ter cestni in ulični drevoredi. Mestni park je nastajal med 1871 in 1890. V letih 1883/84 je nastal park na Trgu generala Maistra in 1888 park na Trgu Borisa Kidriča. Tomšičev drevored je bil zasajen 1886.

Mestno jedro so spremembe doletele tudi v 20. stoletju. V obdobju med obema vojnama se je v arhitekturi dokončno ustoličil funkcionalizem oz. modernizem. V letih 1944 - 1945 je bilo zaradi bombnih napadov poškodovanih ali porušenih kar 47% vseh hiš. Za povojno izgradnjo so zato značilne nadomestne pozidave, interpolacije novih stavb, ki so se v gabaritih in oblikovanju podredile obstoječim stavbnim nizom in karejem. Mariborski urbanisti in arhitekti so po vojni začeli uveljavljati sodobne pristope in si prizadevati, da bi nova arhitektura z obstoječim stavbnim fondom sestavljala harmonično celoto. Kadar pa je šlo za ureditev in zazidavo novih zemljišč, so posegali po svobodnih kompozicijah in višinskih ter oblikovnih poudarkih, ki pa so upoštevali merilo prostorsko omejenega mesta. Odličen primer tovrstne dediščine je Stanovanjska četrt ob Gosposvetki cesti. Za razliko od prve polovice 20. stol., ko na stavbah prevladuje fasadni omet, se kasneje, zlasti v tretji četrtini 20. stol., pojavljajo pročelja iz klinkerja, keramike ter vidnega betona ter fasadne plošče iz aluminijske pločevine ali litine in drugih materialov.

Poleg arhitekturnega oblikovanja, so ureditve znotraj mestnega jedra pomembne prav zaradi poudarka na kakovosti bivanja, ki so ga načrtovalci dosegali s krajinsko arhitekturnim oblikovanjem nepozidanih površin, zelene poteze so ena značilnosti mesta. Zato je pomembno, da tudi območja pozidave ohranjamo v avtentičnem razmerju med pozidanim in nepozidanim.

Obseg spomenika:

parc. št. 1/1, 1/2, 1/3, 1/4, 1/5, 1/6, 10, 100, 1000, 1001/1, 1001/2, 1001/3, 1002, 1003/1, 1003/2, 1003/3, 1004, 1005/1, 1005/2, 1006, 1007, 1008/1, 1008/2, 1009/1, 1009/2, 101, 1010, 1011/1, 1011/2, 1012/1, 1012/2, 1012/3, 1013, 1014, 1015, 1016/1, 1016/2, 1016/3, 1017/1, 1017/2, 1017/3, 1017/4, 1017/5, 1017/6, 1017/7, 1017/8, 1018, 1019, 102, 1020, 1021, 1022/1, 1022/2, 1022/3, 1022/4, 1022/5, 1023, 1024, 1025, 1026, 1027, 1028, 1029/10, 1029/11, 1029/2, 1029/4, 1029/5, 1029/6, 1029/7, 1029/8, 1029/9, 103, 1030, 1031, 1032, 1033, 1034, 1035, 1036, 1037, 1038, 1039, 104, 1040, 1041, 1042, 1043, 1044, 1045, 1046, 1047, 1048, 1049, 105, 1050, 1051, 1052, 1053, 1054, 1055, 1056, 1057, 1058, 1059, 106, 1060, 1061, 1062, 1063, 1064, 1065, 1066/1, 1066/2, 1066/3, 1066/4, 1067, 1068/1, 1068/2, 1069,

107, 1070, 1071, 1072, 1073, 1074, 1075, 1076, 1077, 1078, 1079, 108, 1080, 1081/1, 1081/2, 1082, 1083, 1084, 1085/1, 1085/2, 1086, 1087, 1088/1, 1088/2, 1089, 109, 1090, 1092, 1093, 1094, 1095, 1096, 1097/1, 1097/2, 1098, 1099, 11, 110, 1100/1, 1100/2, 1101/1, 1101/2, 1101/3, 1101/4, 1101/5, 1101/6, 1101/7, 1101/8, 1101/9, 1104/1, 1107/1, 1109, 111, 1111/2, 1115/2, 1118/3, 112, 1121, 113, 1130, 1136, 1137, 1138/1, 1138/2, 1139/1, 1139/2, 1139/3, 114, 1140/1, 1140/2, 1140/3, 1141/2, 1141/3, 1141/4, 1142/1, 1142/2, 1143, 1144, 1145, 1146/1, 1146/2, 1147/1, 1148, 1149, 115, 1150/1, 1150/2, 1151, 1152/2, 1153/1, 1153/2, 1154/1, 1154/2, 1155, 1156, 1157, 1158/1, 1158/2, 1158/3, 1158/4, 1159/1, 1159/2, 116, 1166/1, 1166/2, 1166/3, 1166/4, 1166/5, 1167, 1168, 1169, 117, 1170, 1171, 1172/1, 1172/2, 1173/1, 1173/2, 1174, 1176, 1177, 1179/1, 118, 1180/1, 1180/2, 1180/3, 1180/4, 1180/5, 1180/6, 1180/7, 1180/8, 1182, 1183, 1184, 1185/3, 1185/4, 1185/5, 1188, 1189/10, 1189/4, 1189/6, 1189/7, 1189/8, 1189/9, 119, 1191/1, 1191/2, 1193/10, 1193/11, 1193/12, 1193/13, 1193/4, 1193/6, 1193/7, 1193/9, 1198/1, 1198/2, 1198/3, 1198/4, 1198/5, 1199/1, 1199/3, 1199/4, 1199/5, 12, 120, 1200, 1201/1, 1201/3, 1201/5, 1201/6, 1201/7, 1201/8, 1202, 1203, 1204, 1205/1, 1205/2, 1206/1, 1206/2, 1207/1, 1207/3, 1207/4, 1207/5, 1207/6, 1208/1, 1208/2, 1208/3, 1208/4, 121, 1210, 1211/2, 1212/1, 1212/2, 1212/3, 1212/4, 1212/5, 1213/1, 1214/1, 1214/2, 1214/3, 1214/4, 1214/5, 1214/6, 1215, 1216/1, 1216/2, 1217, 1218, 1219/1, 1219/2, 122, 1220, 1221, 1222, 1223, 1224, 1225/1, 1225/2, 1225/3, 1226/1, 1226/2, 1227, 1228/1, 1228/2, 1229, 123, 1230/5, 1233/1, 1233/2, 1234, 1235/6, 1235/7, 1236/1, 1236/2, 1237/1, 1237/2, 1238/1, 1239, 124, 1240/2, 1241/1, 1241/2, 1241/3, 1242/1, 1242/2, 1242/3, 1242/4, 1242/5, 1243/1, 1243/10, 1243/11, 1243/12, 1243/2, 1243/3, 1243/4, 1243/7, 1243/8, 1244, 1245, 1246/1, 1246/2, 1247/1, 1247/2, 1248/3, 1248/4, 1249, 125, 1250, 1251, 1252, 1253, 1254, 1255, 1256, 1257, 1258, 1259, 126, 1260, 1261, 1263/1, 1263/3, 1263/4, 1264/1, 1264/2, 1264/5, 1264/6, 1265, 1266/1, 1266/2, 1267, 1268, 1269, 127, 1270, 1271, 1272, 1273, 1274, 1275, 1276, 1277/1, 1277/2, 1277/3, 1278, 1279, 128, 1280/1, 1280/2, 1281/1, 1281/2, 1281/3, 1281/4, 1281/5, 1281/6, 1282/1, 1283, 1284/1, 1284/2, 1285, 1286, 1287/1, 1287/3, 1288/1, 1288/2, 1289/1, 1289/2, 129, 1290, 1291/1, 1291/2, 1292, 1293/1, 1293/2, 1293/3, 1293/4, 1294, 1295, 1296/1, 1296/2, 1297, 1298, 1299, 13, 130, 1300, 1302, 1304/1, 1304/2, 1306, 1307, 1308, 1309, 131, 1310, 1311, 1312, 1313, 1314, 1315, 1316, 1317, 1318, 1319/1, 1319/2, 1319/3, 132, 1320, 1321, 1322, 1323, 1324, 1325, 1326, 1327, 1328, 1329, 133, 1331, 1332, 1333, 1334, 1335, 1336, 1337, 1338, 1339, 134, 1340/1, 1340/2, 1341, 1342/1, 1342/2, 1343, 1344/1, 1344/2, 1345/1, 1345/2, 1346/1, 1346/2, 1347/2, 1347/3, 1347/4, 1348/1, 1348/3, 1348/4, 1348/5, 1349/10, 1349/6, 1349/7, 1349/8, 1349/9, 135, 1350, 1351, 1352/1, 1352/3, 1352/4, 1353/1, 1353/4, 1354/3, 1355/1, 1355/2, 1355/3, 1356/1, 1356/2, 1357/1, 1357/3, 1357/4, 1357/5, 1357/6, 1357/7, 1357/8, 1358, 1359/1, 1359/2, 1359/3, 1359/4, 136, 1360, 1361, 1363, 1364, 1365, 1366, 1367, 1368, 1369, 137, 1370, 1371, 1372, 1373/1, 1373/2, 1373/3, 1374, 1375/1, 1375/2, 1376/1, 1376/3, 1376/4, 1376/5, 1377, 1378/1, 1378/2, 1379, 138, 1381/1, 1381/2, 1381/3, 1382, 1383, 1385, 1386, 1387, 1388, 1389/1, 1389/2, 139, 1390, 1391, 1392, 1393, 1394, 1395, 1396, 1397, 1398, 1399, 14, 140, 1400, 1401, 1402/1, 1402/2, 1402/3, 1402/4, 1402/5, 1403/1, 1403/2, 1404/1, 1404/2, 1405, 1406, 1407, 1408, 1409, 141, 1410/1, 1410/2, 1410/3, 1411, 1412, 1413, 1414, 1415, 1416, 1417, 1418, 1419, 142, 1420/1, 1420/2, 1421, 1422, 1423, 1424, 1425, 1426, 1427, 1428, 1429, 143/1, 143/2, 143/5, 143/7, 143/8, 1430, 1431, 1432, 1433, 1434, 1435, 1436, 1437, 1438, 1439, 144, 1440, 1441, 1442, 1443, 1444, 1445, 1446, 1447, 1448, 1449, 145, 1450, 1451, 1452, 1453, 1454, 1455, 1456, 1457, 1458, 1459, 146/1, 1460, 1461, 1462, 1463, 1464, 1465, 1466/1, 1466/3, 1466/5, 1466/6, 1466/7, 1466/8, 1466/9, 1468/1, 1468/3, 1468/4, 1469/1, 1469/2, 1469/3, 1469/4, 1469/6, 147, 1470/3, 1471/1, 1472/1, 1473, 1474/1, 1474/2, 1474/5, 1475/1, 1475/2, 1475/3, 1475/8, 1475/9, 1476/3, 1477, 1478/1, 1478/2, 1478/4, 1478/5, 1479, 148, 1480/1, 1480/6, 1482, 1485/1, 1487, 1488/1, 1489/1, 1489/4, 1489/5, 149, 1490/1, 1490/2, 1490/3, 1491, 1492/1, 1492/2, 1492/3, 1493, 1494/1, 1494/2, 1494/3, 1495/1, 1498/10, 1498/11, 1498/12, 1498/13, 1498/14, 1498/15, 1498/16, 1498/17, 1498/18, 1498/19, 1498/20, 1498/21, 1498/22, 1498/23, 1498/3, 1498/4, 1498/5, 1498/6, 1498/7, 1498/8, 1498/9, 1499, 15, 150, 1500, 1501, 1502, 1503, 1504/1, 1504/2, 1505, 151, 1513/1, 1513/2, 1513/3, 1513/5, 1514/1, 1514/2, 1515, 1516, 1517, 1518, 1519, 152, 1520, 1521/1, 1521/2, 1522, 1523, 1524, 1525, 1526, 1527, 1528, 1529, 153, 1530/1, 1530/2, 1530/3, 1531, 1532, 1533/1, 1533/2, 1533/3, 1534, 1535, 1536, 1538, 1539, 154, 1540, 1541, 1542, 1543/1, 1543/2, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548, 1549/1, 1549/2, 1550, 1551, 1552, 1553, 1554/1, 1554/2, 1555/1, 1555/2, 1555/3, 1556, 1557, 1558, 1559, 156/1, 156/2, 1560, 1561, 1562, 1563/1, 1563/2, 1564/1, 1564/2, 1565/1, 1565/2, 1565/3, 1565/4, 1566, 1567/2, 1568/1, 1568/2, 1569, 157, 1570, 1571, 1572, 1575/1, 1576/1, 1576/10, 1576/2, 1576/3, 1576/4, 1576/5, 1576/6, 1576/7, 1576/8, 1576/9, 1577, 1578/1, 1578/2, 1578/3,

1578/4, 1578/5, 1579, 158/1, 158/2, 1580/1, 1580/2, 1581, 1582, 1583, 1584, 1585, 1586, 1587, 1588, 1589, 1590, 1591, 1592, 1593, 1594, 1595, 1596, 1597, 1600, 1601, 1602, 1603, 1604, 1605, 1606/1, 1606/2, 1606/3, 1606/4, 1606/5, 1606/6, 1606/7, 1607, 1608/1, 1608/2, 1609, 1610, 1611, 1612, 1613, 1614/1, 1614/2, 1615/1, 1615/2, 1618/3, 1618/4, 1618/5, 1618/6, 1618/7, 1618/8, 1620/1, 1621, 1622/2, 1622/3, 1622/4, 1622/5, 1623, 1624, 1625, 1626, 1627/1, 1627/2, 1628, 1629/1, 1629/2, 1629/3, 163/1, 163/2, 1631, 1632, 1633/1, 1633/2, 1638/1, 1639, 164, 1640, 1641, 1642, 1643/1, 1643/2, 1644, 1645, 1646, 1647, 1648/2, 1648/3, 1648/4, 1649, 165, 1650, 1651, 1652/1, 1652/2, 1652/3, 1652/4, 1653, 1654/1, 1654/2, 1655/1, 1655/2, 1655/3, 1656, 1657, 1658, 1659, 166, 1660, 1661, 1662/1, 1662/2, 1663/1, 1663/2, 1664, 1665, 1666, 1667, 1668, 1669, 167, 1670, 1671, 1672, 1673, 1674, 1675, 1676, 1677/1, 1677/2, 1678, 1679, 168, 1680, 1681/1, 1681/2, 1682, 1683, 1684, 1685, 1686, 1687, 1688, 1689, 169, 1690, 1691, 1692/1, 1692/2, 1693, 1694, 1695, 1696, 1697, 1698, 1699/1, 1699/2, 17, 170/1, 170/2, 1700/1, 1700/2, 1701/1, 1701/10, 1701/11, 1701/12, 1701/13, 1701/14, 1701/15, 1701/16, 1701/17, 1701/18, 1701/19, 1701/20, 1701/21, 1701/22, 1701/23, 1701/24, 1701/25, 1701/26, 1701/27, 1701/28, 1701/3, 1701/4, 1701/8, 1701/9, 1702/1, 1702/2, 1703, 1704, 1705, 1706, 1707/1, 1707/2, 1708, 1709, 171, 1710/1, 1710/2, 1710/3, 1710/4, 1710/5, 1710/6, 1711, 1712, 1713/1, 1713/2, 1713/3, 1713/4, 1714, 1715, 1716, 1717/1, 1717/2, 1718, 1719, 172, 1720/1, 1720/2, 1721, 1722, 1723, 1724, 1725, 1726, 1727/1, 1727/2, 1727/3, 1728, 1729, 173/1, 173/2, 1730, 1731, 1734, 1735/1, 1736/1, 1736/2, 1736/3, 1736/4, 1736/5, 1737/1, 1737/3, 1737/4, 1738/1, 1738/3, 1738/4, 1739, 174/1, 1740, 1741/1, 1741/2, 1742/1, 1742/2, 1743/1, 1743/2, 1743/3, 1744, 1745, 1746, 1747, 1748, 1749, 175/1, 1750, 1751, 1752, 1753, 1754, 1755, 1756, 1757, 1758, 1759, 1760, 1761, 1762/1, 1764/2, 1764/4, 1766, 1770, 1771, 1772/2, 1772/3, 1772/5, 1772/6, 1773/1, 1773/2, 1773/3, 1773/4, 1773/5, 1773/6, 1773/7, 1774, 1775, 1776, 1777, 1778, 1779, 1780, 1781, 1782, 1783/1, 1783/2, 1785, 1786/1, 1787, 1788/1, 1789/1, 1789/2, 1789/3, 1789/4, 1789/5, 1789/6, 179, 1790, 1794/1, 1796/1, 1796/3, 1796/4, 1796/5, 1798, 1799/3, 1799/4, 1799/5, 1799/6, 1799/7, 1799/8, 1799/9, 18, 180, 1800/1, 1800/2, 1801, 1803, 1804, 1805, 1806, 1807/2, 1808, 1809, 1810, 1812, 1813, 1814/1, 1814/2, 1815/1, 1815/2, 1816, 1817/1, 1817/2, 1818, 1819, 182, 1820/1, 1820/2, 1821, 1822, 1823/1, 1823/2, 1823/3, 1824, 1825, 1826, 1827, 1828, 1829, 183, 1830, 1831, 1832, 1833, 1834, 1835, 1836, 1837, 1838, 1839, 184, 1840, 1841, 1842, 1843, 1844, 1845, 1846, 1847, 1848, 1849, 185, 1850, 1851, 1852, 1853, 1854, 1855, 1856, 1857/1, 1857/2, 1858, 1859, 186, 1860, 1861, 1862, 1863, 1864, 1865, 1866, 1867, 1868, 1869, 187, 1870, 1871, 1872, 1873, 1874, 1875, 1876, 1877, 1878, 1879, 188, 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885, 1886/1, 1886/3, 1887, 1888, 1889, 189, 1890, 1891, 1892, 1893, 1895/1, 1895/2, 1896, 1897, 1898, 19, 190, 1906/1, 1906/2, 1906/4, 1906/5, 1907/2, 1907/3, 1908/2, 1909/3, 1909/4, 191, 1910, 1911/2, 1911/3, 1911/4, 1911/5, 1911/8, 1911/9, 1914, 1915/1, 1916, 1917/1, 1917/2, 1918/1, 1918/2, 1918/3, 1919/10, 1919/11, 1919/13, 1919/14, 1919/16, 1919/18, 1919/19, 1919/4, 1919/5, 1919/6, 1919/7, 1919/8, 1919/9, 192, 1920, 1922, 1923, 1924, 1925, 1926, 1928/1, 1928/2, 193, 1930/1, 1930/2, 1930/4, 1931/1, 1931/2, 1931/3, 1933/1, 1933/2, 1933/3, 1933/4, 1933/5, 1933/8, 1934, 1935/1, 1935/2, 1936, 1938/1, 1938/10, 1938/4, 1938/7, 1938/8, 1938/9, 1939/1, 1939/2, 1939/3, 1939/4, 194, 1940, 1941, 1942/2, 1942/3, 1942/4, 1942/5, 1942/6, 1942/7, 1943, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949/1, 1949/2, 195, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959/1, 1959/2, 1959/3, 196, 1960, 1961, 1962, 1964/1, 1964/2, 1964/3, 1965, 1966, 1967/1, 1967/2, 1967/3, 1968, 1969/1, 1969/2, 1969/3, 1969/4, 197, 1970, 1971/1, 1971/2, 1972/1, 1972/2, 1973/1, 1973/2, 1974/1, 1974/2, 1974/3, 1975/1, 1975/2, 1975/3, 1976/3, 1976/4, 1976/6, 1976/7, 1977, 1979/2, 1979/3, 1979/4, 1979/5, 1979/6, 198, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986/1, 1986/2, 1987/1, 1987/2, 1987/3, 1988, 1989, 199, 1990/2, 1990/3, 1990/4, 1991/1, 1991/2, 1992/2, 1992/3, 1992/4, 1992/5, 1992/6, 1993, 1994, 1995, 1996/1, 1996/2, 1997/3, 1997/4, 1998, 1999/1, 1999/2, 2, 20, 200/1, 200/2, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 201, 2010/2, 2010/3, 2010/4, 2010/5, 2010/6, 2011/2, 2011/3, 2011/4, 2011/5, 2012/2, 2012/3, 2012/4, 2012/5, 2012/6, 2012/7, 2012/8, 2012/9, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 202/1, 202/2, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 203, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2038 (-), 2039/1, 2039/2, 204, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 205, 2050, 2051, 2052, 2053, 2055, 2056, 2057, 2058, 206, 2060, 2061, 2062, 2063, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 207, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 208, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086/1, 2086/2, 2087, 2088, 2089, 209/1, 209/2, 209/3, 209/4, 2090/1, 2090/2, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 21, 210/1, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116/2, 2116/3, 2116/4, 2117, 2118, 2119, 212/1, 2120, 2121, 2122, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130,

2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136/1, 2136/2, 2136/3, 2138/2, 2138/4, 2138/5, 2139, 214/1, 2140,
 2141/1, 2141/2, 2141/3, 2141/4, 2142, 2143/1, 2143/2, 2144/1, 2144/2, 2145/1, 2145/2, 2146/1, 2146/2,
 2147, 2148, 2149, 215, 2150, 2151, 2152/1, 2152/2, 2153/2, 2154/2, 2154/3, 2154/4, 2154/5, 2154/6,
 2155/1, 2155/2, 2156/1, 2156/2, 2157, 2158, 2159, 216, 2160/1, 2160/2, 2161/10, 2161/11, 2161/12,
 2161/13, 2161/14, 2161/15, 2161/16, 2161/17, 2161/7, 2161/8, 2161/9, 2162/1, 2162/3, 2162/4, 2163/1,
 2163/2, 2163/3, 2163/4, 2163/5, 2163/6, 2163/7, 2163/8, 2164, 2165, 2166, 217, 2170, 2172/1, 2172/2,
 2172/3, 2173/1, 2174/2, 2175/1, 2175/2, 2176/1, 2176/2, 2176/3, 2176/4, 2177/1, 2177/2, 2178/1, 2178/2,
 2178/3, 2179, 218, 2180/1, 2180/10, 2180/11, 2180/13, 2180/16, 2180/17, 2180/18, 2180/2, 2180/21,
 2180/22, 2180/23, 2180/24, 2180/25, 2180/3, 2180/4, 2180/5, 2180/7, 2180/9, 2181/11, 2181/12, 2181/2,
 2181/22, 2181/23, 2181/24, 2181/25, 2181/26, 2181/27, 2181/28, 2181/3, 2181/5, 2181/6, 2181/7,
 2181/8, 2181/9, 2182/2, 2184/4, 2185/3, 2185/4, 2187/1, 2187/3, 2187/4, 2187/5 (-), 2187/6, 2189, 219,
 2190, 2191, 2192, 2193/1, 2193/2, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 22, 220, 2200/1, 2200/3, 2200/4,
 2200/5, 2201, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 221, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215,
 2217/1, 2217/2, 2217/3, 2218/1, 2219 (-), 222/1, 222/2, 222/3, 222/4, 2220, 223, 224/1, 224/2, 224/3,
 226, 227, 228, 229, 23, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238/1, 238/2, 238/3, 239, 24, 240, 241/1,
 241/2, 242, 243, 244, 245, 246/1, 249/1, 249/2, 25, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 26,
 260, 261/1, 261/2, 262, 263, 264/1, 264/2, 264/3, 264/4, 264/5, 264/6, 265, 266, 267, 268, 269, 27, 270,
 271, 272, 273, 274/1, 274/2, 275, 277/1, 278, 279, 28, 280/1, 280/2, 281/1, 281/2, 281/3, 281/4, 281/5,
 281/6, 282, 283, 284/1, 284/2, 285, 286, 287, 288/1, 288/2, 289, 29, 290, 291, 3, 30, 31, 32, 328, 329/1,
 329/2, 33, 330/1, 330/10, 330/11, 330/12, 330/13, 330/14, 330/3, 330/7, 330/8, 330/9, 331, 332, 333,
 334/1, 336/1, 338, 34, 35, 353/2, 353/3, 353/4, 354, 355, 357/2, 36, 369, 37, 370/1, 370/2, 371, 372, 373,
 374/1, 374/2, 375, 376, 377, 378, 379, 38, 380, 381, 382, 383, 384/10, 384/11, 384/12, 384/13, 384/14,
 384/3, 384/4, 384/5, 384/6, 384/7, 384/8, 384/9, 385, 386/1, 386/2, 386/3, 388/1, 388/2, 388/3, 389/1,
 389/2, 389/3, 389/4, 39, 390/1, 390/2, 391, 392, 393, 394, 395/1, 395/2, 395/3, 395/4, 396, 397, 398, 399,
 4, 40, 400/1, 400/2, 401, 402/1, 402/2, 403, 404, 405/1, 405/2, 405/3, 405/4, 405/5, 405/6, 405/7, 405/8,
 405/9, 407/1, 408/2, 408/3, 409/1, 409/2, 409/3, 409/4, 41, 410, 411, 412, 413/1, 413/2, 413/3, 414, 415,
 416/1, 416/2, 417, 418/1, 418/2, 419, 42, 420/2, 420/3, 421/1, 421/2, 421/3, 422, 423, 424, 425, 426/1,
 426/2, 426/3, 427, 428, 429/1, 43/1, 43/2, 430, 431, 432, 433, 434/1, 434/2, 435, 436, 437, 438, 439, 44,
 440, 441, 442, 443, 444/1, 444/2, 444/3, 444/4, 444/5, 444/6, 445, 446, 447, 448, 449, 45, 450, 451/1,
 451/2, 452, 453, 455, 456, 457, 458, 459, 46, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 47, 470,
 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 48, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 49,
 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 5, 50, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508,
 509/1, 509/2, 509/3, 509/4, 509/5, 509/7, 509/8, 509/9, 51, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518,
 519, 52, 520, 521, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 53, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 539/1, 54,
 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 55, 550, 551, 552/1, 552/2, 552/3, 552/4, 552/5, 553,
 554, 555, 556, 557, 558, 559, 56, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 57, 570, 571, 572, 573,
 574, 575/1, 575/2, 576/1, 576/2, 577/2, 577/3, 577/4, 578/1, 578/2, 579/2, 579/3, 579/4, 58, 580, 581,
 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 59, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 60, 600,
 601, 602, 603, 604/1, 604/2, 605, 606, 607, 608, 61, 611/1, 611/2, 613/1, 614/3, 614/4, 614/5, 614/6,
 614/7, 615, 616, 617, 618, 619/1, 619/2, 619/3, 619/4, 619/5, 619/6, 62, 620/1, 620/2, 621, 622, 623, 624,
 625, 626, 627, 628, 629/1, 629/2, 63, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 64, 640, 641/1,
 641/2, 641/3, 642, 643/1, 643/2, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 65, 650, 651/1, 651/2, 652, 653, 654, 655,
 657, 658, 659, 66, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 67, 670, 671, 672, 673, 674, 675,
 676, 677, 678, 679, 68, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 69, 690, 691, 692, 693, 694,
 695, 696, 697, 698, 699, 7, 70, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 71, 710, 711, 712, 713,
 714, 715, 716, 717, 718, 719, 72, 720/1, 720/2, 720/3, 720/4, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728,
 729, 73, 730, 731/1, 731/2, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 74, 740, 741, 742, 743, 744/1, 744/3,
 744/4, 744/5, 744/6, 745, 746, 747, 748, 749, 75, 750, 751, 752/1, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 76, 760,
 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 77/1, 77/2, 77/3, 770, 771, 772/1, 772/2, 772/3, 774, 775,
 776/1, 776/3, 776/4, 776/5, 776/6, 776/7, 777/1, 777/2, 777/3, 777/4, 777/5, 778, 779, 78, 780/1, 780/2,
 781/1, 781/2, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 789/1, 789/2, 79, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797,
 798, 799, 8/1, 8/3, 80, 800, 801, 802, 803/1, 803/2, 803/3, 803/4, 803/5, 804, 805/1, 805/2, 805/3, 806,
 807, 809, 81, 810, 811, 812/1, 812/2, 813, 814/1, 814/2, 815, 816, 817, 818, 819, 82, 820, 821, 822,
 823/1, 823/2, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 83, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 84,

840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 85, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857/10, 857/11, 857/12, 857/13, 857/14, 857/15, 857/16, 857/2, 857/3, 857/4, 857/5, 857/6, 857/7, 857/8, 857/9, 858, 859, 86, 860, 861, 862, 863, 864/1, 864/2, 864/3, 865, 866, 867, 868, 869/2, 869/3, 869/4, 87, 870/2, 870/4, 870/5, 870/7, 870/8, 870/9, 871/2, 871/3, 871/4, 872, 873, 874, 875, 876/1, 88, 880/4, 881, 882, 883, 884/1, 884/2, 885/1, 885/2, 886/1, 886/2, 887/1, 887/3, 887/4, 888/1, 888/2, 889/1, 889/2, 89, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898/1, 898/2, 899/1, 899/2, 9, 90, 900, 901/3, 902/1, 902/3, 902/4, 902/5, 903/1, 903/2, 903/3, 904, 905, 906/1, 906/2, 907, 908, 909, 91, 910, 911, 912, 913/1, 913/2, 913/3, 914, 915, 916/4, 917, 918/1, 92, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 93, 930, 931, 932, 933, 934/1, 934/10, 934/2, 934/3, 934/4, 934/5, 934/6, 934/7, 934/8, 934/9, 935, 936/1, 936/2, 936/3, 937, 938/1, 938/2, 938/3, 938/4, 938/5, 938/6, 938/7, 939, 94, 940, 941, 942, 943, 944, 945/1, 945/2, 946, 947/1, 947/2, 947/4, 948/2, 948/5, 948/6, 949/1, 949/2, 95, 959, 96, 960/1, 960/10, 960/11, 960/2, 960/3, 960/4, 960/5, 960/6, 960/7, 960/8, 960/9, 961/1, 961/2, 962, 963, 964/1, 964/2, 965, 966, 967, 968, 969, 97, 970, 971/1, 971/2, 971/3, 972/1, 972/2, 972/3, 973, 974/1, 974/10, 974/2, 974/3, 974/4, 974/5, 974/7, 974/8, 974/9, 975/1, 975/2, 976, 977, 978, 979, 98, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 99, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 997/1, 997/2, 997/3, 998/1, 998/11, 998/12, 998/13, 998/14, 998/15, 998/16, 998/17, 998/18, 998/19, 998/21, 998/22, 998/23, 998/24, 998/27, 998/28, 998/29, 998/3, 998/4, 998/5, 998/6, 998/8, 998/9, 999, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD, parc. št. 100, 101/1, 101/2, 102, 1027/1, 1027/2, 1027/3, 1027/4, 1029, 103, 1030/1, 1030/2, 1031, 1032, 1033/1, 1033/2, 1034, 1035, 1036, 1037/2, 1038/1, 1038/2, 1039, 104, 1040, 1041, 1042, 1043, 1044, 1045, 1046, 1047, 1049/2, 1049/3, 1049/4, 1049/5, 1049/6, 1049/7, 105, 1050, 1051, 1052, 1053, 1054, 1055, 1056, 1057, 1058, 1059, 106, 1060, 1061, 1062, 1063, 1064, 1065, 1066, 1067, 1068, 1069, 107, 1070/1, 1070/2, 1072/1, 1075/1, 1075/2, 1075/3, 1075/4, 1075/5, 1076/1, 1076/2, 1077, 1078, 1079, 108, 1080/1, 1080/2, 1080/3, 1080/4, 1081/1, 1081/2, 1082/1, 1082/2, 1082/3, 1082/4, 1082/5, 1082/6, 1082/7, 1083/1, 1083/2, 1083/3, 1083/4, 1085/1, 1086, 1087, 1088, 1089, 109, 1090, 1091, 1092, 1093, 1094, 1095, 1096, 1097, 1098, 1099, 110, 1101, 1102, 1103, 1104, 1105, 1106/1, 1106/2, 1107, 1108, 1109, 111, 1110, 1111, 1112, 1113, 1114, 1115, 1116/1, 1118, 1119, 112, 1120, 1121, 1122, 1123, 1124, 1125, 1126, 1127, 1128/1, 1128/2, 1129, 113, 1130/2, 1130/3, 1130/4, 1130/5, 1132, 1133, 1134, 1135, 1136, 1137, 1138, 1139, 114, 1141, 1142, 1143, 1144, 1145, 1146, 1147/1, 1147/3, 1147/4, 1147/5, 1148, 1149, 115, 1150, 1151, 1152/1, 1152/2, 1153/1, 1153/2, 1154, 1155, 1156, 1157, 1158, 1159, 116, 1160, 1161, 1162, 1163, 1164, 1165/3, 1166, 1167/3, 1168/3, 117, 1170, 1172/1, 1172/2, 1173, 1174, 1175, 1176/1, 1176/2, 1178/1, 1178/2, 1178/4, 1178/5, 1178/6, 1178/7, 1178/8, 118, 1180, 1181, 1182, 1183, 1184/1, 1184/4, 1184/5, 1184/6, 1185, 1186, 1187, 1188, 1189, 119, 1190, 1191/1, 1191/2, 1193, 1194, 1195, 1196, 1197, 1198, 1199, 120/1, 1200, 1201, 1202/1, 1202/2, 1202/3, 1203, 1204, 1205, 1206/1, 1206/2, 1207, 1208, 1209, 1210, 1211, 1212, 1213/1, 1213/2, 1214, 1216, 1217/1, 1217/3, 1217/5, 1217/6, 1217/7, 1217/8, 1218, 1219, 122, 1220/1, 1220/2, 1220/3, 1221, 1222, 1223, 1224/1, 1224/2, 1224/3, 1225/1, 1225/2, 1226, 1227, 1228, 1229, 123/1, 123/2, 123/3, 1230, 1231, 1232, 1233, 1234, 1235/1, 1235/2, 1236/2, 1237, 1238, 1239, 124, 1240, 1241, 1242, 1243, 1244, 1245, 1246, 1247, 1248, 1249, 125, 1251/4, 1252, 1253, 1254, 1255/1, 1255/2, 1256, 1257, 1258, 1259, 126, 1260, 1261, 1262, 1263, 1264, 1265, 1266, 1267, 1268, 1269, 127, 1270, 1271, 1272, 1273, 1274, 1275, 1276, 1277, 1278, 1279, 128, 1280, 1281, 1282, 1283, 1284, 1285, 1286, 1287, 1288, 1289, 129/1, 1290, 1291, 1292, 1293, 1294/1, 1294/2, 1295, 1296, 1297, 1298, 1299, 130, 1300, 1301, 1303/1, 1304, 1305, 1306, 1307, 1308, 1309, 131, 1310, 1311, 1312/1, 1312/2, 1313/1, 1313/2, 1314, 1315, 1316, 1317, 1318, 1319, 132, 1320, 1321, 1322, 1323, 1324, 1325, 1326, 1327, 1328, 1329/3, 1329/4, 1329/5, 1329/6, 1329/7, 133, 1330, 1333/1, 1333/2, 1333/3, 1333/4, 1333/5, 1334, 1335/1, 1335/2, 1335/3, 1336, 1337, 1338, 1339, 134, 1340, 1341, 1342/2, 1342/3, 1342/4, 1342/5, 1343/1, 1343/2, 1344, 1345, 1346, 1347, 1348, 135, 1350, 1351/10, 1351/11, 1351/12, 1351/13, 1351/14, 1351/15, 1351/5, 1351/6, 1351/7, 1351/8, 1351/9, 1352, 1354, 1355/1, 1355/10, 1355/2, 1355/3, 1355/4, 1355/5, 1355/6, 1355/7, 1355/8, 1355/9, 1357, 1359/1, 1359/2, 136, 1360, 1361, 1363, 1364, 1365, 1366, 1367, 1368, 1369, 137, 1370, 1371, 1372, 1373/1, 1373/2, 1374, 1375/1, 1375/2, 1375/3, 1375/4, 1376, 1377, 1378, 1379, 138, 1380, 1381, 1382, 1383, 1384/1, 1384/2, 1384/3, 1385/1, 1385/12, 1385/13, 1385/14, 1385/15, 1385/16, 1385/17, 1385/18, 1385/19, 1385/20, 1385/21, 1385/22, 1385/23, 1385/24, 1386, 1387, 1388, 1389, 139, 1391, 1392/1, 1392/2, 1393/1, 1393/2, 1394/1, 1394/2, 1395, 1396, 1397/1, 1398/1, 1398/2, 1399, 140, 1400, 1401/2, 1401/3, 1401/4, 1402/1, 1402/2, 1403, 1404/1, 1404/2, 1405, 1406/1, 1406/2, 1407, 1408, 1409/1, 1409/2, 1409/3, 1409/4, 1409/5, 141, 1410/1, 1410/2, 1410/3, 1410/4, 1410/5, 1410/6, 1411, 1412, 1413, 1414, 1416, 142, 1421/10, 1421/11, 1421/12, 1421/13,

1421/14, 1421/15, 1421/16, 1421/17, 1421/18, 1421/19, 1421/2, 1421/20, 1421/21, 1421/22, 1421/23,
 1421/24, 1421/3, 1421/4, 1421/5, 1421/6, 1421/7, 1421/8, 1421/9, 1422, 1429/1, 1429/2, 143, 1430,
 1431, 1432, 1433, 1434, 1435, 1436, 1437, 1438, 1439, 144/1, 144/2, 1440, 1441/1, 1441/2, 1441/3,
 1441/4, 1441/5, 1441/6, 1441/7, 1441/8, 1442/1, 1442/2, 1443/1, 1443/2, 1444, 1445, 1446, 1447/1,
 1447/2, 1447/3, 1447/4, 1447/5, 1447/6, 1448, 1449, 145, 1450/1, 1450/2, 1451, 1452, 1453, 1454, 1455,
 1456, 1457, 1458, 1459, 146/1, 146/2, 146/3, 1460, 1461, 1462, 1463, 1464, 1465, 1466, 1467, 1468,
 1469, 147, 1470, 1471, 1472, 1473/1, 1473/2, 1473/3, 1474, 1475, 1476, 1477, 1478, 1479, 1480, 1481,
 1482/1, 1482/2, 1482/3, 1483/1, 1483/2, 1484, 1485, 1486, 1487, 1489, 1491/1, 1491/2, 1492, 1493,
 1494, 1496, 1498, 1499, 150, 1500, 1501, 1502, 1503, 1504, 1505, 1506, 1507, 1508, 1509, 151/2, 151/3,
 151/4, 151/5, 151/6, 151/7, 1510, 1511, 1512, 1513, 1517, 1519/1, 1520, 1521, 1522, 1523, 1524/1,
 1524/2, 1525/1, 1525/2, 1525/3, 1526, 1527, 1528, 1529, 1530, 1531, 1532, 1533, 1534, 1535, 1536,
 1537, 1538, 1539, 154, 1540, 1541, 1542, 1543, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548, 1549, 155, 1550, 1551,
 1552, 1553, 1554/1, 1554/2, 1555/1, 1555/2, 1556/1, 1556/2, 1557/1, 1557/2, 1558, 1559/1, 1559/2, 156,
 1560, 1561, 1562/1, 1562/2, 1563/1, 1563/2, 1563/3, 1563/4, 1564/1, 1564/2, 1565, 157, 1572, 1576,
 1577/1, 1577/2, 1577/3, 1577/4, 1577/5, 1577/6, 1577/7, 1578, 1579, 158, 1580, 1581, 1582, 1583, 1584,
 1585, 1586, 1587, 1588, 1589, 159, 1590, 1591, 1592, 1593, 1594, 1595, 1596, 1597, 1598, 1599, 160,
 1600, 1601, 1602, 1603, 1604, 1605, 1606, 1607, 1608, 1609, 161, 1610, 1611, 1612, 1613, 1614, 1615,
 1616, 1617, 1618, 1619, 162, 1620, 1621, 1622, 1623, 1624, 1625, 1626, 1627, 1628, 1629, 163, 1630,
 1631, 1632, 1633, 1634, 1635, 1636, 1637, 1638, 1639, 164, 1640, 1641/1, 1641/3, 1641/4, 1641/5, 1642,
 1643, 1644, 1645, 1646, 1647, 1648, 1649/2, 1649/3, 1649/5, 1649/6, 1649/7, 1649/8, 165, 1650, 1651,
 1652, 1653, 1654/2, 1654/3, 1654/4, 1654/5, 1654/6, 1654/7, 1655, 1656, 1657, 1659/1, 166, 1660, 1661,
 1662, 1663, 1664, 1665, 1666/3, 1666/4, 1666/5, 1667/1, 1667/2, 1668, 1669, 167, 1670, 1671, 1672,
 1673, 1674, 1675, 1676, 1677, 1678/1, 1678/2, 1678/4, 1678/5, 1678/6, 1679/1, 1679/2, 168, 1680,
 1681/1, 1681/2, 1682, 1683, 1684/1, 1685, 1686, 1687, 1688, 1689, 169, 1690, 1691, 1692/2, 1692/3,
 1692/4, 1692/7, 1692/8, 1692/9, 1693, 1694/1, 1694/2, 1695, 1696/1, 1696/10, 1696/11, 1696/12, 1696/2,
 1696/3, 1696/4, 1696/5, 1696/6, 1696/7, 1696/8, 1696/9, 1697, 1698, 1699, 170, 1700, 1701, 1702, 1703,
 1704, 1705, 1706, 1707, 1708, 1709, 171, 1710, 1711/1, 1711/2, 1712, 1713, 1714/1, 1714/2, 1715, 172,
 1720/3, 1721/1, 1721/2, 1721/3, 1721/4, 1721/5, 1721/6, 1723/2, 1724/5, 1724/6, 1724/7, 1724/8, 173/1,
 173/2, 173/3, 1730, 1731, 1732/1, 1732/2, 1733, 1734, 1735/2, 1736/1, 1737, 1738, 1739, 174, 1740/1,
 1740/2, 1741/2, 1742, 1743/1, 1743/2, 1744, 1745, 1746, 175, 1757/1, 1757/2, 1757/3, 1758, 1759/1,
 1759/2, 1759/3, 1759/4, 176, 1760, 1761/1, 1761/2, 1762, 1763/1, 1763/2, 1765/1, 1767/4, 1767/5, 1769,
 177, 1770/1, 1770/10, 1770/13, 1770/2, 1770/3, 1770/6, 1770/7, 1770/8, 1771/1, 1772/2, 1773, 1774/1,
 1774/2, 1774/3, 1776, 1777, 1778, 1779, 178, 1781/1, 1782/1, 1782/2, 1782/3, 180, 182, 183, 184, 186,
 188, 189, 190, 192, 193, 195, 196/5, 196/6, 1988/4, 1989/7, 1989/9, 1990/2, 1990/5, 1990/6, 1991/10,
 1991/3, 1991/7, 1991/8, 1991/9, 1992, 1993, 1994, 1996, 1997, 1999/3, 200/10, 200/11, 200/6, 200/7,
 200/8, 200/9, 2000/1, 2001, 2002, 2003/1, 2003/2, 2003/3, 2003/4, 2003/5, 2003/6, 2004/1, 2004/2,
 2004/3, 2004/4, 2004/5, 2004/6, 2004/7, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011/1, 2011/2, 2013,
 2014/1, 2014/2, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2022/1, 2024/1, 2024/2, 2024/3, 2024/4, 2025, 2026,
 2027/1, 2027/2, 2027/3, 2030, 2031, 2032/1, 2034, 2035, 2037, 2039, 204, 2040/1, 2040/2, 2040/3,
 2041/1, 2041/2, 2042/1, 2042/2, 2043/1, 2043/2, 2044/3, 2044/4, 2044/5, 2045, 2046, 2048/1, 2048/2,
 205, 2050/3, 2051/1, 2051/2, 2051/3, 2051/4, 2052, 2053/1, 2053/2, 2053/4, 2053/5, 2053/6, 2054/2,
 2054/3, 2054/4, 206, 207, 208, 209, 210, 2103/2, 2106/10, 2106/11, 2106/12, 2106/13, 2106/14, 2106/15,
 2106/16, 2106/17, 2106/4, 2107, 2108/1, 2108/2, 2109/1, 2109/5, 2109/6, 2109/7, 2109/8, 211, 2110/1,
 2110/3, 2110/4, 2111/1, 2111/2, 2112, 2113/1, 2113/2, 2114, 2115, 2116, 2117/1, 2117/2, 2118/1,
 2119/1, 2119/2, 2119/3, 212, 2120/2, 2120/3, 2120/4, 2121, 2122/1, 2122/2, 2122/3, 2123/1 (-), 2123/2,
 2124, 2125, 2126, 2127/1, 2127/2, 2127/3, 2127/4, 2128, 2129, 213, 2130, 2131/1 (-), 2131/2, 214,
 2140/1, 2140/2, 2141/1, 2141/2, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149/1, 2149/2, 2150, 2151,
 2152, 2153, 2155, 2156/3, 2157, 2158, 2159/1, 2159/2, 2159/3, 216, 2165/10 (-), 2169, 217, 2170,
 2171/1, 2171/10, 2171/11, 2171/12, 2171/13, 2171/2, 2171/3, 2171/4, 2171/5, 2171/6, 2171/7, 2171/8,
 2171/9, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 218, 2180, 2181/1, 2181/2, 2182, 2183/1,
 2183/10, 2183/11, 2183/12, 2183/13, 2183/14, 2183/15, 2183/16, 2183/17, 2183/18, 2183/19, 2183/2,
 2183/20, 2183/21, 2183/3, 2183/4, 2183/5, 2183/6, 2183/7, 2183/8, 2183/9, 2185/1, 2185/2, 2186 (-),
 219, 2190, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227/2, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237,
 238, 239/2, 239/3, 239/4, 240/1, 240/2, 241, 242, 244, 245/1, 246, 247/1, 248, 249, 250, 251, 252/1,

252/2, 253/1, 253/2, 254/1, 254/2, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262/1, 262/2, 262/3, 263/1, 263/2, 263/3, 263/4, 264, 266, 267/1, 267/2, 267/3, 268, 269, 271, 273/2, 273/3, 275/1, 275/2, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284/1, 284/2, 285/1, 285/2, 285/3, 285/4, 285/5, 287, 288, 289/1, 289/2, 290/1, 293, 294, 295, 296, 297, 298/1, 298/2, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321/1, 321/2, 322, 323, 324, 325, 327/1, 327/2, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 34/2, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 35/2, 350, 351, 352, 353/1, 355, 356/1, 356/2, 357, 358, 359, 36, 360, 361, 362, 363, 364, 365/2, 366/1, 366/2, 366/3, 366/4, 366/5, 367, 368/1, 368/2, 369/1, 369/2, 369/3, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384/1, 384/2, 384/3, 384/4, 385, 386, 387, 388, 389, 39/1, 39/2, 390, 391, 392, 393, 394, 395/1, 395/2, 395/3, 396, 397, 398, 399, 40, 400, 401, 402/1, 404/2, 407, 408, 409, 41, 410, 411, 412, 413, 414, 415/1, 415/2, 416, 417, 418, 419, 42, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 43, 430, 431, 432, 433, 434, 437/2, 439, 44, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446/2, 446/3, 446/4, 446/5, 447/1, 447/2, 447/3, 447/4, 448/1, 448/4, 449, 45, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 46, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 47, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476/1, 476/2, 476/3, 476/4, 477, 478, 479, 48, 480, 481/1, 481/2, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 49, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 50, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508/1, 508/2, 51, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 52, 520, 521, 522, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 53, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 54, 540/1, 540/2, 540/3, 540/4, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 55, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 56, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 57, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 58, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 59, 590, 591, 592, 593, 594/1, 594/2, 594/3, 594/4, 594/5, 597, 598, 599, 60, 600, 601/1, 601/2, 601/3, 601/4, 601/5, 602/1, 602/2, 603, 604/1, 604/2, 604/3, 606, 607, 608, 61, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 62, 620, 621, 622, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 63, 630, 631, 632, 633/1, 635, 636, 637, 638, 639/1, 639/2, 639/3, 639/4, 639/5, 64, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 647, 648, 649, 65, 651, 653, 655/1, 655/2, 655/3, 655/4, 655/6, 655/7, 655/8, 657, 658, 659, 66, 660/1, 660/2, 661, 662, 663, 664, 665, 667, 668, 669, 67, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 68, 680, 681/2, 681/3, 681/4, 681/5, 682/1, 682/2, 683, 684, 685, 686/1, 686/2, 686/3, 688/1, 688/2, 689/1, 689/2, 69, 690, 691, 692/1, 692/2, 693/1, 695, 696/6, 697, 699, 70, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 71, 713, 714/1, 714/2, 714/3, 715, 716/1, 716/2, 716/3, 717/1, 717/2, 717/3, 718, 719, 72, 720, 721/1, 721/2, 722/1, 722/2, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 73, 731/1, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 74, 740, 741, 742, 743, 744, 745/1, 747, 748, 749, 75, 750, 751, 752/1, 752/2, 752/3, 754, 755, 756/1, 758, 759, 76, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769/1, 769/2, 77, 770, 771, 772, 773, 774, 776, 777, 778/1, 778/2, 779, 78, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 79, 790, 791/1, 791/2, 792, 793/1, 793/2, 794/1, 794/2, 795, 796, 797, 798, 799, 80, 800/1, 800/2, 800/3, 801, 802, 804, 805/1, 806, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94/1, 94/10, 94/11, 94/12, 94/13, 94/14, 94/15, 94/2, 94/3, 94/4, 94/5, 94/6, 94/7, 94/8, 94/9, 95, 96, 97, 98, 99, vse k. o. 658 KOROŠKA VRATA, parc. št. *148, *149, *154, *22, *23, *24, *95/1, *96, 101/6, 114/3, 116/1, 116/2, 402/20, 402/21, 402/22, 402/23, 402/24, 402/25, 402/26, 402/34, 402/35, 481/1, 481/3, 481/4, 481/5, 481/6, 481/7, 481/8, 482, 487, 493/1, 493/2, 493/3, 494, 511/2, 511/3, 511/4, vse k. o. 638 KRČEVINA; stavbe št. 1, 4, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 16, 18, 20, 22, 24, 25, 27, 29, 32, 33, 34, 36, 37, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 50, 51, 60, 62, 64, 66, 68, 71, 73, 75, 77, 79, 81, 82, 83, 84, 85, 87, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 103, 157, 158, 161, 162, 163, 164, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 217, 218, 220, 221, 223, 226, 227, 228, 232, 247, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 258, 260, 261, 262, 264, 265, 266, 267, 269, 270, 272, 274, 275, 276, 277, 279, 284, 285, 293, 294, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 304, 306, 307, 308, 309, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 332, 334, 335, 337, 338, 339, 340, 341, 343, 344, 345, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 364, 365, 366, 367, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 381, 382, 383, 384, 387, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 397, 398, 399, 400, 441, 445, 446, 452, 454, 455, 456, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565,

566, 567, 570, 571, 573, 574, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 601, 602, 603, 605, 606, 607, 608, 609, 611, 612, 615, 616, 617, 618, 620, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 644, 645, 647, 648, 649, 650, 652, 653, 654, 656, 658, 659, 660, 661, 662, 664, 665, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 691, 692, 693, 694, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 734, 735, 742, 744, 745, 746, 747, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 840, 841, 842, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 855, 856, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 904, 905, 907, 908, 909, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 936, 940, 941, 942, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000, 1001, 1003, 1005, 1007, 1008, 1009, 1010, 1011, 1012, 1013, 1014, 1015, 1016, 1017, 1042, 1043, 1044, 1045, 1048, 1050, 1051, 1052, 1054, 1055, 1056, 1057, 1058, 1059, 1060, 1064, 1065, 1068, 1069, 1070, 1081, 1201, 1202, 1203, 1204, 1205, 1206, 1211, 1212, 1213, 1214, 1216, 1218, 1220, 1221, 1222, 1223, 1224, 1225, 1228, 1230, 1231, 1232, 1233, 1235, 1237, 1238, 1239, 1241, 1242, 1243, 1244, 1245, 1247, 1249, 1251, 1253, 1255, 1264, 1266, 1267, 1268, 1269, 1270, 1271, 1275, 1276, 1278, 1279, 1280, 1281, 1282, 1284, 1285, 1286, 1290, 1291, 1292, 1293, 1295, 1297, 1298, 1299, 1301, 1303, 1304, 1306, 1307, 1308, 1309, 1310, 1311, 1312, 1313, 1314, 1315, 1316, 1317, 1318, 1320, 1321, 1322, 1323, 1324, 1325, 1326, 1327, 1328, 1329, 1330, 1331, 1332, 1333, 1334, 1335, 1336, 1338, 1339, 1340, 1341, 1342, 1343, 1344, 1345, 1346, 1347, 1348, 1349, 1350, 1351, 1352, 1353, 1354, 1355, 1356, 1357, 1358, 1359, 1360, 1361, 1362, 1363, 1364, 1365, 1366, 1367, 1368, 1369, 1370, 1371, 1372, 1373, 1374, 1375, 1376, 1377, 1378, 1379, 1380, 1381, 1382, 1383, 1384, 1385, 1386, 1387, 1388, 1389, 1390, 1391, 1392, 1393, 1394, 1395, 1396, 1397, 1398, 1399, 1400, 1401, 1402, 1403, 1404, 1405, 1406, 1407, 1409, 1410, 1411, 1413, 1414, 1416, 1417, 1418, 1419, 1420, 1421, 1422, 1423, 1424, 1425, 1426, 1428, 1429, 1431, 1433, 1434, 1435, 1436, 1437, 1438, 1439, 1440, 1441, 1442, 1443, 1444, 1445, 1446, 1447, 1448, 1449, 1450, 1451, 1452, 1453, 1454, 1455, 1456, 1457, 1458, 1460, 1461, 1462, 1463, 1466, 1467, 1469, 1470, 1471, 1472, 1473, 1474, 1476, 1477, 1478, 1482, 1483, 1484, 1485, 1486, 1487, 1488, 1489, 1490, 1491, 1493, 1494, 1495, 1496, 1497, 1498, 1499, 1500, 1501, 1502, 1503, 1504, 1505, 1506, 1507, 1508, 1509, 1511, 1512, 1515, 1519, 1521, 1522, 1525, 1526, 1527, 1528, 1531, 1533, 1534, 1537, 1541, 1542, 1545, 1547, 1548, 1549, 1550, 1551, 1552, 1553, 1556, 1557, 1558, 1559, 1560, 1561, 1562, 1563, 1565, 1566, 1567, 1568, 1569, 1571, 1573, 1574, 1576, 1577, 1578, 1597, 1598, 1599, 1606, 1610, 1611, 1614, 1617, 1618, 1619, 1620, 1622, 1623, 1624, 1625, 1629, 1631, 1632, 1633, 1634, 1637, 1638, 1639, 1640, 1641, 1642, 1643, 1644, 1646, 1647, 1648, 1649, 1653, 1654, 1655, 1659, 1661, 1662, 1663, 1664, 1665, 1666, 1667, 1669, 1670, 1671, 1672, 1673, 1674, 1675, 1676, 1677, 1678, 1679, 1681, 1683, 1685, 1686, 1687, 1688, 1690, 1691, 1694, 1695, 1697, 1698, 1699, 1700, 1701, 1702, 1703, 1704, 1705, 1706, 1708, 1709, 1711, 1712, 1713, 1714, 1715, 1716, 1717, 1718, 1720, 1722, 1724, 1726, 1728, 1730, 1732, 1733, 1734, 1735, 1736, 1737, 1738, 1739, 1740, 1741, 1743, 1745, 1747, 1749, 1751, 1752, 1753, 1754, 1755, 1756, 1757, 1758, 1759, 1760, 1762, 1763, 1764, 1765, 1766, 1767, 1768, 1769, 1770, 1773, 1774, 1776, 1777, 1779, 1781, 1783, 1786, 1787, 1790, 1791, 1793, 1794, 1795, 1796, 1797, 1798, 1799, 1800, 1801, 1802, 1803, 1804, 1806, 1807, 1808, 1810, 1811, 1812, 1813, 1814, 1815, 1816, 1817, 1818, 1819, 1820, 1821, 1822, 1823, 1824, 1825, 1826, 1827, 1828, 1829, 1831, 1833, 1835, 1837, 1839, 1840, 1841, 1843, 1844, 1845, 1846, 1847, 1848, 1849, 1850, 1852, 1853, 1980, 1981, 1982, 1983, 1985, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 2000, 2001, 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2033, 2034, 2035, 2039, 2040, 2041, 2042, 2046, 2048, 2049, 2054, 2059, 2060, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2097, 2098, 2100, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2144, 2145, 2147, 2148, 2151, 2158, 2162, 2169, 2175, 2177,

2183, 2184, 2187, 2188, 2189, 2191, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2201, 2202, 2203, 2205, 2209, 2210, 2212, 2213, 2215, 2216, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2234, 2235, 2236, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2253, 2256, 2258, 2259, 2260, 2264, 2272, 2274, 2275, 2276, 2277, 2279, 2284, 2287, 2290, 2291, 2293, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, vse k. o. 658 KOROŠKA VRATA, stavbe št. 18, 24, 32, 44, 50, 56, 57, 59, 61, 65, 66, 67, 71, 73, 76, 78, 79, 82, 84, 86, 89, 90, 92, 93, 96, 98, 99, 102, 104, 105, 106, 107, 108, 110, 112, 113, 116, 117, 118, 119, 124, 125, 126, 127, 129, 130, 131, 132, 136, 138, 141, 144, 145, 148, 150, 152, 153, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 163, 165, 168, 172, 173, 174, 175, 181, 182, 189, 190, 191, 192, 194, 196, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 220, 221, 222, 223, 224, 227, 228, 229, 230, 231, 233, 234, 238, 239, 240, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 262, 263, 265, 266, 269, 270, 271, 272, 273, 275, 276, 277, 278, 279, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 292, 294, 295, 296, 297, 299, 300, 301, 303, 306, 310, 311, 314, 318, 319, 320, 321, 322, 324, 325, 328, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 339, 340, 341, 342, 343, 345, 346, 348, 349, 350, 352, 353, 354, 356, 357, 358, 361, 364, 365, 367, 368, 369, 371, 372, 373, 375, 376, 378, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 395, 396, 397, 398, 403, 404, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 422, 423, 424, 427, 429, 430, 431, 433, 435, 436, 437, 438, 439, 441, 443, 444, 445, 446, 448, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 466, 467, 468, 469, 470, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 480, 481, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 496, 497, 498, 499, 500, 503, 505, 506, 507, 508, 510, 512, 513, 514, 515, 516, 521, 522, 524, 525, 528, 530, 531, 532, 533, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 545, 548, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 569, 572, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 587, 589, 590, 592, 593, 594, 595, 596, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 619, 620, 621, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 639, 641, 642, 643, 645, 646, 647, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 696, 697, 698, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 726, 730, 731, 735, 736, 737, 738, 740, 741, 742, 743, 744, 747, 748, 749, 750, 751, 753, 755, 756, 758, 759, 761, 764, 765, 767, 768, 770, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 794, 795, 796, 798, 800, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 820, 821, 825, 827, 828, 831, 832, 833, 834, 835, 837, 838, 839, 840, 842, 843, 844, 846, 848, 849, 851, 852, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 861, 862, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 917, 918, 920, 922, 923, 925, 926, 927, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 968, 969, 970, 971, 972, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 995, 998, 999, 1002, 1004, 1006, 1008, 1009, 1010, 1011, 1012, 1013, 1016, 1017, 1018, 1019, 1020, 1021, 1022, 1024, 1025, 1026, 1027, 1028, 1029, 1030, 1031, 1032, 1033, 1034, 1035, 1036, 1037, 1038, 1039, 1040, 1041, 1042, 1043, 1044, 1046, 1048, 1049, 1050, 1051, 1052, 1053, 1054, 1055, 1056, 1057, 1059, 1060, 1061, 1062, 1064, 1066, 1067, 1068, 1069, 1070, 1071, 1073, 1076, 1078, 1079, 1080, 1086, 1088, 1090, 1091, 1092, 1093, 1094, 1095, 1096, 1097, 1098, 1099, 1101, 1104, 1105, 1106, 1107, 1109, 1110, 1111, 1112, 1113, 1114, 1115, 1116, 1117, 1118, 1119, 1120, 1121, 1122, 1123, 1124, 1125, 1126, 1127, 1128, 1129, 1131, 1132, 1133, 1134, 1135, 1136, 1137, 1138, 1141, 1142, 1143, 1144, 1145, 1146, 1147, 1148, 1149, 1150, 1151, 1152, 1153, 1154, 1155, 1156, 1157, 1158, 1159, 1160, 1161, 1163, 1164, 1165, 1166, 1167, 1169, 1170, 1171, 1172, 1173, 1175, 1176, 1177, 1178, 1179, 1180, 1182, 1183, 1185, 1186, 1187, 1188, 1189, 1190, 1191, 1192, 1193, 1194, 1195, 1196, 1197, 1201, 1202, 1203, 1209, 1213, 1214, 1216, 1222, 1224, 1226, 1228, 1232, 1234, 1236, 1238, 1240, 1242, 1243, 1246, 1249, 1250, 1251, 1252, 1253, 1254, 1255, 1256, 1257, 1258, 1263, 1265, 1266, 1270, 1272, 1273, 1274, 1276, 1277, 1278, 1280, 1281, 1285, 1286, 1287, 1288, 1289, 1290, 1293, 1294, 1295, 1296, 1300, 1302, 1303, 1305, 1307, 1311, 1313, 1314, 1318, 1322, 1323, 1324, 1325, 1326, 1329, 1331, 1332, 1334, 1335, 1336, 1338, 1339, 1341, 1342, 1343, 1346, 1348, 1353, 1354, 1355, 1357, 1358, 1359, 1360, 1361, 1362, 1363, 1364, 1366, 1367, 1368, 1376, 1377, 1378, 1380, 1381, 1388, 1389, 1392, 1393, 1394, 1397, 1407, 1416, 1418, 1421, 1422, 1423, 1424, 1426, 1427, 1431, 1433, 1434,

1439, 1441, 1442, 1443, 1445, 1448, 1449, 1450, 1452, 1453, 1455, 1456, 1458, 1459, 1464, 1465, 1467, 1469, 1471, 1472, 1473, 1475, 1476, 1477, 1479, 1480, 1482, 1485, 1486, 1487, 1488, 1489, 1491, 1494, 1497, 1498, 1499, 1504, 1505, 1507, 1510, 1512, 1513, 1518, 1522, 1525, 1527, 1528, 1530, 1531, 1533, 1534, 1538, 1540, 1542, 1543, 1545, 1547, 1548, 1549, 1551, 1552, 1554, 1559, 1560, 1561, 1562, 1564, 1565, 1568, 1569, 1570, 1571, 1572, 1573, 1574, 1576, 1577, 1578, 1582, 1583, 1586, 1587, 1588, 1590, 1593, 1594, 1595, 1598, 1599, 1601, 1603, 1608, 1609, 1610, 1614, 1619, 1622, 1627, 1630, 1631, 1632, 1633, 1639, 1641, 1643, 1644, 1645, 1646, 1649, 1652, 1656, 1663, 1668, 1672, 1675, 1676, 1677, 1680, 1688, 1689, 1690, 1692, 1693, 1694, 1698, 1700, 1701, 1703, 1704, 1705, 1706, 1707, 1708, 1711, 1713, 1715, 1718, 1723, 1724, 1727, 1729, 1731, 1732, 1733, 1735, 1737, 1742, 1743, 1745, 1746, 1753, 1756, 1758, 1759, 1760, 1764, 1765, 1766, 1767, 1768, 1770, 1772, 1774, 1776, 1782, 1783, 1784, 1792, 1794, 1795, 1796, 1797, 1800, 1808, 1811, 1812, 1814, 1819, 1820, 1823, 1828, 1830, 1832, 1833, 1835, 1836, 1838, 1839, 1840, 1842, 1843, 1846, 1848, 1849, 1852, 1853, 1858, 1861, 1863, 1864, 1866, 1870, 1871, 1872, 1873, 1874, 1875, 1877, 1879, 1880, 1882, 1883, 1887, 1888, 1890, 1894, 1898, 1899, 1900, 1903, 1908, 1916, 1918, 1921, 1922, 1924, 1926, 1929, 1931, 1934, 1935, 1937, 1940, 1942, 1943, 1948, 1951, 1952, 1954, 1956, 1958, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1986, 1987, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2006, 2008, 2009, 2014, 2015, 2018, 2019, 2020, 2021, 2024, 2025, 2026, 2029, 2030, 2034, 2036, 2038, 2039, 2041, 2042, 2043, 2044, 2046, 2047, 2048, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2056, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2068, 2069, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2077, 2078, 2080, 2084, 2087, 2089, 2090, 2091, 2094, 2095, 2096, 2097, 2099, 2101, 2102, 2103, 2106, 2108, 2112, 2113, 2114, 2116, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2129, 2132, 2134, 2136, 2137, 2138, 2140, 2141, 2142, 2147, 2148, 2150, 2151, 2154, 2158, 2159, 2160, 2164, 2168, 2169, 2170, 2171, 2173, 2179, 2184, 2190, 2191, 2194, 2196, 2197, 2198, 2199, 2201, 2203, 2204, 2206, 2207, 2208, 2210, 2215, 2216, 2217, 2219, 2223, 2227, 2228, 2229, 2232, 2234, 2235, 2236, 2238, 2247, 2248, 2252, 2253, 2257, 2264, 2265, 2266, 2270, 2277, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2287, 2293, 2294, 2301, 2303, 2305, 2308, 2312, 2313, 2318, 2319, 2320, 2326, 2328, 2329, 2332, 2333, 2337, 2339, 2346, 2348, 2359, 2360, 2362, 2367, 2374, 2376, 2377, 2378, 2381, 2389, 2391, 2392, 2394, 2395, 2396, 2399, 2400, 2401, 2402, 2406, 2408, 2410, 2413, 2414, 2415, 2418, 2420, 2428, 2429, 2430, 2432, 2433, 2434, 2445, 2451, 2459, 2460, 2461, 2467, 2470, 2471, 2472, 2473, 2476, 2478, 2479, 2481, 2482, 2485, 2487, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2535, 2536, 2537, 2538, 2543, 2544, 2548, 2549, 2551, 2560, 2562, 2563, 2564, 2568, 2569, 2570, 2571, 2573, 2574, 2576, 2577, 2596, 2597, 2598, 2599, 2602, 2603, 2605, 2607, 2609, 2610, 2612, 2613, 2615, 2616, 2619, 2622, 2626, 2627, 2628, 2630, 2631, 2632, 2638, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2649, 2650, 2651, 2655, 2656, 2661, 2678, 2680, 2685, 2687, 2688, 2689, 2690, 2693, 2694, 2695, 2696, 2698, 2699, 2700, 2701, 2702, 2703, 2704, 2705, 2706, 2707, 2710, 2711, 2713, 2714, 2715, 2716, 2717, 2718, 2719, 2720, 2722, 2724, 2726, 2727, 2728, 2730, 2732, 2733, 2734, 2735, 2736, 2737, 2738, 2739, 2740, 2742, 2743, 2744, 2745, 2746, 2747, 2748, 2749, 2750, 2755, 2756, 2757, 2760, 2761, 2762, 2763, 2764, 2765, 2766, 2767, 2768, 2769, 2770, 2771, 2772, 2773, 2774, 2775, 2776, 2777, 2778, 2781, 2783, 2784, 2787, 2788, 2789, 2790, 2791, 2792, 2794, 2795, 2796, 2797, 2801, 2802, 2803, 2805, 2807, 2808, vse k. o. 657 MARIBOR-GRAD,

stavbe št. 305, 311, 313, 316, 320, 328, 344, 346, 935, 955, 957, 958, 961, 962, 964, 965, 967, 968, vse k. o. 638 KRČEVINA

Notranja členitev spomenika

Zaradi različnih zgodovinskih, urbanističnih in morfoloških značilnosti se območje spomenika deli na:

- območje A, ki obsega srednjeveško mestno jedro znotraj nekdanjega mestnega obzidja;
- območje B, ki obsega območja urbanističnega razvoja zunaj nekdanjega mestnega obzidja, predvsem iz poznega 19. in začetka 20. stoletja, ter poznejše prostorske ureditve.

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik veljata splošni varstveni režim za nepremične kulturne spomenike in varstveni režim za naselja in njihove dele.

Na območju A se režim uporablja za varovanje izrecno identificiranih vrednot srednjeveške naselbinske zasnove, zlasti ohranjene ulične mreže, značilnih javnih prostorov, stavbnih nizov, gabaritnih razmerij ter odnosa historičnega jedra do nekdanjega obzidja in Drave.

Na območju B se režim uporablja samo za varovanje izrecno identificiranih in dejansko ohranjenih

značilnosti urbanističnega razvoja 19. in 20. stoletja, zlasti ohranjenih regulacijskih in uličnih mrež, značilnih karejskih ali obuličnih potez, vilskih območij, parkov, drevoredov, javnih prostorov ter kakovostnih modernističnih prostorskih kompozicij.

Umestitev nepremičnine v območje B sama po sebi ne pomeni, da so na njej varovani vsi elementi, naštetih v režimu za naselja in njihove dele. Posegi, novogradnje, nadomestne gradnje in spremembe prostorske ureditve so dopustni v skladu s prostorskimi izvedbenimi akti, če ne uničijo ali bistveno ne okrnijo konkretno identificirane in ohranjene vrednote spomenika.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 13. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Nekdanje Magdalensko predmestje, EID 1-06413

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Desni breg reke Drave oziroma območje nekdanjega Magdalenskega predmestja je bilo obljudeno že v predantičnem času, o čemer pričajo posamične prazgodovinske najdbe.

Naselbine okoli mesta Maribor se omenjajo že od 11. stoletja dalje. Prve gradnje se na desnem bregu reke Drave pojavijo že v 12. stoletju. Na tem območju se omenja leta 1220 lesen deželno knežji most, ki je bil gotovo zgrajen že v 12. stoletju (po eni od domnev naj bi bil rečni prehod tod že v antičnem času). Dostop na most na desnem bregu reke je že v 13. stoletju varovala utrdba z obrambnim jarkom. Leta 1465 je bilo jedro Taborskega predmestja oz. desnobrežno dravsko mostišče utrjeno in je obsegalo dvor z ovalnim obzidjem. Taborska utrdba je propadla po letu 1710.

Od utrjenega mostišča se je cesta (danes Taborska ulica) v dveh krakih dvignila na višjo dravsko teraso – ta cesta je ostanek nekdanje srednjeveške komunikacije, ki je vodila s severa in zahoda skozi srednjeveško mesto Maribor in se je preko mostu in mostišča na desnem bregu Drave skozi Magdalensko predmestje nadaljevala dalje proti jugu.

Oba bregova reke je do konca 19. stoletja povezoval lesen most, zgrajen leta 1775.

Med letoma 1909 in 1913 se je začela gradnja novega in višjega državnega mostu čez Dravo (1909/13). Takrat je stari lesen most izgubil svoj pomen, porušen je bil v dvajsetih letih 20. stoletja – ohranil se je le njegov nastavek. Po izgradnji mostu so nekdanje srednjeveške komunikacije izgubile svojo prenekatere funkcijo.

Z gradnjo mostu pa se je Magdalensko predmestje oz. območje Tabora dokončno vključilo v mesto. Prve gradnje na tem območju so omenjene v 13. stoletju, omembe si nato sledijo vse do 18. stoletja. Od starejših pomembnejših stavb je potrebno poleg cerkve sv. Magdalene izpostaviti poslopje dvora, ki je nastalo pred letom 1590 (danes hiša Ruška 3).

Ohranjen stavbni fond datira v glavnem v prvo polovico 19. stoletja z bidermajerskimi in zgodnjehistorističnimi fasadami ter v drugo polovico 19. stoletja s historističnimi fasadami. Gre za strnjeno oziroma obulično pozidavo in deloma tudi za prostostoječe stavbe predmestnega značaja. Nastale so predvsem pritlične in enonadstropne stavbe, ki so imele trgovsko-obrtniško in stanovanjsko namembnost. Gorkega ulica je ena izmed redkih ulic na tem območju (poleg dela Ruške in Taborske ulice), ki je skoraj v celoti ohranila pojavnost 19. stoletja.

V 20. stoletju, v času med I. in II. svetovno vojno ter po II. svetovni vojni so nastajale večnadstropne trgovsko-stanovanjske stavbe in blokovska gradnja modernega časa. Morfološko se funkcionalistični oziroma modernistični urbanizem odraža v značilnih svobodnih kompozicijah na prostih površinah, ki so v navezavi na starejšo pozidavo kontekstualne. Osrednji del območja je po izgradnji novega mostu (1909/13) postal današnji ovalno koncipiran Trg revolucije z večnadstropnimi hišami, med katerimi izstopa Mariborski dvor (1925/26) arhitekta Josipa Costaperarie.

Spomeniško območje Tabor je pomembno kot območje najstarejše poselitve mesta Maribor na desnem bregu reke Drave in kot vhod oz. dostop v srednjeveško mesto Maribor iz južne strani, iz desnega brega reke Drave.

Obseg spomenika:

parc. št. 104/1, 107/1, 108, 174/2, 176, 177/1, 178, 179/1 (zahodni del), 180, 181, 183, 184/1, 185/1, 186/1, 186/2, 187/1, 188/1, 188/2, 188/3, 189, 190, 191, 192, 193, 194/1, 194/2, 194/3, 194/4, 195, 196/1, 196/2, 197/1, 197/2, 200/1, 200/2, 200/3, 200/4, 247/1, 252, 253, 255/1, 255/2, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262,

263, 264/1, 264/2, 265, 266, 267, 268/1, 268/3, 269, 270/4, 270/5, 270/6, 271, 272, 273/1, 273/2, 274, 276/1, 276/2, 276/3, 277, 278/1, 278/2, 278/3, 279, 280, 2802/1 (vzhodni del), 2802/3, 2804/1, 2804/2, 2804/3, 2804/4, 2805, 2806/1, 2808 (zahodni del), 2809, 281, 2810, 2812, 2813/1, 2813/2, 2814, 2815/1, 2815/2, 2815/3, 282, 283/1, 288/1, 288/2, 289/1, 290/1, 290/2, 291, 2911/1, 2911/10, 2911/11, 2911/12, 2911/13, 2911/14, 2911/15, 2911/16, 2911/17, 2911/18, 2911/2, 2911/3, 2911/4, 2911/5, 2911/6, 2911/7, 2911/8, 2911/9, 292, 293, 294/1, 294/2, 294/3, 295, 296, 297, 298/1, 298/2, 298/6, 300, 301, 302, 303, 306/1, 306/2, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313/1, 313/2, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 321/3, 321/4, 322, 323/1, 323/2, 323/3, 323/4, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 41, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 42, 420, 421/10, 421/11, 421/12, 421/2, 421/3, 421/4, 421/5, 421/6, 421/7, 421/8, 421/9, 422, 423/1, 423/10, 423/11, 423/12, 423/13, 423/15, 423/21, 423/22, 423/3, 423/4, 423/5, 423/6, 423/7, 423/8, 423/9, 424, 425/1, 425/2, 426/1, 426/2, 426/3, 426/4, 427/1, 427/2, 428, 429/4, 429/5, 43, 430, 431/12, 431/13, 431/14, 431/15, 431/16, 431/17, 431/18, 431/19, 431/20, 431/21, 431/22, 432, 433, 434/1, 434/2, 435/1, 435/2, 435/3, 435/4, 435/5, 435/6, 435/7, 435/8, 436, 437, 438/1, 438/10, 438/11, 438/12, 438/13, 438/14, 438/15, 438/16, 438/17, 438/18, 438/2, 438/3, 438/4, 438/5, 438/6, 438/7, 438/8, 438/9, 439, 44, 440/1, 440/2, 440/3, 441/1, 441/2, 441/3, 442/1, 442/2, 443, 444, 445, 446/1, 446/2, 447, 448, 449, 45/1, 45/2, 45/3, 45/4, 45/5, 45/6, 45/7, 45/8, 45/9, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 46, 460, 461, 462, 463, 464/1, 464/2, 464/3, 465, 466, 467, 468, 469, 47, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491/3, 491/4, 491/5, 491/6, 492/1, 492/2, 492/3, 51/5, 52/1, 52/10, 52/11, 52/12, 52/13, 52/14, 52/15, 52/16, 52/17, 52/18, 52/19, 52/2, 52/20, 52/21, 52/22, 52/23, 52/24, 52/3, 52/4, 52/5, 52/6, 52/7, 52/8, 52/9, 56, 57/1, 57/10, 57/2, 57/3, 57/4, 57/5, 57/6, 57/7, 57/8, 57/9, 59, 60, 61, 62/1, 62/2, 63/2, 63/3, 63/4, 64, 65, 66, 67, 68, 70/3, 70/4, 70/5, 70/6, 79, 80, 81, 82, 83/1, 83/2, 84, 85/1, 85/10, 85/2, 85/3, 85/4, 85/5, 85/6, 85/7, 85/8, 85/9, 86/1, 86/2, 87/1, 88/2, 90/2, 90/3, 91, 92/1, 92/2, 93, 94/1, 94/2, 95, 96/1, 96/2, 97/1, 97/2, vse k. o. 659 TABOR

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za naselja in njihove dele.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 3. 12. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Soseska S 23, EID 1-30251
--

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

V času po drugi svetovni vojni je bilo eno ključnih vprašanj usmerjanje razvoja mesta Maribor proti jugu. S tem namenom je leta 1973 občina Maribor pri Urbanističnem inštitutu RS v sodelovanju z Zavodom za urbanizem Maribor naročila izdelavo projekta, poimenovanega Maribor-jug. Gre za najboljše projekt intenzivne stanovanjske gradnje v Mariboru na območju današnjih mestnih četrti Nova vas, Radvanje in Tabor. Soseska 23 (S 23) v Mariboru predstavlja začetek izvedbe tega megalomanskega projekta, prostorsko in prometno jedro območja Maribor-jug ter glavni urbanistično arhitekturni poudarek širšega območja mesta na desnem bregu. Zazidalni načrt za sosesko je izdelal Urbanistični inštitut Republike Slovenije v Ljubljani leta 1974. Istega leta je bil uradni začetek gradnje, glavna soseska je bila zgrajena do leta 1980.

Soseska je urbanistično in arhitekturno kakovostno oblikovan sistem stanovanjskih aglomeracij okoli glavnega križišča s podzemno tržnico in obdajajočim ga trgov. Ureditev okolice je sestavni del zasnove. Pri gradnji blokov je bila uporabljena tehnologija tunnelsko betonskih stanovanjskih celic.

Objekti so z namenom vizualne naglasitve prostora tlorisno in gabaritno močno členjeni, najvišji imajo 17 nadstropij. Zunanjščini stavb daje poseben učinek montažna fasada. Avtor fasadne obloge iz oblikovanih aluminijevskih pločevin je bil arhitekt Branko Kraševac. Barve fasad, ki so prav tako izjemno pomembne za dojemanje in ohranjanje celovitosti koncepta, so bile plod strokovnih barvnih študij.

Obseg spomenika:

parc. št. 2368/1, 2368/2, 2369, 2370 (južni del), 2384/1, 2384/2, 2385, 2386/1, 2386/2, 2386/3, 2387, 2388/1, 2389, 2391, 2392, 2393, 2394/1, 2397, 2398, 2399/1, 2400/1, 2400/2, 2401/1, 2401/2, 2404/1, 2405/1, 2405/3, 2405/4, 2407, 2409/2, 2409/3, 2409/4, 2410/1, 2410/2, 413/1, 2413/2, 2417/1, 2842/2, 2866/1 (južni del), 3003/1, 3003/2, 3004, 3005, 3006, 3007, 3008/1, 3008/2, 3009, 3010/1, 3010/2, 3010/3, 3011/1, 3011/2, 3013/1, 3013/2, 3014/1, 3014/2, 3015, 3016, vse k. o. 659 TABOR, parc. št. 100/1, 100/3, 100/4, 100/5, 101/1, 101/2, 101/3, 2104/4, 2118/2, 360/2, 364, 365/1, 370/1, 370/2, 370/3, 370/4, 370/5, 370/6, 370/7, 375, 381, 386/1, 386/2, 386/3, 386/4, 386/5, 386/6, 386/7, 393/1, 42, 420, 429/2, 431, 433, 434, 435, 437/2, 439, 441/1, 442, 443/1, 557, 77/1 (severni del), 78/1, 78/2, 80/10, 80/11, 80/4, 80/5, 80/6, 80/7, 80/8, 80/9, 84/1, 84/2, 84/3, 84/4, 84/5, 84/6, 84/7, vse k. o. 678 SPODNJE RADVANJE; stavbe št. 2818, 2824, 2838, 2843, 2845, 2851, 2871, 2901, 2917, 2929, 2935, 2954, 2969, 2973, 2976, 2982, 2987, 3027, 3028, 3064, 3617, 3619, 3625, 3637, 3642, 3645, 3648, 3833, 3836, 3852, 3872, 4690, 4719, 4773, vse k. o. 659 TABOR, stavbe št. 100, 119, 151, 169, 199, 358, 361, 367, 400, 2232, 2259, 2399, 2537, 2553, 2975, 2976, 2977, vse k. o. 678 SPODNJE RADVANJE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike in varstveni režim za naselja in njihove dele.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 14. 11. 2025.

Identifikacija spomenika: Maribor - Železničarska kolonija, EID 1-00448

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Samostojno zasnovana delavsko–uradniška naselbina večstanovanjskih hiš z vrtovi in z visokim komunalnim ter stanovanjskim standardom je na desnem bregu reke Drave na Studencih, na območju med sedanjimi Gorkega, Koseskega, Preradovičevo in Kurilniško ulico, začela nastajati leta 1863 na podlagi skrbno premišljenega urbanističnega koncepta in v prevladujočih historističnih oblikah. Zgradili so jo za potrebe družbe Južne železnice, večinoma za namestitev nemško govorečih delavcev, ki so se po izgradnji železniških delavnic priselili v Maribor. Locirali so jo ob novem kompleksu železniških delavnic v bližini stičišča Južne železnice in koroške železniške proge. Leta 1863 so zgradili prvih 12 štiristanovanjskih pravokotnih hiš. V letih 1868 in 1869 so po načrtih znanega nemškega arhitekta in predstojnika dunajskega biroja za visoke gradnje družbe Južnih železnic Wilhelma Flatticha (1826– 1900) zgradili zraven večji novi del kolonije z 28 enakimi enonadstropnimi pravokotnimi osemstanovanjskimi hišami. Leta 1871 so na jugovzhodnem robu zgradili otroško zavetišče (Ulica heroja Zidanška 13) in leta 1872 sredi novega dela kolonije poslopje osnovne šole, ki je sedaj preurejeno v stanovanjsko stavbo (Komenskega 9) ter vrtca (Komenskega 9a). Leta 1874 so izgradnjo kolonije končali s poslopjem Konzum, v katerem so bili prodajalna s hladilnikom, skladišče živilskih potrebščin in gledališka dvorana. Kolonija je imela tudi lastno plinarno in higiensko kopališče. Stavbe so pretežno oblikovali in ornamentirali z uporabo neometanih opečnih zidakov na zunanjsčini, kar daje celoti prepoznaven videz. Kolonija s 368 dokaj prostornimi stanovanji je bila urbanistično in arhitekturno celovito zasnovana. Zunanja podoba vseh hiš je enaka, merijo 17 m x 9,5 m, prvotno so imele vse hiše vrt, enako razdeljen med vse stanovalce, ograjen z enotnim tipom lesenih ograj. Vse zgradbe imajo kamnite temelje in so zgrajene z neometano, dvakrat žgano opeko. Število hiš je ostalo enako, med obema vojnoma je bila šola spremenjena v stanovanja, otroško zavetišče so po letu 1945 opustili. Do konca druge svetovne vojne so kolonijo vzdrževale delavnice, spremembe v naselju ali na zgradbah pa niso bile dovoljene. Prepoved je veljala tudi kasneje, do danes, vendar je prišlo do sprememb. Z nedovoljenimi posegi, predvsem toplotnoizolacijskim ovojem fasad, se izgublja avtentičnost hiš.

Kljub neustreznim posegom v zadnjih desetletjih mariborska železniška kolonija še vedno velja za najlepši primer vzorno načrtovanega in zgrajenega delavsko–uradniškega naselja iz druge polovice 19. stoletja na Slovenskem pa tudi v širšem prostoru.

Obseg spomenika:

parc. št. 2819, 2820, 2823/1, 2823/2, 2824, 2825, 2903/1, 2903/2, 493, 494/1, 494/2, 494/3, 494/4, 495, 496, 497/1, 497/2, 498/1, 498/2, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 510/1, 510/2, 511, 512,

513, 514, 515, 516, 517, 518/1, 518/2, 518/3, 518/4, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527/1, 527/2, 527/3, 527/4, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537/1, 537/2, 537/3, 537/4, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546/1, 546/2, 546/3, 546/4, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555/1, 555/2, 555/3, 555/4, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565/1, 565/2, 565/3, 565/4, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574/1, 574/2, 574/3, 574/4, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583/1, 583/2, 583/3, 583/4, 584, 585, 586, 587/1, 587/2, 587/3, 588, 589, 590, 591, 592, 593/1, 593/2, 593/3, 593/4, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602/1, 602/2, 602/3, 602/4, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611/1, 611/2, 611/3, 611/4, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623/2, 623/3, 623/4, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633/1, 633/10, 633/12, 633/13, 633/3, 633/4, 633/5, 633/6, 633/7, 633/8, 633/9, 634/10, 634/11, 634/12, 634/13, 634/14, 634/15, 634/16, 634/17, 634/18, 634/19, 634/20, 634/21, 634/22, 634/24, 634/3, 634/4, 634/5, 634/6, 634/9, 635/3, 636, 637/1, 637/2, 637/3, 637/4, 637/5, 637/6, 637/7, 638/1, 638/2, 639/1, 639/2, 640, 641, 642/1, 642/2, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677/1, 677/2, 677/3, 678/1, 678/4, 678/5, 678/6, 678/7, 679/1, 679/2, 680/1, 681/1, 681/2, 682/1, 683/1, 683/2, 684, 685, 686, 687/1, 687/2, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 742, 743/1, 743/10, 743/11, 743/12, 743/13, 743/14, 743/2, 743/3, 743/4, 743/5, 743/6, 743/7, 743/8, 743/9, 744/1, 744/2, 744/3, 744/4, 745, 746/1, 746/2, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753/1, 753/2, 753/3, 753/4, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760/1, 760/2, 761, 762/1, 762/2, 762/3, 762/4, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771/1, 771/2, 771/3, 771/4, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780/1, 780/2, 780/3, 780/4, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790/1, 790/2, 790/3, 790/4, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799/1, 799/2, 799/3, 799/4, 799/5, 800, 801, 802, 803, 804, 807/1, 807/2, 807/3, 808, 809/1, 809/2, 810, 811/1, 811/2, 813/1, 813/2, 813/3, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 840/1, 840/2, 840/3, 840/5, 840/6, 841/1, 841/2, 842/1, 842/2, 843, 844/1, 844/10, 844/11, 844/5, 844/6, 844/7, 844/8, 844/9, vse k. o. 659 TABOR;

stavbe št. 89, 96, 141, 545, 571, 572, 581, 629, 639, 645, 646, 650, 653, 656, 660, 670, 676, 677, 685, 690, 691, 699, 705, 706, 707, 712, 715, 721, 722, 728, 730, 733, 740, 741, 752, 757, 774, 794, 814, 818, 826, 828, 830, 836, 843, 865, 878, 880, 882, 890, 908, 911, 915, 917, 925, 928, 930, 933, 947, 963, 964, 967, 970, 973, 975, 979, 993, 995, 996, 997, 999, 1002, 1004, 1010, 1020, 1025, 1027, 1032, 1043, 1045, 1052, 1057, 1071, 1075, 1087, 1092, 1097, 1100, 1102, 1108, 1111, 1114, 1122, 1132, 1136, 1139, 1145, 1150, 1152, 1159, 1160, 1166, 1169, 1170, 1177, 1182, 1185, 1191, 1197, 1208, 1209, 1211, 1219, 1222, 1223, 1224, 1226, 1235, 1238, 1239, 1248, 1252, 1254, 1255, 1264, 1284, 1287, 1316, 3498, 3522, 3524, 3532, 3557, 3563, 3571, 3573, 3575, 3579, 3611, 3963, 3964, 3966, 3969, 3970, 3974, 3976, 3979, 3980, 4104, 4105, 4106, 4108, 4120, 4121, 4122, 4126, 4133, 4136, 4137, 4139, 4140, 4146, 4147, 4148, 4149, 4151, 4153, 4157, 4158, 4160, 4161, 4162, 4163, 4164, 4167, 4168, 4170, 4172, 4173, 4175, 4176, 4177, 4178, 4182, 4183, 4185, 4187, 4189, 4190, 4191, 4192, 4194, 4195, 4196, 4204, 4206, 4207, 4208, 4209, 4210, 4211, 4212, 4213, 4215, 4216, 4217, 4218, 4219, 4220, 4223, 4225, 4226, 4228, 4229, 4230, 4232, 4234, 4235, 4237, 4238, 4240, 4241, 4250, 4251, 4254, 4261, 4262, 4263, 4264, 4267, 4269, 4272, 4273, 4275, 4277, 4545, 4547, 4560, 4576, 4577, 4579, 4580, 4581, 4582, 4583, 4584, 4595, 4613, 4614, 4615, 4616, 4617, 4618, 4619, 4620, 4621, 4622, 4623, 4637, 4638, 4643, 4644, 4660, 4662, 4663, 4664, 4665, 4666, 4667, 4668, 4669, 4670, 4671, 4672, 4689, 4694, 4696, 4697, 4698, 4699, 4700, 4708, 4717, 4720, 4735, 4736, 4737, 4738, 4739, 4740, 4741, 4742, 4744, 4745, 4768, 4769, vse k. o. 659 TABOR

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike, varstveni režim za stavbe in varstveni režim za naselja in njihove dele.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 18. 11. 2025.

f. Zvrst: KULTURNA KRAJINA

Identifikacija spomenika: Maribor - Kalvarija, EID 1-13762

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Glavni poudarki območja griča Kalvarije so cerkev sv. Barbare iz let 1681/83, kapele Križevega pota iz 18. in 19. stoletja, gaj pri Sedmih hrastih, vinogradi na strmih južnih pobočjih in gozd na severnih pobočjih griča.

Od mestnega parka pa do cerkve sv. Barbare na vrhu griča Kalvarije je bila že leta 1783 urejena priljubljena romarska božja pot. Kapele Križevega pota ob božji poti so nastale kasneje - leta 1814. Najstarejša od kapel je baročna, z bogato členjeno fasado iz leta 1750. V njej je nekdanj stal Straubov kip, ki se sedaj hrani v cerkvi. Kapele so bile nekoč poslikane.

Med leti 1894 in 1896 so mestnemu parku dodali še gozd na severnem in vzhodnem pobočju Kalvarije, kjer je bil urejen gaj Pri sedmih hrastih. Tako je postala del mestnega parka. Že v 18. in 19. stoletju je bila priljubljena razgledna točka nad mestom.

Kalvarija je že od srednjega veka tudi vinogradniški grič. Trta, zasajena na ozkih terasah mu tudi danes daje značilen videz. Ob vznožju griča so gojili sadno drevje.

V 19. stoletju je postala simbol nemštva v mestu – poimenovana je bila “nemška Kalvarija”, medtem ko so cerkev na Pekrski gorci poimenovali “slovenska Kalvarija”. Kalvarija predstavlja simbolni prostor narodnostnih napetosti v mestu.

Celoten grič Kalvarije je skupaj s cerkvijo sv. Barbare, kapelami Križevega pota, vinogradi, gozdom in sprehajalnimi potmi prepoznavna in nepogrešljiva prostorska dominantna, značilen vedutni poudarek in razgledna točka zelene kulise mesta. Za mesto je izjemno pomembna iz več vidikov – zgodovinskega, spominskega, arhitekturnega, naravnega in simbolnega. Kalvarija predstavlja tudi enega najlepših primerov urbane vinogradniške krajine v Sloveniji.

Obseg spomenika:

parc. št. *21, *250, 118, 121, 122, 160, 165, 169/1, 171/1, 171/2, 171/3, 172/1, 172/2, 173/1, 174, 176, 177/4, 178/10, 178/11, 178/2, 178/4, 178/5, 178/6, 178/9, 463/3, 512/4, vse k. o. 638 KRČEVINA

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike, varstveni režim za spominske objekte in kraje ter varstveni režim za kulturno krajino.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 25. 2. 2026.

Identifikacija spomenika: Pekre - Pekrska gorca, EID 1-06434

Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik:

Glavni poudarki območja griča Pekrska gorca so cerkev Marije sedem žalosti, kapelice Križevega pota iz 19. stoletja, vinogradi, gozdovi, travniki in manjši sadovnjaki.

Širše območje Peker je bilo poseljeno že v prazgodovini, arheološke najdbe iz okolice Limbuša in Radvanja potrjujejo poselitev že od mlajše kamene dobe naprej. Tik pod Pekrsko gorco so ostaline rimske vile rustike in rimske ceste ter (pokopališke) cerkve sv. Kunigunde iz 16. – 17. stoletja. V vseh obdobjih je vzpetina nad Dravsko dolino lahko služila kot naravna opazovalnica.

Od vznožja griča do cerkve na vrhu so bile v 19. stoletju postavljene kapelice križevega pota. Pot na Gorco je bila pomembna romarska pot in priljubljena razgledna točka.

V 20. stoletju je postala tudi priljubljena izletniška točka.

Cerkev in grič so v 19. stoletju poimenovali tudi “slovenska Kalvarija”, kot nasprotje “nemški Kalvariji” – cerkvi sv. Barbare na Kalvariji. Pekrska gorca tako predstavlja tudi simbolni prostor narodnostnih napetosti v mestu.

Celoten grič skupaj s cerkvijo, kapelicami Križevega pota, vinogradi, gozdom, sadovnjaki, travniki, zidanicami in sprehajalnimi potmi predstavlja prepoznavno in nepogrešljivo prostorsko dominantno, značilen vedutni poudarek in razgledno točko na zahodnem robu mesta. Za mesto je izjemno pomembna iz več vidikov – zgodovinskega, spominskega, arhitekturnega, naravnega in simbolnega. Pekrska gorca je izrazit primer kulturne krajine, v kateri se prepletajo naravne danosti, tradicionalna raba zemljišč, verska tradicija, zgodovinski spomin in sodobna rekreacijska raba prostora. Kulturna krajina Pekrske gorce je rezultat dolgotrajnega sobivanja človeka z naravo, ki je oblikovalo prepoznavno podobo prostora.

Pekrska gorca je eden najlepših primerov tipične kulturne krajine na stiku z mestnim robom v Sloveniji, z

versko in rekreacijsko funkcijo.

Obseg spomenika:

parc. št. 328/1, 342/1, 342/4, 342/5, 342/6, 634/2, 634/3, 634/4, 634/5, vse k. o. 676 PEKRE

Vplivno območje:

parc. št. *37/2, *38, 332/5, 334, 335/10, 335/11, 335/12, 335/13, 335/14, 335/15, 335/16, 335/2, 335/3, 335/4, 335/7, 335/8, 335/9, 337/1, 337/2, 340/4, 342/2, 342/3, 342/7, 343, 344/10, 344/2, 344/3, 344/4, 344/5, 344/6, 344/7, 344/8, 344/9, vse k. o. 676 PEKRE

Varstveni režim spomenika:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za kulturne spomenike, varstveni režim za spominske objekte in kraje ter varstveni režim za kulturno krajino.

Varstveni režim vplivnega območja:

Za spomenik velja splošni varstveni režim za vplivno območje.

Določitev meje:

Meji spomenika in njegovega vplivnega območja, če je to določeno, sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu, datoteka z dne 25. 2. 2026.

7. člen

Mestna občina Maribor ima predkupno pravico na spomenikih lokalnega pomena iz tega odloka in na nepremičninah v vplivnem območju nepremičnega spomenika lokalnega pomena.

8. člen

- (1) Meje območij kulturnih spomenikov in njihovih vplivnih območij so vrisane na digitalnem katastrskem načrtu v merilih 1:1000 in 1:2880, prav tako so prikazane v preglednem katastrskem načrtu v merilu 1:5000. Izvirnike načrtov, ki so sestavni del tega odloka, hranita Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Maribor.

9. člen

Z dnem uveljavitve tega odloka preneha veljati Odlok o razglasitvi nepremičnih kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju Občine Maribor (Medobčinski uradni vestnik, št. 5/92, 4/11, 21/11, 28/11 in 16/14).

10. člen

Ta odlok začne veljati petnajstii dan po objavi v Medobčinskem uradnem vestniku.